

Územný plán obce - Mesto Vrábľe

K O N C E P T SPRACOVANIA ÚPN - O

február 2016

SMERNÁ TEXTOVÁ ČASŤ

- A. ÚVOD
- B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

DOKLADOVÁ TEXTOVÁ ČASŤ

- C. SÚBORNÉ STANOVISKO K ZADANIU
NA SPRACOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

objednávateľ:
Mesto Vrábľe
Hlavná 1221, 952 16 Vrábľe

spracovateľ:

IF_ROGGI s.r.o., Kyjevská 16, 949 01 Nitra

ateliér: Fraňa Mojtu 34, 949 01 Nitra
Telefón: 0905 326801
e-mail: if.roggi.sro @ gmail.com

ARCHITEKTÚRA
INTERIÉR
URBANIZMUS

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE:

Názov : Územný plán obce – Mesto Vráble

Stupeň PD, výkonová fáza : **KONCEPT**

Ostarávateľ : **Mesto Vráble**

IČO : Hlavná 1221, 952 16 Vráble

Štatutárny zástupca : 308 641
ing. Tibor TÓTH – primátor mesta

Odborne spôsobilá osoba na obstarávanie
ÚPD a ÚPP :

ing. arch. Gertrúda ČUBOŇOVÁ

odborná spôsobilosť v zmysle § 2a Stavebného zákona
č. 036

Spracovateľ :

IF_ROGGI s.r.o.

IČO : Kyjevska 16, 949 01 Nitra

Štatutárny zástupca : 43 869 556
ing. arch. Igor FENÍK

Autori :

ing.arch. Igor FENÍK – autorizovaný architekt SKA
registračné číslo – 0360 AA

ing.arch. Branislav Števko – autorizovaný architekt SKA
registračné číslo – 1434 AA

Lokalita :

Mesto VRÁBLE

Katastrálne územie : Vráble, Dyčka, Horný Ohaj

Termín vypracovania PaR :

január 2016

v Nitre, január 2016
vypracoval :

ing.arch. Igor FENÍK

ing.arch. Branislav ŠTEVKO

Riešiteľský kolektív - zodpovední projektanti :

Hlavný riešiteľ projektu :	Ing.arch. Igor FENÍK
Zodpovedný riešiteľ projektu :	Ing.arch. Igor FENÍK
Urbanizmus :	Ing.arch. Igor FENÍK Ing.arch. Branislav ŠTEVKO
Demografia :	Ing.arch. Igor FENÍK
Občianska vybavenosť :	Ing.arch. Branislav ŠTEVKO
Rekreácia a cestovný ruch :	Ing.arch. Branislav ŠTEVKO
Priemysel :	Ing. Ivan HRADICKÝ
Poľnohospodárstvo :	Ing. Ivan HRADICKÝ
Lesné hospodárstvo :	Ing. Ivan HRADICKÝ
Vyhodnotenie záberov PPF :	RNDr. Helena RÝCHLA
Verejné dopravné vybavenie - doprava :	Ing. Štefan LISÝ
<u>Verejné technické vybavenie :</u>	
Vodné hospodárstvo :	Ing. Bohuš MALÍK
Zásobovanie plynom :	Ing. Vojtech SUCHÝ
Zásobovanie teplom :	Ing. Peter VALENT
Zásobovanie elektrickou energiou :	Ing. Georgína CIGÁŇOVÁ
Zariadenia telekomunikácií a spojov :	Ing. Vladimír DIDA
Prírodné podmienky :	Ing.arch. Igor FENÍK
Ochrana prírody, MÚSES, krajinná ekológia :	Mgr. Juraj LIESKOVSKÝ, PhD.
Sídlna zeleň :	Mgr. Juraj LIESKOVSKÝ, PhD.
Ochrana životného prostredia :	Ing.arch. Igor FENÍK Ing. Peter MÁŇA
Obrana štátu :	Ing. Rastislav BRÁZDIL
Požiarna ochrana :	p. Eva OSTERTAGOVÁ
Protiopvodňová ochrana :	Ing.arch. Igor FENÍK
Počítačové spracovanie, digitalizácia :	Ing.arch. Branislav ŠTEVKO
Kresličské a technické práce, adjustácia :	Ing. Ivan HRADICKÝ
Konzultácie, podklady :	Ing. Vladimír PAVLOVIČ (Mestský úrad Vráble)

O B S A H :**SMERNÁ TEXTOVÁ ČASŤ :**

strana

A. ÚVOD :

A.1.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚLOHE	06
A.2.	ZADANIE ÚLOHY A DÔVODY PRE VYPRACOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU MESTA	06
A.3.	HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚZEMNÝ PLÁN RIEŠI	07
A.4.	ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	09
A.5.	VYMEDZENIE ROZSAHU RIEŠENÉHO ÚZEMIA A ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA	10
A.6.	ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM	10
A.7.	ZOZNAM VÝCHODISKOVÝCH PODKLADOV	11

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE :

B.1.	VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS	13
B.2.	VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU	15
B.3.	ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE	20
B.3.1.	OBYVATEĽSTVO A DEMOGRAFIA	20
B.3.2.	BYTOVÝ FOND	26
B.3.3.	ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY Z HĽADISKA DEMOGRAFIE A BYTOVÉHO FONDU	27
B.4.	RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY, DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA	29
B.5.	NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	30
B.6.	NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ, VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA	39
B.7.	BÝVANIE – NÁVRH RIEŠENIA	51
B.8.	OBČIANSKE VYBAVENIE – SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA – NÁVRH RIEŠENIA	56
B.9.	REKREÁCIA - NÁVRH RIEŠENIA	58
B.10.	PRIEMYSEL A POĽNOHOSPODÁRSTVO – NÁVRH RIEŠENIA	61
B.11.	VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	64
B.12.	VYMEDZENIE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ A OCHRANNÝCH PÁSIEM A PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV	66
B.13.	NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, A OCHRANY PRED POVODŇAMI :	69
B.13.1.	NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV Z HĽADISKA OBRANY ŠTÁTU	69
B.13.2.	NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV Z HĽADISKA POŽIARNEJ OCHRANY	71
B.13.3.	NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV Z HĽADISKA OCHRANY PRED POVODŇAMI	72
B.14.	NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY, EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ	77
B.15.	NÁVRH OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA	95
B.16.	DOPRAVA A PREPRAVNÉ VZŤAHY	100
B.17.	ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY :	116
B.17.1.	ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU	116
B.17.2.	ODVÁDZANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD – KANALIZÁCIA	120
B.17.3.	ZÁSOBOVANIE TEPLOM	128
B.17.4.	PLYNÁRENSKÉ ZARIADENIA – PLYNOFIKÁCIA	134

B.17.5.	ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU – ELEKTRIFIKÁCIA	137
B.17.6.	SPOJE A ZARIADENIA SPOJOV	143
B.18.	KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, PRÍPADNE HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANIA VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	144
B.18.1.	CHARAKTERISTIKA EXISTUJÚCICH ZDROJOV ZNEČISTENIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH VPLYV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	144
B.18.2.	Koncepcia starostlivosti o životné prostredie z hľadiska ODPADOV	146
B.18.3.	Koncepcia starostlivosti o životné prostredie z hľadiska ZNEČISTENIA OVZDUŠIA	151
B.18.4.	Koncepcia starostlivosti o životné prostredie z hľadiska HLUKU	153
B.18.5.	Koncepcia starostlivosti o životné prostredie z hľadiska RÁDIOAKTÍVNEHO ŽIARENIA	155
B.18.6.	ZDRAVOTNÝ STAV OBYVATEĽSTVA	157
B.19.	VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	158
B.20.	VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU - ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE	159
B.21.	VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY	165
B.22.	HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA, najmä Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV	177
B.23.	VYHODNOTENIE VARIANTNÝCH RIEŠENÍ KONCEPTU ÚZEMNÉHO PLÁNU	178

DOKLADOVÁ ČASŤ :

C. SÚBORNÉ STANOVISKO K ZADANIU NA SPRACOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

ZÁVÄZNÁ TEXTOVÁ ČASŤ : (tvorí samostatnú časť)

D. REGULATÍVY ÚZEMNÉHO ROZVOJA MESTA :

- D.1. NÁVRH REGULATÍVOV FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA VRÁTANE LIMITOV VYUŽITIA ÚZEMIA FORMOU REGULÁCIE CELKU A JEDNOTLIVÝCH ÚZEMNO-PRIESTOROVÝCH ČASTÍ – PODROBNÁ REGULÁCIA ÚZEMIA
- D.2. ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA OBČIANSKEHO VYBAVENIA ÚZEMIA
- D.3. ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA
- D.4. ZÁSADY A REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNO-HISTORICKÝCH HODNÔT, OCHRANY A VYUŽÍVANIA PRÍRODNÝCH ZDROJOV, OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VYTŮVÁRANIA A UDRŽIAVANIA EKOLOGICKEJ STABILITY, VRÁTANE PLÔCH ZELENÉ
- D.5. ZÁSADY A REGULATÍVY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
- D.6. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE
- D.7. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV ÚPN OBCE – MESTA VRÁBLE
- D.8. PLOCHY NA VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY
- D.9. URČENIE, NA KTORÉ ČASTI OBCE JE POTREBNÉ OBSTARAŤ A SCHVÁLIŤ ÚZEMNÝ PLÁN ZÓNY
- D.10. ZOZNAM VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB

GRAFICKÁ ČASŤ :**E. VÝKRESY :**

Číslo:	Názov a obsah výkresu:	Mierka:	Formát::
01	ŠIRŠIE ÚZEMNÉ VZŤAHY (NÁVRH ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA MESTA)	1 : 25 000	15 A4
02	ŠIRŠIE VZŤAHY (NÁVRH PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA)	1 : 10 000	15 A4
03	KOMPLEXNÝ URBANISTICKÝ NÁVRH	1 : 5 000	20 A4
04	NÁVRH VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA - VODNÉ HOSPODÁRSTVO	1 : 5 000	20 A4
05	NÁVRH VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA - ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIOU, PLYNOM A TEPLOM, TELEKOMUNIKÁCIE	1 : 5 000	20 A4
06	NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA	1 : 5 000	20 A4
07	NÁVRH VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB	1 : 5 000	20 A4
08	NÁVRH PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA PPF NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY	1 : 5 000	20 A4
09	NÁVRH OCHRANY A TVORBY KRAJINY A ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY	1 : 10 000	15 A4

A. ÚVOD :

A.1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚLOHE :

Ostarávateľ :	Mesto Vráble Hlavná 1221, 952 16 Vráble Štatutárny zástupca : ing. Tibor TÓTH – primátor meta
Odborne spôsobilá osoba na obstarávanie ÚPD a ÚPP :	ing. arch. Gertrúda ČUBOŇOVÁ odborná spôsobilosť v zmysle § 2a Stavebného zákona; č. 036
Spracovateľ :	IF_ROGGI s.r.o. Kyjevská 16, 949 01 Nitra Štatutárny zástupca : ing. arch. Igor FENÍK
Návrhové obdobie :	do roku 2026
Dátum spracovania :	január 2016

A.2. ZADANIE ÚLOHY A DÔVODY PRE VYPRACOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU MESTA :

Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce :

Posledný a dosiaľ platný územný plán (ÚPN-SÚ) mesta Vráble bol vypracovaný a postupne sa dopĺňal, menil a aktualizoval od roku 1993 až doposiaľ. V roku 1993 vypracovala firma URBION Bratislava, stredisko Banská Bystrica „Prepracovanie ÚPN-SÚ Vráble“.

Toto prepracovanie bolo schválené 31. zasadnutím mestského zastupiteľstva vo Vrábľoch dňa 27.6. 1994, uznesením č. 44/94.

Následkom politických a z nich vyplývajúcich spoločenských a ekonomických zmien po roku 1989 sa praktická využiteľnosť tohoto územného plánu značne obmedzila. Pôvodné riešenie územného plánu bolo totiž do značnej miery poplatné vtedajšiemu direktívnemu spôsobu určovania koncepcie rozvoja mesta a jeho jednotlivých aktivít, riešeniene zohľadňovalo majetkovo - právne vzťahy a nebolo ani vyhovujúcim podkladom pre iniciatívne rozhodovanie orgánov mestskej samosprávy, reagujúcim na nové sociálne potreby a na nové ekonomické podmienky.

Aj z toho dôvodu už v roku 1999, t.j. 5 rokov po schválení Územného plánu, vývoj mesta priniesol požiadavku na zmenu jeho časti. Od toho okamihu sa pravidelne riešili aktuálne potreby územného rozvoja mesta v realizácii nových aktivít, najmä v oblasti priemyselných parkov, menších zariadení výroby a výrobných služieb charakteru komunálnej výroby, dopĺňujúcej vyššej občianskej vybavenosti pre obchod a služby a bývanie zmenami a doplnkami k územnému plánu, resp. regulačné štúdie, ktorými sa upravovali podmienky pre funkčné využívanie územia mesta.

Doplnkami a zmenami ÚPN – SÚ, resp. urbanistickými štúdiami boli riešené :

- 1. zmena časti územného plánu – Rozšírenie výrobnéj zóny - Priemyslený park 1. etapa (nov. 1999)
- 2. zmena časti územného plánu – Rozšírenie výrobnéj zóny - Priemyslený park 2. etapa (aug. 2003)
- 3. zmena časti územného plánu – Obchodné centrum pri Žitave (máj 2005)
- Zmeny a doplnky č. 2 – Nákupné centrum pri Hlavnej ulici (november 2005)
- Zmeny a doplnky č. 4 – Lokalita Vinohrady (september 2008)
- Urbanisticko - regulačná štúdia : Hliníková – Družstevná – Tehlianska ul. (november 2000)
- Urbanisticko - regulačná štúdia : Cintorínska – Družstevná – Tehlianska ul. (máj 2001)
- Urbanisticko - regulačná štúdia : Zástavba IBV Horný Ohaj (december 2001)

Napriek týmto aktualizáciám sa platný územný plán stával v rozvoji mesta skôr brzdou, ako nástrojom územného plánovania, a navyše nespĺňal všetky požiadavky novelizovaného zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a nadväzujúcej vyhlášky MŽP SR č. 55/2001

Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii, rozhodlo sa mesto Vráble svoje územnoplánovacie potreby a nároky riešiť novým územným plánom mesta, vypracovaným v rozsahu celého katastrálneho územia mesta Vráble, vrátane mestských častí Dyčka a Horný Ohaj.

Obstarávateľ (mesto Vráble) v poverení MsÚ – oddelenie životného prostredia a výstavby vypísalo podľa zákona NR SR č. 263/1999 Z.z. o verejnom obstarávaní koncom roka 2009 súťaž – verejné obstaranie - na vypracovanie nového „Územného plánu obce – Mesto Vráble“. V januári 2010 (11.01. 2010) Mesto Vráble podpísalo Zmluvu o poskytnutí služby s firmou IF_ROGGI s.r.o., Kyjevská 16 v Nitre o vypracovaní horeuvedeného predmetu súťaže.

Dôvody na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie mesta Vráble možno zhrnúť do niekoľkých závažných dôvodov :

- a./ v súčasnosti platná územnoplánovacia dokumentácia – územný plán bol vypracovaný ešte v roku 1993, t.j. pred 23 rokmi a nezohľadňuje súčasné požiadavky a potreby mesta
- b./ v zmysle Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vráble 2015 – 2024, (spracovaného na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta ako strednodobý programový dokument) pripraviť mesto na ďalšie rozvojové impulzy vytvorením koncepčného územnoplánovacieho dokumentu, ktorý bude komplexne riešiť otázky fyzického prostredia mesta, bude regulačným nástrojom a bude mať požadovanú podrobnosť.
Len právne záväzný dokument s jednoznačnými regulatívami pre stavebné aktivity môže garantovať dodržiavanie princípov udržateľného rozvoja a zachovanie identity obce.
- c./ zosúladiť záujmy obecných so záujmami celospoločenskými, rešpektovaním ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja
- d./ rešpektovanie vlastníckych vzťahov
- e./ umožnenie rozvoja vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoja obytnej funkcie, výroby, služieb podnikateľských aktivít, rekreácie a turizmu
- f./ upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru
- g./ zadefinovať podmienky a regulatívy ochrany obyvateľov, stavieb a územia pred povodňami

Vypracovanie Prieskumov a rozborov, ako prvej výkonovej fázy spracovanie územného plánu mesta bolo ukončené v júni 2010. Následne v zmysle Zmluvy o poskytnutí služby na vypracovanie „Územného plánu obce – Mesto Vráble“ bola postupne vypracovaná urbanistická štúdia územného rozvoja mesta a po jej prerokovaní v zmysle zákona č. 50/1976 Z.z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov vypracované Zadanie, ktoré bolo Stanoviskom Krajského stavebného úradu v Nitre zo dňa 21.04. 2011 odsúhlasené. Zadanie na spracovanie územného plánu bolo schválené uznesením č. 46/2011 na zasadnutí miestneho zastupiteľstva, ktoré sa konalo dňa 23.6.2011 vo Vrábľoch.

A.3. Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši :

Územný plán obce - mesta Vráble je vypracovaný ako nová územno-plánovacia dokumentácia, zodpovedajúca požiadavkám zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), v znení zákona NR SR č. 237/2000 Z.z. a obsahovo a rozsahovo zodpovedajúca diktii vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Nová územnoplánovacia dokumentácia má formu právne záväzného dokumentu - regulačného plánu, je záväzným nástrojom regulácie mestského územného a stavebného rozvoja, opierajúcim sa o autoritu zákonov a o autoritu rozhodnutí orgánov mestskej samosprávy.

Územný plán mesta komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia mesta v rozsahu jeho katastrov, určuje jeho zásady, navrhuje vecnú a časovú koordináciu činností

ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno - historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Nejde teda o aktualizáciu či prepracovanie terajšej ÚPD, ale o vypracovanie novej ÚPD, vychádzajúcej z nových sociálno - ekonomických podmienok a potrieb územného rozvoja mesta a umožňujúcej právnu reguláciu (usmerňovanie) tohto rozvoja. Územným plánom sa má založiť dlhodobá koncepcia urbanistického rozvoja mesta, zakotvená v realite možností a obmedzení a usmerňovaná žiadúcosťou a primeranosťou dlhodobých cieľov tvorby vyváženej mestskej priestorovej štruktúry, s vytvorením predpokladov pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie a zveľadenie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Takto spracovaný územný plán definuje hlavné princípy stratégie rozvoja mesta, mestskej urbanistickej koncepcie a priestorovej kompozície, určuje osobitné podmienky alebo obmedzenia rozvoja. Závazne stanovuje regulatívy, vzťahujúce sa k faktorom verejných (mestských) záujmov a k verejným priestorom a funkciám v meste, vymedzuje (alebo i obmedzuje a limituje) možnosti využitia územia a určuje prípustný spôsob jeho zastavania, resp. intenzity jeho využívania. Zároveň orientačne vymedzuje plochy rezerv dlhodobých koncepcných zámerov a stanovuje podmienky pre využitie územia a pre výstavbu v priestoroch špecificky limitovaných či obmedzovaných (ochranné pásma, chránené územia, prírodné a krajinné prvky, ekosystém a pod.). Takto koncipovaný územný plán má byť otvoreným systémom riešenia priestorových vzťahov, definovania princípov a zásad rozvoja mesta a jeho zástavby.

Jeho hlavným cieľom je teda zadefinovať riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, stanovenie zásad jeho organizácie a vecná a časová koordinácia činností v území. Okrem toho zabezpečiť pre samosprávny orgán obce (mesta) záväzný územnoplánovací dokument, ktorý bude pre návrhové obdobie 10 rokov, t. j. do roku 2026/ nástrojom :

- pre koordinovanú realizáciu optimálnej rozvojovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania obce (mesta) a jej katastrálnych území
- pre vecnú a časovú koordináciu urbanisticko-architektonických, krajinných a územnotechnických rozvojových činností, opatrení a vzťahov ovplyvňujúcich životné prostredie prírodné, kultúrno historické a krajinné hodnoty územia, v súlade s celospoločenskými princípmi trvalo udržateľného rozvoja
- ÚPN obce bude riešený v súlade s ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja.

Územný plán bude na roky 2015 - 2024 nástrojom Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vráble. Dokument „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vráble s výhľadom do roku 2024 (PHSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja mesta. Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vráble sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja mesta Vráble, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný. Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života mesta.

Hlavné úlohy a zásady rozvoja obce a spádového územia :

- na základe vykonaných Prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce stanoviť koncepciu dlhodobého rozvoja mesta, stratégiu a zásady tohoto rozvoja na nasledujúce návrhové obdobie do roku 2026

- prehliť a usmerniť koncepčné zámery, ale aj limity a lokálne obmedzenia, vyplývajúce z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie a záväzných častí územnoplánovacích podkladov
- určiť regulatívy priestorového usporiadania a využívania územia mesta v rozsahu jeho katastrov, osobitne v zastavanom území mesta a jeho miestnych častí, ako aj v rozvojových lokalitách mimo súčasných hraníc zastavaného územia mesta
- zapracovať všetky zámery, štúdie a projekty, (rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov, Vodovodu a pod.)
- vytvoriť územno-technické predpoklady, podmienky pre rozvoj bytovej výstavby (zosúladiť zámerov IBV a ostatnej výstavby s dlhodobou koncepciou rozvoja mesta VRÁBLE)
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj rekreačného bývania a prechodného ubytovania
- v oblasti centra vytvoriť územno-technické predpoklady pre lokalizáciu obč. vybavenosti a služieb
- vytvoriť územno-technické predpoklady, podmienky pre ďalší rozvoj priemyslu a výroby (zosúladiť zámerov priemyselnej výstavby a situovania výrobných zariadení s dlhodobou koncepciou rozvoja mesta VRÁBLE)
- vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, agroturistiky, drobného podnikania – nových pracovných príležitostí
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe hlavného referenčného uzla
- obec formovať ako reprezentatívne centrum, podporovať a udržiavať všetky kultúrne pamiatky, pamätihodnosti, zvláštnosti a tradície
- navrhnuť chýbajúcu verejnú dopravnú vybavenosť, resp. navrhnuť zlepšenie dopravnej infraštruktúry v predmetnom území (prekládka tranzitnej a nákladnej dopravy mimo centrálne oplohy mesta VRÁBLE, napojenie riešeného územia na nadradené nadregionálne dopravné trasy, úprava povrchov miestnych prístupových komunikácií, prehodnotiť nároky na statickú dopravu a koncepciu cyklistických a peších trás)
- vymedziť chránené územia a ochranné pásma, zabezpečiť ochranu prírody, krajiny a tvorby ekosystémov; v celom riešenom území navrhnuť opatrenia s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia
- vytvoriť územno-technické podmienky na realizáciu opatrení ochrany obyvateľstva, stavieb a územia pred povodňami

A.4. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE :

- Kód obce :	500933
- Názov okresu :	NITRA
- Názov kraja :	Nitriansky
- Štatút obce :	mesto
- PSČ :	952 01
- Telefónne smerové číslo :	037
- Prvá písomná zmienka o obci :	rok 1265
- Nadmorská výška obce :	144 m n.m.
- Celková výmera územia obce :	38 289 100 m ² (38,2891km ²)
- Hustota obyvateľstva na km ² :	245

Spádovosť obce (k. 31. 12. 2015) :

- Sídlo matričného úradu :	VRÁBLE
- Sídlo daňového úradu :	pracovisko VRÁBLE
- Sídlo pracoviska obvodného odd. policajného zboru :	VRÁBLE
- Sídlo okresného súdu :	NITRA
- Sídlo ORHaZZ :	NITRA
- Sídlo pracovísk okresného úradu :	NITRA
(krízové riadenie, životné prostredie, cestná doprava, katastrálny odbor, pozemkový a lesný odbor)	

- Sídlo územnej vojenskej správy (ÚVS) : NITRA
(od 1.1.2013 ÚVS zrušené, pôsobnosť prešla na okresné úrady v sídle kraja)
- Sídlo Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny : pracovisko VRÁBLE
- Pošta : VRÁBLE

Technická vybavenosť obce (k. 31. 12. 2009) :

- Káblová televízia : Nie
- Verejný vodovod : Áno
- Verejná kanalizácia : Áno
- Kanalizačná sieť pripojená na ČOV : Áno
- Rozvodná sieť plynu : Áno
- Autobusová stanica : Áno
- Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy : v obci

A.5. VYMEDZENIE ROZSAHU RIEŠENÉHO ÚZEMIA A ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA :

Obec VRÁBLE s časťami DYČKA A HORNÝ OHAJ leží na strednom Požitaví 84°14' severnej zemepisnej šírky a 18°17' východnej zemepisnej dĺžky v nadmorskej výške od 140 do 240 m n. m., pričom stred mesta leží vo výške 142 m n. m. Záujmové (riešené) územie pozostáva z 3 katastrálnych území, a to VRÁBLE, DYČKA a HORNÝ OHAJ. Inak povedané, je ohraničené socio – ekonomickou hranicou katastrálneho územia obce a jej častí. Správne patrí do Nitrianskeho kraja a zaberá východnú časť okresu NITRA. Mesto NITRA je vzdialená 20 km severozápadným smerom. V rovnakej vzdialenosti na sever sú mesto ZLATÉ MORAVCE a na východ mesto LEVICE.

Rozloha záujmového územia (súčet 3 katastrálnych území) je 38,2891 km², t.j. 3 828,91 ha.

Z toho :	- katastrálne územie HORNÝ OHAJ	– rozloha :	801,14 ha
	z toho : zastavané územie obce		53,22 ha
	- katastrálne územie DYČKA	– rozloha :	761,61 ha
	z toho : zastavané územie obce		41,40 ha
	- katastrálne územie VRÁBLE	– rozloha :	2266,16 ha
	z toho : zastavané územie obce		307,49 ha

Riešené územie hraničí s katastrálnymi územiami obcí ČIFÁRE, TAJNÁ, KLASOV, PAŇA, NOVÁ VES nad ŽITAVOU, LÚČNICA nad ŽITAVOU a MELEK.

Celková výmera katastrálneho územia predstavuje 3 828,91 ha, z toho je celková výmera zastavaného územia obce 402,11 ha.

V riešenom území žije cca 9 307 obyvateľov (stav k 31. 06. 2010).

A.6. ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM :

Zadanie na spracovanie ÚPN mesta Vráble je priamym, východzím podkladom pre vypracovanie ÚPN mesta Vráble. Zadanie bolo prerokované v zmysle §20 ods. 2, 3, a 4 Zákona č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, výsledky prerokovania a vyhodnotenie stanovisk boli sformulované v súbornom stanovisku. Zadanie bolo posúdené a odsúhlasené stanoviskom Krajského stavebného úradu v Nitre zo dňa 21.04 2011 a následne schválené uznesením č. 46/2011 na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 23.6.2011 vo Vrábľoch a predtým prerokované s príslušnými orgánmi územného plánovania a dotknutými inštitúciami.

Územný plán mesta Vráble je spracovaný v súlade s týmto dokumentom a jeho návrh v plnom rozsahu vychádza z požiadaviek, formulovaných v jeho schválenom Zadaní, a zo súborného stanoviska obstarávateľa pre spracovanie územného plánu.

O tom, ako sa plnia jednotlivé požiadavky Zadania podrobnejšie pojednávajú príslušné kapitoly tejto správy. Územný plán rieši v kontexte s celým záujmovým územím rozvojové lokality, ktoré boli schválené v dokumente Zadanie k ÚPN mesta Vráble. Konkrétne sa jedná o funkčné plochy - rozvojové lokality (uvedené ďalej v časti B.5.) v súlade so schváleným zadáním a ich integráciu a začlenenie do súčasnej sídelnej štruktúry.

Oproti koncepčnému riešeniu urbanistickej štúdie rozvoja mesta bola v návrhu územného plánu v dielčích častiach upravovaná dopravná koncepcia (trasy a križovania ciest), vrátane upresnenia preložky štátnej cesty I/51 ako výhľadovej strategickej územnej rezervy. V súvislosti s trasou tejto cesty sa korigovali a upravovali niektoré zámery severného rozvoja mesta.

Z riešenia boli ďalej vypustené tie plochy navrhovaných zámerov rozvoja, ktoré neboli odsúhlasené orgánom ochrany PPF (stanovisko OÚ Nitra – Referát Pôdohospodárstva z 3.12.2013), resp. boli z časti presunuté z návrhového obdobia ÚPD do rezervných plôch, resp. do plôch výhľadového územného rozvoja mesta a jeho územne odlúčených mestských častí.

Na žiadosť obyvateľov mesta a podľa vypracovaných overovacích urbanistických štúdií sa riešenie rozvoja mesta v návrhu územného plánu doplnilo o časovo diferencované možnosti individuálneho bývania v spojení s agroturistickým cestovným ruchom vo vinohradníckych lokalitách.

Do návrhu územného plánu mesta sa doplnili rekreačné cyklistické trasy v rámci katastrov mesta, ale aj trasa regionálneho cyklistického chodníka nadmiestneho významu (tzv. cyklodopravná trasa) Nitra – Vráble – Podhájska.

Upresnil sa návrh prvkov lokálneho územného systému ekologickej stability v meste a jeho mestských častiach vo väzbe na štruktúru regionálneho územného systému ekologickej stability.

Pre odkanalizovanie územne odlúčených mestských častí sa do návrhu územného plánu mesta podľa rezortných požiadaviek dôsledne aplikovala koncepcia dokumentácie „Región Vráble – odvedenie a čistenie odpadových vôd“.

Rešpektované boli aj dielčie pripomienky ku koncepcii zásobovania pitnou vodou a zásobovania elektrickou energiou (trasy, zariadenia).

Ostatné zmeny a úpravy sú len dielčie, upravovali alebo riešili sa nimi lokálne problémy, prevažne na žiadosť dotknutých fyzických alebo právnických osôb.

A.7. ZOZNAM VÝCHODISKOVÝCH PODKLADOV :

- Pri vypracovaní územného plánu mesta Vráble boli použité tieto podklady :
- elaborát Prieskumy a rozboru k ÚPN mesta Vráble (IF_ROGGI s.r.o., Nitra; júl 2010)
 - 3 x zmena časti územného plánu, resp. zmeny a doplnky č.2 a 4. (1999 – 2008)
 - urbanistické štúdie, riešiace dielčiu problematiku alebo možnosti rozvoja mesta (2000 – 2001)
 - Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (AUREX, spol. s r.o., Bratislava; február 2012)
 - Vývoj obyvateľstva v Slovenskej republike a krajoch v roku 2012 (Štatistický úrad SR; 2012)
 - údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 (Štatistický úrad SR v Nitre, 2013)
 - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Vráble 2015 – 2024 (Ing. Vítek, Krupina; 2015)
 - Program odpadového hospodárstva obce Vráble na roky 2011 – 2015 (Mgr. Richard Galambiovský)
 - Program odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja na roky 2011 – 2015 (OÚŽP Nitra; 2013)
 - Ústredný zoznam pamiatkového fondu Slovenskej republiky (Pamiatkový úrad Slovenskej republiky)
 - Všeobecne záväzný nariad. mesta Vráble č. 9/2014 o Evidencii pamätihodností mesta Vráble (2014)
 - Veterný park Vráble – CE Energy, s.r.o.: Zámer EIA (ENVIS, s.r.o., Bratislava; máj 2007)
 - Priemyselný park Vráble – II. etapa: Zámer EIA (Ekospol, Banská Bystrica; jún 2006)
 - Cesta I/51 vráble – obchvat: Dokumnetácia per UR (Dopravoprojekt a.s., Bratislava; 2009)
 - Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava (Ministerstvo životného prostredia SR; 2002)
 - Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia miest s počtom obyvateľov nad 10 000 (URANPRES, Spišská Nová Ves; 1997)

- Mapa prírodnej rádioaktivity územia Slovenskej republiky (Štátny geologický ústav Dionýza Štúra)
- Ochrana pred povodňami z pohľadu legislatívy (Ing. Bačík, Ing. Ryšavá; 2010)
- Mapy povodňového ohrozenia (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.)
- Barančok P., a kol., 2005: Projekt Cesta I/51 Vráble – obchvat. Zámer.
- Posúdenie vplyvov na životné prostredie v zmysle Zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. Bratislava: IKP Consulting Engineers, s. r.o, 141 s.
- David, S., Karásek, K., 2004: Vážky (insecta: Odonata) vybraných vodných nádrží v okolí Nitra. Rosalia (Nitra), 17: s. 55-65
- Futák, J., 1980: Fytogeografické členenie. In: Atlas SSR. Bratislava, s.88
- Harčár, J., Priechodská, Z., 1988: Geologická mapa Podunajskej nížiny - severovýchodná časť. GÚDŠ, Bratislava
- Izakovičová, Z., Baláž, I., Bugár, G., David, S., Hreško, J., Košťál, J., Lieskovský, J., Mišovičová, R., Petluš, P., Petrovič, F., Pucherová, Z., Šolomeková, T., Trubíny, J., Vanková, V., 2008: Miestny územný systém ekologickej stability mesta Vráble. Enviroplan Nitra, 2008, 125 s.
- Kenderessy, P., Lieskovský, J., 2014: Impact of the soil erosion on soil properties along slope catena case study Horný Ohaj vineyards, Slovakia. Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences, Vol. 9. No. 2, Pp 143 - 152.
- Lapin, M., et. al., 2002: Klimatické oblasti. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky, MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, s. 95
- Maglocký, Š., 2002: Potenciálna prirodzená vegetácia. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky, MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, s. 114
- Mederly, P. a kol. 1993: Regionálny územný systém ekologickej stability okres Žilina. Žilina, 97 s.
- Miklós, L., 1986: Stabilita krajiny v ekologickom genereli SSR. Životné prostredie, 20, 2, ÚKE SAV, Bratislava, s. 87-93
- Miklós, L., Kočíková, E., Kočík, D., 2002: Územný systém ekologickej stability. VIII. Kapitola Chránené územia a prírodné zdroje, mapa č. 92, mierka 1 : 500 000. In: Miklós, L., Hrnčiarová, T., eds., Atlas krajiny Slovenskej republiky. MŽP SR, Bratislava, SAŽP, Banská Bystrica, s. 258-259
- Stanová, V., Valachovič, M., (eds.) 2002: Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 s.
- Stredánský, J., Šimonides, I. 1995. Tvorba krajiny. Agron. fakulta VŠP Nitra, Nitra, 97 s.
- Šimo, E., Zaťo, M., 2002: Typy režimu odtoku. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky, MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, s. 103

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE :

B.1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS :

Sídelný útvar Vráble leží v severovýchodnej časti Podunajskej nížiny, v Nitrianskom samosprávnom kraji. Podľa územnosprávneho členenia SR sa riešené územie nachádza v okrese Nitra. Okres Nitra tvorí 62 sídiel, z toho 2 majú štatút mesta – Nitra a Vráble a 60 obcí. Mesto NITRA je vzdialené 20 km severozápadným smerom. V rovnakej vzdialenosti na sever sú mesto ZLATÉ MORAVCE a na východ mesto LEVICE.

Mesto VRÁBLE leží na 84°14' severnej zemepisnej šírky a 18°18' východnej zemepisnej dĺžky v nadmorskej výške od 140 do 240 m n. m., pričom stred mesta leží vo výške 142 m n. m. Je to mesto s regionálnym významom a v súčasnej štruktúre osídlenia je umiestnené pozdĺž rieky Žitava v tzv. žitavskom páse, vo východnej časti okresu Nitra.

Záujmové (riešené) územie pozostáva z 3 katastrálnych území, a to VRÁBLE, DYČKA a HORNÝ OHAJ. Je ohraničené socio – ekonomickou hranicou katastrálneho územia obce a jej častí.

Rozloha záujmového územia (súčet 3 katastrálnych území) je 38,2891 km² (3 828,91 ha).

Z toho :	- katastrálne územie VRÁBLE	– rozloha :	2266,16 ha
	z toho : zastavané územie obce		307,49 ha
	- katastrálne územie DYČKA	– rozloha :	761,61 ha
	z toho : zastavané územie obce		41,40 ha
	- katastrálne územie HORNÝ OHAJ	– rozloha :	801,14 ha
	z toho : zastavané územie obce		53,22 ha

Riešené územie hraničí s katastrálnymi územiami obcí ČIFÁRE, TAJNÁ, KLASOV, PAŇA, NOVÁ VES nad ŽITAVOU, LÚČNICA nad ŽITAVOU a MELEK.

Mesto Vráble je menšie sídlo mestského typu s počtom obyvateľov 8 843 k 31.12.2013, z toho 48,42% mužov a 51,58% žien. Podiel obyvateľstva v produktívnom veku predstavoval 74,68%.

Pozostáva z troch pôvodne samostatných častí: Vráble, Dyčka a Horný Ohaj, z ktorých každá má svoju špecifickú urbanistickú štruktúru a funkčnú skladbu. Samostatnou časťou je aj Priemyselný areál (výrobná zóna) na severozápadnom okraji mesta. Hlavnou kompozičnou osou pôvodnej obce bola ulica ukončená malým námestím a kostolom. Po oboch stranách ulice boli postavené najstaršie bloky domov. Súbežne vznikali aj vedľajšie ulice a pôdorys obce sa rozvíjal hlavne pozdĺž komunikačnej osi Nitra – Levice. Najnovšími časťami v štruktúre sídla sú sídlisko Lúky pri Žitave a výrobná zóna na severovýchodnom okraji mesta.

HISTÓRIA MESTA :

Prvá písomná zmienka o meste sa zachovala z roku 1265 v listine kráľa Belu IV, v ktorej rieši spor o pozemky medzi šľachticom Ondrejom a ostrihomskou stolicou. Na prelome 13. a 14. storočia dal kráľ Ondrej III. Mestu výsadu usporadúvať jarmoky. Vráble boli už v roku 1294 trhovým miestom. Námestie pri kostole slúžilo remeselníkom a kupcom na predaj a výmenu tovarov. Návštevníci prichádzali z Tekovskej a Nitrianskej župy. Od roku 1615 existujú záznamy o výročných jarmokoch a týždenných trhoch. Okrem príslušníkov cechových spoločenstiev tu ponúkali svoje výrobky aj drobní remeselníci, priekupníci. Mesto sa vďaka svojej výhodnej polohe rýchlo rozrastalo, prichádzalo sem veľa ľudí z vidieka. Poddaný roľník mal v intraviláne svoj dom so záhradkou alebo aj sadom. V 15. storočí sa kľudný život obyvateľov na niekoľko desiatok rokov prerušil. Najskôr to bolo nájazdmi husitov (1434) a neskôr zabránila rozvoju mesta udalosť bitka pri Moháči (1526), ktorá otvorila cestu tureckým vpádom na Slovensko. Turci začali rozkrádať majetok, brali dobytok ale i obyvateľov.

V roku 1530 bolo zriadené poštové spojenie medzi Viedňou a Bratislavou. Neskôr (1558) bolo predĺžené cez Komárno až do Košíc. Premennivá poštová sieť pôvodne slúžila vojenským potrebám, oznamovaniu o pohybe vojsk a slediacich tlupách Osmanov. Kopčky Žitavskej a Pohronskej

pahorkatiny domáci obrancovia využívali na signál ohňom pre hrady v Nitre, Leviciach, Jelenci, Hrušove a inde, aby sa mohli včas pripraviť na útok votrelcov. Poštové spojenie vo Vrábľoch malo smer západ - východ už po moháčskej bitke, preto sa mesto stalo najstaršou poštovou stanicou Tekovskej župy, ktorá mala hranice v smere sever - juh po oboch brehoch Hrona.

Po desaťročiach nájazdov predstavitelia stolíc začali uvažovať o budovaní a organizovaní obrany. Vrábeľská pevnosť chránila most cez rieku Žitavu. Mala štyri nárožné bašty a bola obohnaná vysokým zemným valom. Do priekopy sa napúšťala voda z rieky, keď sa blížil nepriateľ. Pozorovacia Veža - vartovka a kamenná veža v strede nádvorja, tak ako aj štyri obranné bašty boli postavené z kameňa. Z kamennej veže po spozorovaní príchodu nepriateľa vyslali signál ohňom. Takto upozorňovali strážu na vrchu Zobor pri Nitre, tie potom signalizovali na Nitriansky hrad, odtiaľ ďalej na vrch Veľká Vápenná nad Mochovcami a odtiaľ signalizovali výstražným ohňom pre posádku hradu v Leviciach a Starom Tekove a na hrad Gýmeš, aby upozornili hradné miesta na blížiaci sa nebezpečenstvo. Vrábeľská renesančná pevnosť mala tvar štvoruholníka s vysunutými vežami v jeho vrcholoch (bastiónmi). Veže mali od nádvorja jednu otvorenú stenu. Pred priekopou stáli tesne vedľa seba drevené koly. Pevnosť chránili z troch strán. Útočiacim jazdcom na koňoch takto zabránili, aby sa dostali až pod valy. Zemný hrad ležal na ľavobrežnej sprásovej terase rieky Žitavy a miernej vyvýšenine (asi 150 m n. m.). Areál starého sídliska v časoch tureckej expanzie mal rozmery 180 m x 90 až 115 m. Opevnený Zemný hrad (Fidvár - chotárna časť, Földvár – maď.) na príkaz stolice stavali v rokoch 1624 - 1625. Naliehavá potreba výstavby hradu vznikla po vypálení mesta a niekoľkých okolitých obcí začiatkom roka 1624. Aj po Žitavskom mieri bola obec naďalej v zornom poli Turkov (TRUBÍNĽ, MARKO, 2001).

V roku 1787 bolo mestečko Vráble sídlom soľného úradu a kráľovského brigadiera. Sklad sa nachádzal v miestach budovy zubného oddelenia na Námestí kpt. Nálepku. Za ním obďaleč stála pastierňa s košiarom pre ovce a za cestou hliník s malou výrobou tehál. Vráble zásobovali soľou väčšiu časť Tekovskej stolice a menšie územia Nitrianskej a Hontianskej stolice. Pravidelne odosieli naplno naložené kryté povozy do stredoslovenských banských miest Banskej Štiavnice, Štiavnických Baní a Pukanca.

Vráble boli strediskom panstva ostrihomského arcibiskupstva a kapituly už od vzniku predialistov v roku 1186. Predialisti - drobní uhorskí šľachtici v začiatkoch svojho vývoja ako vrstva nižšej šľachty nemali vlastnú pôdu, ale iba prenajatú od cirkevnej vrchnosti (prédium (lat.) - gazdovstvo, majetok). Vráble boli sídlom stolice predialistov od roku 1424 až do roku 1853. Viac ako štyristo rokov cirkevní šľachtici vplývali na rozvoj mestečka a osudy jeho obyvateľov. Ich rodiny dostali od ostrihomského arcibiskupa väčšie alebo menšie pozemky. Ich povinnosťou bolo vyzbrojiť niekoľkých vojakov, keď bola ohrozená cirkevná stolica. V 16. a 17. storočí, kedy títo šľachtici znášali ťarchu obrany proti Turkom, stávali sa ich majetky dedičnými. Stolica predialistov bola organizovaná podobne ako zemianska stolica. Mala svojho podžupana, slúžnych a na Tekovskej župe nezávisle organizované a určené právomoci.

Cirkevné desiatky mestečko odovzdávalo arcibiskupovi ešte v priebehu 14. storočia spolu s ďalšími dvoma tekovskými farnosťami. V roku 1787 bolo mestečko Vráble sídlom soľného úradu a kráľovského brigadiera. Sklad sa nachádzal v miestach budovy zubného oddelenia na Námestí kpt. Nálepku. Za ním stála pastierňa s košiarom pre ovce a za cestou hliník s malou výrobou tehál. Vráble zásobovali soľou väčšiu časť Tekovskej stolice a menšie územia Nitrianskej a Hontianskej stolice. Pravidelne odosieli naplno naložené kryté povozy do stredoslovenských banských miest Banskej Štiavnice, Štiavnických Baní a Pukanca. Vznikla tu taktiež pošta, ktorá bola v monarchii od prvej polovice 16. storočia v súkromných rukách. Monopolným vlastníkom v rokoch 1620 -1720 bola rodina Paarová. Po roku 1722 poštu riadilo centrum vo Viedni. Trasa poštového spojenia prechádzala od Nitry cez Vráble východným smerom, aby sa vyhla kontaktu s Turkami. Poštové spojenie vo Vrábľoch malo smer západ - východ už po moháčskej bitke, preto sa mesto stalo najstaršou poštovou stanicou Tekovskej župy, ktorá mala hranice v smere sever - juh po oboch brehoch Hrona.

Hospodársky a ekonomický rozvoj sa prejavil i v architektúre mesta. Koncom 18. storočia bol postavený neskorobarokový kaštieľ (teraz farský úrad). Za finančnej pomoci arcibiskupa Alexandra Rudnaia bol roku 1821 postavený Stolicný dom. V centre mesta, po oboch stranách Hlavnej ulice, vznikla na prelome 19. - 20. storočia súvislá zástavba meštianskych domov, ktoré majú časť svojich priestorov určenú na obchodnú a podnikateľskú činnosť. Z umelecko - historického hľadiska sú zaujímavé budovy bývalej ošatárne, Ludovej banky, Agrárnej banky, stolicného domu, bývalej meštianskej školy, okresného úradu a mnohé ďalšie.

B.2. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU :

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konaného dňa 14. mája 2012 a ktorého záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29.mája 2012. Kapitola obsahuje ďalej požiadavky, ktoré vyplývajú z vyššie uvedenej nadradenej dokumentácie, majú záväzný charakter a sú usporiadané podľa jednotlivých uvedených oblastí.

I. ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ÚZEMNÉHO ROZVOJA NITRIANSKEHO KRAJA :

1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry :

- 1.10. Podporovať rozvoj miest Šaľa, **Vráble**, Zlaté Moravce, Štúrovo, Kolárovo, Šahy a Šurany, čo predpokladá podporovať v týchto centrách predovšetkým rozvoj zariadení :
 - 1.10.1. verejnej správy
 - 1.10.2. stredných škôl so štúdiom končiacim maturitou
 - 1.10.3. špeciálnych škôl
 - 1.10.4. inštitútov vzdelávania dospelých
 - 1.10.5. zdravotníckych a sociálnych služieb
 - 1.10.6. kultúrnych podujatí regionálneho významu
 - 1.10.7. služieb podporujúcich rôzne podnikateľské aktivity
 - 1.10.8. obchodných stredísk
 - 1.10.9. voľného času a rekreácie s dostatočnými plochami zelene, uspokojujúcich potreby na regionálnej ať nadregionálnej úrovni.
- 1.18. Pokračovať v systematickom prieskume radiačnej záťaže obyvateľstva a vyčleniť územia a oblasti, kde sú potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia v už existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred touto záťažou...

2. Zásady a regulatívy rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva :

- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území; týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno, Levice a Topoľčany; ďalej Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, **Vráble**, Tlmače, Želiezovce.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.
- 2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb medzi obcami/mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územiami s prírodným alebo kultúro-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...)
 - 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniami korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniami sprievodnej zelene,

- 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridormi, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
- 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.

3. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja :

3.2. V oblasti priemyslu a stavebníctva :

- 3.2.1. Vychádzať predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.
- 3.2.2. Podporovať rôzne typy priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých lokalizačných faktorov v lokalitách, kde sú preukázané najvhodnejšie územnotechnické podmienky a sociálne predpoklady pre ich racionálne využitie, so zohľadnením podmienok susediacich regiónov.

3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva :

- 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
- 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
- 3.3.3. Zabezpečovať protieróziu ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.

4. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja sociálnych vecí :

4.1. V oblasti školstva :

- 4.1.3. Vytvárať, v rámci územno-technických možností, podmienky pre programy a projekty prevencie sociálno-patologických javov na stredných školách.

4.2. V oblasti zdravotníctva :

- 4.2.3. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja.

4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry :

- 4.4.1. Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
- 4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľádovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.
- 4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.
- 4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo–telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. Zásady a regulatívy z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability a ochrany pôdneho fondu :

5.1 V oblasti starostlivosti o životné prostredie :

- 5.1.1. Zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.
- 5.1.2. Uprednostňovať pri budovaní nových priemyselných areálov a prevádzok zariadenia a technológie spĺňajúce národné limity a zároveň limity stanovené v environmentálnom práve EÚ.
- 5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych

- záťaží – bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné
- 5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov.
 - 5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.
- 5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny :
- 5.2.1. Vytvárať územno-technické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej...
 - 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
 - 5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.
 - 5.2.4. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).
 - 5.2.6. Podporovať územnoplánovacími nástrojmi zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresií, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov v okolí Dunaja, Váhu, Hrona a Ipľa.
 - 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
 - 5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prirodzené lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi a pod.) a podporovať miestne krajinné identity rešpektovaním prírodného a kultúrno-historického dedičstva.
 - 5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)
 - 5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.
- 6. Zásady a regulatívy usporiadania územia z hľadiska kultúrohistorického dedičstva :**
- 6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii NR SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky.
 - 6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifčnosti historického osídlenia.
 - 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.
 - 6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a

- hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.
- 6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja :
- 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,
- 6.7.5. historické technické diela,
- 6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.
- 6.8. Rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma.
- 7. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia :**
- 7.11. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridory ciest :
- 7.11.5. Nitra – **Vráble** – Kalná nad Hronom – Levice.
- 7.16. Cesta I/51 Nitra – Levice: rezervovať koridor pre šírkové usporiadanie trasy na kategóriu C11,5/80 s :
- 7.16.2. obchvatom **Vrábl'ov** s riešením mimoúrovňového križovania s železničnou traťou.
- 8. Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia :**
- 8.1. V oblasti vodného hospodárstva :
- 8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd :
- 8.1.1.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine.
- 8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach :
- 8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá,
- 8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržiavania vôd v území,
- 8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením takého množstva vôd do koncového recipienta, aké odtekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch,
- 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
- 8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhovať v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity,
- 8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
- 8.1.5. Na úseku verejných vodovodov :
- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom približovať sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,
- 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem,
- 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné

- využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany),
- 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej, ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možností aj s ponechaním manipulačných pásov,
- 8.1.5.18. rezervovať územie pre rozšírenie skupinového vodovodu Zlaté Moravce – Vráble,
- 8.2. V oblasti energetiky :
- 8.2.1. Rešpektovať existujúce koridory vedení 220kV a 400kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch.
- 8.2.13. Rezervovať koridor pre trasu tepelných napájačov SE, a.s. EMO o.z.Mochovce – Vráble – Nitra,
- 8.2.14. Presadzovať uplatnením energetickej politiky SR, regionálnej energetickej politiky a využitím kompetencie miestnych orgánov samosprávy budovanie kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla a tam, kde je to ekonomicky a environmentálne zdôvodniteľné, udržať a inovovať už vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním obyvateľstva teplom.
- 8.2.15. Utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike.
- 8.3. V oblasti telekomunikácií :
- 8.3.1. Rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení.
- 8.3.2. Rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov.
- 8.3.3. Akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách.
- 8.3.4. Vytvárať územno-technické podmienky pre rozširovanie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorychlostnou dátovou sieťou.
- 8.3.5. Vytvárať územno-technické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkovi.
- 8.3.6. Vytvárať územno-technické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej aj mobilnej sieti.
- 8.4. V oblasti odpadového hospodárstva .
- 8.4.1. Uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu.

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY :

1. V oblasti cestnej dopravy :

- 1.3. Cesta I/51 Nitra – Levice šírkové usporiadanie cesty na kategóriu C11,5/80 a:
- 1.3.2. obchvat Vráblov a mimoúrovňové križovanie s železničnou traťou,

5. V oblasti vodného hospodárstva :

- 5.1. Odtokové pomery, vodné nádrže a prevody vôd :
- 5.1.2. Stavby spojené s protipovodňovými opatreniami v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa na ochranu intravilánov miest a obcí v súlade s Programom protipovodňovej ochrany SR a ďalších vodných tokov v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa v súlade s investičným rozvojovým programom Slovenského vodohospodárskeho podniku a koncepciou vodného hospodárstva.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. § zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B.3. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE :

Údaje, uvedené v nasledujúcich kapitolách, sú definované k rôznym dátumom podľa zdroja, ktorý údaje poskytoval (mestský úrad, štatistický úrad) a podľa typu štatistických ukazovateľov, z ktorých niektoré sa sledujú každoročne, ale niektoré len v určitých časových intervaloch (napr. údaje bytového fondu zo SOBD).

B.3.1. OBYVATEĽSTVO a DEMOGRAFIA :

VÝVOJ OBYVATEĽSTVA Z POHLADU SLOVENSKEJ REPUBLIKY :

Slovenská republika mala k 21. 05. 2011, t. j. k rozhodujúcemu okamihu ostatného sčítania, 5 397 036 obyvateľov s trvalým pobytom. V roku 1869, ktorý bol rokom prvého moderného sčítania ľudu, žilo na území dnešného Slovenska 2 482 tis. obyvateľov. Z hľadiska vývoja na zdvojnásobenie tohto počtu potrebovala slovenská populácia vyše 110 rokov, 5 miliónov obyvateľov bolo dosiahnutých v roku 1981. Najvyššie tempo prírastku zaznamenalo Slovensko v obdobiach po prvej svetovej vojne, v 50-tych a 70-tych rokoch dvadsiateho storočia. V poslednom medzicenzovom období mala Slovenská republika iba minimálne tempo rastu, a to 0,3%.

Hlavným demografickým vývojovým trendom zostáva **starnutie** slovenskej populácie. Príčinou je predovšetkým zásadná zmena reprodukčného správania, ktorá viedla k tomu, že plodnosť populácie Slovenska sa dostala pod úroveň jednoduchej reprodukcie a následne sa začala transformácia vekovej štruktúry vedúca k regresívnej populačnej štruktúre a populačnému starnutiu. Svoj podiel na starnutí populácie má, samozrejme, aj zlepšovanie zdravotnej starostlivosti a predlžovanie života jednotlivcov, čo dlhodobo potvrdzuje nárast strednej dĺžky života pri narodení.

Starnutie populácie je už globálny fenomén a zasahuje každého člena spoločnosti i spoločnosť ako celok. Krajiny sveta sú v rôznych fázach tohto procesu a výrazne sa líšia aj tempom starnutia. **Všetky relevantné štatistické ukazovatele dokazujú zrýchľujúci sa proces starnutia slovenskej populácie.** Všeobecne platí, že v krajinách, kde sa začal proces starnutia neskôr, prebieha tento proces intenzívnejšie a tieto krajiny budú mať menej času na prispôbenie. Medzi takéto krajiny patrí i Slovenská republika.

Starnutie populácie teda predstavuje výzvu pre tvorcov politik. Štatistické dáta by mali byť dôsledne využívané pri identifikácii a meraní možných následkov tohto procesu, aby bolo možné ich zmiernenie. Ak sa totiž spoločnosť na túto skutočnosť dôsledne nepripraví, potom podobne ako dramaticky tento proces prebieha, bude sa dramaticky meniť aj spôsob organizácie a fungovania spoločnosti. Nastanú závažné zmeny v ekonomike, na trhu práce, v dôchodkovom systéme, v personálnom obsadzovaní pracovných miest, v zdravotných systémoch, v dôchodkových systémoch. Ak sa však spoločnosť postaví k procesu starnutia včas a proaktívne, má šancu zabrániť vzniku problémov a dokonca i využiť sociálny kapitál starších. Starší ľudia sú cenní pre ich rodiny, môžu byť užitoční pre komunity. Sú úložiskom vedomostí, využitím ich skúsenosti sa dá zabrániť opakovaniu chýb. Spoločnosti, ktoré sa prispôsobia tejto demografickej zmene, môžu na dlhovekosti svojich členov i získať. Ale nebude to ľahké, pretože sa zdá, že okrem ekonomických úprav bude potrebná i zmena myslenia (kto je vlastne starý) a zmena stereotypov. Ak sú starší ľudia schopní a ochotní zostať aktívni, v spoločnosti je na to potrebné vytvoriť podmienky. Navyše, zapojenie starších do spoločenského života zabraňuje izolácii, osamelosti a môže tiež prispieť k zlepšeniu ich finančného zabezpečenia.

Pôrodnosť a plodnosť patrí medzi základné demografické procesy, ktoré spolu s úmrtnosťou výrazným spôsobom ovplyvňujú populačný rast. Od vývoja pôrodnosti závisí budúcnosť spoločnosti.

Na Slovensku sa začal pokles plodnosti a pôrodnosti koncom 80-tych rokov. Zmeny spojené s druhým demografickým prechodom sa začali prejavovať hlavne po roku 1989. V jednotlivých časových etapách pokračoval tento pokles s rôznou intenzitou až do začiatku 21. storočia a trvá dodnes, čím došlo k výraznej zmene reprodukčných pomerov. Vo všeobecnosti sa dá povedať, že čím neskôr sa začnú zmeny spojené s demografickým prechodom, tým rýchlejšie a intenzívnejšie prebiehajú. Od 90-tych rokov úhrnná plodnosť postupne klesala až pod hodnotu „nízkej plodnosti“ (1,5). V rokoch 2000 –

2007 klesla úhrnná plodnosť pod hranicu „veľmi nízkej plodnosti“ (1,3). V roku 2006 sa hodnoty ukazovateľa úhrnnej plodnosti začali pomaly zvyšovať a v roku 2008 sa úhrnná plodnosť opäť dostala nad hranicu „veľmi nízkej plodnosti“. V súčasnosti sa úhrnná plodnosť pohybuje okolo hodnoty 1,34 (v roku 2012). Ide o mierny pokles, avšak trend pozvoľného zvyšovania intenzity a oživenia plodnosti je zachovaný. Oživenie plodnosti je spôsobené predovšetkým realizáciou odložených pôrodov a spomalením rastu priemerného veku žien pri pôrode, obdobie zmien v reprodukčnom správaní sa pomaly končí a v populácii SR sledujeme „nové“ rodinné a reprodukčné správanie.

Z hľadiska reprodukcie generácií od začiatku 90-tych rokov ženy nezabezpečujú za seba adekvátnu náhradu. Úroveň náhrady od roku 2001 mierne narástla na úroveň 0,71 dievčaťa na 1 ženu (hrubá miera reprodukcie) v roku 2011. V súvislosti so zmenou metodiky zisťovania narodených detí ukazovatele reprodukcie v roku 2012 mierne klesli na 0,65 (hrubá miera reprodukcie) a 0,64 (čistá miera reprodukcie). Pri súčasnej úrovni plodnosti a úmrtnosti v priebehu jednej generácie ubudne 36 % potenciálnych matiek (čistá miera reprodukcie).

Na pôrodnosť má vplyv aj zvyšovanie kvalifikácie obyvateľstva v dôsledku meniacich sa nárokov trhu práce. Rastie podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí, čím sa priamo predlžuje fáza vzdelávania a udalosti súvisiace s reprodukciou sa odkladajú do vyššieho veku (nárast priemerného veku pri pôrode a pri 1. pôrode). V roku 2012 v porovnaní so začiatkom sledovaného obdobia stúpol podiel vysokoškolsky vzdelaných matiek z 11 % na 32,6 %. Najvyšší počet i podiel detí sa rodí matkám so stredoškolským vzdelaním s maturitou (35,6 %). Najmenej detí majú matky so stredoškolským vzdelaním bez maturity (13,3 %).

Z hľadiska budúceho vývoja našej spoločnosti je kľúčové pripravovať a realizovať propopulačné politiky, a to nielen z dôvodu starnutia slovenskej populácie, ale aj preto, že :

„...deti sú najdrahším klenotom, najcennejším darom, najnádejnejším prísľubom a hlavne najväčším bohatstvom, ktoré ľudské spoločenstvo má.“ (J. A. Komenský)

Úmrtnosť je základným procesom prirodzeného pohybu obyvateľstva a reprodukcie obyvateľstva. Úmrtie je nezvratnou a jedinečnou udalosťou z hľadiska štatistiky a demografie.

Úmrtnostné pomery ovplyvňuje úroveň zdravotnej starostlivosti, životný štýl vrátane výživy a fyzického pohybu, kvalita životného prostredia, intenzita psychickej, sociálnej a ekonomickej záťaže populácie. Významnými činiteľmi sú aj vzdelanie, rodinný stav, vek, pohlavie a genetické dispozície. Lepšia dostupnosť zahraničných liekov a zdravotníckej techniky po roku 1989 prispieva k poklesu úmrtnosti.

Úmrtnostné pomery v krajine najlepšie vystihuje stredná dĺžka života (nádej na dožitie), pretože očisťuje vplyv vekovej štruktúry, ktorý ukazovateľ hrubej miery úmrtnosti nezohľadňuje. Stredná dĺžka života v určitom veku poskytuje informáciu o tom, ako dlho bude v priemere žiť osoba v príslušnom veku za predpokladu, že sa počas celého jej života úmrtnostné pomery nezmenia. Najčastejšie sa udáva stredná dĺžka života pri narodení.

V Slovenskej republike sa stredná dĺžka života dlhodobo zvyšuje i keď relatívne pomaly; ešte stále nedosiahla priemer Európskej únie. V roku 2012 nádej na dožitie pri narodení dosiahla hodnotu u mužov 72,47 roka a u žien 79,45 roka. Oproti roku 2001 sa stredná dĺžka života zvýšila u mužov o 3 roky a u žien o 1,9 roka. V dlhodobom porovnaní od roku 1960 sa stredná dĺžka života pri narodení zvýšila u žien o 7 rokov a u mužov o 4,8 roka. Aktuálnym trendom je približovanie hodnôt strednej dĺžky života mužov a žien. Kým v 50-tych rokoch 20. storočia rozdiel predstavoval okolo 4 roky, v ďalšom období sa prehlboval a maximum (takmer 9 rokov) dosiahol začiatkom 90-tych rokov. V súčasnosti sa hodnoty strednej dĺžky života mužov a žien opäť približujú, v roku 2012 bol rozdiel 7 rokov (o 0,2 roka menej ako v roku 2011). S pribúdajúcim vekom sa tento rozdiel znižuje a vo veku nad 85 rokov je stredná dĺžka života mužov vyššia ako stredná dĺžka života žien, aj keď minimálne (do pol roka). Muži zomierajú skôr a vo vyššom počte, čo svedčí o ich horšom zdravotnom stave. Menej sa venujú prevencii a častejšie majú horšiu životosprávu (fajčenie, požívanie alkoholických nápojov). Významnú úlohu zohráva aj predčasná úmrtnosť mužov v dôsledku vonkajších príčin (autonehody, pracovné úrazy atď.).

Migrácia patrí medzi mechanické pohyby obyvateľstva a jej výsledkom sú trvalé zmeny bydliska obyvateľov. Migrácia je zreteľným spoločenským javom a v súčasnom globalizovanom svete sa týka každej krajiny, či už ako migrácia vnútorná alebo zahraničná. Jej sledovanie je podstatné pre lepšie poznanie spoločenských, v mnohých prípadoch aj ekonomických zákonitostí, ktoré sa na území danej krajiny vytvorili, resp. vytvárajú.

Napriek tomu, že Slovenská republika je od roku 1993 migračne ziskovou krajinou, od roku 2008 sa počet prisťahovaných znižuje.

Vnútorným sťahovaním sa v štatistike sťahovania rozumie sledovanie zmien obce trvalého pobytu osôb (vrátane cudzincov, ak sú prihlásení na trvalý pobyt) v rámci územia Slovenskej republiky. Vnútorné sťahovanie medzi jednotlivými územnými jednotkami je jedným z faktorov podieľajúcim sa na vytváraní štruktúry osídlenia krajiny. V roku 2012 sa objem vnútorného sťahovania v porovnaní s predchádzajúcim rokom znížil len nepatrne, o 2,2 tisíce, čo predstavuje zníženie o menej ako 3 %.

Štruktúra obyvateľstva podľa **rodinného stavu** má sociálno-právny charakter. V Slovenskej republike sú základnými skupinami obyvateľstva podľa rodinného stavu: slobodní, ženatí/vydatí, rozvedení a ovdovení. V priebehu sledovaného obdobia (2001 – 2012) nedošlo k výraznejším zmenám v štruktúre obyvateľstva podľa rodinného stavu. Podiel slobodných a ovdovených (tak mužov, ako aj žien) zostáva stabilný. Mierny pokles pozorujeme pri podieloch ženatých, respektíve vydatých a mierny nárast pri podieloch rozvedených mužov aj žien.

V súvislosti s rodinným správaním populácie na Slovensku je potrebné vidieť i možné dôsledky zmien v tejto štruktúre, predovšetkým vo vzťahu k starnutiu populácie. Zmenšujúca sa veľkosť rodiny znamená menší potenciál podpory starším príbuzným. Posun uzatvárania manželstiev do vyššieho veku snúbencov sa spája so zvyšovaním veku rodičov pri narodení dieťaťa. Generácia rodičov však starne a u strednej generácie môže vzniknúť dilema, či v rodinných aktivitách uprednostniť deti alebo starnúcich rodičov. Vysoká rozvodovosť znižuje potenciál poskytovania potrebnej pomoci starnúcim rodičom a okrem toho rozvedení partneri si navyše často zakladajú nové rodiny a tak rozširujú i starnúce príbuzenstvo. Novodobý fenomén, zvyšovanie počtu rodín jednotlivcov, povedie k nárastu počtu ľudí bez príbuzných.

VÝVOJ OBYVATEĽSTVA Z POHĽADU VRÁBIEL :

Počet obyvateľov mesta VRÁBLE od roku 1869 prakticky až do roku 2003 postupne, až na malé výkyvy narastal. Odvtedy má počet obyvateľov v meste klesajúci trend.

Pre demografický vývoj je v poslednom viac ako desaťročí, charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a postupné starnutie populácie. V prípade mesta Vráble bol zaznamenaný mierny pokles počtu obyvateľov. Mierny pokles počtu obyvateľov je spôsobený hlavne poklesom ekonomickej aktivity na lokálnom trhu v súvislosti s pretrvávajúcou ekonomickou krízou. Mladí ľudia sú nútení migrovať za pracovnými príležitosťami do väčších lokálnych centier - Nitra, prípadne aj hlavného mesta Bratislava.

Za sledované 11 ročné obdobie v priemere počet obyvateľov vzrástol o 7,44 %. Priemerný index dosiahol hodnotu 0,993, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,07 %. Takmer v každom roku sledovaného obdobia dochádzalo k poklesu obyvateľstva (okrem rokov 2005 a 2008). Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný pokles. Za toto obdobie klesol počet obyvateľov o cca. 44,64 %. V skupine v poproduktívnom veku bol vývoj relatívne stabilný. Počet obyvateľov v poproduktívnom veku vzrástol o 1,64 %.

Posledné sčítanie obyvateľov, domov a bytov na Slovensku prebehlo v roku 2011. Podľa neho mali v tom roku Vráble (vrátane častí Dyčka a Horný Ohaj) 8 970 obyvateľov.

K 31.12. 2013 podľa posledných dostupných údajov poklesol počet na 8 843 obyvateľov, z toho bolo mužov 4 282 a žien 4 561.

Súčasný stav je približne 3 násobkom hodnoty z roku 1869. Z tabuľky vývoja možno vidieť od počiatku záznamov až do roku 2003 plynulý nárast počtu obyvateľov. Mierny pokles bol v roku 1950

spôsobený II. svetovou vojnou. Po II. svetovej vojne dochádza na Slovensku k nástupu nového režimu a k následnej kolektivizácii poľnohospodárskej výroby. Vráble, keďže mali výrazne nižinný ráz, získali poľnohospodársky charakter a zmenám sa nevyhli. Vznikali jednotné roľnícke družstvá, zakladali sa priemyselné závody. Ľudia prichádzajú do mesta za prácou. V 70–tych rokoch 20. storočia sa začalo s výstavbou sídlisk Lúky a Kaška. K 1.1. 1975 boli k Vráblam pričlenené Dyčka a Horný Oháj. Postupným narastaním významu mesta narastal aj počet obyvateľov, ktorý sa najvýraznejšie prejavil v roku 1980, práve spomínaným vytvorením 2 sídlisk a pričlenením 2 obcí. Dostavba tretieho sídliska Žitava a rozvoj priemyselného podniku Tesla podnietili skoro 20 % nárast počtu obyvateľov v roku 1991 v porovnaní s rokom 1980. Od roku 1996 je zaznamenaný mierny pokles nárastu počtu obyvateľov, ktorý od roku 2003 pokračuje až do súčasnosti nielen klesajúcim nárastom, ale aj celkovým počtom obyvateľov vo vrábl'och.

Tento vývoj zodpovedá súčasným trendom vývoja počtu obyvateľov nielen na Slovensku ale aj v Európe (pokles natality, posunutá hranica prvého pôrodu, uprednostňovanie kariéry pred založením si rodiny ale aj finančné zabezpečenie dieťaťa). Okrem toho, ľudia stále častejšie vyhľadávajú vidiecke prostredie na bývanie.

Hustota zaľudnenia v roku 2013 bola 230 obyvateľov na km² celkového katastrálneho územia mesta (2 200 ob./ km² zastavaného územia mesta), čo bolo výrazne nad celoslovenským priemerom, ktorý bol 110,5 obyvateľa na km².

Vývoj počtu obyvateľov vo Vrábl'och z historického pohľadu :

ROK:	1869	1880	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
POČET OBYVATEĽOV:	3 042	3 085	3 578	4 174	4 757	4 564	5 608	5 982	7 586	9 216	9 493

Vývoj počtu obyvateľstva vo Vrábl'och od r. 2003 ku dňu 31.12. 2013 :

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vráble	9501	9470	9486	9411	9381	9417	9386	9307	8970	8941	8843
z toho :											
muži	4588	4587	4604	4567	4544	4555	4548	4519	4354	4324	4282
ženy	4913	4883	4882	4844	4837	4862	4838	4788	4616	4617	4561
Index	-	0,997	1,002	0,992	0,997	1,004	0,997	0,992	0,964	0,997	0,989

Počet obyvateľov vo Vrábl'och podľa Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011 na Slovensku :

OBEČ	ZSJ_ID	ZSJ	Spolu
Vráble	2141590	Dyčka	406
Vráble	2141670	Dyčka - Majer	52
Vráble	2184210	Horný Oháj	608
Vráble	2702020	Pri stanici	47
Vráble	2702110	Vráble - stred	4 968
Vráble	2801860	Pri škole	2 166
Vráble	2801940	Štúrova ulica	656
Vráble	2802080	Veľké priečky	56
Vráble	2802160	Godinov majer	11
Vráble	2802240	Dolné lúky	0
SPOLU :			8 970

Porovnanie počtu obyvateľov v Nitrianskom kraji, okrese Nitra, vo Vrábľoch k 31.12.2013 :

Územie	Rok	Počet obyvateľov k 1. 1. 2013			Predbežný stredný stav k 1. 7. 2013			Počet obyvateľov k 31. 12. 2013		
		spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Nitriansky kraj	2013	688400	334146	354254	687349	333711	353638	686662	333558	353104
Okres Nitra	2013	159761	77120	82641	159882	77219	82663	160040	77346	82694
Vrábľe	2013	8941	4324	4617	8882	4297	4585	8843	4282	4561

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA :

Za sledované obdobie dosšlo k nárastu len vo vekovej skupine poproduktívneho veku.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín k 31.12. 2013 :

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Predproduktívny vek	1539	1485	1437	1378	1338	1318	1307	1234	1191	1140	1064
Produktívny vek	6805	6821	6870	6854	6861	6899	6862	6881	6768	6718	6604
Poproduktívny vek	1156	1164	1179	1179	1182	1200	1217	1191	1011	1084	1175

VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA :

V meste Vrábľe majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným vzdelaním a obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta v roku 2012 :

DOSIAHNUTÉ VZDELANIE :	počet
BEZ ŠKOLSKÉHO VZDELANIA	1188
ZÁKLADNÉ	1137
UČŇOVSKÉ (BEZ MATURITY)	1394
ÚPLNÉ STREDNÉ UČŇOVSKÉ (S MATURITOU)	328
STREDNÉ ODBORNÉ (BEZ MATURITY)	959
ÚPLNÉ STREDNÉ ODBORNÉ (S MATURITOU)	2155
ÚPLNÉ STREDNÉ VŠEOBECNÉ	383
VYŠŠIE ODBORNÉ VZDELANIE	109
VYSOKOŠKOLSKÉ BAKALÁRSKE	217
VYSOKOŠKOLSKÉ MAGISTERSKÉ, INŽINIERSKE, DOKTORSKÉ	903
VYSOKOŠKOLSKÉ DOKTORANDSKÉ	49
NEZISTENÉ	148

Vzhľadom na školský systém, chýba prepojenie ponuky vzdelávacej sústavy na potreby trhu práce a absentuje inštitucionalizácia foriem ďalšieho vzdelávania. Je nízka flexibilita trhu práce v oblasti využívania pružných modelov organizácie pracovného času a neštandardných foriem zamestnaní. Problémom sú tiež nedostatočné jazykové znalosti a znalosti z oblasti informačných technológií u obyvateľov v produktívnom veku. Nízka ponuka finančne náročných kurzov vyvoláva nezáujem zo strany občanov.

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra relatívne pozitívny pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v meste ďalej zvyšovať počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Vývoj vzdelanostnej štruktúry sa v sledovanom období vyvíjal smerom k znižovaniu počtu obyvateľov s nižším stredným vzdelaním, rtesp. smerom k zvyšovaniu počtu obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním.

ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANOSTI :

Reštrukturalizácia ekonomiky od konca osemdesiatych rokov mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva v meste. Zmeny sa dotkli predovšetkým väčšiny priemyselných odvetví. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v meste a regióne priemyselné odvetvia, obchod a obchodné činnosti. Od roku 2003 sa podiel priemyslu na zamestnaní mierne znížil (20,65 %). Najvýraznejší pokles nastal v prípade priemyselnej výroby, školstva, poľnohospodárstva a lesníctva.

Štruktúra zamestnanosti podľa odvetvovej klasifikácie v % :

Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Poľnohospod., poľovníctvo a lesníctvo	4,40	4,11	3,93	3,65	3,39	2,88	2,94	3,74	2,83	2,62	2,83
Priemysel spolu (okrem stavebníctva)	26,13	25,74	24,40	23,78	23,99	26,15	24,77	22,79	23,41	22,07	20,65
Priemyselná výroba	23,94	23,64	22,35	22,49	22,66	25,19	22,99	20,94	22,29	20,91	19,42
Stavebníctvo	2,86	2,78	3,29	3,06	3,06	2,65	3,30	5,40	5,19	3,91	4,73
Veľkoobchod a maloobchod	6,47	6,50	6,65	6,81	7,07	6,85	9,25	8,23	11,13	11,59	11,79
Hotely a reštaurácie	0,26	0,25	0,24	0,27	0,24	0,29	0,92	1,35	1,02	1,68	2,02
Doprava, sklad., pošty a telekomunik.	4,47	4,15	3,70	3,94	3,95	4,05	3,68	3,47	3,35	4,50	3,86
Finančné sprostredkovanie	1,64	1,56	1,66	1,70	1,69	1,57	1,43	1,15	1,35	1,27	1,41
Nehnuteln., prenájom a obch. činnosti	4,77	4,97	4,95	5,01	5,17	4,93	6,54	7,19	6,11	7,33	8,80
Verejná správa	5,49	7,16	8,14	11,60	11,33	9,82	7,56	9,40	6,20	6,63	7,81
Školstvo	11,73	11,60	10,86	10,19	9,94	8,83	8,68	8,17	8,24	8,24	7,49
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	5,42	4,83	7,23	5,05	5,11	4,45	5,34	6,09	4,66	4,64	5,25
Ostatné spoločenské odvetvia	2,43	2,71	2,60	2,44	2,41	2,34	2,60	2,08	4,26	4,60	3,95

V súčasnosti obyvateľstvo pracuje najmä v priemysle a poľnohospodárstve a v nevýrobných odvetviach (obchod, doprava, školstvo, verejná správa), v stavebníctve. Pracovné miesta v Vrábľoch vytvárajú najmä výroba, služby - obchody, pohostinstvá, školstvo, stravovacie zariadenia, zariadenia ubytovania, banky, lekárne, poisťovne, živnostnícke prevádzky a i..

Medzi najväčších zamestnávateľov patria:

* EUROBET, s.r.o. (výroba betónových prefabrikátov); EBEN (výroba nábytku); HUHNS PRESS TECH, s.r.o. (výroba kovových výliskov); MASAM a KRALKOV (výroba náradia); UNIBYT HORNÝ OHÁJ (výroba nábytku); VINANZA VRÁBLE; KONGSBERG AUTOMOTIVE, s.r.o. (výroba riadiacich systémov); HOECKLE s.r.o. (obrábanie kľukových hriadeľov a ojníc); HELLER SERVICES, s.r.o. (strojársky priemysel); MIBA STEELTEC, s.r.o. (vysekávanie oceľových lamiel, strojné obrábanie); CESAM, s.r.o. (výroba protipožiarnych výrobkov); ICU MEDICAL SLOVAKIA, s.r.o. (výroba lekárskeho pomôcku); HEFRA SK, s.r.o. (výroba káblových zväzkov); PLASMET, s.r.o. - HTP SLOVAKIA VRÁBLE, s.r.o.; (výroba plastových výliskov); TEGAL – HOLZAPFEL, s.r.o. (povrchová úprava, zinkovanie, alkovanie); MARATOM, s.r.o.; TEKRO NITRA, s.r.o.; MATADOR AUTOMOTIVE VRÁBLE, a.s. (tvárovanie plechov, zváranie kovových zostáv); SEMECS, s.r.o. (výroba a montáž elektronických riadiacich modulov);

V prevádzkach a závodoch v novom priemyselnom parku je v súčasnosti zamestnaných cca **2 500 ľudí**, celkovo v priemyselnej zóne Vríbiel cca **4 500 ľudí**.

* POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRÁBLE; LÚČNICA, s.r.o. - Farma (hovädzí dobytok – 200 ks, kačice 200 ks); HYBRAV NITRA - HYDINÁRSKA FARMA VRÁBLE; FARMA OHÁJ; LIAHARENSKÝ PODNIK, s.s. NITRA (Výroba krmných zmesí, živočíšna výroba) a iné.

Obyvatelia sú ďalej zamestnaní vo verejnom sektore, ktorý je prezentovaný hlavne mestským úradom, rozpočtovými a príspevkovými organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vrábľa, ako aj Vyššieho územného celku Nitra, prípadne inými inštitúciami v rámci špecializovanej miestnej štátnej správy.

NÁRODNOSTNÉ ZLOŽENIE OBYVATEĽSTVA (uvedené v %) :

Slovenská	93,32
Maďarská	4,69
Rómska	0,78
Česká	0,55

Ostatné národnostné zastúpenie obyvateľstva (napr. Rusínske, Ukrajinské, Moravské, Sliezske, Nemecké, Poľské atď.) je evidované v stotinách percent z celkového počtu obyvateľov.

ZLOŽENIE OBYVATEĽSTVA PODĽA NÁBOŽENSKÉHO VYZNANIA (uvedené v %) :

Rímsko – katolícke	88,41
Evanjelické	0,62
Grécko – katolícke	0,19
Pravoslávne	0,02
Čs. Husitské	0,02
Bez vyznania	8,53
Ostatné	0,01
Nezistené	1,52

B.3.2. BYTOVÝ FOND :

Bytový fond v meste VRÁBLE k dátumu sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 predstavoval 3 200 obývaných a 306 neobývaných bytov.

Väčšina bytového fondu sa koncentruje v bytových domoch. V rodinných domoch je z celkového počtu 3200 obývaných bytov 1099 umiestnených v rodinných domoch (34,3%), v bytových domoch (v súkromnom, družstevnom, obecnom, či inom vlastníctve) predstavuje 2 051 (64,1%) zvyšný počet bytov (50) je v ostatnom, lebo nezistenom type domu. Z celkového počtu bytov je trvale obývaných 91,3%. V zastúpení bytov podľa roku postavenia (ich vek) prevažuje výrazne počet bytov postavených po r. 1971 – cca 2 019 (cca 57,6 %). Priemerný vek domov je 37 rokov. Podľa počtu obytných miestností sú najviac v spektre zastúpené byty s 3 obytnými miestnosťami (43,4%), podľa veľkosti obytnej plochy tomu približne zodpovedá kategória 40 – 80 m², ktorá je zastúpená 60,6%-mi z celkového počtu bytov.

Počet bytov vo Vrábľoch podľa Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011 na Slovensku :

ZSJ_ID	ZSJ	OBEČ	Typ domu				Spolu
			nezistený	rodinný dom (RD)	bytový dom (BD)	ostatné typy	
2141590	Dyčka	Vráble	3	113	4	0	120
2141670	Dyčka – Majer	Vráble	0	4	11	0	15
2184210	Horný Oháj	Vráble	26	172	0	0	198
2702020	Pri stanici	Vráble	0	6	12	1	19
2702110	Vráble – stred	Vráble	3	102	1743	5	1 853
2801860	Pri škole	Vráble	8	487	269	3	767
2801940	Štúrova ulica	Vráble	1	206	0	0	207
2802080	Veľké priečky	Vráble	0	5	12	0	17
2802160	Godinov majer	Vráble	0	4	0	0	4
2802240	Dolné lúky	Vráble	0	0	0	0	0
SPOLU :			41	1 099	2 051	9	3 200

Vráble - domy obývané :

podľa typu			podľa formy vlastníctva						podľa obdobia výstavby			
z toho			z toho						z toho			
rodinné domy	bytové domy	iné	fyzické osoby	štát	obce	iné právnické osoby	kombinácia vlastníkov	iné	do r. 1945	1946 – - 1990	1991 – - 2000	2001 a neskončené
1 074	159	8	1 080	3	11	1	101	2	146	871	69	95

Vráble - domy neobývané :

podľa dôvodov neobývanosti					podľa obdobia výstavby				
v tom					v tom				
zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	uvoľnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	do r. 1945	1946 - - 1990	1991 – - 2000	2001 a neskôr	nezistené
2	36	16	66	117	2	0	0	1	234

Domy spolu :	1 523	Z toho obývané :	1 281
		neobývané :	237
		s nezistenou obývanosťou :	5

Vráble - byty obývané :

podľa formy vlastníctva					podľa počtu obytných miestností					podľa veľkosti obytnej plochy v m ²			
z toho					z toho					z toho			
vlastné byty v BD	byty vo vlastných RD	obecné byty	družstevné byty	iné	1	2	3	4	5+	do 40	40 – 80	81 – 100	100+
1 583	953	44	261	171	247	454	1 521	513	403	544	2 125	254	215

podľa typu kúrenia				podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie					
z toho				z toho					
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
1 677	804	416	2	2 108	126	9	226	334	16

Vráble - byty neobývané :

podľa dôvodov neobývanosti			
v tom			
zmena	určené	nespôsobilé	z iných
vlastníkov	na rekreáciu	na bývanie	dôvodov
0	35	66	205

Byty spolu :	3 506	Z toho obývané :	3 200
		neobývané :	306
		s nezistenou obývanosťou :	0

B.3.3. ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY Z HĽADISKA DEMOGRAFIE A BYTOVÉHO FONDU :

Z hľadiska budúceho vývoja je dlhodobý prirodzený rast počtu obyvateľov reálny len vtedy, ak počet obyvateľov v predproduktívnom veku presahuje počet byvateľov v poproduktívnom veku. Pomer počtu obyvateľov v predproduktívnom veku (deti do 14 rokov) k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku (muži nad 60 rokov, ženy nad 55 rokov) vypovedá o reprodukčnej vitalite obyvateľstva a naznačuje dlhodobější budúci demografický vývoj.

Z hľadiska demografických prognóz má vysokú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu byvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Podľa údajov z roku 2013 index vitality osahuje hodnotu 90,5, pričom až hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou obmenou.

Do roku 2025 sa predpokladá nárast obyvateľov len v skupine poproduktívneho veku. Pokles sa predpokladá v skupine predproduktívneho veku a produktívneho veku.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025 :

Vek	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Predproduktívny	1020	996	979	958	938	919	900	881	862	844	826
Produktívny	6554	6520	6501	6489	6476	6461	6441	6427	6355	6350	6343
Poproduktívny	1179	1183	1187	1192	1197	1201	1206	1211	1215	1220	1225

Ukazovatele počtu obyvateľov vo Vrábľoch v období rokov od 2001 - 2003 naznačujú, že v prognózach sa nemožno opierať a nie je možné hľadať priamu väzbu medzi tvorbou pracovných miest a nárastom obyvateľstva v meste. Dôkazom toho je vznik a rozvoj miestneho priemyselného parku, ktorý sa vznikom radí medzi prvé parky takéhoto rozsahu a významu na Slovensku. Skúsenosti a fakty ukazujú, že napriek prílevu nových pracovných miest v parku, počet obyvateľov počas uplynulého desaťročia mal klesajúcu tendenciu a počet stále klesá. Vysvetlenie môže byť v tom, že za prácou do priemyselného parku dochádza veľká časť obyvateľov mimo Vrábiel, z blízkych obcí a možno aj širšieho okolia.

Dynamika prisťahovania nových obyvateľov, ako jedného z možných faktorov nárastu obyvateľstva, bude okrem iného závislá od podmienok, ktoré bude mesto poskytovať z hľadiska bývania, občianskeho, dopravného a technického vybavenia a zamestnanosti (dôvodom sťahovania môže byť uprednostnenie bývania v meste oproti bývaní na dedine, ale hlavne možnosť lepšej dochádzky do zamestnania, škôl ako aj k zariadeniam občianskej vybavenosti).

Dalo by sa tiež očakávať, že vytvorenie nových pracovných príležitostí (v súčasnosti cca **2500 pracovných miest** v priemyselnom parku) a zníženie nezamestnanosti podporí rast obyvateľstva a následne vyprodukuje dopyt po bytoch, čo by mohlo byť jednou (nie jedinou) z hybných síl územného rozvoja mesta. Nie je tomu doteraz tak, ekonomická sila zamestnancov priemyselného parku aj napriek práci zrejme nie je dostatočná na zakúpenie, či prenájmanie bytu a presťahovanie sa do miesta zamestnania, t.j. Vrábiel.

Je evidentné, že vytváranie územno-technických podmienok, vďaka ktorým vznikajú pracovné miesta, nepostačuje ku kontinuálnej a nepretržitému rastu obyvateľstva. Musí dôjsť ku zmene socio-ekonomických, či socio-právnych podmienok na úrovni štátneho záujmu. V mene propopulačnej politiky štátu musia nastať pozitívne zmeny v faktoroch, a to pôrodnosť, plodnosť, starnutie, úmrtnosť, rodinné stavy. A to nie sú programy krátkodobé, ale programové ciele dlhodobé, a nie na úrovni miest a obcí, ale na úrovni štátu.

Z hľadiska bytového fondu napriek klesajúcemu počtu obyvateľov v meste v poslednom desaťročí počet novopostavených bytov v rodinných, či bytových domoch rástol. Dôvodom je zrejme narastajúci počet nízkočetných rodín s požiadavkou na vlastné bývanie. Tento trend ostane pri demografických prognózach zachovaný aj v návrhovom období. Predpokladané prírastky v počte bytových jednotiek sú zohľadnené pri navrhovaní rozvojových plôch v územnom pláne mesta. Očakáva sa, že aj samotný územný plán, ktorý legislatívne pripraví nové lokality vhodné na výstavbu, prinesie nové impulzy pre rozvoj mesta. Dopyt po novej výstavbe rodinných a bytových domov by mal vyrastať najmä za predpokladu uskutočňovania aktívnej politiky mesta, založenej na využití polohových potenciálov územia.

V územnom pláne je mimo hraníc zastavaného územia mesta vytvorený územný potenciál pre výstavbu asi 600 bytových jednotiek v rodinných a 842 bytových jednotiek v bytových domoch.

B.4. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY, DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA :

Mesto Vráble predstavuje jedno z formujúcich sa centier sociálno - ekonomického rozvoja Nitrianskeho kraja v podmienkach intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny. Súčasťou dnešného mesta sú pôvodné obce Dyčka a horný Ohaj, ktoré boli 1. januára 1975 pričlenené k Vráblam. Dodnes si zachovávajú svoj pôvodný charakter poľnohospodárskeho vidieckeho osídlenia s prevažujúco obytnými funkciami. Vhodné fyzicko geografické podmienky a priaznivá poloha na prepone trojuholníka tvoreného zo západu krajským mestom NITRA a okresnými mestami ZLATÉ MORAVCE na severe a LEVICE z východu ako aj prirodzene gravitujúcim územím, vytvárajú mestu priaznivé podmienky a potenciál pre pozitívne rozvojové zámery mesta a príslušného regiónu.

Riešeným územím územného plánu mesta Vráble sú výlučne katastrálne územia mesta, preto návrh nepredpokladá žiadne priame dosahy riešenia na okolité obce a mestá.

Na základe územno-správneho členenia z roku 1996 patrí mesto Vráble do okresu Nitra a Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Susediacimi obcami sú : Lúčnica nad Žitavou; Melek; Tehla; Telince; Tajná; Nová ves nad Žitavou; Veľké Chyndice; Klasov; Paňa

Vráble sú spádovým územím pre obyvateľov susediacich obcí okresu Nitra z hľadiska dochádzky za občianskou vybavenosťou – majú tu sídlo zariadenia vyššej občianskej vybavenosti (administratíva, školstvo, zdravotníctvo). Vráble sú tiež významným cieľovým miestom dochádzky za prácou (priemyselný park, štátna správa, samospráva). V prípade realizácie plánovaného rozvoja predpokladáme, že dochádzka obyvateľov za vybavenosťou a prácou sa ešte znásobí.

Taktiež otvorenie nových lokalít pre výstavbu rodinných a bytových domov poskytne možnosti aj pre dosťahovanie obyvateľov z okolitých obcí.

Sídelná štruktúra v záujmovom území mesta je pomerne rovnomerná. Vo vzťahu k dominujúcemu mestu Vráble je v zásade radiálne – koncentrická. Sídla v záujmovom území majú typický vidiecky charakter, s prevládajúcou veľkosťou 500 - 1500 obyvateľov. Všetky obce záujmového územia majú do Levíc dobrý dopravný prístup, v atrakčnom okruhu do 15 km. Prevažná väčšina obcí záujmového územia má poľnohospodársko - obytný charakter.

Celkom výnimočnou je v blízkej štruktúre osídlenia Atómová elektráreň Mochovce, ktorá je ťažiskom zamestnanosti, bez obytnej funkcie.

Záujmové územie mesta predstavuje z hľadiska perspektív rozvoja osídlenia priestor rozvojovo stabilizovaný. Rozvojové potenciály územia spočívajú predovšetkým v jestvujúcej hospodárskej a obslužnej infraštruktúre a v kvalifikačnej štruktúre jeho obyvateľov. Rozvojový potenciál predstavuje predovšetkým rozvinutá a do určitej miery diverzifikovaná priemyselná výroba, poľnohospodárstvo, infraštruktúra nadregionálneho významu, prechádzajúca územím a aktivity, viazané na elektráreň v Mochovciach. Lokálne potenciály územia sa umocnia navrhovaným rozvojom dopravnej infraštruktúry.

Z dopravného hľadiska je mesto situované na priesečníku štátnych ciest I/51 Nitra – Levice a II/511 Zlaté Moravce – Hurbanovo, Komárno. Východným okrajom mesta prechádza železničná trať Uľany nad Žitavou - Zlaté Moravce (TÚ 3051), ktorej prevádzkovanie je však dlhodobo nerentabilné. Otázne je zachovanie jej prevádzky do budúcnosti.

V kontexte Európskeho dohovoru o krajine je potrebné, aby na všetkých úrovniach riadenia bola krajina integrovaná do regionálnych a územnoplánovacích koncepcií, ako aj ďalších koncepcií, ktoré sa týkajú kultúrneho, environmentálneho, hospodárskeho a sociálneho rozvoja s možnými priamymi alebo nepriamymi vplyvmi na krajinu.

Mesto má nadviazanú družobnú spoluprácu so zahraničnými mestami : Andouillé (Francúzsko); Csurgó (Maďarsko); Nova Varoš (Srbsko)

B.5. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA :

URBANISTICKÁ ŠTRUKTÚRA A KOMPOZIČNÉ VZŤAHY :

Z hľadiska historicko – vývojových daností bola hlavnou kompozičnou kostrou mesta VRÁBLE je komunikačno-organizačná kostra historického jadra. Sú to najmä severojužná os - Hlavná ulica, ukončená malým námestím, ktoré uzatvárajú pôvodné rodinné domy a objekt kostola, na ňu priamo naväzujúca, pokračujúca Štúrova ulica a kolmica k Hlavnej ul. Z východnej strany od Levíc, Levická ulica. Po stranách týchto nosných ulíc boli stavané pôvodné bloky domov. Súbežne s kostrou postupne vznikali neskôr ďalšie vedľajšie ulice, ktoré svojou sídliskovou zástavbou (napr. sídliská Kaška, Lúky) a uličnou zástavbou rodinnými domami začali vyplňať jednak územie v medzipriestore medzi týmito troma ulicami, a jednak územie severne nad Levickou ulicou, ktorá bola zároveň aj štátnou cestou I. triedy. Pôdorys mesta tak postupne narastal východným a južným smerom pozdĺž hlavných prístupových komunikácií NITRA – LEVICE a ZLATÉ MORAVCE – DVORY nad ŽITAVOU. Rozvoj sídla bol výrazne ovplyvnený aj pôvodným korytom rieky Žitava.

Súčasťou mesta VRÁBLE sú v súčasnosti aj bývalé samostatné obce DYČKA a HORNÝ OHAJ, ktoré sú územne odčlenené do zastavanej časti mesta. Štruktúra zástavby týchto dvoch teraz už mestských častí korešponduje s historicky podmieneným štýlom a tradíciou výstavby obcí pozdĺž , resp. povedľa hlavných komunikačných tepien centrom obce pri kostole. Sekundárne komunikačné osi sa v obciach rozvíjali len v malej miere.

Dominantou urbanistickej štruktúry historickej časti mesta je centrálné námestie pravidelného obdĺžnikového tvaru s rímsko-katolíckym kostolom a susediacim areálom fary. Námestie po obryse presne ohraničuje Kostolná ulica, ktorá je z druhej strany obostavaná súvislou zástavbou pôvodnej uličnej štruktúry rodinných domov. Námestie s kostolom neleží v ťažisku zastavaného územia mesta, je skôr jeho okrajovým akcentom na západnom okraji, pretože historicky sa mesto územne rozvíjalo do priestoru vo východnom smere. Z námestia pri kostole, ktoré je skôr sakrálnym centrom, sa okrem hlavnej kompozičnej osi odvíja Moravská ulica s kompaktnou historickou uličnou zástavbou. Hlavná ulica končí na Námestí kpt. Nálepku, ktoré je územne, komunikačne a prevádzkovo výrazne ťažiskovejším priestorom. Tu je situovaný mestský park, ako zóna oddychu, kino Tatra – dominanta námestia, autobusová stanica a námestie je obostavané objektami občianskej vybavenosti. Z tohto námestia sa severo-južným a východným smerom odvíja sieť novodobých ulíc, napr. 1. mája, Hliníková, Cintorínska, Poštová a na ne naväzujúce ostatné paralelne, či kolmo vedúce sekundárne obslužné komunikácie. Mnohé ulice pôvodnej zástavby charakterizujú úzke parcely, vedúce naprieč celej hĺbky bloku.

Pôdorys mesta je v súčasnosti kompaktný a zreteľne je v ňom vymedzené historické jadro s hustejšou uličnou sieťou, ktoré aj v súčasnosti tvorí značnú časť zastavaného územia celého mesta. V pôdoryse sú zachytené vývojové etapy premeny staršej osady na mesto. Historicky podmienená kompozičná osnova tvorí základ kompozičnej osnovy celého mesta – hlavné kompozičné osi sa postupne predĺžili a vznikli paralelné ulice, pričom sa v zásade rešpektovala založená smerová osnova ulíc, ktorú prebrala aj novšia zástavba.

Pôvodné historické dominanty sa aj v súčasnosti uplatňujú v mestských panorámach a vedutách, napriek tomu, že ich priestorové pôsobenie je výrazne obmedzené vybudovaním prstenca sídlisk s výškovou (6-8 podlažnou) zástavbou bytových domov. Takáto zástavba bola situovaná predovšetkým na západný okraj mesta (sídlisko Žitava), preto najviac pozmenená je východná panoráma, ale aj zo severnej strany centrálnej zóny (sídlisko Lúky). Menší súbor s výškovou zástavbou bytových domov je aj na východnom okraji centra mesta (sídlisko Kaška).

Novšia zástavba radových rodinných domov južným smerom (ulice Hliníková, Družstevná, Poštová, Partizánska, Hviezdoslavova, Cintorínska a iné) vhodným spôsobom evokuje tradičné zastavovacie štruktúry, charakteristické pre mesto Vrábľa.

Severná časť zastavaného územia mesta, ktorú tvoria pôvodná priemyselná zóna a nový Priemyselný park, charakterizujú veľkorozmerové stavby, priemyselné haly a skladové areály, sa opäť

z hľadiska mierky a kompozície od zvyšnej časti mesta odlišuje. Od historických a obytných zón mesta ju oddeľuje línia dopravných koridorov (štátna cesta I/51 a budúceho cestného obchvatu) a rieky Žitava. Týmto jednoznačným oddelením sa súčasne redukuje potenciálny rušivý efekt voči hodnotnejším častiam historickej zástavby a pôvodným historickým dominantám.

Navrhovaná urbanistická koncepcia vychádza zo základného urbanistického členenia mesta na štyri pôvodné samostatné časti : VRÁBLE, PRIEMYSELNÁ ZÓNA, HORNÝ OHAJ a DYČKA. Každá táto časť má svoju špecifickú urbanistickú štruktúru, funkčnú skladbu, kultúrno – historické a prírodné danosti.

Koncepcia rozmiestnenia nových rozvojových plôch pre zástavbu rešpektuje pôvodný kompaktný pôdorys mesta, vymedzený kompozičnými osami a ulicami. Nové rozvojové plochy priamo nadväzujú na existujúce zastavané územie mesta a napájajú sa na existujúci komunikačný systém. Dané estetické kvality prostredia sú podporené aj návrhom výsadby stromoradií a alejí.

Zástavba v riešenom území je v pomerne dobrom technickom stave a asanácie nie sú potrebné. Rozširovanie existujúceho stavebného fondu je možné riešiť prestavbami existujúcich objektov – stavebné úpravy, dostavba, nadstavba, resp. novou výstavbou.

Tiež je potrebné zachovanie objektov zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ako nehnuteľné národné kultúrne pamiatky) a ďalších historicky hodnotných objektov, pamätihodností a častí zástavby. Zachovanie týchto objektov a častí zástavby je dôležité pre uchovanie historickej kontinuity a identity mesta. V prípade objektov v zlom technickom stave odporúčame uprednostniť ich rekonštrukciu (v odôvodnených prípadoch prestavbu) a k demolácii objektov pristúpiť len v prípadoch závažného statického narušenia konštrukcie, a objektov rušivých z prevádzkového hľadiska.

Z hľadiska usporiadania územia a rozvoja sídelnej štruktúry je cieľom formovať a podporovať organizáciu riešeného územia vyplývajúcu z jeho historického vývoja. To znamená rozčlenenie do urbanistických častí, ktoré sú vzájomne komunikačne previazané a sú charakteristické spôsobom zástavby a jednotlivými prevažujúcimi funkčnými zložkami:

- Centrum (administratíva, občianska vybavenosť, KBV)
- Juh (IBV)
- Sever (IBV, občianska vybavenosť)
- Priemyselná zóna a Priemyselný park (výroba, sklady, administratíva)
- Horný Ohaj (IBV, ZOV)
- Dyčka (IBV, ZOV)

V uplynulých rokoch prebiehala príprava a realizácia nových investícií v priemyselnej zóne a parku, hospodársky rozvoj mesta a sily sa upriamili na uskutočnenie týchto cieľov, etablovalo sa tam viacero firiem so zahraničným, ale aj s domácim kapitálom. Nasledujúce obdobie by sa malo niesť v znamení skvalitňovania života obyvateľov mesta, čo sa odrazí aj v prehodnotení konceptu urbanistického usporiadania mesta. S realizáciou tejto koncepcie súvisí aj vytvorenie charakteristického obrazu mesta, najmä v centrálnej časti. Tento zámer si vyžaduje skultúrenie exteriérov budov v tejto časti mesta. Podobné riešenia za predpokladu koncepčného základu prispievajú k úspešnej realizácii vybudovania krajšieho a efektívne využiteľného mestského centra. V prípade starších obytných súborov (KBV) nezostáva iné, než ich akceptovať, avšak je potrebné ich postupne rekonštruovať a podľa možnosti revitalizovať ich celkový obraz.

Vychádzajúc z hospodárskej rozvinutosti mesta, zvyšovania ceny nehnuteľností, ako aj z iných faktorov (napr. plánovaná výstavba ďalších blokov AE Mochovce, príslušnosť k aglomerácii krajského sídla a ekonomický rozvoj regiónu) môžeme predpokladať zvyšujúci sa záujem investorov a realitných developerov o územie mesta aj v nevýrobnej sfére. Je záujmom samosprávy, aby ich záujmy dokázalo skĺbiť so záujmami mesta v oblasti urbanistického usporiadania a dopravných riešení. Tieto činitele bude potrebné podľa možnosti zohľadniť v pripravovanom územnom pláne mesta.

Mesto VRÁBLE je z hľadiska usporiadania a zónovania funkčných zložiek, resp. z hľadiska urbanistickej kompozície v súčasnosti jasne definované. Popri bývaní a polyfunkčnej zástavbe v centre mesta, výrazne tu pôsobí funkcia priemyslu v existujúcom priemyselnom areáli. Z priestorového hľadiska majú VRÁBLE, DYČKA a HORNÝ OHAJ kompaktný tvar so sústredenou nízkou zástavbou takmer výlučne rodinných domov (DYČKA, HORNÝ OHAJ), resp. v kombinácii s KBV (VRÁBLE). Zástavba je rozložená na mierne zvlnenom teréne a plynulo prechádza do polí, viníc, sádov a miestami do menších lesných komplexov. Verejné priestory predstavujú predovšetkým ulice s verejnými komunikáciami, v menšej miere s vybudovanými chodníkmi popri komunikáciách, s nie všade upravenou zeleňou, prevažne nízkou (trávniky) a vysokou (stromy).

Dopravné plochy, či už bodové (križovatky) alebo líniové (cesty a chodníky) sú potenciálnymi plochami na výrazné dopravné a urbanisticko-architektonické úpravy, vrátane úprav zastávok SAD, čím dôjde k výraznému zlepšeniu obrazu mesta VRÁBLE. Vo všetkých častiach a v ich katastrálnych územiach absentujú (aj vzhľadom na vhodný terén, aj vzhľadom na intenzívne využívanie tohto dopravného prostriedku u všetkých vekových kategórií) cyklistické chodníky, využiteľné v bežnom živote domácich obyvateľov i návštevníkov.

Vo všetkých častiach sa žiada pri výstavbe zachovať a nadviazať na súčasný urbanistický pôdorys a vytvárať funkčno - priestorové členenie na centrálnu časť s dominantnou občianskou vybavenosťou, ďalej na obytné časti, športovo - rekreačné a oddychové, výrobné apod. Zeleň v obciach je zastúpená predovšetkým plochami a líniami verejnej zelene ulíc, námestí, plochami zelene hospodárskej, plochami pri kostole, plochami zelene cintorínov resp. futbalových ihrísk.

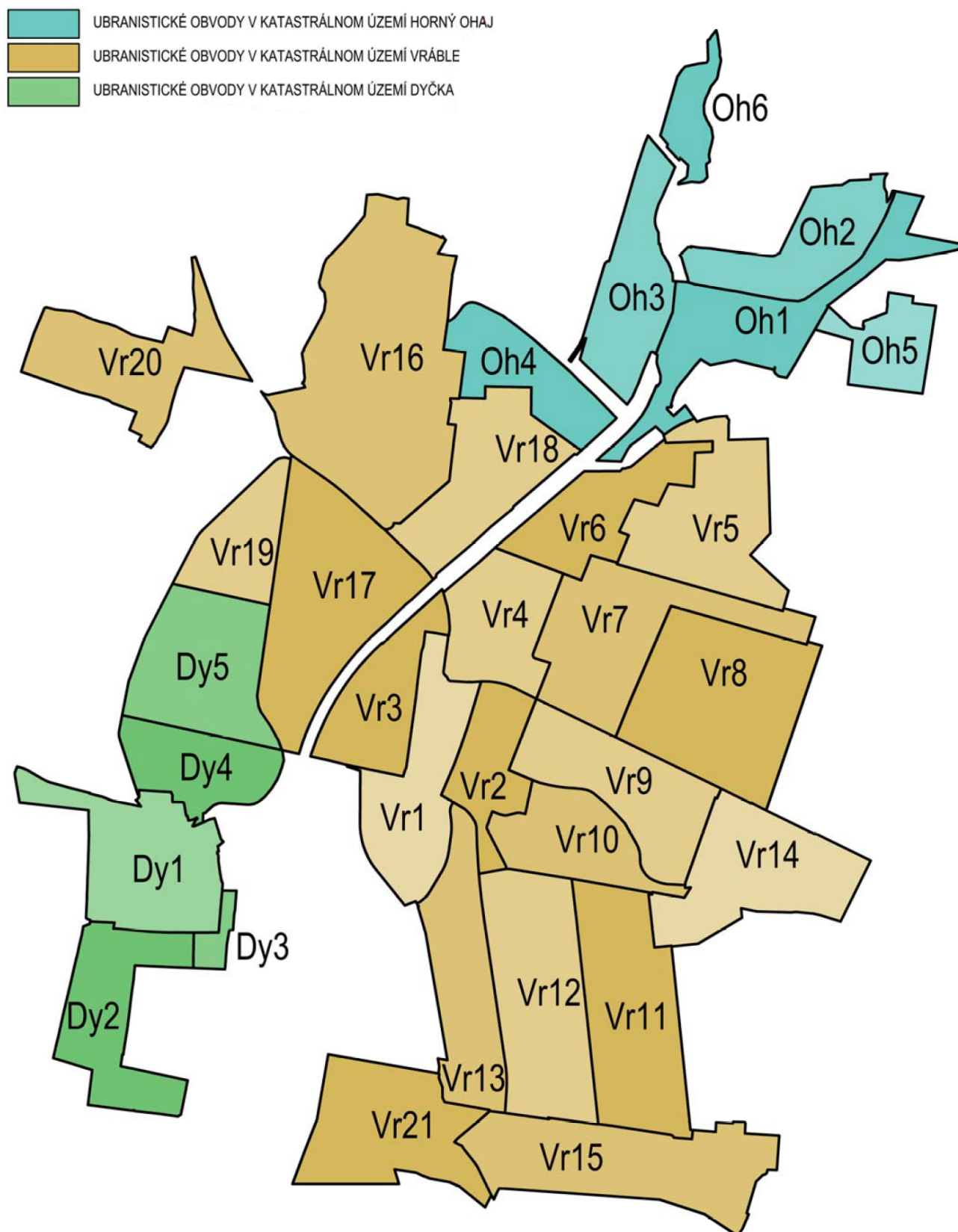
Pôdorys, urbanistická štruktúra mesta a architektúra pôvodných objektov je zdrojom estetických hodnôt a identity mesta. Je preto potrebné zachovanie charakteru pôvodnej zástavby a podporenie týchto hodnôt realizáciou nasledovných opatrení (opatrenia sú premietnuté aj do regulatívov záväznej časti územného plánu) :

- pri obnove, dostavbe a novej výstavbe zohľadniť mierku pôvodnej štruktúry zástavby, zachovať typickú siluetu zástavby a dochované diaľkové pohľady na dominanty mesta a diaľkové pohľady smerom von z mesta
- zachovať pôvodný ráz vinohradníckej lokality
- podporiť estetické kvality prostredia výsadbou stromoradií, alejí a parčíkov (v zmysle stratégie rozvoja mesta a generelu zelene mesta)
- podporiť estetické kvality prostredia osadením prvkov drobnej architektúry s dôrazom na vytváranie imidžu a štylizovanie (v zmysle stratégie rozvoja mesta)
- podporovať výstavbu na nezastavaných prielukách v uličnej fronte s cieľom vytvorenia kontinuálneho uličného priestoru
- etapizáciu výstavby vymedzených nových rozvojových plôch usmerňovať tak, aby bol zachovaný kompaktný pôdorys mesta (nevytvárať izolované urbanistické štruktúry)
- pri rozširovaní, resp. prestavbe uličnej siete v ďalších stupňoch dokumentácie nadväzovať na zachovaný historický pôdorys mesta.

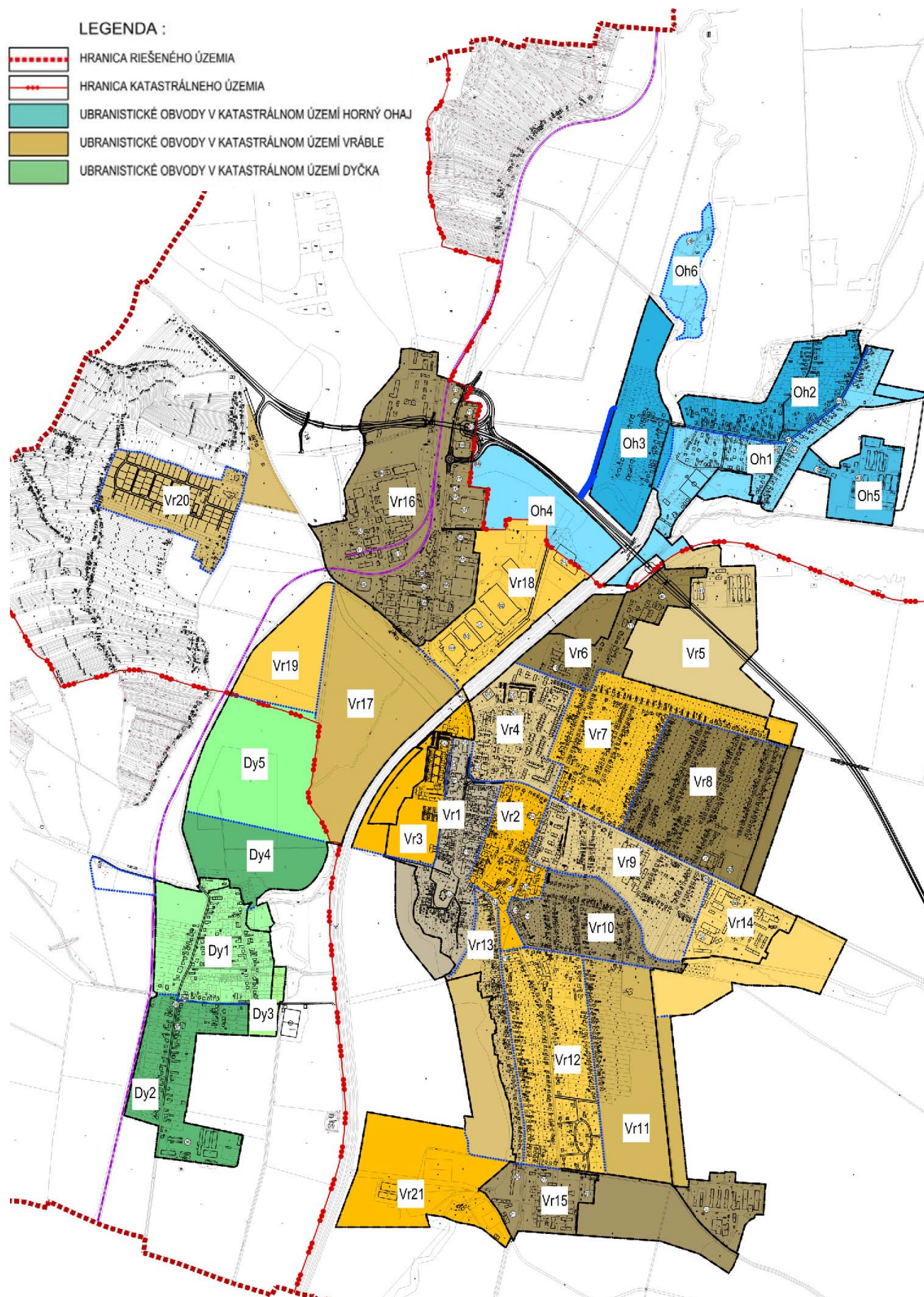
Poľnohospodárske dvory bývalých JRD a ŠM sú celkove využívané čiastočne. Dvory sú upravené, niektoré využívané, niektoré čiastočne, alebo vôbec. Pre osídlenie sú charakteristické aj lokality roztrúsené v extraviláne, zväčša pôvodu hospodárskeho (vinice s pivnicami a objektami), postupne nadobúdajúce charakter rekreačný, príp. až obytný (čo je ovšem tendencia nežiadúca).

Územie mesta, vrátane navrhovaných rozvojových lokalít je v návrhu územného plánu z hľadiska urbanistického, funkčného a organizačného rozdelené v zmysle katastrálnych území na urbanistické obvody :

VRÁBLE	Vr1 – Vr21	21 urbanistických obvodov
DYČKA	Dy1 – Dy5	5 urbanistických obvodov
HORNÝ OHAJ	Oh1 – Oh5	6 urbanistických obvodov

SCHÉMA URBANISTICKÝCH OBVODOV :

Katastrálne územie :	Označenie urbanistického obvodu :
VRÁBĽE :	Vr1 – Vr21
DYČKA :	Dy1 – Dy5
HORNÝ OHAJ :	Oh1 – Oh6

PODROBNÁ MAPKA URBANISTICKÝCH OBVODOV :

Katastrálne územie :	Označenie urbanistického obvodu :
VRÁBLE :	Vr1 – Vr21
DYČKA :	Dy1 – Dy5
HORNÝ OHAJ :	Oh1 – Oh6

TABUĽKA URBANISTICKÝCH OBVODOV :katastrálne územie : **VRÁBLĚ**

URBANISTICKÝ OBVOD (UO)	CELKOVÁ VÝMERA UO (ha)	Rozvojové územie mimo ZÚO LOKALITA číslo	VÝMERA LOKALITY (ha)	VÝMERA LOKALÍT v UO mimo ZÚO (ha)
Vr 1	21,78	VE – 23	4,504	4,504
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	17,280	
Vr 2	12,51	existujúce územie v UO v rámci ZÚO	12,510	
Vr 3	15,32	VE – 06	0,060	3,446
		VE – 24	3,001	
		VE – 25	0,385	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	11,874	
Vr 4	16,69	existujúce územie v UO v rámci ZÚO	16,690	
Vr 5	25,20	VE – 01	0,628	14,136
		VE – 09	8,031	
		VE – 11	1,670	
		VE – 12	2,852	
		VE – 13	0,955	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	11,064	
Vr 6	16,11	VE – 10	3,682	3,682
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	12,428	
Vr 7	27,03	VE – 14	0,904	0,904
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	26,126	
Vr 8	34,35	VE – 15	3,075	3,075
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	31,275	
Vr 9	22,32	existujúce územie v UO v rámci ZÚO	22,320	
Vr 10	15,78	existujúce územie v UO v rámci ZÚO	15,780	
Vr 11	29,25	VE – 02	0,889	4,195
		VE – 17	3,306	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	25,055	
Vr 12	29,98	existujúce územie v UO v rámci ZÚO	29,980	
Vr 13	21,31	VE – 03	0,976	8,064
		VE – 20	1,721	
		VE – 21	0,172	
		VE – 22	5,195	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	13,246	
Vr 14	24,88	VE – 16	2,460	2,460
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	22,420	
Vr 15	30,45	VE – 05	0,500	7,257
		VE – 18	2,866	
		VE – 19	3,891	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	23,193	
Vr 16	55,42	existujúce územie v UO v rámci ZÚO	55,420	

Vr 17	34,82	VE – 07	0,654	10,186
		VE – 26	1,206	
		VE – 27	2,885	
		VE – 28	3,922	
		VE – 29	1,519	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	24,634	
Vr 18	21,71	VE – 36	0,784	0,784
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	20,926	
Vr 19	12,47	VE – 08	0,375	10,469
		VE – 37	2,797	
		VE – 38	3,885	
		VE – 39	3,412	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	2,001	
Vr 20	20,86	VE – 42	2,661	2,661
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	18,199	
Vr 21	24,40	VE – 04	0,719	17,062
		VE – 30	2,371	
		VE – 31	2,336	
		VE – 32	4,142	
		VE – 33	3,500	
		VE – 34	0,934	
		VE – 35	3,060	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	7,338	
SPOLU :	432,19	SPOLU :	92,885	92,885

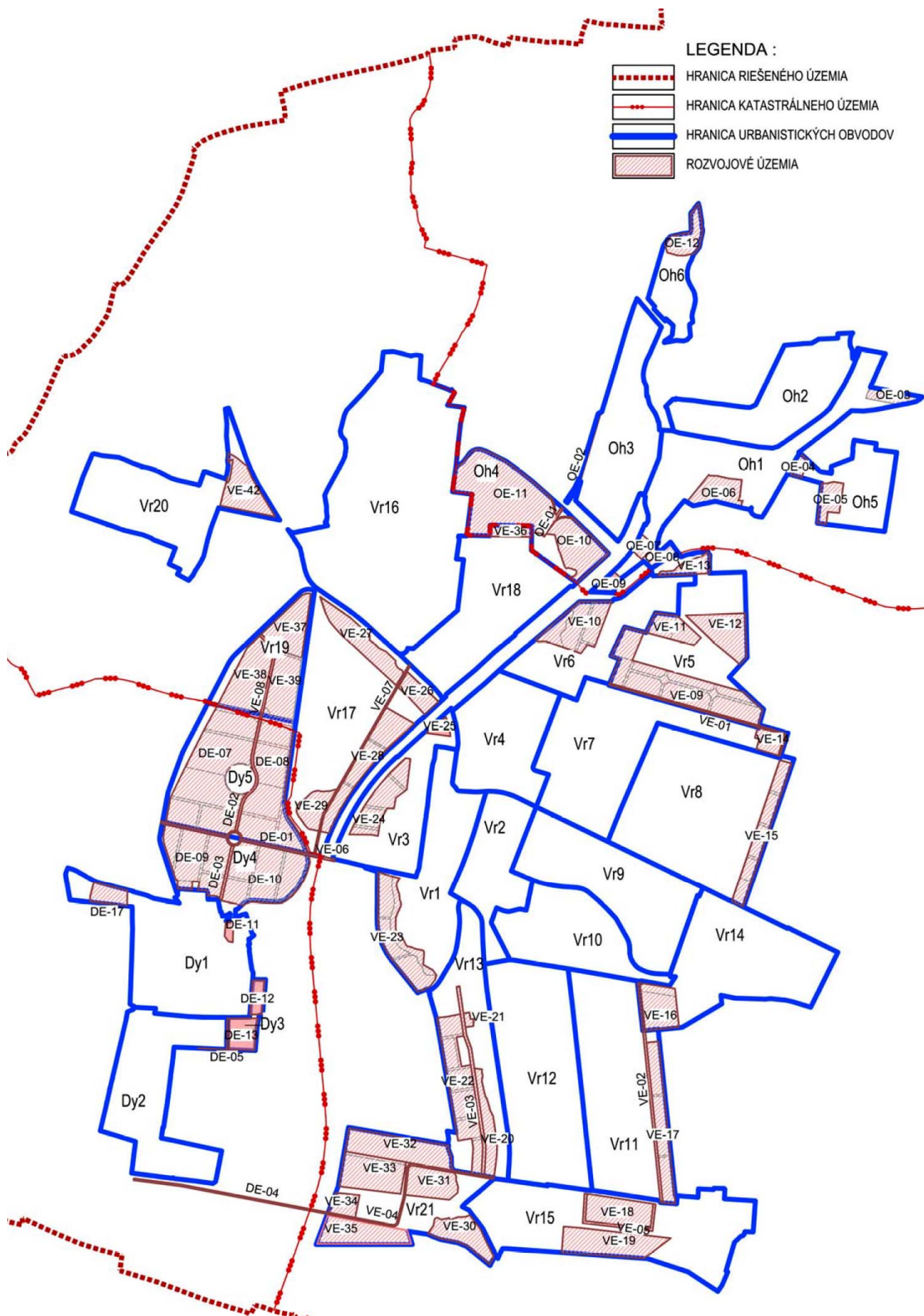
Katastrálne územie : **HORNÝ OHAJ**

URBANISTICKÝ OBVOD (UO)	CELKOVÁ VÝMERA UO (ha)	Rozvojové územie mimo ZÚO LOKALITA číslo	VÝMERA LOKALITY (ha)	VÝMERA LOKALÍT v UO mimo ZÚO (ha)
Oh 1	24,74	OE – 03	0,927	4,469
		OE – 06	1,989	
		OE – 07	0,501	
		OE – 08	0,515	
		OE – 09	0,537	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	20,271	
Oh 2	16,93	existujúce územie v UO v rámci ZÚO	16,93	
Oh 3	17,72	OE – 02	0,396	0,396
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	17,099	
Oh 4	14,46	OE – 01	0,225	12,885
		OE – 10	3,360	
		OE – 11	9,300	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO	1,575	

Oh 5	9,52	OE – 04	0,359	1,595
		OE – 05	1,236	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO		7,925
Oh 6	6,28	OE – 12	1,547	1,547
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO		4,733
SPOLU :	89,65	SPOLU :	22,487	22,487

katastrálne územie : **DYČKA**

URBANISTICKÝ OBVOD (UO)	CELKOVÁ VÝMERA UO (ha)	Rozvojové územie mimo ZÚO LOKALITA číslo	VÝMERA LOKALITY (ha)	VÝMERA LOKALÍT v UO mimo ZÚO (ha)
Dy 1	25,02	DE – 11	0,238	1,399
		DE – 17	1,161	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO		23,621
Dy 2	19,78	DE – 04	0,548	0,548
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO		19,232
Dy 3	2,42	DE – 05	0,131	2,222
		DE – 12	0,689	
		DE – 13	1,402	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO		0,198
Dy 4	14,23	DE – 01	0,734	13,550
		DE – 03	0,227	
		DE – 09	5,638	
		DE – 10	6,951	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO		0,680
Dy 5	25,02	DE – 02	0,487	21,408
		DE – 07	12,629	
		DE – 08	8,292	
		existujúce územie v UO v rámci ZÚO		3,612
SPOLU :	86,47	SPOLU :	39,127	39,127

SCHEMA ROZVOJOVÝCH LOKALÍT MIMO HRANÍC ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE :

B.6. NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ, VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA :**REGULÁCIA FUNKČNÉHO VYUŽITIA PLÔCH :**

Navrhovaným urbanistickým riešením sa má dosiahnuť principiálne funkčné zónovanie mesta a jeho odlúčených mestských častí a hierarchizované usporiadanie jeho vnútornej štruktúry a vonkajších väzieb, so snahou o vylúčenie alebo aspoň minimalizovanie prevádzkových konfliktov a vzájomných negatívnych ovplyvnení. Pre praktické dosiahnutie zámerov urbanistickej koncepcie sa v územnoplánovacej dokumentácii stanovuje regulácia funkčného využitia plôch. Ňou sa určuje prípustnosť funkčného využitia (zástavby) jednotlivých konkrétnych území, ktorá je záväzným regulatívom pri plánovaní výstavby a pri rozhodovaní o prípustnosti jednotlivých stavieb. Reguláciou funkčného využitia sa jednak definuje a špecifikuje funkcia každého konkrétneho územia v organizme mesta, zároveň sa ňou stanovuje lokálna prípustnosť druhu zástavby formou prípustných a výnimočne prípustných objektov a funkcií.

Podľa konkrétnej funkčnej špecifikácie je spracovaný nasledovný návrh funkčného využitia plôch :

I. ÚZEMIE MESTSKÉHO BÝVANIA : Bm

- a./ ú z e m i e s l ú ž i – hlavná funkcia :
 - prevažne pre bývanie
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t ň o v a ť :
 - obytné domy v priestorovo viazanej alebo skupinovej zástavbe
 - maloobchodné a stravovacie zariadenia, zariadenia osobných služieb, kultúrne, sociálne a zdravotnícke zariadenia, slúžiace pre obsluhu tohoto územia
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
 - obchodné, administratívne a správne objekty
 - objekty pre hromadné verejné ubytovanie
 - nerušiacie zariadenia drobnnej výroby a služieb, príp. zábavné zariadenia
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
 - výrobné zariadenia rušivého charakteru pre obytné prostredie (hluk, splodiny, odpady a pod.)
 - chov akýchkoľvek domácich úžitkových zvierat, šeliem a dravcov, nebezpečných a exotických zvierat

II. ÚZEMIE ČISTÉHO BÝVANIA MESTSKÉHO TYPU NÍZKOPODLAŽNÉ : BčN

- a./ ú z e m i e s l ú ž i – hlavná funkcia :
 - výlučne pre bývanie
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t ň o v a ť :
 - rodinné domy vo voľnej alebo skupinovej zástavbe s pomocnými objektami dom. príslušenstva
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
 - maloobchodné a stravovacie zariadenia, iné zariadenia osobných služieb a nerušiacie živnostenské prevádzky, slúžiace pre obsluhu prislúchajúceho, resp. spádového územia
 - malé ubytovacie zariadenia, vrátane ubytovania pre starších ľudí
 - kultúrne, zdravotné a športové zariadenia, slúžiace pre obsluhu tohoto územia
 - rozptýlená zástavba malých a nízkopodlažných bytových domov (napr. nájomných víl a pod.) do 2 nadzemných podlaží a do rozsahu najviac 4 - 5 bytov v objekte
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
 - výrobné zariadenia rušivého charakteru pre obytné prostredie (hluk, splodiny, odpady a pod.)
 - chov akýchkoľvek domácich úžitkových zvierat, šeliem a dravcov, nebezpečných a exotických zvierat; chovné stanice psov; zvieracie hotely

III. ÚZEMIE ČISTÉHO BÝVANIA MESTSKÉHO TYPU VIACPODLAŽNÉ : BčV

- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- výlučne pre bývanie
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t ň o v a ť :
- nízko a viacpodlažné bytové domy vo voľnej, skupinovej alebo priestorovo viazanej zástavbe
- pomocné objekty a hromadné garáže, slúžiace obytným objektom
- maloobchodné a stravovacie zariadenia a zariadenia osobných služieb, slúžiace pre obsluhu tohoto územia
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- združená zástavba nízkopodlažných obytných domov charakteru domov rodinných
- nerušiacе živnostenské prevádzky, kultúrne, zdravotnícke, školské a športové zariadenia, slúžiace pre obsluhu tohoto územia
- malé verejné ubytovacie zariadenia a ubytovacie zariadenia pre starších ľudí
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
- výrobné zariadenia rušivého charakteru pre obytné prostredie (hluk, splodiny, odpady a pod.)
- chov domácich úžitkových zvierat, šeliem a dravcov, nebezpečných a exotických zvierat

IV. ÚZEMIE BÝVANIA VIDIECKEHO TYPU : Bv

- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- pre rodinné bývanie s príslušným zázemím úžitkových záhrad a chovom drobných hospodárskych zvierat
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t ň i ť :
- rodinné domy s úžitkovými záhradami s objektami pre domáce hospodárstvo a chov drobných hospodárskych zvierat
- podstatne nerušiacе zariadenia drobnej remeselnej hospodárskej produkcie
- zariadenia záhradníctva a skleníkového hospodárstva
- zariadenia pre maloobchod, nevýrobné služby a verejné stravovanie, slúžiace pre obsluhu tohoto územia
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- zariadenia sociálne, zdravotné a športové
- nerušivé zariadenia poľnohospodárskej výroby a špecifickej vybavenosti
- individuálne rekreačné objekty
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
- výrobné a priemyselné aktivity, chov stádových a jednotlivých foriem dobytku a ošípaných; chov šeliem a dravcov, nebezpečných zvierat; chovné stanice psov; zvieracie hotely

V. ÚZEMIE PRE SOCIÁLNE BÝVANIE : Bs

- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- pre umiestnenie obytných a doplňujúcich objektov bývania sociálneho charakteru, t.j. nájomných bytových domov pre sociálne odkázané skupiny obyvateľstva alebo bývania so zníženým štandardom
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t ň i ť :
- nízko a viacpodlažné bytové domy vo voľnej, skupinovej alebo priestorovo viazanej zástavbe
- pomocné a technické objekty, slúžiace obytným objektom
- maloobchodné a stravovacie zariadenia a zariadenia osobných služieb, slúžiace pre obsluhu tohoto územia
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- zariadenia sociálne, zdravotné a športové, slúžiace pre obsluhu tohoto územia
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
- výrobné zariadenia rušivého charakteru pre obytné prostredie (hluk, splodiny, odpady a pod.)
- chov akýchkoľvek domácich úžitkových zvierat, šeliem, dravcov a nebezpečných zvierat

- VI. OBYTNE ZMIEŠANÉ ÚZEMIE MESTSKÉ (s polyfunkčnou zástavbou) Om**
- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- pre umiestnenie obytných objektov, viacúčelových objektov a zariadení základnej, vyššej a špecifickej vybavenosti a obchodných, hospodárskych a správnych zariadení, kombinovaných s funkciou bývania
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t n í ť :
- obchodné a administratívne budovy
- zariadenia pre maloobchod, osobné služby, verejné stravovanie a ubytovanie, správu
- kultúrne, sociálne, školské, zdravotné zariadenia (neštátne ambulancie)
- zábavné strediská a služby menšieho charakteru, strediská pre záujmovú činnosť
- obytné budovy nájomné, obvykle v kombinácii s komerčnou verejnou vybavenosťou v parteri
- obytné budovy charakteru rodinných domov, v kombinácii s komerčnou vybavenosťou v parteri
- zariadenia pre prechodné ubytovanie
- hromadné garáže a parkoviská, slúžiace pre obyvateľov a návštevníkov, zamestnancov
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- jednotlivé nerušiacie zariadenia živností a služieb
- menšie športové zariadenia
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
- výrobné zariadenia rušivého charakteru pre obytné prostredie (hluk, splodiny, odpady a pod.)
- VII. OBYTNE ZMIEŠANÉ ÚZEMIE CENTRÁLNE : Oc**
- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- prevažne pre umiestnenie obchodných, hospodárskych, správnych a kultúrnych zariadení, alebo ich kombinácií s obytnou funkciou
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t ň o v a ť :
- obchodné, administratívne a správne budovy
- zariadenia pre maloobchod, verejné stravovanie a ubytovanie
- kultúrne a sociálne zariadenia, zábavné strediská
- byty pohotovostné, služobné a byty majiteľov zariadení
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- byty vyššej kategórie alebo špecifického charakteru
- menšie zdravotnícke a športové zariadenia
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
- výrobné zariadenia rušivého charakteru pre obytné prostredie (hluk, splodiny, odpady a pod.)
- VIII. ÚZEMIE ZÁKLADNEJ A VYŠŠEJ OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI : Vv, Vz**
- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- pre umiestnenie spravidla rozsiahlejších špecializovaných zariadení občianskej vybavenosti verejného charakteru, buď prislúchajúcej jednotlivým územným celkom, alebo celomestského až nadmestského významu v upresnení podľa konkrétneho urbanistického návrhu
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t n í ť :
- koncentrované zariadenia maloobchodu, verejných služieb a verejného stravovania
- zariadenia sociálnej starostlivosti, školstva a zdravotníctva
- zariadenia kultúry a verejnej administratívy
- byty pohotovostné, služobné a byty majiteľov zariadení
- hromadné garáže a parkoviská, slúžiace pre majiteľov a návštevníkov zariadení
- športové a rekreačné zariadenia, ak súvisia s hlavnou funkciou územia
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- obchodné a administratívne budovy
- doplnkové zariadenia maloobchodu a osobných služieb

- d./ nepripustné funkčné využitie:
- výrobné zariadenia rušivého charakteru pre obytné prostredie (hluk, splodiny, odpady a pod.)

IX. ÚZEMIE PRIEMYSELNEJ VÝROBY, STAVEBNÍCTVA, DISTRIBÚCIE A SKLADOV : Pv, Sv

- a./ územie slúži:
- pre umiestnenie aktivít priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva

- b./ na území je prípustné umiestniť:
- zariadenia priemyslu a služieb všetkého druhu, pokiaľ to nie je limitované špecifickými požiadavkami na ochranu životného prostredia
- opravárenské a údržbárske základne
- zariadenia stavebníctva a výroby stavebných hmôt
- dopravné terminály a garáže mechanizmov
- prenajímateľné výrobné zariadenia
- zariadenia pre distribúciu a veľkoobchodné sklady
- garáže, parkoviská, servisy a čerpacie stanice pohonných hmôt

- c./ výnimočne sú prípustné:
- obchodné a administratívne zariadenia
- výučbové zariadenia a areály
- jednotlivé zariadenia technickej a špecifickej vybavenosti
- pohoťovostné a služobné byty

- d./ nepripustné funkčné využitie:
- bývanie trvalého charakteru
- zariadenia poľnohospodárskej výroby

X. ÚZEMIE KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, A INÝCH ŽIVNOSTÍ : Kv
(alt. s prípustnou obytnou funkciou) **Kv(b)**

- a./ územie slúži:
- pre živnostenské a remeselnícke aktivity, drobnú výrobu a výrobné služby, ktoré výraznejšie neohrozujú kvalitu životného prostredia

- b./ na území je prípustné umiestniť:
- objekty pre živnosti, podnikateľské a remeselné aktivity
- maloobchodné činnosti a služby
- servisné a distribučné služby, opravárenská činnosť

- c./ výnimočne sú prípustné:
- byty majiteľov zariadení (vo vymedzených územiach)
- výrobné a distribučné sklady, garáže mechanizmov
- malé výrobné zariadenia
- záhradníctva
- obchodné a administratívne zariadenia a maloobchodné činnosti a služby

- d./ nepripustné funkčné využitie:
- bývanie trvalého charakteru vo forme rodinných domov
- zariadenia poľnohospodárskej výroby

XI. ÚZEMIE KONCENTROVANEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBY : Po

- a./ územie slúži:
- pre umiestnenie aktivít poľnohospodárskej výroby a poľnohospodárskych služieb

- b./ na území je prípustné umiestniť:
- objekty poľnohospodárskej rastlinnej výroby
- skladové poľnohospodárske objekty a objekty pre garážovanie mechanizmov a ich údržbu

- c./ výnimočne sú prípustné:
- malé výrobné zariadenia nepoľnohospodárskeho charakteru

- služobné byty pre správcov zariadení
- záhradníctva
- čerpacie stanice pohonných hmôt neverejného charakteru
- d./ nepripustné funkčné využitie:
 - bývanie trvalého charakteru vo forme rodinných domov
 - umiestnenie zariadení a aktivít priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva, komunálnej výroby a výrobných služieb nesúvisiacich s poľnohospodárstvom

XII. ÚZEMIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ MALOVÝROBY A ZÁHRADKÁRSTVA : Pz

- a./ územie slúži:
 - pre umiestnenie aktivít poľnohospodárskej malovýroby a služieb v záhradkárskej osade
- b./ na území je prípustné umiestniť:
 - drobné stavby poľnohospodárskej rastlinnej výroby
- c./ výnimočne sú prípustné:
 - záhradníctva
- d./ nepripustné funkčné využitie:
 - bývanie trvalého charakteru vo forme rodinných domov
 - umiestnenie zariadení a aktivít priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva, komunálnej výroby a výrobných služieb nesúvisiacich s poľnohospodárstvom

XIII. ÚZEMIE DOPRAVNÝCH STAVIEB A ZARIADENÍ DOPRAVY : Do

- a./ územie slúži:
 - pre umiestnenie dopravných stavieb a súvisiacich dopravných zariadení, napr. autobusovej a železničnej stanice
- b./ na území je prípustné umiestniť:
 - garáže, parkoviská, servisy a čerpacie stanice pohonných hmôt
- c./ výnimočne sú prípustné:
 - obchodné a administratívne zariadenia súvisiace s dopravným zariadením, stanicou
 - jednotlivé zariadenia technickej a špecifickej vybavenosti
 - pohotovostné a služobné byty
- d./ nepripustné funkčné využitie:
 - bývanie trvalého charakteru
 - zariadenia poľnohospodárskej a inej priemyselnej výroby

XIV. ÚZEMIE TECHNICKEJ VYBAVENOSTI MESTA : Te

- a./ územie slúži:
 - pre umiestnenie zariadení technickej vybavenosti pre mesto a iných súvisiacich zariadení, napr. čističky odpadových vôd, zberného dvora odpadových surovín, kompostárne a pod.
- b./ na území je prípustné umiestniť:
 - objekty, zariadenia a strojné technológie pre ČOV-ku, zberné dvory, zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov a pod.
 - garáže, parkoviská, servisy a čerpacie stanice pohonných hmôt pre súvisiace zariadenia
- c./ výnimočne sú prípustné:
 - administratívne zariadenia súvisiace s vybranými a súvisiacimi činnosťami
 - jednotlivé zariadenia technickej a špecifickej vybavenosti
 - pohotovostné a služobné byty
- d./ nepripustné funkčné využitie:
 - bývanie trvalého charakteru
 - zariadenia poľnohospodárskej a inej priemyselnej výroby, nesúvisiace s činnosťou v území

- XV. ÚZEMIE KONCENTROVANEJ ŠPORTOVEJ VYBAVENOSTI : Šp**
- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- najmä pre organizovanú telovýchovnú a športovú činnosť profesionálneho i výkonnostného športu, alebo pre ľudové športové aktivity, prevádzkované na komerčnom základe
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t n í ť :
- športové objekty a zariadenia
- objekty pre ubytovanie, stravovanie a doplnkovú športovú vybavenosť
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- pohotovostné a služobné byty
- objekty pre verejné ubytovanie a stravovanie
- objekty pre rekreačné aktivity komerčného charakteru
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
- bývanie trvalého charakteru vo forme rodinných domov
- umiestnenie aktivít priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva, komunálnej výroby a výrobných služieb nesúvisiacich so športom
- zariadenia poľnohospodárskej výroby
- XVI. ÚZEMIE KONCENTROVANEJ REKREAČNEJ VYBAVENOSTI : Re**
- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- pre koncentrované umiestnenie rekreačných a športovo-rekreačných zariadení a služieb, organizovaných prevažne na komerčnom základe a slúžiacich pre využitie voľného času obyvateľstva
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t n í ť :
- verejné a individuálne rekreačné objekty a zariadenia za účelom prechodného ubytovania
- verejné kultúrne a športové zariadenia
- doplňujúcu maloobchodnú a servisnú vybavenosť charakteru rekreačných služieb
- verejné stravovanie a ubytovanie, objekty cestovného ruchu a organizovanej turistiky
- technické objekty, slúžiace rekreačnej vybavenosti
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- pohotovostné a služobné byty
- menšie zariadenia organizovanej športovej činnosti
- d./ n e p r í p u s t n é f u n k č n é v y u ž i t i e :
- bývanie trvalého charakteru vo forme rodinných domov
- umiestnenie aktivít priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva, komunálnej výroby a výrobných služieb nesúvisiacich s rekreaáciou
- zariadenia poľnohospodárskej výroby
- XVII. ÚZEMIE VINÍC a podobne S REKREAČNOU FUNKCIOU V RÁMCI AGROTURISTIKY : Rv**
- a./ ú z e m i e s l ú ž i :
- pre koncentrované umiestnenie špecifických aktivít výroby vína, voľnočasového charakteru v prostredí viníc a iných poľnohospodársky využívaných plôch, ktoré nie sú veľkovýrobnými zariadeniami, ani prevažujúco komerčnými zariadeniami, pre ubytovanie prechodného charakteru, alebo pre verejné stravovanie menšieho rozsahu
- b./ n a ú z e m í j e p r í p u s t n é u m i e s t n í ť :
- individuálne rekreačné a hospodárske objekty do 80,0 m² zastavanej plochy
- technické objekty, slúžiace základnej funkcii územia
- c./ v ý n i m o č n e s ú p r í p u s t n é :
- objekty verejného rekreačného ubytovania do rozsahu 10 lôžok s hygienickým vybavením
- zariadenia pre verejné stravovanie do rozsahu 25 miest, s technickým zázemím a hygienickým vybavením

- d./ nepripustné funkčné využitie:
- bývanie trvalého charakteru vo forme rodinných domov
 - umiestnenie aktivít priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva, komunálnej výroby a výrobných služieb nesúvisiacich s vinohradníctvom

XVIII. ÚZEMIE MESTSKEJ VEREJNEJ A PARKOVEJ ZELENÉ : Zm

- a./ územie slúži:
- pre umiestnenie parkov a plôch verejnej zelene v mestskom prostredí
- b./ na území je prípustné umiestniť:
- drobné parkové stavby (do 25 m²) s doplnkovou funkciou (odpočinutie a občerstvenie)
- c./ výnimočne sú prípustné:
- drobné stavby technickej infraštruktúry
- d./ nepripustné funkčné využitie:
- akékoľvek stavby trvalého charakteru nad rozsah drobnej stavby

XIX. ÚZEMIE PLOŠNÝCH PORASTOV DREVÍN : Ze

- a./ územie slúži:
- pre umiestnenie plôch verejnej zelene za účelom zachovania a budovania prvkov územného systému ekologickej stability, resp. ekostabilizačných opatrení
- b./ na území je prípustné umiestniť:
- drobné stavby (do 25 m²) s doplnkovou funkciou (odpočinutie a občerstvenie cykloturistov)
- c./ výnimočne sú prípustné:
- drobné stavby technickej infraštruktúry
- d./ nepripustné funkčné využitie:
- akékoľvek stavby trvalého charakteru nad rozsah drobnej stavby

XX. ÚZEMIE CINTORÍNOV A AREÁLOV SAKRÁLNEHO CHARAKTERU : Ci

- a./ územie slúži:
- pre umiestnenie plôch cintorínov, sakrálnych stavieb, vrátane areálovej zelene
- b./ na území je prípustné umiestniť:
- stavby sakrálného charakteru
- c./ výnimočne sú prípustné:
- drobné stavby technickej infraštruktúry
- d./ nepripustné funkčné využitie:
- akékoľvek stavby trvalého charakteru mimo sakrálného charakteru

Okrem regulačných kódov, ktorými sa stanovuje funkčná a stavebná prípustnosť územného využitia, sa územným plánom navrhuje prípustná intenzita zastavanosti, ktorá je udaná percentuálne ako pomer celkovej zastavanej plochy k celkovej ploche pozemku a prípustná výška zástavby, uvedená v maximálnom doporučovanom počte nadzemných podlaží.

TABUĽKA FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA :

katastrálne územie : VRÁBLE

URBAN. OBVOD (UO)	Územie : ■ rozvojové mimo ZÚO - lokalita číslo : ■ v rámci ZÚO	Funkčný charakter územia (FCHÚ)	Symbol FCHÚ
Vr 1	lokalita č. VE – 23	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné	BčN
	existujúce územie	Územie mestského bývania Obytné zmiešané územie centrálné Obytné zmiešané územie mestské Územie areálov sakrálneho charakteru Územieestskej verejnej a parkovej zelene	Bm Oc Om Ci Zm
Vr 2	existujúce územie	Územie mestského bývania Obytné zmiešané územie centrálné Obytné zmiešané územie mestské Územie základnej občianskej vybavenosti Územie dopravných stavieb a zariadení dopravy Územieestskej verejnej a parkovej zelene	Bm Oc Om Vz Do Zm
Vr 3	lokalita č. VE – 06	Komunikácia	
	lokalita č. VE – 24	Územie čistého mestského bývania viacpodlažné	BčV
	lokalita č. VE – 25	Územie základnej občianskej vybavenosti	Vz
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania viacpodlažné Územieestskej verejnej a parkovej zelene	BčV Zm
Vr 4	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania viacpodlažné Obytné zmiešané územie mestské	BčV Om
Vr 5	lokalita č. VE – 01	Komunikácia	
	lokalita č. VE – 09	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie základnej občianskej vybavenosti	BčN Vz
	lokalita č. VE – 11	Územie základnej občianskej vybavenosti Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Vz Kv(b)
	lokalita č. VE – 12	Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov	Kv Pv, Sv
	lokalita č. VE – 13	Územie bývania vidieckeho typu	Bv
	existujúce územie	Územie koncentrovanej poľnohospodárskej výroby Územie plošných porastov drevín	Po Ze
Vr 6	lokalita č. VE – 10	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie koncentrovanej rekreačnej vybavenosti	BčN Re
	existujúce územie	Obytné zmiešané územie mestské Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Om Kv(b)
Vr 7	lokalita č. VE – 14	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné	BčN
	existujúce územie	Obytné zmiešané územie mestské Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné	Om BčN
Vr 8	lokalita č. VE – 15	Územie bývania vidieckeho typu Územie základnej občianskej vybavenosti Územie dopravných stavieb a zariadení dopravy	Bv Vz Do
	existujúce územie	Obytné zmiešané územie mestské Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie koncentrovanej športovej vybavenosti Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Om BčN Šp Kv

Vr 9	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné Územie čistého mestského bývania viac podlažné Územie základnej občianskej vybavenosti	BČN BČV Vz
Vr 10	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné Územie základnej občianskej vybavenosti Územie poľnohospodárskej malovýroby a záhradkárstva	BČN Vz Pz
Vr 11	lokalita č. VE – 02	Komunikácia	
	lokalita č. VE – 17	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné Územie základnej občianskej vybavenosti Územie mestskej verejnej a parkovej zelene	BČN Vz Zm
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné Územie cintorínov a areálov sakrálného charakteru Územie mestskej verejnej a parkovej zelene	BČN Ci Zm
Vr 12	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné Územie základnej občianskej vybavenosti Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	BČN Vz Kv(b)
Vr 13	lokalita č. VE – 03	Komunikácia	
	lokalita č. VE – 20	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné	BČN
	lokalita č. VE – 21	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné	BČN
	lokalita č. VE – 22	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné Územie mestskej verejnej a parkovej zelene Územie plošných porastov drevín	BČN Zm Ze
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné Územie mestského bývania Obytné zmiešané územie mestské	BČN Bm Om
Vr 14	lokalita č. VE – 16	Územie cintorínov a areálov sakrálného charakteru Územie dopravných stavieb a zariadení dopravy	Ci Do
	existujúce územie	Územie koncentrovanej poľnohospodárskej výroby Územie poľnohospodárskej malovýroby a záhradkárstva Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Po Pz Pv, Sv Kv
Vr 15	lokalita č. VE – 05	Komunikácia	
	lokalita č. VE – 18	Územie čistého mestského bývania nízko podlažné Územie bývania vidieckeho typu Územie mestskej verejnej a parkovej zelene	BČN Bv Zm
	lokalita č. VE – 19	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností Územie plošných porastov drevín	Pv, Sv Kv Ze
	existujúce územie	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Pv, Sv Kv
Vr 16	existujúce územie	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností Územie dopravných stavieb a zariadení dopravy Územie čistého mestského bývania viac podlažné Územie pre sociálne bývanie	Pv, Sv Kv Do BČV Bs
Vr 17	lokalita č. VE – 07	Komunikácia	
	lokalita č. VE – 26	Územie základnej občianskej vybavenosti Územie vyššej občianskej vybavenosti	Vz Vv

	lokalita č. VE – 27	Územie základnej občianskej vybavenosti Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností Územie dopravných stavieb a zariadení dopravy	Vz Kv Do
	lokalita č. VE – 28	Územie čistého mestského bývania viacpodlažné Územie mestskej verejnej a parkovej zelene	BčV Zm
	lokalita č. VE – 29	Územie koncentrovanej rekreačnej vybavenosti Územie mestskej verejnej a parkovej zelene	Re Zm
	existujúce územie	Územie plošných porastov drevín	Ze
Vr 18	lokalita č. VE – 36	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov	Pv, Sv
	existujúce územie	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov	Pv, Sv
Vr 19	lokalita č. VE – 08	Komunikácia	
	lokalita č. VE – 37	Územie základnej občianskej vybavenosti Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Vz Kv
	lokalita č. VE – 38	Územie vyššej občianskej vybavenosti	Vv
	lokalita č. VE – 39	Územie vyššej občianskej vybavenosti	Vv
	existujúce územie	Územie mestskej verejnej a parkovej zelene Územie plošných porastov drevín	Zm Ze
Vr 20	lokalita č. VE – 42	Obytné zmiešané územie mestské Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné	Om BčN
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie základnej občianskej vybavenosti	BčN Vz
Vr 21	lokalita č. VE – 04	Komunikácia	
	lokalita č. VE – 30	Územie bývania vidieckeho typu Územie koncentrovanej rekreačnej vybavenosti Územie plošných porastov drevín	Bv Re Ze
	lokalita č. VE – 31	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností Územie mestskej verejnej a parkovej zelene	Pv, Sv Kv Zm
	lokalita č. VE – 32	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Pv, Sv Kv
	lokalita č. VE – 33	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Pv, Sv Kv
	lokalita č. VE – 34	Územie technickej vybavenosti mesta	Te
	lokalita č. VE – 35	Územie technickej vybavenosti mesta	Te
	existujúce územie	Územie technickej vybavenosti mesta	Te

TABUĽKA FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA :katastrálne územie : **HORNÝ OHAJ**

URBAN. OBVOD (UO)	Územie : ■ rozvojové mimo ZÚO - lokalita číslo : ■ v rámci ZÚO	Fukčný charakter územia (FCHÚ)	Symbol FCHÚ
Oh 1	lokalita č. OE – 03	Územie cintorínov a areálov sakrálneho charakteru	Ci
	lokalita č. OE – 06	Územie základnej a vyššej občianskej vybavenosti Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Obytné zmiešané územie mestské	Vz, Vv BčN Om
	lokalita č. OE – 07	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Obytné zmiešané územie mestské	BčN Om
	lokalita č. OE – 08	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Obytné zmiešané územie mestské	BčN Om
	lokalita č. OE – 09	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Obytné zmiešané územie mestské	BčN Om
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie bývania vidieckeho typu Územie základnej občianskej vybavenosti Územie koncentrovanej športovej vybavenosti	BčN Bv Vz Šp
Oh 2	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie bývania vidieckeho typu Územie základnej občianskej vybavenosti	BčN Bv Vz
Oh 3	lokalita č. OE – 02	Komunikácia	
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie bývania vidieckeho typu	BčN Bv
Oh 4	lokalita č. OE – 01	Komunikácia	
	lokalita č. OE – 10	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov	Pv, Sv
	lokalita č. OE – 11	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov	Pv, Sv
	existujúce územie	Územie priemyselnej výroby, stavebníctva, distribúcie a skladov	Pv, Sv
Oh 5	lokalita č. OE – 04	Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Kv
	lokalita č. OE – 05	Územie komunálnej výroby, výrobných služieb a živností	Kv
	existujúce územie	Územie koncentrovanej poľnohospodárskej výroby	Po
Oh 6	lokalita č. OE – 12	Územie poľnohospodárskej usadlosti pre rekreačné účely v rámci agroturistiky	Rv
	existujúce územie	Územie poľnohospodárskej malovýroby a záhradkárstva Územie plošných porastov drevín	Pz Ze

TABUĽKA FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA :katastrálne územie : **DYČKA**

URBAN. OBVOD (UO)	Územie : ■ rozvojové mimo ZÚO - lokalita číslo : ■ v rámci ZÚO	Funkčný charakter územia (FCHÚ)	Symbol FCHÚ
Dy 1	lokalita č. DE – 11	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie plošných porastov drevín	BčN Ze
	lokalita č. DE – 17	Územie cintorínov a areálov sakrálneho charakteru	Ci
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie bývania vidieckeho typu Obytné zmiešané územie mestské Územie základnej občianskej vybavenosti	BčN Bv Om Vz
Dy 2	lokalita č. DE – 04	Komunikácia	
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie bývania vidieckeho typu Obytné zmiešané územie mestské Územie základnej občianskej vybavenosti	BčN Bv Om Vz
Dy 3	lokalita č. DE – 05	Komunikácia	
	lokalita č. DE – 12	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie bývania vidieckeho typu	BčN Bv
	lokalita č. DE – 13	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Obytné zmiešané územie mestské	BčN Om
	existujúce územie	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie bývania vidieckeho typu Obytné zmiešané územie mestské Územie základnej občianskej vybavenosti	BčN Bv Om Vz
Dy 4	lokalita č. DE – 01	Komunikácia	
	lokalita č. DE – 03	Komunikácia	
	lokalita č. DE – 09	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Obytné zmiešané územie mestské Územie základnej občianskej vybavenosti	BčN Om Vz
	lokalita č. DE – 10	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Obytné zmiešané územie mestské Územie koncentrovanej rekreačnej vybavenosti	BčN Om Re
	existujúce územie	Územie plošných porastov drevín	Ze
Dy 5	lokalita č. DE – 02	Komunikácia	
	lokalita č. DE – 07	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie koncentrovanej rekreačnej vybavenosti Územie koncentrovanej športovej vybavenosti	BčN Re Šp
	lokalita č. DE – 08	Územie čistého mestského bývania nízkopodlažné Územie koncentrovanej rekreačnej vybavenosti Územie koncentrovanej športovej vybavenosti	BčN Re Šp
	existujúce územie	Územie plošných porastov drevín	Ze

B.7. BÝVANIE – NÁVRH RIEŠENIA :

V demografických prognózach sa síce počíta s miernym poklesom počtu obyvateľov, ale vzhľadom na neustále skvalitňovanie bývania formou IBV bude popri intenzifikácii znamenať aj zväčšenie súčasnej zastavanej plochy mesta novými rozvojovými plochami, aby ich riešenie prispelo k zvýšeniu kvantity, ale hlavne kvality bývania.

Bytový fond Vrábiel možno súhrnne hodnotiť ako relatívne kvalitný a vyhovujúci. Jeho prevažujúca väčšina pochádza z výstavby, realizovanej po roku 1970 a je tomu primerane veľkostne a technicky vybavená. Vo Vrábľoch v súčasnosti prevažuje bývanie v bytových domoch, združovaných do ucelených obytných súborov - sídlisk. Zastúpenie rodinných domov na celkovej štruktúre bytového fondu v meste voči bytovým domom je 33,5 % ku 66,5%.

Pre uspokojenie očakávaných potrieb bývania v návrhovom a výhľadovom období spracovávaného územného plánu mesta majú Vráble dostatok primeraných priestorových možností, a to ako v meste, tak i v jeho jednotlivých mestských častiach.

Pre rozvoj funkcie bývania územný plán využíva územný potenciál v okrajových polohách mesta, v nadväznosti na existujúce plochy bývania, ale aj plochy v zastavanom území mesta.

S rozvojom funkcie bývania je uvažované aj v rámci zmiešaných území, kde bude bývanie realizované v polyfunkcii s inými funkčnými plochami (občianska vybavenosť, šport a telovýchova, rekreácia v krajinnom prostredí).

NÁVRH ROZVOJA :

Návrh rozvoja bývania a bytovej výstavby pre návrhové obdobie územného plánu (do roku 2026), prípadne pre ďalší výhľad (do roku 2026 – 2035), vychádza zo zhodnotenia súčasného stavu bytového fondu, odhadovaných úbytkov bytov z dôvodov funkčných zmien, prestarnutia a subštandardnosti jestvujúceho bytového fondu, z požiadaviek vyplývajúcich z možného demografického rastu a konečne i z požiadaviek na zlepšovanie bytovej situácie vyrovnávaním rozdielov medzi počtom bytov a počtom cenзовých, resp. samostatne hospodáriacich domácností a očakávaného znižovania obsadenosti bytov.

Ak za reálnu pokladáme približne 100-ročnú životnosť bytového fondu, potom úbytky súčasných bytov udú v návrhovom i výhľadovom období územného plánu mesta vzhľadom na súčasnú vekovú štruktúru bytov skôr minimálne. Aj urbanistická koncepcia ďalšieho rozvoja mesta je navrhovaná tak, aby sa minimalizovali ďalšie dôvody úbytku bytov - najmä nevyhnutné asanácie z dôvodov koncepčných zásahov do urbánnej štruktúry, alebo zmien vo funkčnom využívaní plôch. Koncepcia rozvoja mesta je orientovaná tak, aby sa aj starší a subštandardný bytový fond mohol na tom istom mieste či už rekonštruovať, alebo výraznejšie modernizovať či nahradiť novou obytnou zástavbou.

Úbytky súčasného bytového fondu z dôvodov zmien vo funkčnom využívaní územia sa predpokladajú prakticky iba v centre mesta, kde sú motivované prirodzenou snahou po využití ťažiskových mestských priestorov pre polyfunkčnú a vybavenostnú zástavbu, a na územiach, so zhoršujúcim sa obytným prostredím (pri frekventovaných cestných komunikáciách) a najmä tam, kde je súčasný bytový fond subštandardný a schátraný. Celkový odhadovaný úbytok bytového fondu v návrhovom období územného plánu a v ďalšom výhľade rozvoja mesta by nemal prekročiť 3 - 5 % zo všetkého počtu súčasných bytov, v čom sú zahrnuté i možné a predpokladané zmeny využitia časti bytového fondu v pričlenených obciach na účely tzv. „druhého bývania“.

Predpokladaným zdrojom dopytu po nových bytoch, teda prírastku bytového fondu bude jednak optimistický výhľad demografického nárastu počtu obyvateľov mesta. Tento nárast by mal zahŕňať vývoj prirodzenou menou, ale i migračný prírastok obyvateľstva, predovšetkým prílev obyvateľov z okolitých obcí. Tento trend dlhodobo stagnoval, nakoľko mesto nemalo vytvorené možnosti pre novú bytovú výstavbu. Migrácia však, vzhľadom na súčasnú a výhľadovú sociálno - ekonomickú situáciu, už nebude taká výrazná, ako pred rokom 1995. Obyvateľstvo Vrábiel bude zároveň zdrojom migračného pohybu, ktorý bude smerovať najmä do Nitry a do Bratislavy. Intenzita migrácie bude závisieť

predovšetkým od rozvojovej politiky a ekonomickej prosperity mesta, atraktivity jeho sociálnej a vyššej občianskej vybavenosti, od schopnosti na primeranej úrovni uspokojovať nároky obyvateľstva na možnosti jeho pracovného uplatnenia (od situácie na trhu práce), na bývanie, kultúrne - spoločenské aktivity, na kvalitu životného a obytného prostredia, spektra poskytovaných služieb atď.

Druhým faktorom potreby prírastku bytového fondu môže byť pokračujúci trend znižovania počtu osôb na 1 domácnosť a súčasný rast priemernej obytnej plochy na 1 obyvateľa, ako aj dopyt po zmene formy bývania z bytových domov do rodinných, tak ako to ukazujú príklady a posledného obdobia.

Návrh rozvoja bývania v meste je riešený nasledovnými postupmi :

a./ priebežným skvalitňovaním súčasného bytového fondu – z vlastnej iniciatívy vlastníkov domov a bytov, využitie rezerv, ktoré predstavuje neobývaný, resp. prechodne obývaný domový a bytový fond v súlade so stanovenými podmienkami regulatívov hlavne nadradeného územného plánu, navrhnuté zbytnenie neobývaných bytov,

b./ dostavbou voľných prelúk – funkčné plochy v rámci súčasnej uličnej rodinnej zástavby na pozemkoch v zastavanom území mesta, využitím dopravné prístupných záhrad v zastavanom území mesta v súlade so stanovenými regulatívmi územného plánu

c./ návrhom nových lokalít bytových budov : – funkčné plochy - bývanie v rodinných domoch
– funkčné plochy - bývanie v bytových domoch

Z hľadísk ďalšieho rozvoja mesta je rozsahom, ale aj primeranou lokalizáciou najnáročnejšou nová bytová výstavba, vrátane k nej prislúchajúcej základnej a sociálnej vybavenosti.

Návrh územného plánu počíta s rozvíjaním diferencovaných foriem bývania na území mesta. Cieľom je uspokojiť požiadavky všetkých sociálnych vrstiev obyvateľov. Celá novonavrhovaná obytná zástavba je z hľadísk jej urbanistickej štruktúry rozdelená do troch kategórií - nízkopodlažnej extenzívnej zástavby, nízkopodlažnej intenzívnej zástavby a strednopodlažnej zástavby.

RDe - Nízkopodlažná extenzívna zástavba predstavuje v zásade voľnú zástavbu individuálnych rodinných domov s hustotou obývanosti cca 60 - 80 obyv./ha, prevažne s orientačnou výmerou jednotlivých pozemkov 700 – 800 m², v určitom menšom %-nom zastúpení v danej lokalite aj s väčšími pozemkami, napr. 1000 – 1200 – 1800 m². Takáto výstavba sa navrhuje vo Vrábľoch na lokalitách, riešených už vypracovanými urbanistickými štúdiami (lokalita Tehlianska – Družstevná; Vinohrady – Predium; IBV Horný Ohaj), ale aj na ďalších novonavrhovaných lokalitách (napr. lokalita IBV Sever – Chalupkova; IBV Dyčka), a v územne odlúčených mestských častiach.

RDi - Nízkopodlažná zástavba strednej intenzity má predpokladané celkové hustoty obývanosti cca 100 - 120 obyv./ha. Urbanistická štruktúra takejto zástavby by mala byť viazaná a mala by byť usporiadaná do menších zoskupení (sústav) rodinných domov zčasti individuálnych (na pozemkoch do výmery 600 - 700 m²), zväčša však radených do zovretých urbanistických útvarov v podobe štruktúrálnej skladby alebo zoskupení radových, reťazových či átriových rodinných domov, s bodovými koncentraciami nízkopodlažnej zástavby typu tzv. nájomných viacbytových víl. Výstavbu takýchto zoskupení predpokladáme organizovať buď jednotnou formou menších skupín objektov, určených na odpredaj do súkromného vlastníctva (ako podnikateľskú stavebnú aktivitu), alebo družstevnou formou (ako investorskú aktivitu).

Takáto zástavba sa prednostne predpokladá v lokalitách Kostolná – Štúrova; Tehlianska; Podmájska; Ohájska; zastavaná časť územia v Dyčke. Forma výstavby tzv. mestských víl je však vhodná i do lokalít navrhovaného bývania v bytových domoch.

BDe - Strednopodlažná zástavba v štruktúrálnych zoskupeniach bytových domov, s hustotou obývanosti cca 250 obyv./ha, sa navrhuje predovšetkým v lokalitách ľavo- a pravobrežného rozvoja mesta okolo rieky Žitavy, resp. dostavby sídliska Žitava – Žitavská ulica; a v lokalite Pod Vinohradmi. Predpokladá sa tu výstavba obytných celkov, zložených prevažne zo sekciových obytných budov, ale i s možnosťou využitia tzv. mestských, resp. nájomných viacbytových víl. Pozdĺž hlavných dopravných trás (mestská trieda, námestie) bude táto zástavba intenzívnejšia a bude doplnená nerušivou

komerčnou vybavenosťou v uličnom parteri bytových domov. Takáto výstavba by mala byť iniciovaná a organizovaná najmä z podnetu mesta, za investorstva bankových inštitúcií alebo ako podnikateľská aktivita. Časť bytov by zostala spravovaná ako nájomné domy, časť by sa po výstavbe mohla rozpredať do súkromného vlastníctva. Reálnym variantom je tiež organizovaná družstevná forma takejto bytovej výstavby.

Kvantitatívny ale aj kvalitatívny rozvoj funkcie bývania v zastavanom území mesta je možné dosiahnuť aj intenzifikáciou existujúcich plôch, využitím voľných pozemkov v prelukách, v nadmerných záhradách a na pozemkoch dožitého stavebného fondu v zastavanom území mesta (v zmysle záväzných regulatívov).

BDi - Sociálne motivované bývanie navrhujeme umiestniť najmä ako súčasť dostavby sídliska Žitava. Mali by ho reprezentovať rôznorodejšie, v zásade malo a strednopodlažné bytové formy tzv. štartovacích bytov pre mladé rodiny a pre sociálne odkázaných a bývania pre seniorov penziónového charakteru. Takúto výstavbu by iniciovalo mesto, byty by boli nájomné a zostali by vo vlastníctve mesta. Nimi by mesto uskutočňovalo svoji cieľnú bytovú politiku pre uspokojovanie sociálnych potrieb časti svojho obyvateľstva jednak poskytovaním takýchto bytov, jednak dotáciami alebo úpravami nákladov na bývanie. To však neznamená, že byty tohto charakteru nemožno lokalizovať i v iných častiach mesta, alebo vo vhodnom staršom bytovom fonde.

BDs - Typické bývanie pre sociálne menej prispôsobivých obyvateľov v bytoch so zníženým vybavenostným štandardom reprezentuje navrhovaná výstavba na severnom okraji mesta nad priemyselnou zónou pri Vodnej nádrži Vráble. Podobný charakter bývania reprezentuje už súčasná zástavba v tejto lokalite.

BMZ - Posledný navrhovaný druh obytnej zástavby predstavuje **zmiešaná mestská zástavba**, lokalizovaná najmä do prestavbových (transformačných) plôch v centre mesta, hlavne na Moravskej, Kostolnej, Štúrovej a Levicekej ulici. Štruktúra takejto zástavby by mala pozostávať prevažne z polyfunkčných objektov, kde uličný parter, príp. i ďalšie podlažie by boli venované najmä vybavenosti a len vyššie podlažia pre obytné funkcie – pre bývanie či už vlastníkov domov, alebo ako nájomné byty. Bývanie tu možno predpokladať v rozsahu najmenej 20 %, najviac do 60 % celkovej úžitkovej (podlažnej) plochy domov.

U staršej obytnej zástavby v sídliskových formách (najmä sídlisko Lúky a Kaška) sa predpokladá najmä jej postupná modernizácia a v panelovej výstavbe najmä technické úpravy a humanizácia, čo môže viesť i k čiastočnému zníženiu počtu bytov.

Zložitejším problémom bude zabránenie neregulovanej transformácii vinohradníckych lokalít na extenzívnu nízkopodlažnú individuálnu bytovú výstavbu, ktorá nenápadne v súčasnosti prebieha. Z pohľadu Spolku Vrábeľských, Dyčianskych a Ohajských vinohradníkov je takýto vývoj do budúcnosti nežiadúci. Pokračovanie v takomto trende by si vyžiadalo dôsledné vybudovanie vyhovujúcej verejnej dopravnej, ale aj technickej infraštruktúry, ktoré by bolo spojené i so zásahmi do pozemkov, a aspoň čiastočnou reparceláciou. Oveľa vážnejším zásahom by však bola trvalá zmena charakteru pozemkov z vinohradov na zastavané plochy, a tým aj strata historickej j tradície vinohradníctva v tejto lokalite.

Prípustným riešením z pohľadu vinohradníkov je výstavba rekreačných a vinohradníckych chat s vínnymi pivnicami (nie rodinných domov), súvisiacich s vinohradníctvom a agroturistikou, to znamená, za účelom krátkodobej rekreácie, bez možnosti udeľovať ku stavbám povolenie k trvalému pobytu. Stavby môžu mať prízemie s podkrovím, podpivničenie a maximálnu zastavanú plochu 80 m².

Výnimkou v tejto lokalite je časť Vinohrady – Predium, na ktorú boli v roku 2008 vypracované a schválené Zmeny a doplnky č. 4 – Lokalita Vinohrady. Na týchto pozemkoch už vinič pestovaný nie je, s návrhom umiestnenia a výstavby 92 rodinných domov v tom čase súhlasil aj Spolok vrábeľských vinohradníkov. Jedná sa o územie s výmerou 11,24 ha.

Podľa urbanistickej koncepcie sa na území mesta Vráble a jeho pričlenených mestských častiach navrhuje v rozvojových lokalitách nasledovný rozvoj bytových jednotiek potrieb bývania v návrhovom (do r. 2026) a ďalšom výhľadovom období rozvoja mesta :

A./ v zastavanom území obce :

katastrálne územie VRÁBLE :

OBVOD	LOKALITA.	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	TYP ZÁST.	BYTY v R.D.	BYTY v B.D.
Vr 1	Žitavská ul.	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S BÝVANÍM	BMZ	20	-
	Kostolná ul.	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S BÝVANÍM	RD i + BMZ	20	
	Moravská ul.	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S BÝVANÍM	BMZ	20	
Vr 2	Moravská ul.	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S BÝVANÍM	BMZ	20	-
Vr 3	sídliisko Žitava	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	BD i	-	244
Vr 4	sídliisko Lúky	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	BD i	-	36
Vr 6	Kollárova ul.	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	BD i	-	8
Vr 7	Levická ul.	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RD	RD i	6	-
Vr 9	Šafárikova, Školská ul.	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RD i	32	-
Vr 11	Družstevná, Tehlianska ul.	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RD, POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S BÝVANÍM	RDe + BMZ	81	-
Vr 13	Štúrova ul.	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S BÝVANÍM	BMZ	8	-
Vr 16	Staničná, VN Vráble	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	BD s	-	80
Vr 20	Vinohrady	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	92	-
SPOLU :				299	368

katastrálne územie DYČKA :

OBVOD	LOKALITA	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	TYP ZÁST.	BYTY v R.D.	BYTY v B.D.
Dy 1	Dlhá, Hasičská ul.	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe + RD i	30	-
Dy 3	Gaštanová ul.	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe + RD i	8	-
SPOLU :				38	-

katastrálne územie HORNÝ OHAJ :

OBVOD	LOKALITA	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	TYP ZÁST.	BYTY v R.D.	BYTY v B.D.
Oh 1	Rozmarínova ul.	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe + RD i	2	-
Oh 3	Mostná, Poľná ul.	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe + RD i	86	-
SPOLU :				88	-

B./ mimo hranice zastavaného územia obce :

katastrálne územie VRÁBLE :

OBVOD	LOKALITA	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	TYP ZÁST.	BYTY v R.D.	BYTY v B.D.
Vr 1	VE – 23	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RD _i + BD _e	30	-
Vr 3	VE – 24	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	BD _i	-	375
Vr 5	VE – 09	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	66	-
	VE – 13	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	8	-
Vr 6	VE – 10	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	30	-
Vr 7	VE – 14	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	7	-
Vr 8	VE – 15	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe + RD _i	16	-
Vr 11	VE – 17	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe + RD _i	25	-
Vr 13	VE – 20	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe + RD _i	13	-
	VE – 21	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RD _i	2	-
	VE – 22	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	40	-
Vr 15	VE – 18	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe + RD _i	24	-
Vr 17	VE – 28	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	BD _e	-	392
Vr 20	VE – 42	PLOCHY POLYFUNKČNEJ VÝSTAVBY S PREVLÁDAJÚCOU FUNKCIOU BÝVANIA	BD _e	18	72
Vr 21	VE – 30	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	RDe	12	-
SPOLU :				291	839

katastrálne územie DYČKA :

OBVOD	LOKALITA	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	TYP ZÁST.	BYTY v R.D.	BYTY v B.D.
Dy 1	DE – 11	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	3	-
Dy 3	DE – 12	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	7	-
	DE – 13	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S PREVLÁDAJÚCOU FUNKCIOU BÝVANIA	RDe + RD _i + BMZ	12	-
Dy 4	DE – 09	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	46	-
	DE – 10	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	58	-
Dy 5	DE – 07	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	RDe	90	-
	DE – 08	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	RDe	60	-
SPOLU :				276	-

katastrálne územie HORNÝ OHAJ :

OBVOD	LOKALITA	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	TYP ZÁST.	BYTY v R.D.	BYTY v B.D.
Oh 1	OE – 06	POLYFUNKČNÁ VÝSTAVBA – OBČ. VYBAVENOSŤ S DOPLNKOVOU FUNKCIOU BÝVANIA	RD _i	4	-
	OE – 07	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RD _i	5	-
	OE – 08	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RD _i	5	-
	OE – 09	NÍZKOPODLAŽNÁ ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	RDe	5	-
Oh 6	OE – 12	PLOCHY REKREAČNEJ VYB. SÚVISIACEJ S VINOHRADNÍCTVOM A AGROTURISTIKOU	RDe	3	-
SPOLU :				22	-

B.8. OBČIANSKE VYBAVENIE – SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA – NÁVRH RIEŠENIA :

Z hľadiska služieb funguje mesto Vráble ako lokálne centrum oblasti. Jeho služby využívajú nielen miestni obyvatelia, ale aj okolitých obcí. V meste je komplexne vybudovaná základná občianska vybavenosť, ako aj niektoré zariadenia vyššej občianskej vybavenosti využívané aj obyvateľmi spádového územia.

Komerčnú vybavenosť sieť mesta reprezentuje široké spektrum obchodov, prevádzok služieb, uytovacích a pohostinských zariadení, ktoré sú lokalizované najmä v centrálnej časti mesta. Najnavštevovanejšie objekty bchodnej siete dnes tvoria predovšetkým supermarkety (napr. Tesco, Lidl, COOP Jednota), okrem toho sú tu ďalšie menšie lokálne predajne potravín, zmiešaného tovaru, textilu, domácich a záhradníckych potrieb, papiernictvá a pod.. Základnú sieť služieb dopĺňajú zariadenia verejného stravovania – reštaurácie; verejného ubytovania – hotely, penzióny; verejnej dopravy – autobusová stanica, čerpacie stanice pohonných hmôt, auto- a pneuservisy.

V meste sú prítomné všetky zariadenia miestnej administratívy, a pôsobí tu niekoľko zastúpení bankových a finančných ústavov.

V meste je zabezpečená komplexná zdravotnícka starostlivosť, sú tu prítomné zariadenia základnej vybavenosti (poliklinika, rýchla lekárska pomoc, neštátne zdravotné ambulancie, lekárne). Z kultúrnych inštitúcií v meste sú zastúpené mestská knižnica, dva kultúrne domy, kino Tatra.

ŠPORT :

Športové vyžitie, tak aktívne, ako aj pasívne obyvateľom ponúkajú v každej mestskej časti tri futbalové štadióny, v samotnom meste športová hala, ako aj športoiská v rámci školských areálov.

Rozvoj funkcie športovej vybavenosti je riešený :

- intenzifikáciou zariadení súčasných futbalových areálov vo Vrábľoch, Dyčke a Hornom Ohaji, na nových plochách doplnením o športoviská exteriérového charakteru, spravidla ide o športoviská pre rôzne loptové hry, tenis, prípadne pre niektoré ľahkoatletické disciplíny.
- budovaním športových zariadení na nových vymedzených plochách, napr. :
 - * v severnej časti sídliska Lúky pozdĺž ľavého brehu rieky Žitava cyklotrialovými trasami a inými športovo-rekreačnými zariadeniami voľnočasových aktivít pre deti
 - * v spojení navrhovaného bývania a zelene na pravom brehu rieky Žitava s centrom mesta cez mostové prepojenie Vrábiel a Dyčky nový areál letného kúpaliska s letnými športovými aktivitami (lokalita VE-29)
 - * v lokalite OE-06 spojenie funkcií športu – krytá plaváreň s letnými aktivitami a občianskej vybavenosti, napr. hotelierstvo, reštauračné stravovanie a pod..
 - * v Dyčke – lokality DE-07, DE-08 – jednak spojenie športovo rekreačnej funkcie outdoorového typu pri navrhovanej vodnej ploche, a jednak čisto monofunkčná športová vybavenosť vyššieho charakteru, tak exteriérového, ako aj interiérového typu. Tieto plochy pre interiérové športy sú navrhované ako viacfunkčné zariadenia s využitím aj pre športovo-rekreačne orientovaných užívateľov, ale aj pre aktívny relax, sú preto navrhnuté ako súť rekreačno-oddychovej zóny.

ŠKOLSTVO :

Školskú vybavenosť v súčasnosti reprezentujú zariadenia na troch stupňoch vzdelávacieho procesu, t.j. predškolské zariadenia, základné školy a stredné školy :

Zriaďovateľ : mesto Vráble	miesto :	počet žiakov :
Materská škola - Hlavná 152/15,	Vráble	61
Materská škola - sídlisko Lúky 1121,	Vráble	113
Materská škola - Horný Ohaj 15,	Vráble	16
Základná škola - Levická 903,	Vráble	326
Základná škola V. Záborského - Levická 737,	Vráble	326
Základná škola s materskou školou, - s. Lúky 1226,	Vráble	MŠ 66
		ZŠ 350

Základná umelecká škola I. Godina - Hlavná 1221, Vráble	277
Zriaďovateľ : Okresný úrad Nitra	
Reedukačné centrum - Nám. Kpt. Nálepku 613 Vráble	85
Zriaďovateľ : Nitriansky samosprávny kraj	
Gymnázium - Školská 26, Vráble	230
Stredná odborná škola - ul 1.mája 500, Vráble	179
Zriaďovateľ : Rímskokatolícky farský úrad Biskupstvo Nitra	
Základná škola sv. Vojtecha - Levická 903, Vráble	97

V dôsledku klesajúceho trendu pôrodnosti a znižovaní počtu detí, ktorý sa prejavuje aj v demografickom profile mesta Vráble, sa nepredpokladá zvyšovanie nárokov na priestorové kapacity vzdelávacích zariadení. Súčasná vyťaženosť všetkých štyroch základných škôl je optimálna, ako aj ich priestorové rozmiestnenie v rámci zastavaného územia.

Z hľadiska hierarchie a pozície mesta Vráble ako regionálneho školského centra má najväčší význam lokalizácia stredných škôl. Spomedzi nich má pre rozvoj ľudských zdrojov najvýznamnejšie postavenie gymnázium. Z hľadiska dochádzky študentov má ešte väčšie spádové územie stredná odborná škola.

Vzhľadom k umiestneniu nových rozvojových plôch mesta s výrazným zastúpením bývania do okrajových polôh sídla a tým pádom väčšej dochádzkovej vzdialenosti k existujúcim predškolským zariadeniam, realita v budúcnosti preukáže potrebu umiestniť do týchto celkov minimálne materské školy s menšími kapacitami (jedno – dvojtriedne, t.j. 22 - 44 detí). Významne by v tejto oblasti mohlo pomôcť zriadenie menších súkromných materských škôl, ako jednej formy podnikateľskej aktivity. Jedná sa hlavne o polohy pre IBV Sever – Chalupkova, IBV Juh – Tehlianska a IBV Dyčka. V každej lokalite sú vymedzené okrem bývania aj plochy pre základnú občiansku vybavenosť tohto charakteru.

ROZVOJ OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI :

Návrh územného plánu vytypoval nové plochy pre rozvoj funkcie občianskej vybavenosti :

- mimo zastavaného územia mesta :

- * rozvojové plochy s hlavným funkčným využitím vyššia občianska vybavenosť (VE – 38)
- * rozvojové plochy s hlavným funkčným využitím základná občianska vybavenosť (VE – 15, 09)
- * rozvojové plochy s polyfunkčným využitím, t.j. bývanie a doplnkovo občianska vybavenosť (VE – 42; DE – 09, 10, 13)
- * rozvojové plochy s polyfunkčným využitím, t.j. občianska vybavenosť a doplnkovo bývanie (OE - 06)
- * rozvojové plochy s polyfunkčným využitím, t.j. komunálna výroba, výrobné služby, stavebníctvo, sklady, distribúcia, doprava, doplnkovo občianska vybavenosť (VE – 37, 26, 27, 11)

- v zastavanom území mesta (ktoré vzniknú aj zmenou funkčného využitia existujúcich plôch) :

- * rozvojové plochy s hlavným funkčným využitím občianska vybavenosť – areál Základnej školy a Gymnázia na Levickej ulici – dostavba; Družstevná ul.
- * rozvojové plochy s polyfunkčným využitím, t.j. občianska vybavenosť, doplnkovo bývanie – IBV Juh, Tehlianska ul.
- * rozvojové plochy s polyfunkčným využitím, t.j. komunálna výroba, výrobné služby, stavebníctvo, sklady, distribúcia, doprava, doplnkovo občianska vybavenosť – Kollárova ul., Pálenica
- * rozvojové plochy s polyfunkčným využitím, t.j. bývanie, doplnkovo občianska vybavenosť + nerušivé služby (predpoklad situovanie vybavenosti v rodinných domoch, alebo na prízemí bytových domov v centre mesta) – ulice Hlavná, Kostolná, Moravská, 1. mája, Levická

Kvantitatívny ale aj kvalitatívny rozvoj funkcie občianskej vybavenosti v zastavanom území mesta je možné dosiahnuť aj intenzifikáciou existujúcich plôch a realizáciou niektorých opatrení :

- rekonštruovať areály občianskej vybavenosti v zlom stavebnotechnickom stave a morálnej opotrebovanosti
- zariadenia občianskeho vybavenia lokálneho významu pre obyvateľov a zamestnancov súvisiace s hlavným funkčným využitím (obchod, služby) umiestňovať aj v rámci územia s hlavnou obytnou, výrobnou a rekreačnou funkciou, čo pripúšťajú regulačné podmienky, ktoré územný plán mesta stanovuje pre navrhované rozvojové plochy a existujúcu zástavbu
- lokalizovať zariadenia občianskej vybavenosti v rámci územia pamiatkovej zóny, pričom je potrebné rešpektovať stanovené špecifické regulačné podmienky

B.9. REKREÁCIA - NÁVRH RIEŠENIA :

Potenciál cestovného ruchu na Slovensku, ale rovnako aj vo Vrábľoch predstavuje súbor prírodných, kultúrnych a historických hodnôt. Ich bohatstvo v súčinnosti s aktivitami subjektov cestovného ruchu vytvára reálne predpoklady na perspektívny vývoj tohto sektora. Slovensko je z hľadiska vízie chápané ako krajina s vyspelým cestovným ruchom, ktorý bude medzinárodne konkurencieschopný, s rozvinutým a kvalitným destinačným manažmentom, kvalitne poskytovanými službami, dostatočne vzdelaným a kvalifikovaným personálom, v jasnej koexistencii s ochranou prírody, kultúrnymi hodnotami a zachovaním kultúrneho a prírodného dedičstva. Iba v takomto chápaní môže byť cestovný ruch prínosom. V ostatnom desaťročí v procese rekreácie a turizmu prebiehajú neustále zmeny vyplývajúce predovšetkým z transformačných zmien v oblasti socio-ekonomickej a politickej. Základom rozvoja turizmu zostáva prírodný a civilizačný potenciál, stav dopravnej siete a materiálno-technickej základne – vybavenosti.

V cestovnom ruchu sa územie klasifikuje a člení do jednotlivých typov podľa rajonizácie cestovného ruchu. Podľa tohto dokumentu sa Vráble nachádzajú v Nitrianskom regióne, oblasť – Nitra. Oblasť je zatriedená do IV. kategórie, s vhodnosťou sezónneho (letného) rekreačného využívania, s predpokladmi pre krátkodobý rekreačný pobyt formou vodných športov, vodnej turistiky, a športového rybolovu.

Letný cestovný ruch. Motívom je predovšetkým pobyt pri vode (termálne kúpaliská, akvaparky, vodné plochy), oddych, turistika v horských strediskách, ale aj relax, súčasne rastie snaha o získavanie nových poznatkov, poznávanie nových krajov a oblastí. Nemenej dôležitou je otázka potreby pohybu ako súčasť zdravého životného štýlu. Z územného hľadiska to znamená, že cestovný ruch sa môže rozvíjať na Slovensku aj na územiach, ktoré sa doteraz málo využívali, ale za predpokladu dostatočne silného dopytu.

Kultúrny a mestský cestovný ruch. V tomto smere má Slovensko pomerne veľký, avšak málo využívaný potenciál. Prekážkou je predovšetkým stavebno-technický stav historických pamiatok. Nedostatočne rozvinutým produktom sú organizované podujatia (kalendár podujatí – kultúrnych, športových, obchodných), ktorých nositeľom sú mestá a obce (plánovacia a realizačná úroveň). Prekážkou je aj slabá a nedostatočná prezentačno- propagačná aktivita doma alebo v zahraničí (marketing organizácie cestovného ruchu).

Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. Vidiecky cestovný ruch je spojený predovšetkým s jednoduchšími formami ubytovania (ubytovanie v súkromí, penziónoch a pod.) vo vidieckej krajine s možnosťou poznávania života na vidieku. Súčasťou vidieckeho cestovného ruchu je agroturistika spojená s pobytom na sedliackom dvore. Vo svete ide o pomerne široko využívaný druh cestovného ruchu, v podmienkach Slovenska však o relatívne nerozvinutý. Situácia je dôsledkom predchádzajúcich období, kedy u nás existovalo štátne a družstevné hospodárenie na pôde a prerušila sa tradícia súkromného podnikania v agrosektore. Je preto potrebné využívať skúsenosti a poznatky z okolitých krajín.

Napriek tomu, že mesto Vráble je situované v intenzívne poľnohospodársky využívannej krajine, v meste a jeho okolí sú značné možnosti a potenciály pre rozvoj rôznych foriem cestovného ruchu. Tieto možnosti vychádzajú z histórie mesta, prírodných daností, tradícií a zachovanej architektúry, z

ponuky kultúrnych podujatí a pod. Podľa toho možno vymedziť tieto hlavné oblasti, na ktoré sa budú v budúcnosti zameriavať aktivity pri rozvoji cestovného ruchu vo Vrábľoch :

1. Atrakcie viazané na historický vývoj a kultúrno-historické pamiatky :

Významný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu sa viaže na kultúrno-historické pamiatky a pamätihodnosti (uvedené v zozname v časti B.15.), ktoré sú zdrojom jedinečnosti mesta. Historická časť mesta predstavuje v celosti zachovaný centrálny mestský priestor na uliciach Kostolná, Hlavná, Moravská. Ponuku pre účastníkov poznávacieho cestovného ruchu dopĺňajú rôzne kultúrne, spoločenské a prezentačné akcie, ktoré sa tu alebo v ďalších inštitúciách konajú.

2. Atrakcie viazané na vinohradnícku tradíciu :

Vrábeľský vinohradnícky rajón je jedným z 9 rajónov Nitrianskej vinohradníckej oblasti. Vrábeľské, Dyčianske a Hornohájske vinohrady sa rozprestierajú na juhozápadných svahoch v západnej časti všetkých troch katastrov. Vinohrady vytvárajú historický ráz tejto oblasti aj svojou dochovanou historickou zástavbou vinohradníckych stavieb, ktoré sú ukážkou ľudovej architektúry. Pestovanie viniča je vo vrábľoch rozšírené od 11. storočia. V svojráznych vinohradníckych domčekoch, nazývaných „hajlochy“ sa vždy dorábalo kvalitné víno. Využitie tejto atrakcie v cestovnom ruchu je však len v začiatkoch. Podpora a rozvoj agroturizmu v oblasti vinohradníctva a vinárstva pomôže regulovaná a koontrolovaná výstavba rekreačných a vinohradníckych chát s vínnymi pivnicami (nie rodinných domov), súvisiacich s vinohradníctvom a agroturistikou, to znamená, za účelom krátkodobej rekreácie, bez možnosti udeľovať ku stavbám povolenie k trvalému pobytu. Stavby môžu mať prízemie s podkrovím, podpivničenie a maximálnu zastavanú plochu 80 m².

Vrábeľské, dyčianske a Hornohájske vinohrady sa síce nerozprestierajú v bezprostrednej blízkosti obytnej zóny mesta, ale z miestnych komunikácií je relatívne dobrý a pohodlný prístup do jednotlivých honov, zo svahov ktorých je krásny výhľad na samotné mesto, ale aj celým juhovýchodným smerom po okolitej krajine.

Tradícia vinohradníctva a vinárstva vo Vrábľoch, skúsenosti a zanietenosť vinárov spolu s narastajúcim záujmom ľudí, resp. spotrebou vína ponúkajú v rámci rozvoja agroturistiky pre širokú verejnosť možnosti individuálnych, či organizovaných návštev vínnych pivníc, či rôznych kultúrno-spoločenských akcií v rámci vinárskych podujatí a osláv, napr. v rámci Požitavskej Víennej cesty. Dnes je pomyselným centrom vinohradov reštaurácia Viecha a Archív vín, ktorý bol vybudovaný priamo vo vinohradoch rozšírením pôvodných pivníc.

3. Cykloturistika :

Cyklodoprava a cykloturistika je oblasť, ktorá predovšetkým v rámci Európy zaznamenáva prudký rozvoj. Cieľom a zámerom v tejto sfére by mal byť koncepčný a koordinovaný prístup k rozvojovým zámerom v oblasti takejto formy dopravy a cestovného ruchu. Kroky k zabezpečeniu cieľov rozvoja cykloturistiky definuje „Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike“, ktorú vláda SR schválila uznesením č. 223/2013. Ide nielen o budovanie a značenie cyklotrás, ale aj vytvorenie legislatívnych a technických podmienok a hľadania optimálneho finančného zabezpečenia ich výstavby a následne prevádzky.

Cyklodoprava a cykloturistika sú fenomény, ktoré výrazne ovplyvňujú aj rozvoj cestovného ruchu. Na Slovensku je vyznačených 530 cykloturistických trás v celkovej dĺžke 9 630 kilometrov. Nové navrhnuté cyklistické trasy (ich dĺžka je 25,42 km) v sídelnom útvare Vrábľe, vrátane mestských častí môžeme rozdeliť na tri hlavné trasovania :

- hlavná cyklotrasa – priebežne vedúca po ľavom brehu rieky Žitava cez celé sídlo na sever od Vinohradov v Hornom Ohaji cez Vrábľe až za farmu Lúčnica v Dyčke na Juhu. Táto trasa sa pripája v Dyčke na nadradenú cyklotrasu Nitra - Vrábľe, v pokračovaní ďalšej etapy až do obce Podhájska.
- cyklotrasy vo vinohradoch – pripojené sa na hlavnú cyklotrasu a ich úlohou je sprístupniť lokality vo Vinohradoch zatriktívniť okolie mesta pre účely poznávacieho cestovného ruchu.
- obslužné cyklodopravné trasy v meste – vzájomne prepájajú rôzne časti mesta, tak za účelom športovo-rekreačného vyžitia, ako aj za účelom dochádzky na miesto určenia, napr. práca.

4. Športový rybolov :

Rybársky revír a rybolov predstavujú ďalší z možných potenciálov v rozvoji cestovného ruchu v meste, a to na Vodnej nádrži Vráble s výmerou 25,8 ha. Predpokladom toho však je odstránenie dlhoročných nánosov z okolitých a priľahlých plôch poľnohospodárskej ornej pôdy z dna vodnej nádrže. Tým by sa zvýšil súčasný, resp. obnovil pôvodný objem nádrže. Tento problém ukladania nánosov vo vodnej nádrži nebol dlhodobo doteraz riešený.

Zamrznutá hladina vodnej nádrže v zime poskytuje výnimočné možnosti pre korčuľovanie.

5. Verejná zeleň pre rekreačné funkcie :

Verejnú zeleň, vhodnú pre rekreačné a oddychové využitie tvoria plochy zelene na sídliskách, pri občianskej vybavenosti a parková zeleň (napr. na Námestí kpt. Nálepku). Zeleň na cintorínoch nie je vzhľadom k pietnemu charakteru vhodná na rekreačné využitie.

V návrhu sa počítas rozšírením plôch verejnej zelene. Medzi najvýznamnejšie, čo sa týka plošného záberu budú patriť :

- rozšírenie parku na sídlisku Žitava
- verejná a parková zeleň v navrhovanej lokalite VE-22, 30, 31
- izolačný pás zelene medzi lokalitami VE-18 a 19
- izolačný pás zelene medzi cintorínom vo Vrábľoch a lokalitou IBV Juh
- plocha zelene nad lokalitou VE-13 v spojení s existujúcou zeleňou
- najvýznamnejšia plocha zelene v zastavanom organizme mesta medzi navrhovanými lokalitami VE-28 a DE-08, resp. VE-37, 39 . Táto plocha možného lesoparku zaberá výmeru vyše 17 ha.

Netreba zabudnúť na to, že úlohu rekreačného vyžitia ponúka aj pôvodná záhradkárska osada medzi cintorínom a Levickou cestou (výmera 0,6 ha), vrátane navrhovaného rozšírenia smerom na východ (s výmerou 2,9 ha). To isté platí o určitej forme rekreácie aj v súkromných záhradách RD.

Obytné súbory, v ktorých býva prevažujúca časť obyvateľov mesta sú vybavené detskými ihriskami a drobnými ihriskami pre rekreačnú telovýchovu mládeže a dospelých

6. Zóny cestovného ruchu a športovo-rekreačného vyžitia :

Pre územne a plošne najvýznamnejší koncentrovaný rozvoj funkcie rekreácie územný plán využíva najmä územný potenciál nových rozvojových lokalít, zväčša v spojení s rekreačným bývaním a športom. Sú to hlavne rozsiahla zóna rekreácie v Dyčke na plochách DE-07 a DE-08. Jedná sa o v súčasnosti nezastavané plochy ornej pôdy, dlhodobo podmäčané a pre vysokointenzívne poľnohospodárske využitie neperspektívne. Práve prítomná zvýšená hladina spodnej vody by mohla byť tým pozitívnym faktorom, ktorý by spolupracoval pri zriadení prírodného prvkú – veľkej vodnej plochy (plocha až do cca 1,2 ha), slúžiacej na vodné športy, prírodné kúpanie, pasívny a aktívny oddych. Ponuka rekreácie je v návrhu integrovaná s rekreačným bývaním v nízkopodlažných objektoch bungalovitého typu bez možnosti udeľovania trvalého pobytu. Táto zóna má úzku väzbu na v tesnej blízkosti situované funkčné plochy lesoparku, ako aj športu a občianskej vybavenosti nadmiestneho významu. Okrem toho, susediaca rozvojová plocha VE-29 ponúka možnosť zriadenia areálu kúpaliska mestského typu.

Polohu tejto navrhovanej zóny oddychu a rekreácie určilo viacero faktorov :

- na jednej strane okrajová poloha v mestskej štruktúre na východnom okraji s výhľadmi na svahy Žitavskej pahorkatiny s vinohradmi, a pritom veľmi krátka dostupnosť priamo z centra mesta, alebo z navrhovanej novej autobusovej stanice
- naviazanosť na ostatné formy rekreácie – cyklotrasy, zeleň v lesoparku, agroturistika - vinárstvo
- význam zohrala vízia zapojiť aj rekreačný potenciál súčasnej veľmi blízkej štruktúry zástavby mesta do novovznikajúceho rekreačného priestoru
- priaznivá a jednoduchá dostupnosť z hľadiska príjazdu návštevníkov mimo Vrábiel – cesta I/51 v smere od Nitry, v prípade vybudovania obchvatu v smere od Levíc; III/051046

Ďalšou rozvojovou lokalitou, ktorá poskytuje podmienky pre vytvorenie funkčnej rekreácie spojenej v polyfunkcii s prechodným bývaním, je VE-30, ktorá môže využiť potenciál na rekreačnú chatovú oblasť s umiestnením doplnkových rekreačných funkcií.

Spojnej rekreácie so športovým vyžitím poskytujú už spomínaná lokalita VE-29 na zriadenie letného otvoreného kúpaliska. Ďalšia lokalita v zastavanom území obce je v severo-západnom susedstve základnej školy na sídlisku Lúky, kde by mali byť vytvorené územné a stavebno-technické podmienky pre voľnočasové aktivity detí mimo školského vyučovania, napr. cyklotrialový park a pod..

Úlohou návrhu rozvoja cestovného ruchu v meste je využiť vhodné disponibilné plochy, verejné priestory, budovy, miestnu históriu a vinársku tradíciu a spätne vytvoriť finančný rámec pre posilnenie obecných funkcií, budovanie ďalšej obchodno-obslužnej vybavenosti, rekonštrukciu historicky významných budov, obnovu a budovanie nových spoločenských stretávacích priestorov. Výraznou podporou návrhu je významný územný potenciál Vráblov – vinársky kraj, poloha pri rieke Žitava a vodnej nádrži s bezkolíznym dopravným prepojením a je podnetom k vytvoreniu rozšírenej ponuky aktivít rekreácie, ktoré tomuto mestu chýbajú. Program vybavenosti sa navrhuje na kvalitnej a atraktívnej úrovni, aby ponukou aktivít prilákal pasantov nielen z nitrianskeho regiónu, ale aj širšieho územia a bol podnetom aj pre zvýšenú pobytovú návštevnosť.

B.10. PRIEMYSEL A POĽNOHOSPODÁRSTVO – NÁVRH RIEŠENIA :

PRIEMYSELNÁ VÝROBA :

Hospodársky život mesta Vráble je dynamický a moderne štruktúrovaný, so silne zastúpeným priemyslom. Mesto ma dlhodobú priemyselnú tradíciu, na ktorú nadviazalo na prelome tisícročí aktivitou na prilákanie investorov. Dôsledkom toho sa môže pýšiť jedným z prvých a najväčších priemyselných parkov na Slovensku so silnou orientáciou na priemysel, najmä strojársky. Popri priemyselnom parku sa v meste na severozápadnom okraji, na príjazde do mesta od Nitry, resp. Zlatých Moraviec nachádza aj pôvodná priemyselná zóna, v ktorej pôsobí viacero spoločností.

V súčasnosti v pôvodnej priemyselnej zóne s rozlohou 33,82 ha (mimo plôch železničnej stanice a prekladiska) zastúpenie predstavujú najmä závody Matador – Automotive a veľký areál niekdajšieho závodu TESLA Vráble. Na tejto ploche sa nachádza aj množstvo menších závodov miestneho významu, napr. HTP Slovakia s.r.o., HEFRA s.r.o., SESO s.r.o., TESAUDIO s.r.o., MARATOM s.r.o., PP INVEST s.r.o. a ďalšie. V návrhu sa uvažuje s rozšírením súčasnej zóny o 3,29 ha pre väčšiu priemyselnú výrobu a sklady po pás zelene pred navrhovaným obchvatom mesta. Za obchvatom je navrhnuté ďalšie rozšírenie zóny o 1,65 ha pre menšiu komunálnu výrobu, výrobné služby, stavebníctvo, distribúciu a sklady. Celá existujúca priemyselná zóna, ako aj jej rozšírenie je situované v hraniciach zastavaného územia obce.

Nový priemyselný park sa nachádza medzi pôvodnou priemyselnou zónou a pravým brehom rieky Žitava. Zaberá plochu 21,21 ha. Podnet na výstavbu parku vzišiel od holandskej firmy United Parts Slovakia, ktorá sa od roku 1995 zaoberala výrobou automobilových komponentov v prenajatých priestoroch bývalého podniku Tesla Vráble. Vedenie firmy oslovilo investorov, ktorí založili v roku 1999 spoločnosť Industrie und Gewerbepark Vráble, s.r.o. so stopercentnou nemeckou účasťou. Tá v januári roku 2000 odkúpila od mesta Vráble pozemok so zámerom postaviť na ňom a prenajímať výrobné závody. IGP Vráble s.r.o. a Mesto Vráble odvtedy rokovali s ďalšími záujemcami o vstupe do parku so zámerom získať investorov s dlhodobými podnikateľskými zámermi. Výhodná poloha priemyselného parku mimo obytných zón, jeho vybavenosť a kvalifikovaná pracovná sila sú pre budúcich investorov výborný potenciál. Vďaka uvedenému sa vymedzené disponibilné plochy vyčerpali a priemyselný park je plne obsadený. Sú v ňom situované a prevádzku vykonávajú tieto najväčšie výrobné zoskupenia :

- KONGSBERG AUTOMOTIVE, s. r. o. (výroba radiacích systémov)
- HOECKLE s. r. o. (obrábanie kľukových hriadeľov a ojnic)
- HELLER SERVICES, s. r. o. (strojársky priemysel)
- MIBA STEELTEC, s. r. o. (vysekávanie ocelových lamiel, strojné obrábanie, laserové vypaľovanie)

- CESAM, s. r. o. (výroba protipožiarnych výrobkov)
- ICU MEDICAL SLOVAKIA, s. r. o. (výroba a distribúcia zdravotníckych pomôcok)
- SEMECS, s.r.o. (výroba elektrických strojov a prístrojov)
- MASAM, s.r.o. (výroba rezného náradia, nástrojareň)
- CEHIP, s.r.o. (logisticko-skladové centrum)

Návrh predkladá rozšírenie plochu priemyselného parku v nových rozvojových lokalitách OE-10 a OE-11 o ďalších 12,66 ha. Sú to plochy mimo hraníc zastavaného územia obce. Rozvojové územie je zo severu ohraničené trasou budúceho obchvatu. Za trasou obchvatu severným smerom je možný výhľadovo ďalší rozvoj priemyselného parku s územným potenciálom 34,83 ha.

V návaznosti na priemyselnú zónu a park sú na vjazde do mesta navrhnuté ďalšie tri menšie lokality VE-26, VE-27, VE-37 so zameraním na komunálnu výrobu, služby a doplnkovo so zariadeniami občianskej vybavenosti, resp. novej autobusovej stanice. Rovnaké funkčné zaradenie majú aj rozvojové lokality VE-11 a VE-12 naviazané na obchvat v severnej šasti územia mesta.

Menšie plochy na rozšírenie priemyselnej výroby sú na východnom okraji Horného Ohaja, OE-05, -06.

V južnej časti mesta, na konci Štúrovej ulice v súčasnosti je etablovaná malá priemyselná zóna pre miestne firmy a podniky s rozlohou 8,52 ha. Rozšírenie tejto zóny v južnej časti mesta je navrhnuté do východnej strany VE-19 v rozlohe 3,89 ha, s ďalším výhľadom rozvoja 2,37 ha. Samostatnou časťou južného priemyselno-výrobného bloku sú lokality VE-31, 32 a 33 s celkovou rozlohou 9,99 ha. V tejto zóne sa predpokladá umiestňovanie zväčša miestnych firiem.

Súčasťou južnej zóny je funkčná čistička odpadových vôd pre mesto Vrábľa. V jej dotykových polohách sú navrhnuté rozvojové plochy pre ďalšiu technickú vybavenosť mesta, napr. odpadový dvor, kompostáreň a pod.

Samostatnou kapitolou v priemysle je firma HUHNS Press Tech s.r.o. (lisovanie kovových kompletov) so sídlom na Školskej ulici. Umiestnenie jedinej firmy uprostred obynje zóny rodinných domov na Školskej a Šafárikovej ulici je z hľadisk obytného prostredia a dopravného zásobovania nešťastné.

Miestne podniky nie sú mimoriadne kapitálovo silné, avšak v priemyselnom parku a zóne sa sústredili podniky s prevažne zahraničnou kapitálovou účasťou, ktoré vidia svoju budúcnosť prevažne vo VRÁBL'ACH. Medzi jednoznačné výhody zamestnávateľov v priemyselných zónach mesta je dobrá vybudovanosť infraštruktúry v tejto lokalite, priestor na ďalší rozvoj, blízkosť krajského mesta a s tým spojená dobrá dostupnosť pracovnej sily – v 15 minútovej dostupnosti je asi 120 000 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Ďalšie rozširovanie priemyslu môže znamenať väčšiu záťaž na dopravu, s riešením ktorej návrh územného plánu samozrejme počíta vytvorením nových komunikačných prepojení, tak v severnom priemyselnom parku a zóne, ako aj v južnej zóne.

DISTRIBÚCIA A SKLADOVÉ HOSPODÁRSTVO :

V období transformácie po roku 1990 sa na území mesta vytvorilo viacero zariadení, ktoré sú prioritne zamerané na dodávku tovarov a výrobkov, s príslušnými distribučnými a skladovými kapacitami. Majú veľkoobchodný i maloobchodný charakter. Zväčša sú umiestnené vo vlastných alebo prenajímaných priestoroch a objektoch, ktoré po transformácii zmenili pôvodnú funkciu, alebo boli vyčlenené z pôvodných ucelených výrobných areálov. Veľká časť skladových a distribučných kapacít je prevádzkovaná na báze ovocinárstva a zeleninárstva.

Na zvýšený dopyt po skladovacích priestoroch zareagovala zahraničná firma CEHIP s.r.o., ktorá na Slovensku disponuje cca 55 tisíc metrami štvorcovými priemyselných plôch. V súčasnosti firma prevádzkuje v priemyselnom parku vo Vrábľach skladovo-logisticko-priemyselný areál s rozlohou 5,6 ha a skladovacou kapacitou 16 0000 m². Skladovacu halu s plochou 6 000m² má k dispozícii aj firma CESAM s.r.o..

POL'NOHOSPODÁRSKA VÝROBA :

Poľnohospodárska výroba má v Nitrianskom okrese a v záujmovom území mesta Vrábľa dôležité postavenie. Dosahovanou hrubou produkciou na 1 ha poľnohospodárskej pôdy sa okres Nitra radí nad celoslovenský priemer.

Záujmové územie mesta Vrábľa patrí na základe pôdno-ekologickej regionalizácie do pôdnoekologickej podoblasti Podunajská pahorkatina, kde majú orné pôdy hlavne vysoko produkčné, veľmi produkčné a produkčné vlastnosti. Je to región nížin a pahorkatín s vysokým podielom závlah, v ktorom je dominujúcou rastlinná výroba, s rešpektovaním oblastných špecifik, najmä v zastúpení trvalých kultúr na poľnohospodárskej pôde. Poľnohospodárstvo tu má veľmi dobré prírodné i klimatické podmienky. Takmer celé dotknuté územie a veľká časť širšieho okolia je využívaná na intenzívne poľnohospodárstvo, najväčší podiel zaberá orná pôda, nasledujú záhrady, vinice, trvalé trávnaté porasty a ovocné sady. Táto prevláda zo všetkých prvkov poľnohospodárskej pôdy najviac a stupeň zornenia zaberá do 80% z celkovej poľnohospodárskej pôdy. Trvalé trávne porasty sa v dotknutom území nachádzajú v malej miere, s výnimkou miernych svahovitých neobrábaných pozemkov. Pomerne hojné sú v okolí riešeného územia vinohrady.

Na poľnohospodárskej produkcii regiónu sú najviac zastúpené obilniny (pšenica, jačmeň, kukurica), strukoviny, olejniny (najmä repka olejná), veľmi významne sú zastúpené i viacročné krmoviny a cukrová repa, menej výrazný je podiel zeleniny a zemiakov. Dôležité je však i pestovanie viniča a ovocinárstvo. V štruktúre osevných plôch bol v poslednom desaťročí zaznamenaný mierny nárast výmery vysokoprodukčných plodín s nižšou nákladovosťou (obilniny, osobitne pšenica). Z hľadisk ochrany pôdneho fondu je významné zastúpenie plodín, chrániacich ornú pôdu pred účinkami veternej a vodnej erózie (husto siate obilniny a viacročné krmoviny). V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovať jej vysokú intenzitu, s podmienkou udržania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny. Z ekologického hľadiska je dôležitým najmä podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín.

Rastlinná poľnohospodárska výroba zostáva na stabilizovanej úrovni s odporúčením orientovať sa na rozvoj ekologického poľnohospodárstva, s pestovaním biopotravín a ekologického spracovania produktov prvovýroby s umiestnením prevádzok priamo v navrhovaných plochách rozvoja výroby. K tomuto využitiu má vzhľadom na polohu v katastri mesta a danostiam okolitej krajiny významný predpoklad. Sektor rastlinnej poľnohospodárskej výroby je v riešenom území zastúpený :

- POL'NOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRÁBLE – rastlinná výroba a mechanizácia
- BIOFARMA MAŠEKOV MLYN – pestovanie a výroba potravín tradičnými, resp. bio metódami

Živočíšna výroba je po roku 1989 charakteristická značnou redukciou produkčnej i reprodukčnej základne, s poklesom všetkých parametrov úžitkovosti hospodárskych zvierat. So znižovaním stavu hospodárskych zvierat a obmedzovaním výroby úzko súvisí menšie využitie výrobných stredísk (fariem, areálov, majerov), až po ich vyprázdňovanie. Poklesom stavov hospodárskych zvierat sa postupne znižujú i pásma ich hygienickej ochrany. Zo živočíšnej výroby prevláda v dotknutom území a jeho užšom okolí chov hovädzieho dobytku, oviec, kôz a hydiny.

Sektor poľnohospodárskej výroby a služieb pre poľnohospodárstvo na riešenom území v súčasnosti reprezentujú nasledovné prevádzky :

- POL'NOHOSP. DRUŽSTVO VRÁBLE, farma OHAJ – chov hovädzieho dobytku, oviec a kôz, 350 ks
- HYBRAV NITRA, HYDINÁRSKA FARMA VRÁBLE - chov sliepok, brojlerov, jarice, 80 tis. ks
- LÚČNICA, s.r.o. - farma – chop hovädzieho dobytku, 200 ks, kačice 200 ks

Vo Vrábľoch sú zastúpené prevádzky, ktoré spracúvajú vyprodukované poľnohospodárske prebytky :

- VINANZA VRÁBLE – produkcia vín
- LIEHOVAR VRÁBLE – pálenie domácich liehovín

Výrobu výkrmových zmesí v prevádzke LIAHARENSKÉHO PODNIKU a.s., Nitra na Hlavnej ul. 1 možno v riešenom území tiež zaradiť do agrosektora.

B.11. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE :

V súčasnosti je zastavané územie vymedzené hranicou zastavaného územia stanovenou a platnou ku dňu 1.1.1990. Hranica zastavaného územia je takmer kompaktná, zahŕňa zastavané pozemky s príslušnými záhradami. V súčasnosti ovšem nezahŕňa všetky skutočne zastavané plochy – napr. areály poľnohospodárskej výroby, ČOV-ky, archívu vín, viechy a predovšetkým územie nového priemyselného parku, ktoré tvorí najväčšiu časť plochy, nezahrnuté do zastavaného územia.

Nový návrh zastavaného územia zahŕňa tieto plochy :

- územie vymedzené súčasnou hranicou zastavaného územia, evidovanou na katastrálnom úrade – celková výmera **402,11 ha**
- územie skutočne zastavané, ktoré nie je v súčasnosti vymedzené hranicou zastavaného územia, evidovanou na katastrálnom úrade – celková výmera **42,08 ha**
- územie, ktoré je navrhnuté na zastavanie rozvojovými plochami podľa návrhu – celková výmera cca **218,12 ha**

Celkový nárast zastavanej plochy je navrhutý vo výmere **260,2 ha**, konečná plocha zastavaného územia obce bude vo výmere **635,31 ha**.

Podľa zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov pojem „zastavané územie obce“ znamená : Zastavané územie obce tvorí jedno alebo viac priestorovo oddelených zastavaných území v katastrálnom území obce, resp. v súbore katastrálnych území v správe obce. Zastavané územie je súbor :

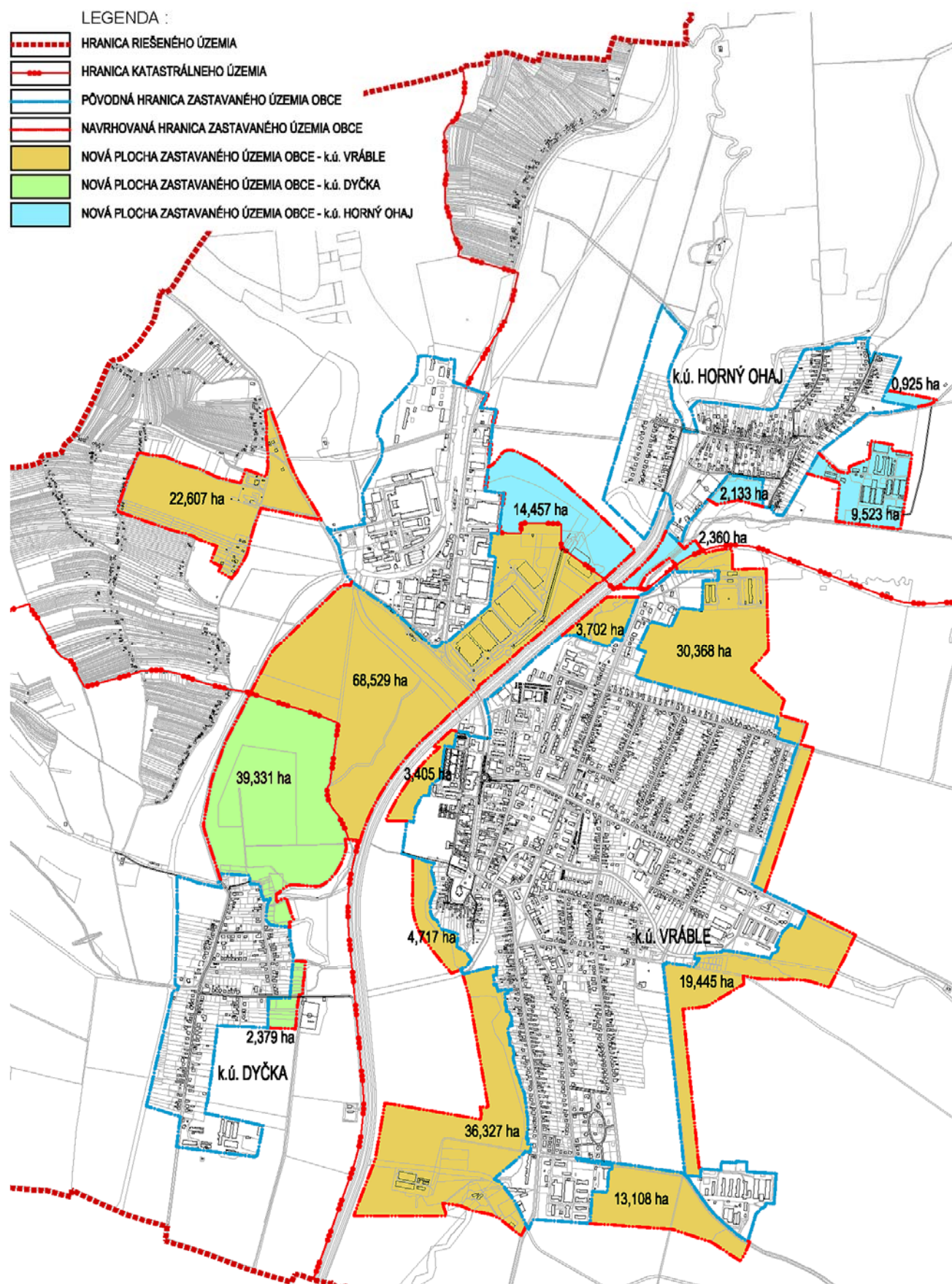
- a./ stavebných pozemkov, zastavaných plôch, dvorov a susedných parciel, ktoré sa užívajú na účel, pre ktorý boli stavby uskutočnené
- b./ poľnohospodárskych pozemkov a vodných plôch obklopených parcelami uvedenými v písmene a./
- c./ pozemkov ostatných plôch
- d./ pozemkov vhodných na zastavanie vymedzených na tento účel schváleným územným plánom obce alebo schváleným územným plánom zóny
- e./ pozemkov, ktoré podľa schváleného územného plánu obce alebo schváleného územného plánu zóny sú určené na umiestnenie stavieb na účel uspokojovania voľnočasových a rekreačných potrieb obyvateľstva (rekreácie)

Rekapitulácia prírastku zastavaných území v katastrálnych územiach Vráble, Dyčka a Horný Ohaj podľa rozvojových plôch územného plánu, navrhovaných mimo hranice zastavaného územia :

Rozloha záujmového územia (súčet 3 katastrálnych území) je 38,2891 km², t.j. 3 828,91 ha.

<u>Z toho :</u>	<u>rozloha :</u>
- katastrálne územie : VRÁBLE	2266,16 ha
z toho : zastavané územie obce	- existujúce : 307,49 ha
	- navrhované : 496,59 ha
	- nárast (+) : 189,10 ha
- katastrálne územie : DYČKA	761,61 ha
z toho : zastavané územie obce	- existujúce : 41,40 ha
	- navrhované : 83,11 ha
	- nárast (+) : 41,71 ha
- katastrálne územie : HORNÝ OHAJ	801,14 ha
z toho : zastavané územie obce	- existujúce : 53,22 ha
	- navrhované : 82,61 ha
	- nárast (+) : 29,39 ha
<u>SPOLU :</u>	- existujúce : 402,11 ha
(súčet 3 katastrálnych území)	- navrhované : 635,31 ha
	- nárast (+) : 260,20 ha

Navrhovaná hranica zastavaného územia je vyznačená v nasledujúcej mapke a v grafickej časti.

B.12. VYMEDZENIE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ A OCHRANNÝCH PÁSIEM PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV :

Vstupom do Európskej únie Slovensko prijalo európsky systém ochrany prírody, čím dochádza k zmene oproti doterajšej koncepcii ochrany prírody, kde sa zdôrazňovala najmä ochrana území. Európsky systém ochrany prírody sa zameriava na účinnú ochranu biotopov a druhov, pre ktoré sa vyhlasujú chránené územia. Vytvorenie sústavy osobitne chránených území NATURA 2000 (ďalej len sústava NATURA 2000) bolo jednou z prioritných podmienok vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie v oblasti ochrany prírody. Vychádzajúc z uvedených smerníc tvoria sústavu NATURA 2000 dva typy území: Chránené vtáčie územia a Územia európskeho významu.

Lokalita NATURA 2000 do katastra mesta nezasahuje. V užšom ani širšom okolí dotknutého územia sa nenachádza žiadne vyhlásené ani navrhované CHVÚ.

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

OCHRANNÉ PÁSMA VŠETKÝCH DRUHOV S POTREBOU UPLATNENIA V RÁMCI ÚPN OBCE :

OCHRANNÉ PÁSMA TECHNICKÝCH PRVKOV A ICH OKOLIA :

* **PHO vodných zdrojov** - vymedzené v 500 m

* **PHO čistiarne odpadových vôd (ČOV)** - vymedzené v 500 m veľkosti v okolí ČOV. Jeho cieľom je chrániť okolie od úniku škodlivých látok uvoľňujúcich sa pri čistení odpadových vôd. V tomto pásme sa vylučuje výstavba obytných areálov, budovanie športovo-rekreačných a zdravotníckych zariadení,

* **PHO skládky odpadov** - vymedzené je do vzdialenosti 500 m od skládok Židová a Podmáj. Jeho cieľom je ochrana okolia pred negatívnymi vplyvmi skládkovania odpadov. V PHO platí zákaz výstavby obytných, rekreačno-športových, zdravotno-liečebných objektov. Z hľadiska zdravotno-hygienického a krajinárskeho je vhodné okolie skládky vysadiť pásom izolačnej zelene, zmierňujúcej negatívne pôsobenie na prostredie.

* **PHO poľnohospodárskych areálov** - vyčlenené sú v rôznych vzdialenostiach od jednotlivých areálov poľnohospodárskych družstiev. Tieto PHO v okolí poľnohospodárskych prevádzok sú stanovené len orientačne, nakoľko dochádza ku kolísaniu stavov hospodárskych zvierat. Ich cieľom je ochrana pred nepriaznivými vplyvmi ako je hlučnosť, prašnosť, zápach a pod. Podobne ako u predchádzajúcich pásiem sa aj v tomto pásme vylučuje rozvoj bývania, športovo-rekreačných a zdravotno-liečebných objektov. Najvhodnejšie využitie tohto ochranného pásma je na rastlinnú výrobu a budovanie prevádzkových poľnohospodársko-technických objektov. Podobne aj okolie tohto areálu je vhodné vysadiť pásom izolačnej zelene.

* **PHO priemyselných prevádzok** - tieto nie sú v záujmovom území vyčlenené, ale bola by potreba rešpektovať PHO v okolí jednotlivých priemyselných prevádzok a to nasledovne:

- pásmo I. triedy (nad 500 m) - ťažko obťažujúce a ohrozujúce výrobné prevádzky
- pásmo II. triedy (100 až 500 m) - stredne obťažujúce, mierne ohrozujúce výrobné prevádzky
- pásmo III. triedy (do 100 m) - mierne ohrozujúce výrobné prevádzky

OCHRANNÉ PÁSMO MIESTNEHO CINTORÍNA :

Z hľadiska možného hygienického znečistenia, resp. z etického hľadiska je od areálu cintorína navrhované ochranné pásmo 50 m. Ochranné pásmo pohrebiska je od hranice pozemku pohrebiska;

v ochrannom pásme pohrebiska sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom (v súlade so zákonom č.131/2010 Z.z. o pohrebníctve). Je potrebné rešpektovať pietny charakter pohrebiska.

OCHRANNÉ PÁSMO LÍNIOVÝCH STAVIEB :

Ochranné pásma cestných komunikácií a zariadení dopravy:

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti :

- cesta I. triedy - 50 m od osi komunikácie
- cesta II. triedy - 25 m od osi komunikácie
- cesta III. triedy - 20 m od osi komunikácie
- mestská komunikácia v intraviláne - 6 m od kraja vozovky

- ochranné pásmo železnice - je tvorené 60 m pásmi od osi krajnej koľaje po oboch stranách železničnej trate a 30 m pásmi od osi krajnej koľaje popri železničných vlečkách. Režim hospodárenia v tomto ochrannom pásme musí byť v súlade s ochranou trate a nesmie ohrozovať a obmedzovať prevádzku tohto objektu.

Ochranné pásma elektrických zariadení :

Rieši zákon č. 656/2004 Z. z o energetike a o zmene niektorých zákonov.

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku. V týchto ochranných pásmach je zakázané prevádzať stavby a úpravy povrchov, ktoré by narušili stabilitu územia, budovať zariadenia a vysádzať porasty, ktoré by ohrozili energetické diela a ich plynulú a bezpečnú prevádzku. Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí : od 1 kV do 35 kV vrátane

1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m
2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m
3. pre zavesené káblové vedenie 1 m

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je :

* 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia :

- a./ s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- b./ s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- c./ s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obstavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- d./ ochranné pásmo 400 kV vzdušných elektrických vedení je 25 m od osi krajného vodiča
- e./ ochranné pásmo vzdušných elektrických vedení od 110 do 220 kV je 20m od osi krajného vodiča

Ochranné pásma plynárenských zariadení :

V návrhu plánovanej zástavby je nutné rešpektovať príslušné STN a ochranné a bezpečnostné pásma jestvujúcich plynovodov, predovšetkým VTL plynovodov tak ako ich ustanovujú §56 a §57 zákona NR SR č.656/2004 Z.z.. V návrhu trás nových plynovodných sietí je nutné rešpektovať platné záväzné STN a súvisiace zákony a vyhlášky. Z tohto pásma je potrebné vylúčiť tie aktivity, ktoré by mohli ohroziť prevádzku zariadenia - zemné práce, odvaly hlušín, skladovanie.

Ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov v zmysle zákona č. 70/1998 Zb. o energetike a zákona NR SR č.656/2004 Z.z. :

Ochranné pásma existujúcich a navrhovaných plynovodných sietí - od osi na každú stranu plynovodu (z dôvodu mierky výkresovej časti sa všetky ochranné pásma neznačia) :

- VTL plynovody PN75 DN1400 a DN1200	50 m od osi
- VTL plynovody PN63 DN150, DN100 a DN50	4 m od osi
- VTL regulačné stanice	8 m od pôdorysu
- STL plynovody a prípojky v extraviláne	4 m od osi
- STL plynovody a prípojky v intraviláne	1 m od osi

Bezpečnostné pásma existujúcich a navrhovaných PZ - od osi na každú stranu plynovodu :

- VTL plynovody PN75 DN1400 a DN1200	200 m od osi
- VTL plynovody PN63 DN150, DN100 a DN50	50 m od osi
- VTL regulačné stanice	50 m od pôdorysu
- STL plynovody v extraviláne	10 m od osi
- STL plynovody v intraviláne	(2 + 0,5 x D) m od osi

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

Ochranné pásmo ropovodu :

Katastrálne územie mesta Vráble zasahuje do ochranného pásma ropovodu DN500 a DN700, ktoré je 300 m na obe strany od vytýčeného potrubia. V ochrannom pásme ropovodu platia obmedzenia podľa Zákona č. 656/2004 Z.z., ktorý zároveň okrem iného stanovuje bezpečnostné vzdialenosti rôznych typov objektov od ropovodného potrubia.

Ochranné pásma verejných vodovodov a kanalizácií :

Rieši zákon 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách § 19 ods. 2. Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany.

a./ 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm

b./ 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm

Ochranné pásmo vodárenského zdroja „Dyčka“ je vymedzené existujúcim oplotením areálu.

Ochranné pásma telekomunikačných zariadení a rozvodov :

Ochranné pásmo pre telekomunikačné podzemné vedenia sú 1,5 m na obe strany od osi káblvej trasy.

Ochranné pásma vodných tokov –

(§ 49 zákona č.364/2004 Z.z. – (Vodný zákon), vykonávacía norma STN 75 2102) :

V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 sú vodné toky Žitava, Širočina, Hostšovský potok a Telínsky potok zaradené medzi vodohospodársky významné vodné toky, ktoré majú nasledovné ochranné pásma, ktoré sa udávajú obojstranne :

- Žitava	v šírke 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze
- Širočina, Hostšovský, Telínsky p.	v šírke 6 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze

Ostatné vodné toky :

- Kováčovský potok v šírke 6 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze
- Lazky, Babindolský potok v šírke 4 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze
- vodná nádrž Vráble v šírke 10 m od zátopovej čiary vodnej nádrže
Pri maximálnej hladine 148,7 m n.m.

V uvedených ochranných pásmach je zakázaná akákoľvek stavebná činnosť a orba pozemkov v zmysle Vodného zákona č. 364/2004 Z.z. a vykonávacej normy STN 75 2102 – Úpravy riek a potokov. Ďalej nie sú v ochranných pásmach prípustné zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami, ktoré škodia vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí. Je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

ZÁVER :

V návrhovom období je potrebné rešpektovať všetky uvedené ochranné pásma vrátane vyznačených OP vodných zdrojov. Navrhnuť na zrušenie a rekultiváciu všetky nelegálne a divoké skládky, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území obce. Realizovať opatrenia vedúce k zlepšeniu životného prostredia, kvality povrchových a podzemných vôd a ochranu pôdy.

Z hľadiska merítka výkresovej dokumentácie nie sú všetky ochranné pásma graficky znázornené.

B.13. NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, A OCHRANY PRED POVODŇAMI :

B.13.1. NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV Z HLADISKA OBRANY ŠTÁTU :

Civilná ochrana obyvateľstva je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.

Poslaním civilnej ochrany v rozsahu vymedzenom zákonom NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov je chrániť životy, zdravie, majetok a vytvárať podmienky pri mimoriadnych udalostiach a počas mimoriadnej situácie a na ten účel spolupracovať s obdobnými inštitúciami iných štátov pri poskytovaní vzájomnej pomoci.

Zásady, potreby a požiadavky civilnej ochrany sú legislatívne špecifikované v zákone NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Plnenie požiadaviek vyššie uvedených legislatívnych dokumentov je overované v rámci príslušných územných a stavebných konaní.

Územie mesta Vráble je zaradené do 20 km ochranného pásma jadrového zariadenia AE Mochovce (AE EMO). Osobitné požiadavky vyplývajúce z hľadiska potrieb civilnej ochrany budú formulované na podklade konzultácie s odborom krízového riadenia Okresného úradu Nitra a vyplývajú z poznania pomerov, podmienok a potrieb územia mesta.

- Požiadavky na rešpektovanie potrieb z hľadiska civilnej ochrany na území mesta Vráble :
- plánovať budovanie systému technických prostriedkov varovania obyvateľstva (elektronické poplachové sirény) s možnosťou lokálneho i centrálného ovládania (KS IZS – OÚ Nitra) na princípe najmodernejšej technológie automatického diaľkového ovládania prvkov systému
 - plánovať evakuáciu obyvateľstva mesta v zmysle „Plánu evakuácie“ spracovaného v súlade s Vyhláškou MV SR č. 328/2012 ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii , pri projektovaní cestných komunikácií šírkové parametre hlavných komunikácií riešiť v parametroch s rezervou pre prípad evakuácie obyvateľstva z územia mesta (nevyužívať limit minimálneho parametra komunikácie v prepočítaní na súčasnú dopravnú záťaž)

- výrobné objekty a areály, ktoré manipulujú, skladujú alebo vyrábajú nebezpečné látky umiestňovať (pokiaľ to umožňujú územné a miestne pomery) na okraji zastavaného územia (nie v obytnom a pri obytnom území), prevádzky oddeliť izolačným pásmom s prirodzenou zábranou (zeleň, val, voľný priestor a pod.)
- plánovať a zabezpečovať ukrytie obyvateľstva a osôb prevzatých do starostlivosti vypracovaním projektovej dokumentácie v stupni územných plánov (a projektov) resp. na stupni obytných zón
- ukrytie obyvateľstva riešiť a zabezpečovať navrhovaním ochranných stavieb všetkých typov /odolné úkryty, plynotené úkryty a úkryty budované svojpomocne/, s možnosťou dvojúčelového využitia v prípade vzniku mimoriadnej udalosti resp. po vyhlásení mimoriadnej situácie
- formu zástavby neorganizovať do tesne uzavretých blokov, mať na zreteli hľadisko optimálneho prístupu pri záchranných prácach pri závaloch (možnosť využitia mechanizmov)

Ciele a doporučené postupy :

Plánovať a podieľať sa na budovaní systému technických prostriedkov varovania obyvateľstva (elektronické poplachové sirény) s možnosťou lokálneho i centrálného ovládania (cestou KS IZS – Okresného úradu Nitra) na princípe najmodernejšej technológie automatického diaľkového ovládania prvkov systému v zmysle vyhlášky MV SR č.388/2006 o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany.

Plánovať a zabezpečovať evakuáciu obyvateľstva mesta v zmysle „Plánu evakuácie“ spracovaného v súlade s vyhláškou MV SR č.328/2012 ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii s dôrazom na plánovanie evakuačných zariadení, pri projektovaní cestných komunikácií šírkové parametre hlavných komunikácií riešiť v parametroch s rezervou pre prípad evakuácie obyvateľstva z územia mesta (nevyužívať limit minimálneho parametra komunikácie v prepočítaní na súčasnú dopravnú záťaž).

Výstavbu a projektovanie výrobných objektov a zariadení, ktoré manipulujú, skladujú alebo vyrábajú nebezpečné látky umiestňovať (pokiaľ to umožňujú územné a miestne pomery) výlučne na okraji zastavaného územia (nie v obytnom a pri obytnom území) z dôvodu primárneho ohrozenia obyvateľstva mesta v súlade so zákonom NR SR č.42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhláškou MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov s dôrazom na zabezpečenie ochrany obyvateľstva a osôb prevzatých do starostlivosti. Prevádzky oddeliť izolačným pásmom s prirodzenou zábranou (zeleň, val, voľný priestor a pod.).

Plánovať a zabezpečovať ukrytie obyvateľstva a osôb prevzatých do starostlivosti vypracovaním projektovej dokumentácie v stupni územných plánov (a projektov), resp. už na stupni obytných zón v súlade s vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 399/2012 Z.z..

Ukrytie obyvateľstva riešiť a zabezpečovať navrhovaním ochranných stavieb všetkých typov (odolné úkryty, plynotené úkryty a úkryty budované svojpomocne), s možnosťou dvojúčelového využitia v prípade vzniku mimoriadnej udalosti resp. po vyhlásení mimoriadnej situácie v súlade s vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 399/2012 Z.z..

Pôsobnosť mesta Vráble v oblasti civilnej ochrany :

Pôsobnosť všetkých obcí a miest na území SR je všeobecne upravená zákonom NR SR č.42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Podľa uvedeného zákona mesto Vráble zabezpečuje v rámci územného plánovania tieto vybrané úlohy :

- vypracúva plán ochrany obyvateľstva, oboznamuje sa s havarijnými plánmi podnikov a prevádzok na svojom území a informuje obyvateľstvo a verejnosť
- uskladňuje, ošetruje a zabezpečuje výdaj materiálu civilnej ochrany jednotkám civilnej ochrany zriadeným obcou a prostriedkov individuálnej ochrany obyvateľstvu obce, pre ktoré tieto prostriedky nezabezpečujú právnické osoby alebo fyzické osoby – podnikatelia
- podľa potreby určuje vhodné ochranné stavby použiteľné na ukrytie obyvateľstva a zabezpečuje ich potrebné úpravy
- zabezpečuje trvale hlásnu službu a informačnú službu civilnej ochrany, o čom informuje obvodný úrad, a poskytuje nevyhnutnú a okamžitú pomoc v núdzi, najmä prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc obyvateľstvu obce a osobám nachádzajúcim sa na území obce
- plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu a poskytuje núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie evakuovaným
- vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu a ustanovuje režim života obyvateľstva na území obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti a neodkladne o tom informuje okresný úrad

B.13.2. NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV Z HĽADISKA POŽIARNEJ OCHRANY :

Riešenie požiarnej ochrany vychádza zo zákona NR SR č. 314/2001Z.z o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov s citáciou § 2, §4 - §7 a v znení zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov , vyhlášky č. 94/2004 Z.z.,v znení neskorších predpisov, ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb, vyhl. MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov.

Mesto Vráble má zriadenú Hasičskú stanicu na ulici Kollárová, ktorá patrí pod Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru mesta Nitra (ORHaZZ Nitra).

Hasičská stanica vlastní túto techniku :

- CAS 30 – Tatra T-815; CAS 30 – Iveco Trakker
- PP 27 Tatra 815; referenčné vozidlo Peugeot
- AHZS
- gumový čln
- požiarne rebríky, hadice, motorovú pílu, záchytné lano, kalové čerpadlo, sekery, trhacie háky

Mesto Vráble má spracovaný Požiarne poriadok mesta, vyhlásený Všeobecne záväzným nariadením č. 02/2008 v znení neskorších zmien. Požiarne poriadok obsahuje Charakteristiku jednotlivých stupňov požiarneho poplachu a postup pri jeho vyhlásení, Technické vybavenie a množstvo hasiacich látok k okamžitému použitiu v okrese Nitra, situačný plán mesta s popisom ulíc a funkčných hydrantov, protipožiarne poplachový plán okresu, výpis z protipožiarneho poplachového plánu sa viditeľne umiestňuje k spojovaciemu prostriedku hlavnej ohlasovne požiarov, ktorou je hasičská stanica na ulici Kollárová.

Pri zmene funkčného využívania územia je potrebné riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi a súvisiacimi predpismi. Ďalej je potrebné rešpektovať ustanovenia vyhlášky č. 94/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb, vyhl. 699/2004 Z. z. MV SR o zabezpečovaní stavieb vodou na hasenie požiarov, týkajúce sa najmä zdrojov vody a odberných miest – na verejnom vodovode zriadiť odberné miesta podľa §8 ods. 1 vo vzdialenosti podľa prílohy č. 4 uvedenej vyhlášky a v častiach bez verejného vodovodu zabezpečiť potrebu vody iným spôsobom (zabezpečí mesto, právnická alebo podnikajúca fyzická osoba podľa § 4 uvedenej vyhlášky. Mesto má k dispozícii tieto vodné zdroje :

Rieka Žitava; Telinský potok; Hostovecký potok; Kováčovský potok; potok Širočina;
Vodná nádrž Vráble; hydrantová sieť

Posúdenie, resp. riešenie protipožiarnej bezpečnosti jednotlivých objektov bude spracované v ďalších stupňoch PD. Pri návrhu riešenia prístupových komunikácií je potrebné rešpektovať požiadavky §82 vyhl. MV SR č. 94/2004 Z. z..

B.13.3. NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV Z HĽADISKA OCHRANY PRED POVODŇAMI :

Povodne sú z hydrologického, meteorologického, vodohospodárskeho a ekologického hľadiska fenomén, ktorý odjakživa sprevádza ľudstvo. Vznik katastrofálnej povodne podmieňuje súbeh viacerých okolností. Okrem orografických, geologických a geografických pomerov je to takmer vždy zvláštny vývoj počasia, zrážok a teplôt nad veľkým územím povodia. K tomu sa priradujú ďalšie faktory, nasýtenosť podložia vodou, snehová pokrývka, počiatkové prietoky, prekážky vytvorené stavebnou a inou činnosťou človeka. Povodeň je katastrofický prírodný jav podobne ako sucho, búrky, tornáda, zemetrasenia, výbuchy sopiek atď. Vyskytuje sa náhodne v čase a priestore, čo sťažuje možnosť jej dlhodobej predpovede. Človek nevie ovplyvniť veľkosť a časový priebeh povodní. S vedomím, že povodne boli, sú a budú, je potrebné sa usilovať o znižovanie povodňových rizík na najnižšiu možnú mieru.

Príroda nemôže za to, že povodne spoločnosti škodia, ale ľudia si to spôsobili sami tým, že vode odtekajúcej z povodia vo vodných tokoch alebo po povrchu terénu zobrali potrebný priestor a nerozumne sa jej postavili do cesty.

Dňa 26. novembra 2007 nadobudla účinnosť smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík. Účelom tejto smernice je v Európskej únii ustanoviť spoločný rámec na hodnotenie a manažment povodňových rizík, ktorého cieľom je znížiť nepriaznivé dôsledky povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť. Smernica 2007/60/ES bola transponovaná do právneho systému Slovenskej republiky zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami, ktorý Národná rada Slovenskej republiky schválila 2. 12. 2009 a zákon nadobudol účinnosť 1. februára 2010.

Zákon č. 7/2010 Z.z. v § 2 ods. 1 definuje povodeň ako dočasné zaplavenie zvyčajne nezaplaveného územia v dôsledku pôsobenia prírodných činiteľov, ktorými sú najmä zrážky a následné zväčšenie množstva vody odtekajúcej z povodia po povrchu terénu a vo vodných tokoch, topenie sa snehu, zátarasy vytvorené ľadovými kryhami, ľadové zápchy a rôzne prekážky obmedzujúce plynulý odtok vody, pričom je jedno, či sa prekážky brániace odtoku vody vytvorili v koryte vodného toku, alebo na povrchu územia. Zákon č. 7/2010 Z.z. medzi povodne zaraďuje tiež záplavu chráneného územia spôsobenú vystúpením hladiny podzemnej vody nad povrch terénu v dôsledku dlhotrvajúceho vysokého vodného stavu v priľahlom vodnom toku.

Zákon č. 7/2010 Z. z. podrobne opisuje príčiny záplav, ktoré sa považujú za povodeň, pričom zaplavenie územia spôsobuje alebo spôsobujú :

1. prechodné výrazné zvýšenie hladiny vodného toku :

- a./ pri zväčšení prietoku vody (§ 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2010 Z. z.),
- b./ v dôsledku chodu ľadov, vzniku ľadovej zátarasy, ľadovej zápchy alebo vytvorenia iných prekážok v koryte vodného toku, na mostoch a iných objektoch križujúcich vodný tok (§ 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 7/2010 Z. z.)
- c./ po poruche alebo havárii na vodnej stavbe (§ 2 ods. 1 písm. f) zákona č. 7/2010 Z. z.)

2. povrchový odtok :

- a./ následkom intenzívnych zrážok alebo hromadenia sa vody z topiaceho sa snehu (§ 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2010 Z. z.)
- b./ vytvorením prekážok odtoku vody na území (§ 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 7/2010 Z. z.),

3. vnútorné vody :

- a./ pri dočasne zamedzenom prirodzenom odtoku vody zo zrážok alebo topenia snehu do recipientu

(§ 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 7/2010 Z. z.)

b./ vystúpením hladiny podzemnej vody nad povrch terénu chráneného územia, ktoré spôsobil dlhotrvajúci vysoký vodný stav vo vodnom toku (§ 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 7/2010 Z. z.)

Smernica 2007/60/ES uložila členským štátom Európskej únie vykonávanie činností, ktoré sa budú permanentne prehodnocovať a podľa objektívnych potrieb následne aktualizovať :

1. Na území každého štátu sa malo vykonať najneskôr do 22. 12. 2011 predbežné hodnotenie povodňového rizika s cieľom určiť oblasti, v ktorých existujú potenciálne významné povodňové riziká, alebo možno predpokladať ich pravdepodobný výskyt.
2. Pre oblasti, v ktorých bola identifikovaná existencia významných povodňových rizík a oblasti, v ktorých možno predpokladať ich pravdepodobný výskyt, najneskôr do 22. 12. 2013 vyhotoviť :
 - a./ mapy povodňového ohrozenia, ktoré zobrazia rozsah záplav územia povodňami s rôznymi dobami opakovania
 - b./ mapy povodňového rizika, ktoré znázornia pravdepodobné následky povodní zobrazených na mapách povodňového ohrozenia na obyvateľstvo, hospodárske aktivity, kultúrne dedičstvo a životné prostredie
3. Pre oblasti, v ktorých boli identifikované existujúce alebo potenciálne povodňové riziká, na základe vyhodnotenia informácií získaných z predbežného hodnotenia povodňového rizika, máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika stanoviť vhodné ciele manažmentu povodňových rizík a najneskôr do 22. 12. 2015 vypracovať plány manažmentu povodňových rizík, ktoré budú obsahovať konkrétne opatrenia na zníženie nepriaznivých dôsledkov povodní zoradené podľa poradia naliehavosti ich realizácie. Plány manažmentu povodňových rizík budú v podstate strategické plány štátov v oblasti ochrany pred povodňami na obdobie nasledujúcich 6 rokov.

Ochrana pred povodňami je nekonečný proces, čo sa v súlade s cyklom manažmentu povodňových rizík predpokladá priamo v smernici 2007/60/ES, ktorá ustanovuje, že predbežné hodnotenie povodňového rizika, povodňové mapy a plány manažmentu povodňových sa musia prehodnotiť a podľa potrieb aktualizovať pravidelne každých šesť rokov. Len takto sa bude dať v budúcnosti dosiahnuť, aby sa systémy ochrany pred povodňami priebežne zdokonaľovali v súlade s aktuálnymi poznatkami o reálnych povodňových rizikách.

Svetová meteorologická organizácia (WMO) čoraz častejšie upozorňuje na skutočnosť, že prejavy a dôsledky extrémneho počasia sa evidentne zhoršujú všade na Zemi. So zvyšujúcou sa teplotou planéty však neprichádzajú len častejšie vlny veľmi vysokých teplôt. Početnejšie sú aj prípady mimoriadne vysokých zrážok, čoho dôsledkom je aj pozoruhodne častý výskyt lokálnych či rozsiahlejších regionálnych povodní v období posledných dvoch desaťročí. Frekvencia a veľkosť povodní sa pravdepodobne budú stupňovať v dôsledku prirodzenej variability a tiež predpokladaných prejavov zmeny klímy, pričom sa očakáva vyššia intenzita zrážok, a alternatívne scenáre klimatickej zmeny, ktoré predstavujú krajné hodnoty jej pravdepodobných následkov.

Pravda je, že povodne nie vždy musia byť spôsobené aktuálnym zrážkovým extrémom. Z histórie sú známe prípady tzv. jarných povodní, ktoré vznikajú ako následok rýchleho topenia snehu, či povodní spôsobených vysokou nasýtenosťou povodí predošlými dažďami. Pravda je tiež to, že extrémne zrážky a povodne sa vyskytovali aj v minulosti, no súčasná situácia je predsa len v niečom výnimočná. Od polovice 90. rokov minulého storočia sa hydrometeorologické extrémny objavujú aj u nás evidentne častejšie. Niektoré typy extrémneho počasia, medzi ktoré patria aj povodne, prichádzajú nielen častejšie, ale sú aj výraznejšie vo svojich prejavoch či vplyve na ekonomiku, potravinovú bezpečnosť, zdravie a úmrtnosť ľudskej populácie, či stabilitu prírodných spoločenstiev.

Medzi hlavné faktory, ako výsledok ľudskej činnosti, ktoré sa podieľajú na vzniku povodní patria :

- odlesňovanie
- napriamovanie vodných tokov
- zastavovanie záplavových lúk a s tým spojená eliminácia ich retenčnej funkcie
- nečistenie sedimentačných nánosov z priehrad a vodných nádrží

- likvidácia malých polí „scelovaním“, výsadbou nevhodných plodín, rušením remízok
- chýbajúca vodohospodárska koncepcia a opatrenia, ktorá by tieto situácie riešili

Povodne sú prírodný jav, pri ktorom priestor na ich vznik a postup vymedzujú prírodné hranice povodí alebo ich častí. V území okresu Nitra sú na významnejších tokoch odtokové pomery z väčšej časti vysporiadané a toky sú spravidla upravené s kapacitou v intravilánoch na Q100, v extravilánoch od Q20 do Q100. Napriek tomu pri nadmerných zrážkach spôsobujú vodné toky v zastavanej časti záplavy, ktorých riziko je častokrát veľmi úzko späté s hydrologickými pomermi v území. Výnimkou nie je ani územie mesta Vráble.

Dotknuté územie patrí do povodia rieky Žitava, podľa typov režimu odtoku (Šimo, Zaťko, 2002) ho možno zaradiť do vrchovinovo-nízinnej oblasti dažďovo-snehového typu. Z ľavej strany sa vlievajú Širočina, Telinský a Kováčovský potok, z pravej strany výpustný kanál z vodnej nádrže. Pôvodná sieť tokov a aj vlastné hydrologické pomery boli značne pozmenené vodohospodárskymi úpravami na prelome 70-tych a 80-tych rokov minulého storočia. Korytá tokov boli narovnané, z bokov obohnané násypmi. Okolité meandre a mokrade boli vysušené. Výnimkou je neregulovaný úsek rieky Žitava severne od Horného Ohája, kde bolo koryto iba prehĺbené a tak si zachovalo svoj pôvodný tvar.

Najvyššie vodné stavy a prietoky sa vyskytujú v marci, najnižšie v septembri. Výskyt minimálnych prietokov sa viaže na mesiace so zníženým množstvom atmosférických zrážok, ešte s vysokými teplotami vzduchu a s nimi spojeným primeraným výparom. Maximálne povodňové prietoky bývajú prevažne na jar a súvisia s topením sa snehu, najmä keď sa kombinuje s výdatnými dažďovými zrážkami. Pokles prietokov v zime je málo výrazný.

Povodne na rieke Žitava sa v minulosti vyskytovali pravidelne po jarnom topení snehu. Išlo o prirodzený jav, keď sa voda vylievala na územie Žitavskej nivy. Tu sa nachádzali aluviálne lúky, ktoré boli týmto spôsobom pravidelne vyživované a udržiavali si dlhodobo vysokú primárnu produkciu biomasy. Po regulácii rieky Žitava dokáže koryto rieky menšie povodne zadržať. Pravidelne však dochádza pri vyšších vodných stavoch k vztlínaniu spodných vôd. Umožňuje to geologické podložie Žitavskej nivy (fluviálne sedimenty), cez ktoré vystupuje spodná voda na povrch. Tak dochádza k povodňovým situáciám aj napriek tomu, že sa voda nevylieva priamo z koryta rieky.

Ochrana pred povodňami je nekonečný proces, čo sa v súlade s cyklom manažmentu povodňových rizík predpokladá priamo v smernici 2007/60/ES, ktorá ustanovuje, že predbežné hodnotenie povodňového rizika, povodňové mapy a plány manažmentu povodňových sa musia prehodnotiť a podľa potrieb aktualizovať pravidelne každých šesť rokov. Len takto sa bude dať v budúcnosti dosiahnuť, aby sa systémy ochrany pred povodňami priebežne zdokonaľovali v súlade s aktuálnymi poznatkami o reálnych povodňových rizikách.

Ochrana pred povodňami je permanentný proces, ktorý sa skladá :

1. z prevencie spočívajúcej :

- a./ v zohľadnení povodňových rizík v územnom plánovaní a vo výstavbe na bezpečných miestach
 - b./ vo vhodnom využívaní krajiny, v racionálnom hospodárení v lesoch a na poľnohospodárskej pôde
2. z prípravy, realizácie, údržby a opráv preventívnych technických a netechnických opatrení na ochranu území pred záplavami v krajine, na urbanizovaných územiach a vodných tokoch
 3. z organizačnej, metodologickej, technickej a personálnej pripravenosti správcov vodných tokov a zložiek integrovaného záchranného systému na vykonávanie zásahov v čase nebezpečenstva povodní

4. z účinnej reakcie na povodňovú situáciu :

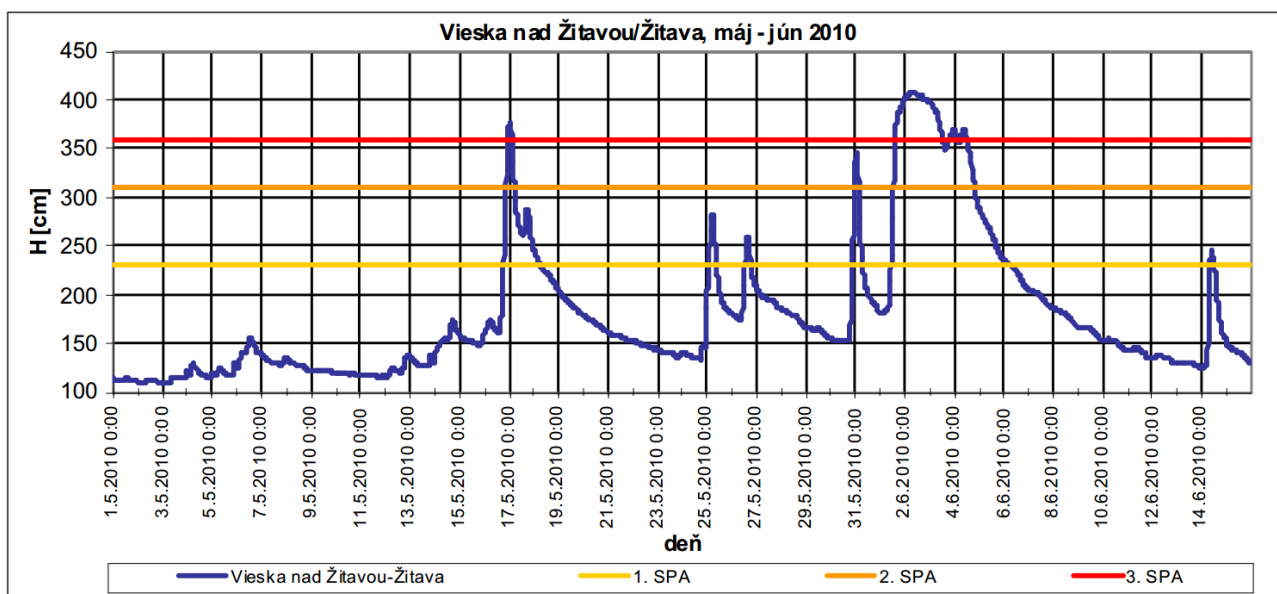
- a./ nepretržitým monitorovaním meteorologickej a hydrologickej situácie
- b./ vydávaním meteorologických a hydrologických predpovedí a včasného varovania pred nebezpečenstvom povodne
- c./ vykonávaním zásahov povodňových zabezpečovacích a povodňových záchranných prác a ďalších opatrení na ochranu ľudského zdravia, životného prostredia, kultúrneho dedičstva a hospodárskych činností pred povodňami

5. z odstraňovania následkov povodní a poučenia z ich priebehu :

- a./ obnovením podmienok na normálny život v povodňami zasiahnutých územiach, zmiernením sociálnych a ekonomických dopadov záplav na postihnuté obyvateľstvo,
- b./ analyzovaním príčin, priebehu a následkov povodní
- c./ rozborom účinnosti preventívnych opatrení a opatrení, ktoré sa vykonávali v čase povodní
- d./ aktualizáciou plánov manažmentu povodňových rizík a povodňových plánov

Uvedený výpočet zložiek, z ktorých sa skladá komplexný systém ochrany pred povodňami dokazuje, že protipovodňová ochrana je celospoločenská úloha. Ochrana pred povodňami sa týka všetkých, od jednotlivcov, cez obce až po vlády a v žiadnom prípade ju nemožno zúžiť len na povinnosti úzkeho okruhu štátnych orgánov a organizácií.

K poslednej veľkej povodňovej situácii došlo v máji roku 2010, keď vodná hladina, meraná vo Vieske nad Žitavou dosiahla výšku 408 cm (obr. 16). Prietok $51,7 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ dosiahol uroveň 5 - 10 ročnej vody. Územie zaplavené touto povodňou sa z veľkej časti zhoduje s územím, ktoré podľa máp povodňového ohrozenia mala zaplaviť až 50 ročná voda.

Obr. 16 Výška hladiny rieky Žitava počas povodni v máji 2010 (zdroj: SHMÚ)

OPATRENIA NA OCHRANU PRED POVODŇAMI :

V podmienkach na Slovensku možno uviesť tri základné cesty vody, ktorými povodne zaplavujú územie :

1. povrchovým odtokom spôsobeným zrážkami, intenzívnym topením sa snehu a ich vzájomnou kombináciou :
 - a./ pritekaním vody po teréne zo svahov
 - b./ zamedzením alebo obmedzením odtoku vody z územia do vodných tokov rôznymi prekážkami
2. vystúpením vody z koryt vodných tokov na brehy :
 - a./ pri zväčšení prietoku vody nad prietokovú kapacitu koryta
 - b./ po vzniku prekážky v koryte vodného toku, a to aj pri relatívne malom prietoku
3. vstúpením hladiny podzemnej vody nad povrch terénu :
 - a./ v dôsledku dlhotrvajúceho vysokého vodného stavu v okolitých tokoch
 - b./ po vysokom alebo úplnom nasýtení pôdy vodou v predchádzajúcom období, keď ďalšia voda z atmosférických zrážok už nemôže vsakovať, pretože zóna nasýtenia vyplnila celý pôdny profil

Rozmanitosť prírody neumožňuje uplatňovať všade a bez rozdielu len jeden spôsob ochrany pred povodňami. Túto skutočnosť zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami rešpektuje tým, že stanovuje päť základných skupín preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami :

1. Opatrenia, ktoré zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo vo vhodných lokalitách podporujú prirodzenú akumuláciu vody, spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov a ktoré chránia územia pred zaplavením povrchovým odtokom, napríklad úpravy v lesoch, na poľnohospodárskej pôde a urbanizovaných územiach.

* Fyzikálna degradácia pôdy, inak erózia ako hlavný degradačný proces znižuje jej schopnosť infiltrovať a zadržiavať vodu. Preto je dôležité pri perspektívnom využití poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely neznižovať retenčnú schopnosť pôdy a územia, a to hlavne nedovoliť neúmerne scelovanie menších plôch, zachovávať remízky, vhodnými terénnymi úpravami vytvárať terasovitú konfiguráciu, nezastavovať záplavové lúky.

2. Opatrenia, ktoré znižujú maximálne prietoky povodní, napríklad vodohospodárske nádrže a poldre.

* Na území mesta Vráble sú v kritických miestach navrhnuté 4 nové suché poldre za účelom okamžitého zachytávania dažďových prívalových vôd :

* **Polder A:** Je vytvorený na severnom okraji katastra Horný Ohaj, po ľavobrežnej časti Žitavy. Plocha poldra je cca 75,0 ha so záplavovou čiarou na maximálnej úrovni hladiny vody 146 m n.m.. Na tejto úrovni záplavovej čiary sa rozprestie inundačné územie aj po pravej strane Žitavy, s bariérou na ohrannej hrádzi popri obslužnej komunikácii z Horného Ohaja k štátnej ceste II/511 v smere na Zlaté Moravce. Existujúca zástavba v Hornom Ohaji bude na južnej hranici poldra chránená protipovodňovou líniou. Dno poldra je na minimálnej úrovni cca 143 m n.m..

* **Polder B:** Je vytvorený na východnom okraji katastra Horný Ohaj na potoku Širočina. Plocha poldra je cca 27,7 ha so záplavovou čiarou na úrovni 149 m n.m. a dnom na minim. úrovni cca 146 m n.m..

* **Polder C:** Je vytvorený na východnom okraji katastra Vráble na Telinskom potoku. Plocha poldra je cca 7,6 ha so záplavovou čiarou na úrovni 150 m n.m. a dnom na minimálnej úrovni cca 147 m n.m..

* **Polder D:** Je vytvorený na západnom okraji katastra Dyčka na potoku Lazky. Plocha poldra je cca 3,7 ha so záplavovou čiarou na úrovni 152 m n.m. a dnom na minimálnej úrovni cca 149 m n.m..

3. Opatrenia, ktoré chránia územia pred zaplavením vodou z vodných tokov, napríklad úpravy vodných tokov, ochranné hrádze alebo protipovodňové línie. Úlohou ochranných hrádží a protipovodňových línií je chrániť územia pri vodných tokoch pred záplavami. Vybudované budú :

* na severnom okraji sídla po ľavej i pravej strane Žitavy až po plánované križovanie nového cestného obchvatu s riekou Žitava

* nasevernej strane sídla ohranná hrádza popri obslužnej komunikácii z Horného Ohaja k štátnej ceste II/511 v smere na Zlaté Moravce

* ochranná hrádza na východnom okraji sídla medzi potokom Širočina a št. cestou I/51 v mere na Levice

* ochranné hrádze a línie na území priemyselného parku

4. Opatrenia, ktoré chránia územia pred zaplavením vnútornými vodami, napríklad sústavy odvodňovacích kanálov a čerpacích staníc. Týka sa to hlavne :

* územie priemyselného parku

* územie medzi riekou Žitava a štátnou cestou III/051046 v smere Lúčnica nad Žitavou

5. Opatrenia, ktoré zabezpečujú prietokovú kapacitu korýt vodných tokov, napríklad odstraňovanie nánosov z korýt a porastov z ich brehov. Týka sa to predovšetkým rieky Žitava, potokov Širočina, Lazky, Telinského, Host'ovského, Babindolského a Kováčovského potoka, ako aj všetkých obnovených, či novovytvorených závlahových a obtokových kanálov.

Vodná nádrž Vráble, v ktorej by sa mohla prirodzene akumulovať dažďová voda, je neustále zanášaná pôdnymi čiastočkami z okolitých poľnohospodárskych pôd. Tento problém ukladania nánosov vo vodnej nádrži nebol dlhodobo doteraz riešený. Odstránením dlhoročných nánosov z dna vodnej nádrže sa zvýši súčasný, resp. obnoví pôvodný objem nádrže, čím sa nie zanedbateľne zvýši, alebo obnoví retenčná schopnosť povodia Babindolského a Host'ovského potoka.

6. Opatrenia z hľadiska odvádzania dažďových vôd, v rámci ktorých je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území tak, aby odtok z daného územia do recipientu nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie v území resp. kontrolované vypúšťanie do recipientu po odznení prívalovej zrážky, prečistenie, infiltrácia dažďových vôd a pod.)

Záver :

Povodne sú zákonitý prírodný proces a už len z toho dôvodu sa im nedá zabrániť, ale vhodnými opatreniami možno zmierňovať ich nebezpečný priebeh a nepriaznivé následky. Hlavným prínosom implementácie smernice 2007/60/ES transponovanej do právnej sústavy Slovenskej republiky zákonom č. 7/2010 Z. z. je ustanovenie povinnosti pravidelne prehodnocovať a aktualizovať základné koncepčné materiály o manažmente povodňových rizík, ktorými sú predbežné hodnotenie povodňového rizika, povodňové mapy a plány manažmentu povodňových rizík.

V zákone č. 7/2010 Z. z. sa predpokladá, že pri vypracovávaní a aktualizovaní plánov manažmentu povodňových rizík sa pri navrhovaní konkrétnych preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami v jednotlivých lokalitách bude vychádzať z komplexného vyhodnotenia povodňových rizík. Metódy empirického skúšania účinnosti rôznych preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami sú už dávno prekonané, ale stále sa stretávame so snahami o ich oživovanie. Súčasná veda a technika majú efektívne nástroje na modelovanie vzniku a priebehu povodní, vrátane simulácií možných následkov záplav, ktorými dokážu pre konkrétne oblasti preskúmať účinnosť rôznych opatrení a navrhnúť optimálny spôsob ochrany. V ochrane pred povodňami neexistujú „univerzálne recepty“, ktoré by sa dali bez rozdielu aplikovať vždy a všade, na to je príroda príliš rozmanitá. Preventívne opatrenia, ktoré sú účinné v jednej lokalite, môžu v iných podmienkach pôsobiť opačne a zvýšiť povodňové riziká.

Plány manažmentu povodňových rizík pravdepodobne neprinesú do systému ochrany pred povodňami viac finančných prostriedkov ako doteraz, ale právne predpisy už ustanovujú povinnosť systematicky zdokonaľovať manažment povodňových rizík v čiastkových povodiach na Slovensku, čím by sa postupne malo dosiahnuť zlepšenie stavu ochrany pred povodňami najviac ohrozených území.

Mesto Vráble má vypracovaný povodňový plán záchranných prác.

B.14. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ :

1. ANALÝZA PRÍRODNÝCH PODMIENOK :

Geomorfologické členenie :

Podľa geomorfologického členenia (Mazúr, Lukniš, 1986) možno záujmové územie zaradiť do oblasti Podunajskej nížiny, celku Podunajskej pahorkatiny. Východná, mierne zvlnená časť je súčasťou podcelku Hronská pahorkatina, stredom územia prechádza Žitavská niva, západné svahy tvorí Bešianska pahorkatina, ktorá je časťou podcelku Žitavská pahorkatina.

Na modelovanie terénu v minulosti pôsobila činnosť vetra (Hronská a Žitavská pahorkatina) a vodné toky Žitava, Širočina a Telinský a Kováčovský potok. Rovina pozdĺž rieky Žitavy v šírke 1000 až 1500 m prechádza postupne do pahorkatiny. Prítoky Žitavy vytvárajú menšie konkávne formy. Celkový ráz územia je mierne zvlnený, maximálna výška dosahuje 239 m n.m., v najnižšie položených miestach dosahuje nadmorská výška 138 m n.m. Celkové prevýšenie v rámci sledovaného územia je 101 m.

Geologický substrát :

Na geologickej stavbe sa podieľajú kvartérne a neogéne sedimenty, vzniknuté fluvialnou a deluviálnou činnosťou vody a tiež činnosťou vetra. Fluvialnou činnosťou je tvorená Žitavská niva a brehy jej prítokov. Podložie tu tvoria ílovité až piesčité hliny holocénu, v menšej miere piesčité až ílovité hliny pleistocénu. Na fluvialne sedimenty Žitavskej nivy nadväzujú eolicko-deluviálne a eolické spraše

Hronskej a Žitavskej pahorkatiny. Neogénne piesky, prachy a piesčité íle a tiež pleistocénne piesčité a ílovité hliny a piesky možno nájsť prevažne v západnej časti záujmového územia (Žitavská pahorkatina) ale miestami ich nájdeme aj vo východnej časti (Hronská pahorkatina). V menšej miere sú zastúpené deluviálno-fluviálne sedimenty pleistocénu (piesčité až ílovité hliny a piesky južne od vodnej nádrže), íly, piesky a pieskovce neogénu a štrky pleistocénu (Harčár, Priehodská, 1988).

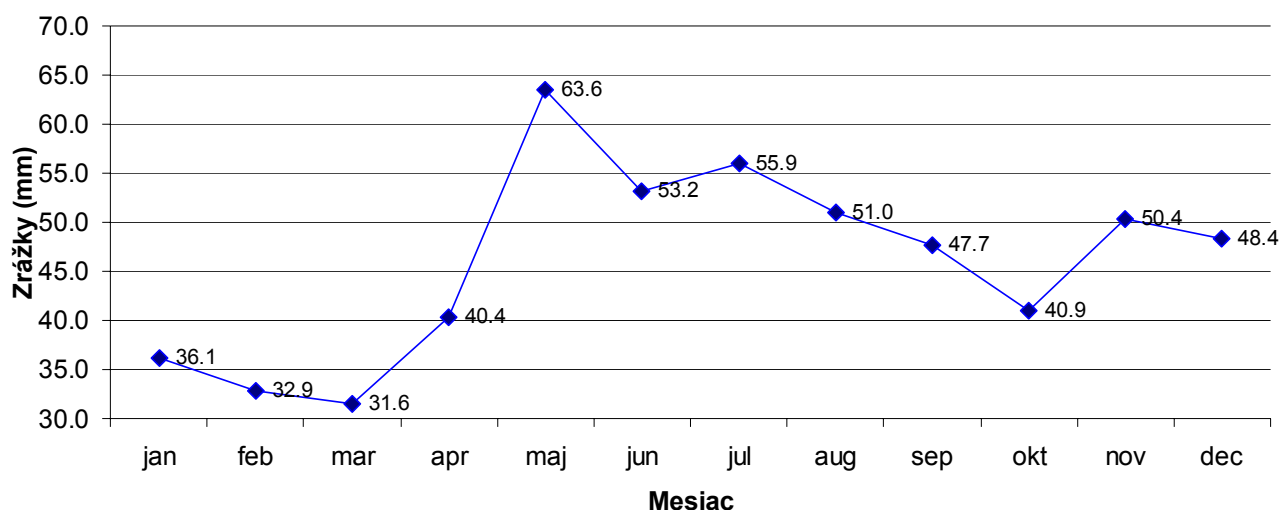
Petrograficky sú sedimenty zastúpené kremeňom, pyrorenickými andezitmi a menej úlomkami kryštallických hornín. Vyskytujú sa i valúny o veľkosti 1 – 6 cm. Na štrkopieskoch sa vyskytujú zreteľné povlaky mangánu a oxidu železitého. Ide tu o pliocénny jazerný sediment, pochádzajúci z neovulkanického pohoria Hronského Inovca. Pleistocénne sedimenty sú zastúpené sprašami, na ktorých sa vyvinuli genetické pôdne typy – hnedozeme. Spraše sú silne vápenaté, obsahujú zrnká kremeňa, živca, kalcitu v podobe práškov, mycélií a povlakov.

Na južnom okraji Horného Ohaja je zriadený geotermálny vrt (hĺbka vrtu cca 400 m, teplota vody 22 °C), ktorý je v súčasnosti nevyužívaný. Druhý vrt (občasne využívaný na úžitkovú vodu) je zriadený pri ceste k PD v Hornom Ohaji.

Klimatické pomery :

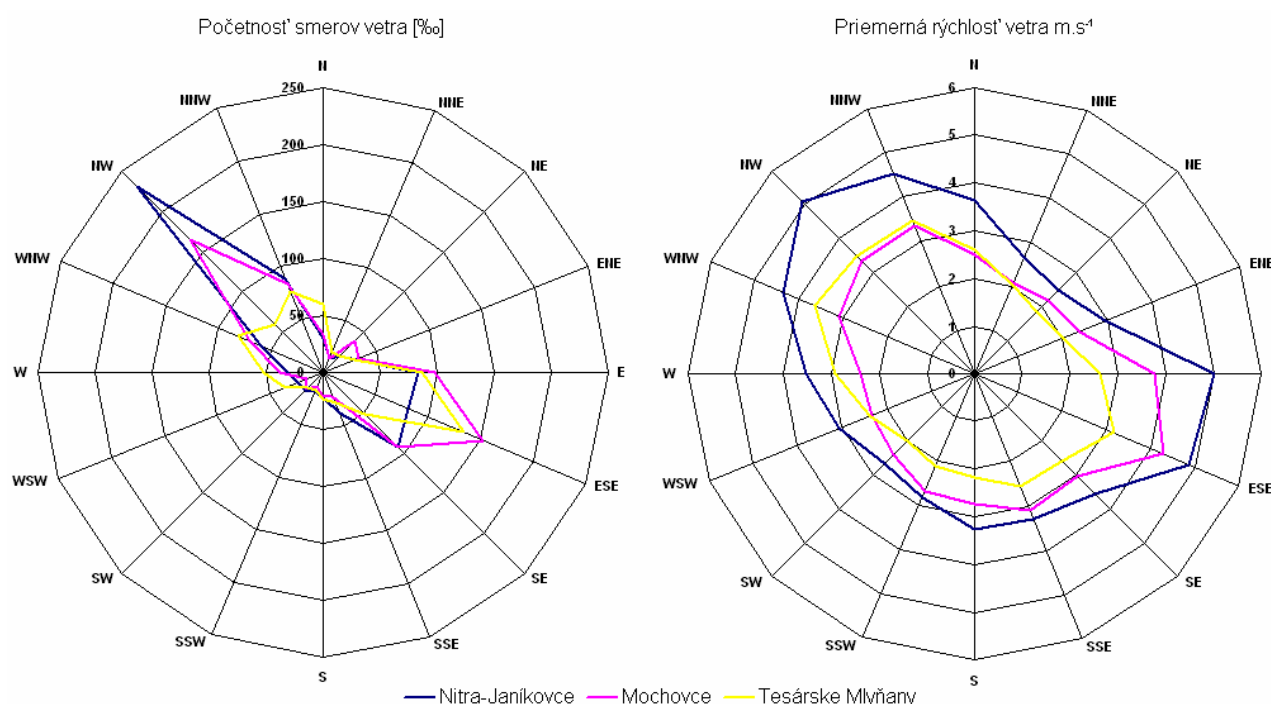
Územie spadá do teplej klimatickej oblasti, okrsku teplého, suchého s miernou zimou a teplého, mierne suchého s miernou zimou (Lapin a kol., 2002).

Podľa údajov zo Slovenského hydrometeorologického ústavu je priemerná ročná teplota 9,5°C a priemerná teplota za vegetačné obdobie je 16,6°C. Záujmové územie sa vyznačuje dlhou vegetačnou dobou, ktorá je spôsobená skorým príchodom jari, neskorou jeseňou a miernou zimou. Najteplejší mesiac je júl s priemernou teplotou 20,0°C a najchladnejší je január s priemernou teplotou -1,4°C. Priemerná ročná suma zrážok v intervale 25 rokov je 552 mm (obr X4). Najviac zrážok spadne v máji priemerne 63,6 mm, najmenej v marci 31,6 mm (obr. 4). Snehová pokrývka sa udrží priemerne 38 dní/r.

obr. X1: Priemerné mesačné úhrny zrážok zo stanice Vráble za roky 1981-2006
(zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, databáza KMIS)

V oblasti prevláda severozápadné prúdenie vzduchu, najsilnejšie vetry fúkajú od severozápadu a východu (obr. X5). Najveternejšie mesiace sú február až apríl, najpokojnejšie august a september.

obr. X2: Priemerná rýchlosť a početnosť smerov vetra v oblasti za roky 1983 - 2006
(zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, databáza KMIS)

Najvyššia priemerná vlhkosť vzduchu je v decembri a januári 88% a najnižšia je v apríli 64%. Percentuálne najvyššia vlhkosť vzduchu sa vyskytuje v zimnom období a najnižšie hodnoty sú typické pre letné mesiace. Priemerná ročná relatívna vlhkosť vzduchu je 75%.

V území je badať vplyv globálnej zmeny klímy (dokumentovaný meraniami na klimatickej stanici v Nitre). Prejavuje sa zvýšenými teplotnými rozdielmi medzi letom a zimou, predlžujúcimi sa suchými obdobiami v lete, ale aj zvýšenou intenzitou prízračných zrážok. Vplyv globálnej zmeny klímy na území sa prejavuje v suchých letných mesiacoch, kde deficit zrážok pociťujú pociťujú poľnohospodári a záhradkári. Ďalším významným prejavom klimatickej zmeny je zvýšená intenzitou povodňových situácií na rieke Žitava. Na úrovni riešeného územia odporúčame znižovať efekt klimatickej zmeny opatreniami na zlepšenie mikroklimy - zvýšením zastúpením sídelnej ale aj krajinej zelene a zvyšovaním retenčnej schopnosti krajiny (budovanie malých vodných nádrží, renaturalizácia malých vodných tokov a pod.)

Hydrologické pomery :

Územie patrí do povodia rieky Žitava, podľa typov režimu odtoku (Šimo, Zaťko, 2002) ho možno zaradiť do vrchovinovo-nížinnej oblasti dažďovo-snehového typu. Z ľavej strany sa vlievajú Širočina, Telinský a Kováčovský potok, z pravej strany výpustný kanál z vodnej nádrže. Pôvodná sieť tokov a aj vlastné hydrologické pomery boli značne pozmenené vodohospodárskymi úpravami na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov minulého storočia. Korytá tokov boli narovnané, z bokov obohané násypmi (obr. 6). Okolité meandre a mokrade boli vysušené. Výnimkou je neregulovaný úsek rieky Žitava severne od Horného Ohája (obr. 7), kde bolo koryto iba prehĺbené a tak si zachovalo svoj pôvodný tvar.

obr. 3: Zregulovaná rieka Žitava

obr. 4: Nezregulovaná rieka Žitava - Horný Oháj

Najvyššie vodné stavy a prietoky sa vyskytujú v marci, najnižšie v septembri. Výskyt minimálnych prietokov sa viaže na mesiace so zníženým množstvom atmosférických zrážok, ešte s vysokými teplotami vzduchu a s nimi spojeným primeraným výparom. Maximálne povodňové prietoky bývajú prevažne na jar a súvisia s topením sa snehu, najmä keď sa kombinuje s výdatnými dažďovými zrážkami. Pokles prietokov v zime je málo výrazný.

Jediná stála vodná plocha je vodná nádrž Vráble nachádzajúca sa v severovýchodnej časti územia. Ide o viacúčelovú umelú vodnú nádrž (obr. 8), ktorá vznikla prehradením údolia Host'ovského a Babindolského potoka (1965-1967). Plocha nádrže je 36,25 ha, pôvodný objem 599 575 m³ akumulovanej vody. Podľa teplotného režimu sa nádrž zaraduje do kategórie chladné. Teplota vody v zimnom období klesá pod bod mrazu a hladina zamrzá. Vodná nádrž je zanášaná pôdnymi časticami z okolitých poľnohospodárskych pôd (obr. 9), problémom je aj eutrofizácia.

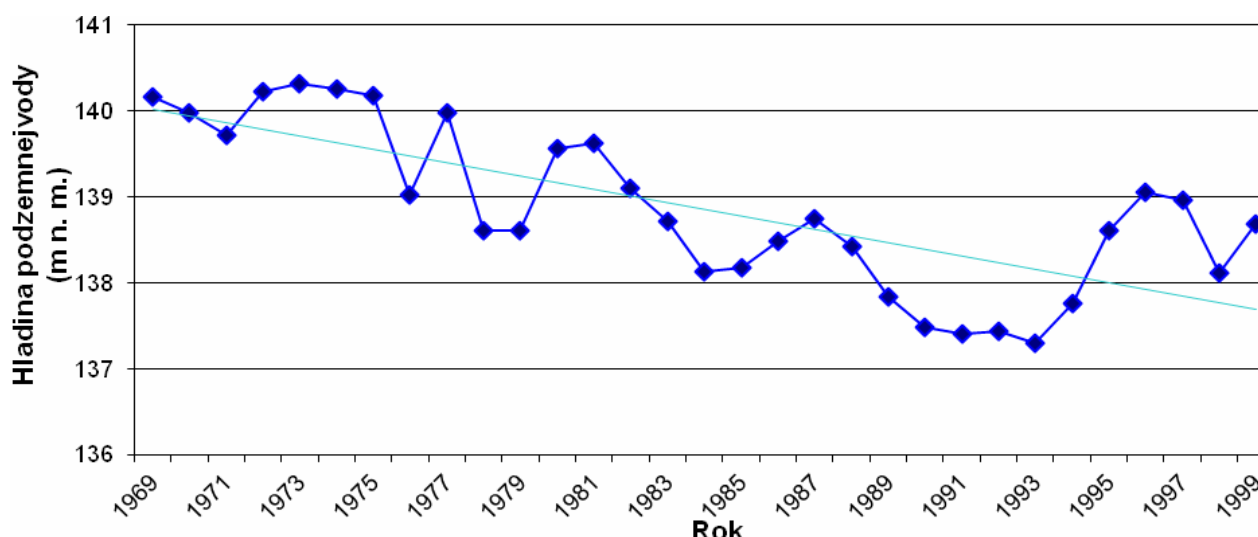

obr. 5: Vodná nádrž Vráble

obr. 6: Sedimenty vo vodnej nádrži

Hydrogeologické pomery na danom území sú pomerne zložité, nakoľko sú ovplyvňované dynamickosťou rieky Žitavy. Podzemné vody sú viazané na štrky a piesky nív potokov a rieky. V týchto miestach sú aj ich najbohatšie zásoby. Hladina podzemnej vody v oblasti má po regulácii rieky Žitava v 70-tych rokoch klesajúcu tendenciu. Do roku 1999 bola meraná na stanici Dyčka (obr. 10). Najväčší negatívny vplyv na kvalitu povrchových i podzemných vôd má poľnohospodárstvo.

obr. 7: Priemerná hladina podzemnej vody meraná na stanici Dyčka 1969 - 1999
(zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, databáza KMIS)

Územím prechádza hranica artézskych oblastí s výdatnosťou na jednu studňu nad 2,0 l.s⁻¹. Perspektívne je využívanie geotermálnej energie. V Hornom Ohaji sa nachádzajú 2 vrtý (teplota vody okolo 22°C), z ktorých je jeden čiastočne využívaný.

Do katastra nezasahuje pásmo vodohospodársky chráneného územia. Vodohospodársky významné vodné toky sú Telinský potok, Širočina, Žitava.

Charakteristika pôd :

Podľa bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek zaberá prevažnú časť územia pôdny druh stredne ťažkých pôd. Popri tokoch sú to ťažké, miestami veľmi ťažké pôdy, na malej ploche sú zastúpené aj ľahké pôdy. Na celom území sa nachádzajú hlboké pôdy, väčšinou bez skeletu.

V rámci katastra Vráble sa podľa mapy bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek, vypracovanej Výskumným ústavom pôdozvedectva a ochrany pôdy, vyskytujú tieto najdôležitejšie pôdne typy a ich prechody:

- Čiernica (5,31%) zaberajúca južnú časť a charakter pásového zastúpenia má aj pozdĺž Telinského potoka a potoku Širočina. Čiernica je pôdou hlbokou a je mierne alebo slabo skeletovitá.
- Hnedozem (40,54%) je svojim plošným zastúpením najčastejšie sa vyskytujúcim pôdnym typom. Spolu s černozemou zaberajú najväčšiu časť poľnohospodársky využívaného územia. V kombinácii s regozemou je substrátom pre viničnú oblasť v severnej časti územia. Taktiež v katastri môžeme nájsť aj silne skeletovitú plytkú pôdu hnedozemno – regozemného zloženia, ktorá sa vyskytuje pod skládkou tuhého komunálneho odpadu „Židová“.
- Fluvizem (15,04%) je veľmi zastúpeným pôdnym typom. Jej vznik podmienili hydrologické pomery územia a najmä tok rieky Žitavy, v ktorej okolí sa aj s najväčším zastúpením nachádza. Pred reguláciou dochádzalo na tomto území k výrazným a k pravidelným záplavám, čím vzniklo vhodné prostredie pre vznik zamokrených lúk.
- Černozem (15,47%) vznikala na sprašiach a na premiestnených sprašiach východne od intravilánu a je tiež veľmi dôležitou pôdou pre poľnohospodárstvo v tejto oblasti.
- Regozem (9,26) má základ taktiež ako černozem na sprašiach ale aj na pieskoch prípadne íloch. Z najväčšej časti zaberá západnú časť sledovaného územia.

Zvyšok územia (12,63%) zaberajú lesy, intravilán a vodné plochy. Z hľadiska pôdnej zrnitosti sa jedná o stredne ťažké až ťažké pôdy.

V kategórii najproduktívnejších orných pôd je 572,27 ha poľnohospodárskej pôdy, čo predstavuje 16,97 % z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy. Do kategórie vysoko produktívnych orných pôd spadá 1943,82 ha (57,63 %). Uvedená kategória je v rámci hodnotenia najrozšírenejšou v riešenom

území. Kategória veľmi produkčných orných pôd je zastúpená 264,90 ha (7,85 %). Kategória produkčných orných pôd predstavuje 508,11 ha (15,06 %), kategória stredne produkčných orných pôd 47,11 ha (1,40 %). Do kategórie málo produkčných polí a produkčných trávnych porastov je v území zastúpená najmenej, zaberá 12,80 ha (0,38 %) a kategória produkčných trávnych porastov 23,99 ha (0,71 %). Najproduktívnejšie pôdy sa nachádzajú východne od mestskej časti Dyčka, južne od mesta Vráble a severne od mesta pri vodnej nádrži.

Potenciálna prirodzená vegetácia :

V záujmovom území boli v geobotanickej mape (Maglocký 2002) vyčlenené 4 jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie :

Lužné lesy nížinné - rekonštruujú sa hlavne na nive Žitavy a jej prítokoch na miestach, kde sa predpokladá vplyv vysokej hladiny podzemnej vody, prípadne vplyv záplav.

Dubovo-hrabové lesy panónske - zaberajú veľké plochy na svahoch pahorkatín v Žitavskej pahorkatine a aj inde.

Dubovo-cerové lesy - vyskytujú sa v najvyšších, hrebeňových častiach pahorkatín spoločne s predošlou jednotkou.

Dubovo-hrabové lesy karpatské - vyskytujú sa hlavne v severnej časti sledovaného územia.

V súčasnosti sú tieto porasty značne zredukované a často nachádzame len zvyšky týchto porastov a väčšina územia, na ktorom by sa mali vyskytovať, je premenená na ornú pôdu.

Reálna vegetácia :

Podľa fytogeografického členenia Slovenska (Futák, 1980) patrí územie do oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (*Eupannonicum*), okresu Podunajská nížina, ktorý zaberá celú nížinnú krajinu Podunajskej pahorkatiny a Podunajskej roviny.

Príslušnosť územia do oblasti panónskej flóry sa prejavuje najmä výrazným zastúpením teplomilných druhov ponticko-panónskeho a submediteránneho pôvodu vo flóre tohto územia.

Prieskum vegetácie bol robený v rámci projektu miestneho územného systému ekologickej stability (Izakovičová, Hreško, a kol., 2008). Reálna vegetácia sa od potenciálnej prirodzenej vegetácie v skúmanom území značne odlišuje, pretože vplyv človeka v minulosti i v súčasnosti je značný (obr. 13). Došlo najmä k odlesneniu, odvodneniu a zastavaniu územia. Pozornosť treba venovať najmä poloprirodzenej a prirodzenej vegetácii, ktorá sa v danom území vyskytuje iba v malej miere a fragmentárne (obr. 14). Veľkoblokové polia a zastavané plochy osídľuje vegetácia značne ruderalizovaná a človekom silne narušená, ktorá pre ekologickú stabilitu územia nezohráva dôležitú úlohu.

obr. 8: Vegetácia značne ovplyvnená činnosťou človeka

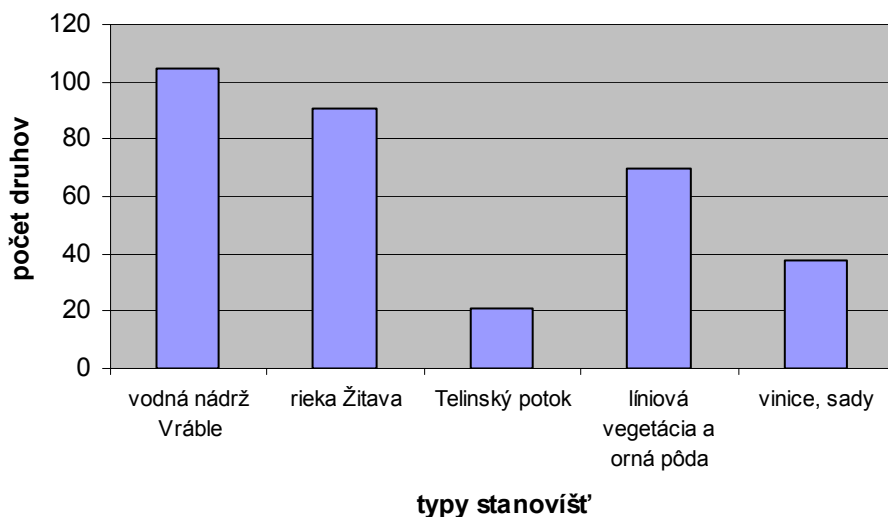
obr. 9: Fragment pôvodnej vegetácie na podmáčanej ploche

Z prirodzenej vegetácie sa v území fragmentárne vyskytujú najmä rôzne typy mokradovej vegetácie, lesnej, krovitej a brehová vegetácia potokov, čiastočne rieky Žitavy a vodnej nádrže. Z invázných druhov sa výrazne šíri javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*), agát biely (*Robinia pseudoacacia*), kustovníca cudzia (*Lycium halimifolium*) a iné.

Zoologická charakteristika :

V rámci projektu miestneho územného systému ekologickej stability mesta Vráble (Izakovičová, Hreško a kol., 2008) boli skúmané vybrané skupiny živočíchov. Výskum drobných zemných cicavcov a ich parazitov prebiehal na 5 lokalitách Vráble (vodná nádrž Vráble, Telinský potok, potok Širočina, rieka Žitava pri Hornom Ohaji, ekoton medzi vinohradmi a agrocenózou). Boli identifikované 3 druhy z radu hmyzožravce (*Eulipotyphla*), a 9 druhov z radu hlodavce (*Rodentia*). Najviac jedincov bolo nájdených pri vodnej nádrži a rieke Žitava. Z parazitov bolo identifikovaných 6 druhov blích.

Na území sa vyskytuje spolu 144 druhov vtákov (obr. 15), z toho 80 hniezdičov, 26 migrantov a 34 využíva lokality ako zdroj potravy. 55 druhov je zaradených do niektorej z kategórií Červeného zoznamu vtákov Slovenska (Krištín a kol. 2001). Z kriticky ohrozených druhov tu bol zaznamenaný sokol rároh (*Falco cherrug*), z ohrozených druhov beluša veľká (*Egretta alba*), volavka purpurová (*Ardea purpurea*), hus divá (*Anser anser*), kačica ostrochvostá (*Anas acuta*), chochlačka bielooká (*Aythya nyroca*), orol kráľovský (*Aquila heliaca*) a brehár obyčajný (*Limosa limosa*).

Obr. 10: Počet druhov vtákov podľa jednotlivých stanovišť (zdroj: Izakovičová, Hreško a kol., 2008)

Na vodnej nádrži bolo zistených 20 druhov vážok, ktoré tvoria typickú kombináciu ekosystémov malých polyfunkčných vodných nádrží v pahorkatinách Podunajskej nížiny (David, Karásek, 2004)

2. SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA :

Súčasná krajinná štruktúra bola hodnotená v rámci projektu ÚSES (Izakovičová, Hreško a kol., 2008). Odvtedy došlo k nárastu priemyselného parku na úkor veľkoblokovej ornej pôdy (cca 10 ha) a výrubom viacerých líniových porastov nelesnej drevinovej vegetácie.

Skupinu prvkov lesnej a nelesnej drevinovej vegetácie nezaujíma na území výraznejšiu plochu. Zaberá 3,23% plochy katastra, čo je 124,14 ha.

- Plošné porasty drevín sú na 54,58 ha (1,42 % územia katastra). Sú rôznorodo roztrúsené na území katastra, väčšinou mimo intravilánu.
- Súvislá líniová vegetácia zaberá 22,73 ha (t. j. 0,59 %). Nachádza sa v rôznych častiach mimo intravilánu mesta, najmä neďaleko rieky Žitavy. Je to na miestach, kde tento tok tiekol pred regulačnými zásahmi.
- Medzernatá líniová vegetácia sa rozprestiera na 22,32 ha (0,58% plochy katastra) a spolu so súvislou líniovou vegetáciou sa vyskytujú najmä popri cestách rôznych tried (väčšinou čerešne

(*Cerasus* sp.)) ale aj popri vodných tokoch (najmä vrby (*Salix* sp.)) Taktiež lemuje okraje polí alebo napríklad aj určuje hranicu intravilánu a katastrálneho územia.

- Brehové porasty drevín sa nachádzajú v severnej časti skúmaného územia popri vodnom toku Žitava a popri ploche vodnej nádrže Vráble na 24,51 ha, čo predstavuje 0,64 % plochy katastra. Rastú tu väčšinou vrbové a jelšové porasty.

Skupina prvkov trvalých trávnych porastov predstavuje územie s rozlohou 147,03 ha (t. j. 3,84 % územia).

- Lúčne porasty 23,88 ha (t. j. 0,62% územia katastra Vráble). Zaberajú širší pás popri toku Žitava. Tvoria ochrannú zónu medzi riekou Žitava a okolitými poliami.

- Trávne porasty s drevinami rastú na ploche 123,15 ha, čo predstavuje asi 3,22 % rozlohy katastra. Majú pomerne veľké plošné zastúpenie najmä popri potokoch, z časti aj ciest a železničnej trate, taktiež na hranici intravilánu alebo na okrajoch polí.

Skupina prvkov poľnohospodárskych kultúr zaberá najväčšiu plochu skúmaného katastra. Ide o rozlohu 3052,86 ha, čo predstavuje až 79,69 % a dokazuje poľnohospodársky vývoj a charakter územia.

- Veľkoblokové polia tvoria 2730,74 ha (71,29 % katastra). Rozkladajú sa takmer po celej ploche mimo intravilánu mesta a jeho mestských častí a taktiež mimo zastavaného územia.

- Maloplošné a úzkopásové polia zaberajú plochu 189,71 ha (4,95 % územia katastra). Ide najmä o poľnohospodárske plochy nadväzujúce na prídumové záhrady, plochy medzi pásmi líniovej vegetácie alebo plochy medzi komunikáciami a železničnou traťou.

- Maloplošné sady boli vyčlenené na ploche 6,67 ha (0,12 % skúmaného územia). Na skúmanom území sa nachádzajú konkrétne dva. Jeden na juhovýchodnej časti intravilánu mesta popri Telinskom potoku a druhý na východnej časti Vodnej nádrže v časti Kýreš, v súčasnosti sú nevyužívané.

- Maloplošné vinice na ploche 125,74 ha, t.j. 3,28 % rozlohy katastra, sa nachádzajú na vyvýšeninách Žitavskej pahorkatiny. Vinárstvo tu má dlhoročnú tradíciu. Svedčia o tom aj vinárske závody (VINANZA) v meste.

Skupinu prvkov vodných tokov a plôch zaberajú minimálne 27,76 ha (0,72%) katastra. Termín „minimálne“ sme použili pretože vodné toky a občasné vodné toky sa vykresľovali ako línie a nie je možné presne určiť ich plochu.

- Vodné toky spolu dosahujú dĺžku 19 138,69 m a kanály dĺžku 10 839,43 m. Patrí sem rieka Žitava, ako najväčší vodný tok pretekajúci územím, a jej prítoky (Telinský, Hostovský, Tehliansky potok a potok Širočina). Rieka Žitava, tak ako aj ostatné jej prítoky, prešla za bývalého režimu regulačnými protipovodňovými opatreniami, čo zanechalo vplyv na kvalite prirodzeného prostredia pre rastliny a živočíchy rastúce a žijúce v tokoch alebo v ich okolí.

- Výraznú plochu t.j. 27,76 ha (0,72 % územia) zaberá vodná nádrž Vráble, nachádzajúca sa v severozápadnej časti katastra. Napriek tomu, že sa jedná o umelo vybudovanú vodnú nádrž, patrí k ekologicky významným prvkom, ktorý prispieva k ekologickej stabilite územia.

Skupina sídelných prvkov a rekreačných priestorov, zaberajúca 7,16 % (t.j. 302,42 ha) rozlohy katastra, je tvorená mnohými prvkami.

- Sústredená zástavba rodinných domov 87,82 ha (2,29 % územia), zaberá veľkú časť intravilánu mesta a mestských častí, spolu s prídumovými záhradami, ktoré sa rozkladajú na ploche 112,75 ha, čo predstavuje 2,94 % rozlohy skúmaného územia.

- Kostoly sa rozkladajú na 0,47 ha územia, zaberajú nepatrnú stotinu percenta (0,01 %) územia, väčšinou v centre obce, no napriek tomu sú kultúrnymi a architektonickými dominantami.

- Cintoríny zaujímajú plochu 4,28 ha čo je asi 0,11 %. Nachádza sa tu množstvo drevinovej zelene a trávnatých plôch.

- Hromadná bytová zástavba 2,89 ha (0,08 % územia) z hľadiska plošného zastúpenia zaberá minimálnu plochu ale výrazne mení vzhľad mesta. Je vystavaná na troch sídliskách: Kaška, Lúky a Žitava.

- Nebytové sídelné objekty, medzi ktoré sme zaradili budovy obchodného charakteru, kultúrne domy, pohostinstvá a nočné kluby, zaberajú plochu 12,70 ha (t.j. 0,32 % rozlohy katastra). Väčšinou ide o objekty v intraviláne.

- Predškolské a školské zariadenia sú na ploche 7,30 ha (t.j. 0,19 % rozlohy katastra). Patria sem materské školy (4), základné školy (4), gymnázium, stredné odborné učilište elektrotechnické, osobitná škola internátna a základná umelecká škola.

- Športové ihriská na 5,29 hektároch, čo je 0,14 % skúmaného územia, predstavujú areály najmä futbalových ihrísk, areály popri školách, bikrosová dráha, tenisové kurty a športovú halu T-18 vo Vrábľoch.

- Administratívne budovy a ostatná občianska vybavenosť zasahuje do územia 2,51 ha t.j. 0,07 % rozlohy územia. Ide o budovu mestského úradu a iných úradov, ktoré sú lokalizované v centre mesta.

- Parky a zmiešané sídelné porasty zaberajú 17,41 ha (t.j. 0,45 % územia). Rozkladajú sa na sídliskách a zahrnuli sme sem aj dva mestské parky (jeden je v štádiu výsadby).

- Rekreačné priestory, chaty predstavujú najmä viničné domčeky a chatky pri maloplošných viniciach a záhradách mimo intravilánu o rozlohe 21,24 ha (t.j. 0,55 % skúmaného územia).

Skupinu technických prvkov na ploche 125,15 ha (t. j. 3,31 % rozlohy záujmového územia) tvoria prvky :

- Priemyselné výrobné areály a prevádzky zaberajú 39,65 ha (asi 1,04 % územia katastra). Sú lokalizované mimo obytnej zóny. V súčasnosti predstavujú najmä závody Matador - Automotive a veľký areál niekdajšieho závodu TESLA Vráble. Na tejto ploche sa nachádza množstvo menších závodov.

- Priemyselný park sa nachádza na pravom brehu rieky Žitavy. Zaberá plochu 8,01 ha (t.j. 0,08 % územia). Na tejto ploche sú budovy rôznych firiem. Zabezpečujú zamestnanie pre ľudí nielen v meste ale aj zo širokého okolia.

- Farmy a hospodárske dvory (alebo aj bývalé JRD, ošipáreň a hydinová farma ale aj súkromné farmy a majere) sa celkovo rozkladajú na ploche 63,10 ha, čo je 1,65 % územia. Vyskytujú sa nerovnomerne po celom území katastra.

- Jednotlivé stavebné a technické objekty vo voľnej krajine sú podobne ako hospodárske dvory rozmiestnené nerovnomerne. Zaujímajú plochu 1,98 ha (t.j. 0,09 % územia).

- Hrádzu priehrady sme zaradili medzi technické diela, pretože zaberá plochu 0,62 ha (t.j. 0,02 % rozlohy katastrálneho územia). Nachádza sa pri vodnej nádrži Vráble.

- Sklárky pevného komunálneho odpadu sa rozprestierajú na ploche 2,98 ha (0,08%).

- Čistička (čistiareň) odpadových vôd sa nachádza asi 150 m od ústia Tehlianskeho potoka do rieky Žitavy. Predstavuje plochu 1,63 ha (0,04 % celkovej rozlohy skúmaného územia).

- Elektrické nadzemné vedenie ako líniový prvok v krajine predstavuje dĺžku 38 850,2 m. Tiahne sa nerovnomerne celým katastrálnym územím a ústi k zárodom, družstvám alebo sídliskám a rodinným domom.

Skupinu prvkov dopravy tvorí sieť cestných komunikácií, železničná trať ale aj plochy a objekty, ktoré s komunikáciou súvisia. Celkovo zaberajú plochu 74,23 ha (to predstavuje 1,94 % rozlohy katastra).

- Dôležité hlavné cesty tvoria spolu až 20,17 ha (t.j. 0,53% územia). Tiahnu sa najmä od väčších okolitých miest. V strede mesta sa stretávajú, čím vytvárajú križovatku cesty č.51 (spája mestá Nitra a Levice) s cestou č.511 (spája mesto Zlaté Moravce s Novými Zámkami). Táto skutočnosť mala vplyv aj na historický vývoj mesta a rozvoj obchodu v meste.

- Vedľajšie cesty na ploche 22,75 ha (0,59%) spájajú jednotlivé hlavné cesty, alebo tvoria komunikácie na sídliskách a v zastavaných oblastiach.
- Účelové komunikácie prepájajú poľnohospodárske plochy (polia, vinice). Nespevnené komunikácie zaberajú plochu 23,58 ha (t.j. 0,62 % územia katastra).
- Mosty a lávky prepájajú cesty ponad rieky a potoky. Plocha, ktorú približne zaberajú je 0,38 ha, čo je len malá časť daného územia (0,01%).
- Parkoviská a garáže sú v pomerne veľkej miere zastúpeným prvkom dopravy. Na ploche 6,63 ha (t.j. 0,17% celkového územia katastra) zahŕňajú parkoviská sídlisk, obchodných domov a závodov.
- Železničná trať prechádza územím zo severu na juh. Prepája mestá Zlaté Moravce a Nové Zámky. Zaberá plochu 4,02 ha (t.j. 0,11 %) a dĺžku 4 894,24 m.
- Železničná stanica sa nachádza na severozápadnej časti územia v blízkosti areálu niekdajšieho závodu TESLA. Je na ploche zhruba 0,25 ha (t.j. 0,01% územia).
- Autobusová stanica je situovaná do centra mesta na plochu 0,47 ha, t.j. 0,01 % územia celého katastra.
- Nevyužívané poľné letisko sa nachádza južne od intravilánu na rozlohe 2,01 ha (t.j. 0,05% územia).

3. ZAŤAŽENIE KRAJINY, BARIÉROVÉ PRVKY, STRESOVÉ JAVY A ZDROJE :

Fyzikálna degradácia pôdy (erózia pôdy) :

Erózia ako hlavný degradačný proces znižuje kvalitu pôdy tým, že znižuje jej schopnosť infiltrovať a zadržiavať vodu, množstvo živín, organických látok, pôdnej bioty a tým že zmenšuje celkovú hĺbku pôdneho profilu. To spôsobuje pokles úrodnosti pôdy, pôdnej biodiverzity a ovplyvňuje druhové zloženie rastlínstva.

Reálna erózia vyjadruje stratu odnesenej pôdy pri súčasnom spôsobe využitia krajiny. Plošné zastúpenie jednotlivých kategórií strát pôdy, hodnotených modelom RUSLE je tab. 24. Najviac ohrozené sú svahy Žitavskej pahorkatiny, hlavne vinice v severnej a severozápadnej časti. Ohrozené sú i orné pôdy na juhozápade a miestami aj svahy Hronskej pahorkatiny na východe územia.

Tab. Plošné zastúpenie ohrozenosti pôdy v pri zavedení 5 ročného osevného postupu :

Kategória ohrozenosti pôdy	Plošné zastúpenie (ha)	Plošné zastúpenie (%)
Bez ohrozenia (0 – 4 t.ha ⁻¹ .rok ⁻¹)	3 090,08	80,68
Stredne ohrozené (4 – 10 t.ha ⁻¹ .rok ⁻¹)	491,47	12,83
Silne ohrozené (10 – 30 t.ha ⁻¹ .rok ⁻¹)	218,82	5,71
Extrémne ohrozené (>30 t.ha ⁻¹ .rok ⁻¹)	29,48	0,77

Prípustná strata pôdy limitné množstvo pôdy ktoré môže byť ročne odplavené vodnou eróziou. Podľa Slovenskej technickej normy (STN 75 4501) sú limity na prípustnú stratu pôdy nasledovné:

- Plytké pôdy (do 0,3 m) – 1 t.ha⁻¹.rok⁻¹
- Stredne hlboké pôdy (0,3 – 0,6 m) – 4 t.ha⁻¹.rok⁻¹
- Hlboké pôdy nad 0,6 m – 10 t.ha⁻¹.rok⁻¹

Na celom území sa nachádzajú hlboké pôdy, preto za limitnú hodnotu straty pôdy možno považovať 10 t.ha⁻¹.rok⁻¹. Túto hodnotu prekračujú silne a extrémne ohrozené pôdy, ktoré zaberajú 248,3 ha, čo je 6,48 % z rozlohy územia.

Chemická degradácia pôdy (kontaminácia pôdy) :

Chemická degradácia pôd je spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré môžu škodlivo pôsobiť na pôdu a vyvolať zmeny pôdných vlastností a ovplyvniť produkčný potenciál poľnohospodárskych pôd. Medzi závažnú

chemickú degradáciu pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, ale aj alkalizácia a salinizácia.

Sledované územie patrí medzi územia s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou, ku ktorej patrí používanie rôznych agrochemikálií, čo dáva predpoklad, že v území by sa chemická degradácia pôdy potenciálne mohla vyskytovať. Napriek uvedenému bolo v území zistené len mierne zvýšenie koncentrácie niektorých rizikových prvkov. Z hľadiska kontaminácie pôd patria poľnohospodárske pôdy do kategórie pod A, A1 Nekontaminované pôdy (Rozhodnutie MP SR č. 531/1994). Ide o zvýšené koncentrácie Cd a Ni (pravdepodobne spôsobenú aplikáciou fosfátov) a Cu, Zn. Vo vinohradoch boli potvrdené zvýšené koncentrácie medi v dôsledku používania fungicídov na báza CuSO_4 (Kenderessy, Lieskovský 2014).

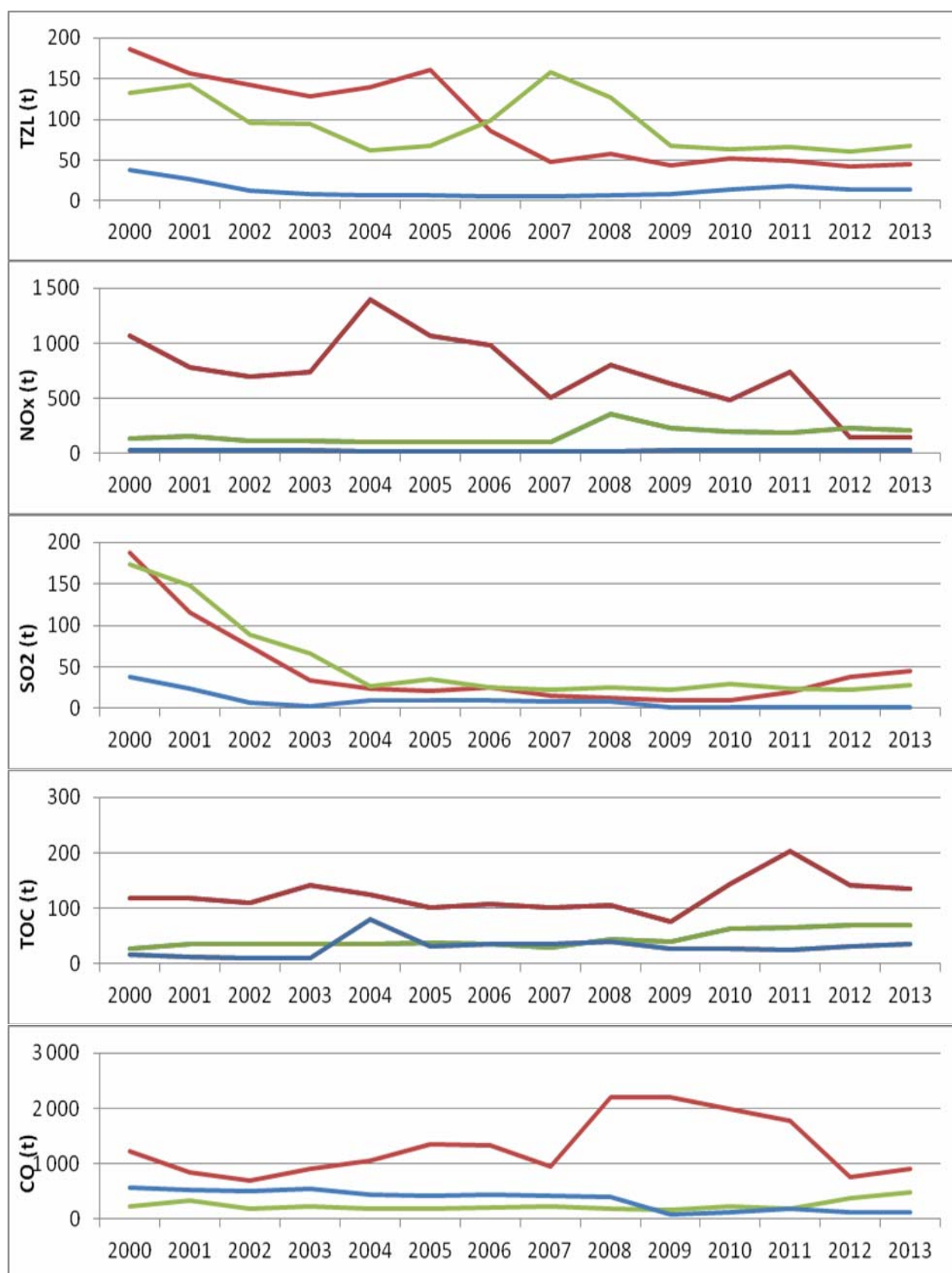
Z hľadiska acidifikácie pôd nebol zistený výrazný acidifikačný trend pôd. Určité odchýlky možno pozorovať len na kyslých pôdach a substrátoch, čo sa môže prejaviť v zhoršení hygienického stavu životného prostredia vo zvýšenom množstve polutantov, predovšetkým ťažkých kovov a hliníka do potravinového reťazca.

V sledovanom území bolo pozorované zníženie obsahu prípustných živín (P, K), pravdepodobne ako dôsledok zníženia dávok hnojív. Bol zistený aj pokles pôdneho humusu, čo je spôsobené nedostatočným prísunom kvalitnej organickej hmoty. Zmeny v obsahu celkového dusíka (Nt) sú menej výrazné.

Zhutnenie poľnohospodárskych pôd (kompakcia pôdy) sa prejavila na hneдозemiach a luvizemiach.

Znečistenie ovzdušia :

Medzi základné znečisťujúce látky vyhodnocované v rámci emisnej situácie patria: TZL (tuhé znečisťujúce látky), SO_2 (oxid siričitý), NO_x (oxidy dusíka), CO (oxid uhoľnatý) a TOC (celkový organický uhlík). Z údajov Národného Emisného Informačného systému (NEIS) vyplýva, že kvalita ovzdušia v regióne sa za posledné roky zlepšila (obr 17). Množstvo TZL, NO_x , SO_2 v ovzduší má klesajúcu tendenciu, množstvo CO je vyrovnané, množstvo TOC má mierne stúpajúcu tendenciu. Dôvodom je predovšetkým pokles energeticky náročnej výroby a plynofikácia tepelných zdrojov. Podľa Národného registra znečisťovania sa na území nachádzajú dva veľké zdroje znečisťovateľov ovzdušia. Ide o podnik živočíšnej výroby Hybrav a.s. (emisie oxidu uhoľnatého 41,895 kg/rok; amoniaku 591,600 kg/rok; oxidov dusíka 103,740 kg/rok; oxidov síry 0.638 kg/rok) a prevádzku zameranú na povrchovú úpravu kovov TEGAL s.r.o. (emisie oxidu uhoľnatého 297,030 kg/rok; oxidu dusíka 814,459 kg/rok; oxidu síry 4,679 kg/rok; chróm a jeho zlúčeniny 0,927 kg/rok; nikel a jeho zlúčeniny 94,766 kg/rok; zinok a jeho zlúčeniny 6,391 kg/rok; chlór a jeho anorganické zlúčeniny 1604,024 kg/rok). Kvalitu ovzdušia tiež ovplyvňujú exhaláty z lokálnych vykurovacích zariadení a kotolní a znečisťujúce látky z priemyselných podnikov a priemyselného parku. Nezanedbateľným zdrojom znečistenia ovzdušia je doprava. Mesto leží na križovatke ciest Nitra - Levice a Zlaté Moravce - Nové Zámky. Doprava je vedená stredom mesta. Situáciu by mohlo zlepšiť vybudovanie dopravného cestného obchvatu, ktorým sa odkloní značná časť počtu automobilov prechádzajúcich centrálnou časťou mesta. Aj napriek zákazu spaľovania odpadov zo záhrad (zákon NR SR č. 223/2001 Z.z., 314/2001 Z.z.) dochádza k lokálnemu znečisťovaniu ovzdušia spaľovaním záhradného odpadu.

obr. 17. Množstvo znečisťujúcich látok v ovzduší za roky 2000 - 2013 z monitorovacích staníc Nitra (červená farba), Levice (zelená farba) a Zlaté Moravce (modrá farba). Podľa národného Emisného Informačného Systému (NEIS).

Odpady :

Na území mesta sa nachádzajú dve skládky odpadov, k tomuto obdobiu už nefunkčné. Skládky Židová sa nachádza na juhovýchodnej hranici intravilánu (3,8 km od obývaného územia) na rozlohe 24 000 m². Jej prevádzka bola ukončená v roku 2007 a čaká na rekultiváciu. Skládky Podmáj sa

nachádza severovýchodne od mesta (1 km od obývaného územia) na rozlohe 12 076 m², prevádzka bola ukončená 31.12. 2015 a taktiež čaká na rekultiváciu. Priamo v obytnej zóne sú umiestnené kontajnery na zber komunálneho odpadu, separáciu plastov, papiera, skla a oblečenia. V roku 2013 bol vybudovaný nový zberný dvor na Štúrovej ulici pri ČOV-ke, určený na prechodné uskladnenie a separáciu ďalších druhov odpadu.

Doprava :

Vráble leží na križovatke ciest Nitra - Levice a Zlaté Moravce - Nové Zámky. Z tohto dôvodu je vystavené zvýšenej frekvencii cestnej dopravy, čomu mesto nie je prispôsobené. Problémom je aj skutočnosť, že tieto cesty vedú priamo centrom mesta, čím sa výrazne zvyšuje vplyv dopravy na životné prostredie a zároveň znižuje kvalita života obyvateľov mesta. Hlavnými nežiaducimi vplyvmi sú zvýšený podiel exhalátov v ovzduší produkovanými spaľovacími procesmi automobilov a samozrejme hluk. Ďalším následkom zvýšenej hustoty automobilov prechádzajúcich cez mesto je zvýšená nehodovosť v meste.

Mesto Vráble sa nachádza v blízkosti Jadrovej elektrárne Mochovce (JEM) a Závodov ťažkého strojárstva (ZŤS) Tlmače, takže centrom mesta často prechádzajú nadrozmerné náklady práve do spomenutých podnikov ako aj opačným smerom, a majú neraz značné problémy plynulého prechodu centrom.

Vstupom viacerých zahraničných investorov, ktorí vybudovali v intraviláne mesta priemyselný park, zvýšil sa aj počet nákladných automobilov prechádzajúcich mestom, nielen za účelom zásobovania, ale aj exportu hotových výrobkov (Barančok a kol., 2005)

4. EKOLOGICKÁ STABILITA :

Koeficient ekologickej stability :

Priestorová klasifikácia ekologickej stability predstavuje hodnotenie územia z hľadiska pozitívnych a negatívnych faktorov a vlastností. Bola hodnotená v rámci projektu územného systému ekologickej stability (Izakovičová, Hreško et al., 2008) podľa viacerých metodík.

Metodika podľa Stredánskeho a Šimonidesa (1995) je založená na posúdení plošného zastúpenia prvkov krajiny, ktoré pôsobia buď pozitívne (stabilne) alebo negatívne (nestabilne) v prírodnom prostredí. Na základe vysokého podielu veľkoblukovej ornej pôdy a nízkeho podielu drevinových porastov bol výsledný koeficient ekologickej stability vyhodnotený na $KES_{(Stredánský, Šimonides)} = 0,14$ čo zaraďuje územie na najnižšej kategórii **výrazne nestabilizovanej krajiny**.

Koeficient ekologickej stability navrhnutý Miklósom (1986) priradzuje k jednotlivým formám využitia krajiny váhové koeficienty ekologickej významnosti. Najvyššiu hodnotu váhového koeficientu majú plochy lesných porastov – 1, najnižšiu majú zastavané plochy – 0. Výsledok $KES_{(Miklós)} = 0,16$ čo zaraďuje kataster mesta do **výrazne nestabilizovanej krajiny**.

Obdobne podľa Mederlyho a kol. (1993) odráža koeficient štruktúry územia vzájomný pomer negatívnych a pozitívnych krajinných prvkov. Podľa tejto metodiky bolo územie opäť zaradené do najnižšej kategórii **nestabilnej krajiny** $KES_{(Mederly)} = 0,17$. **Z uvedeného vyplýva, že je potrebné rozšíriť výmeru ekologicky stabilných plôch a tým poskytnúť primeranú priestorovú štruktúru pre zaistenie vhodných podmienok pre existenciu fauny a flóry.**

NÁVRH OPATRENÍ NA ZVÝŠENIE EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA :

Oblasť urbanizácie :

V oblasti urbanizácie je potrebné citlivo umiestňovať nové lokality rozvoja bývania s dôrazom na zachovanie ekologickej stability kontaktnej zóny v prípade susedstva s prvkami MÚSES. Urbanizované prostredie by malo okrem obytnej funkcie spĺňať aj podmienky ekostabilizačnej funkcie cez vegetačné úpravy priestorov, napojenie vegetácie na exteriér krajiny sídla a zároveň by mali vegetačné prvky v meste plniť estetickú funkciu.

Oblasť mestskej zelene :

Odporúča sa spracovať generel vegetačných úprav v meste, ktorý by eliminoval nedostatok súčasnej vegetácie a prispel by k zlepšeniu funkcie zelene v urbanizovanom prostredí mestá a priľahlých obcí.

Oblasť vodného hospodárstva :

V oblasti vodného hospodárstva by sa mali dodržiavať všetky podmienky pre zadržiavanie vody v tokoch a v ich nivách prirodzenými a prírode blízkymi prostriedkami. Technicky narušené vodné toky je potrebné renaturalizovať podľa ekologických kritérií a vytvárať podmienky pre obnovu refugiálnych, interakčných (koridorových) a iných funkcií ekosystémov tokov. Výsadbou vhodnej drevinovej vegetácie, nárazníkovými pruhmi, miestnymi zmenami smerových a sklonových pomerov, ako i zdrsnením regulovaného koryta i brehov vytvárať priaznivé podmienky kontaktných zón vodných tokov a poľnohospodárskej krajiny. Do súboru protipovodňových opatrení navrhujeme sa navrhuje vybudovanie 4 suchých poldrov v severnej (po ľavej strane Žitavy) a východnej (potok Širočina) časti katastra Horný Ohaj, resp. jedného poldra na východnom okraji (Telinský potok) katastra Vrábiel a jedného na východnom okraji katastra Dyčka.

Oblasť priemyslu :

Pri riadení rozvoja priemyselných zón bolo navrhnuté citlivo situovať ďalšie výrobné priestory, ktoré by mohli potenciálne ohrozovať kvalitu podzemných a povrchových vôd, čo by mohlo nepriaznivo pôsobiť na hydrické ekosystémy.

Oblasť poľnohospodárstva :

V podmienkach katastra mesta predstavuje poľnohospodárska výroba jeden z najvýznamnejších vplyvov na životné prostredie. Nepriaznivé dopady intenzívneho poľnohospodárstva sú v prvom rade podmienené riešením nepriaznivej hydroekologickej situácie a v potrebe riešenia priestorových zmien krajinskej štruktúry. Veľký dôraz by mal byť kladený na mimoprodukčný (najmä ekologický a environmentálny) potenciál poľnohospodárstva (podpora alternatívnych spôsobov hospodárenia). Odporúča sa, aby sa na vybraných plochách (nivy potokov, mokrade, okolie ekologicky významných segmentov) neuvažovalo s výstavbou ani rekonštrukciou hydromelioračných zariadení. V súvislosti s environmentálno-sociálnymi a ekonomickými podmienkami je dôležité prehodnotiť ďalšiu orientáciu a špecializáciu poľnohospodárskych družstiev - napr. znížiť celkový podiel ornej pôdy a zvýšiť podiel TTP v súčinnosti s hydroekologickými opatreniami na vodných tokoch navrhovaných na renaturalizáciu. Významným prínosom pre ekologickú stabilitu v území by malo byť znižovanie veľkosti pôdnych celkov (honov) hlavne v prípade pozemkov využívaných ako orná pôda a zakladať pevné hranice medzi pozemkami (výsadba viacúčelových vegetačných pásov a medzí). Napokon by bolo potrebné minimalizovať chemizáciu poľnohospodárstva a podporovať alternatívny spôsob hospodárenia na poľnohospodárskej pôde.

5. ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY :

V rámci projektu územného systému ekologickej stability (Izakovičová et al., 2008) boli vyčlenené nasledujúce prvky :

Nadregionálne biocentrum vodnej nádrže Vráble :

Vodná nádrž Vráble predstavuje na území mesta Vráble jedinečnú ornitologickú lokalitu, ktorej význam potvrdzujú výskumy z viacerých rokov nielen z pohľadu oddychovej plochy pri migrácii vtákov, ale aj ako významný hniezdny a potravný areál a ako významnú genofondovú lokalitu, ktorá presahuje mierky regiónu. Vysokú druhovú diverzitu a početnosť potvrdzujú aj výskumy drobných zemných cicavcov. Fragmenty mäkkého lužného lesa, krovitých vrúb, porastov trste, pálky a vysokých ostríc majú veľmi účinnú samočistiacu funkciu v brehových častiach vodnej nádrže, ktorá je intenzívne znečisťovaná splachmi s ornej pôdy. Vtokové územie potokov do VN predstavuje plošne rozsiahlejšie porasty vegetácie pri zezemňovaní vodnej nádrže než samotná brehová vegetácia po obvode VN. Porasty tvoria sled rastlinných spoločenstiev v hydrosérii od otvorenej vodnej hladiny až po semiterestrické prostredie, ktoré je ukončené sukcesným, mäkkým lužným lesom. Odporúča sa

zachovať súčasný stav, predovšetkým vodný režim a obhospodarovanie VN, ktoré podmieňujú a udržiavajú mokraďové typy vegetácie. Pri výstavbe severného obchvatu mesta je potrebné vylúčiť priame aj nepriame vplyvy stavby na biocentrum.

Lokálne biocentrum Vinohrad 1 (Ohajské vinice) :

Nachádza sa na JV svahu Žitavskej pahorkatiny v severnej časti katastra. Biocentrum tvoria úzkopásové vinohrady s extenzívnym spôsobom hospodárenia, ktoré má zároveň charakter významného krajinného, historického prvku druhotnej krajiny štruktúry. Súčasťou vinohradu sú aj trávne porasty po zanechaných viniciach a medze s krovinnou vegetáciou a ovocnými stromami, ktoré spestrujú mozaiku vinohradu. V spodnej časti vinohradu sú sústredené vinohradné domčeky a pivnice a sakrálné objekty, ktoré majú kultúrno-historickú hodnotu. Význam lokality zvýrazňujú okolité veľkoblukové polia s dominantným zastúpením ornej pôdy. Lokalita má význam predovšetkým ako potravný areál a hniezdenie vtáctva, ale aj pre výskyt drobných zemných cicavcov. Z manažmentových bolo navrhnuté obmedziť hlbšiu kultiváciu pôdy z dôvodu evidentných prejavov erózie pôdy v minulosti a pestovať skôr podplodiny – ďatelinové alebo trávne porasty.

Lokálne biocentrum Vinohrad 2 (Vrábeľské a Dyčianske vinice) :

Predstavuje územie v západnej časti katastra v chrbtovej a svahovej pozícii na okraji Žitavskej pahorkatiny. Význam biocentra je v jeho mozaike detailnej diferenciácie krajinných prvkov od úzko pásových vinohradov, cez medze, trávne porasty, kroviny, ovocné stromy a prvky stavieb vinohradníckych domčekov, ktorá vytvára predpoklady pre potravnú a hniezdnu ponuku vtáctva a plní aj funkciu refúgia pre viaceré druhy drobných zemných cicavcov. Odporúčané je redukovať spôsob hlbkej orby a skôr uprednostniť trávne porasty, ktoré by pod viničom stabilizovali povrchovú vrstvu pôdy pred jej odnosom.

Lokálne biocentrum Lúka – Horný Ohaj :

Biocentrum má charakter ruderalizovaného porastu vysokých ostríc zachovaného s fragmentmi a jedincami stromovej a krovinej vegetácie, pod hranou fluvialnej terasy prekrytej sprašami. Je to jedna z mála lokalít tohto typu v území.

Odporúča sa zachovať súčasný stav a zabrániť ďalšej ruderalizácii odstránením invázných drevín (javorovec jaseňolistý, kustočnica cudzia).

Lokálne biocentrum Lužný lesík – Horný Ohaj :

Lužný lesík pri južnom okraji obce Horný Ohaj predstavuje relatívne kompaktný porast so zastúpením drevín a krovín mäkkého lužného lesa, ktorý je čiastočne ovplyvnený blízkosťou sídla a zníženou hladinou podzemnej vody. Lesík tvorí ochrannú zónu medzi sídlom a regionálnym biokoridorom potoka Širočina.

Odporúča sa : - odstrániť nelegálne skládky odpadov

- eliminovať invázne druhy rastlín, predovšetkým pohánkovec japonský, ktorý má na okraji lesa zatiaľ minimálne dve izolované lokality
- pri umelej obnove lesných porastov uprednostniť pôvodné dreviny (jaseň úzkolistý, topol čierny, vrba biela, čremcha obyčajná, brest obyčajný, dub letný)
- prísne regulovať výstavbu a iné činnosti v blízkosti lužného lesa
- nenarušovať hydrologický režim lokality

Nadregionálneho biokoridor - Žitava :

Vymedzenie tohto hierarchicky najvyššie postaveného prvku MÚSES vychádza predovšetkým z významnosti toku Žitavy a jej povodia, ktorého horná časť je vklínená medzi dve pohoria, Trábeč a Pohronský Inovec. Koridor Žitavy je významnou ekologickou štruktúrou, ktorá prepája dva biogeografické regióny a to alpský (Západné Karpaty) a panónsky reprezentovaný Podunajskou rovinou a pahorkatinou. Najvyššie horské polohy povodia tvorí vegetačný stupeň zastúpený kvetnatými bučiami s relatívne priaznivou hydrologickou bilanciou, kým nížinná časť povodia v prevažnej miere spadá do stupňa teplomilných dubín s xerothermným letným obdobím a výrazne nepriaznivou vlhkovou

bilanciou. Vodný tok s brehovou vegetáciou – spĺňa funkcie pre hniezdenie vtáctva, predstavuje významný zdroj potravinnej ponuky a slúži ako migračný koridor fauny. Vegetácia ma charakter fragmentov mäkkého vrbovo-topoľového lužného lesa s dobre vyvinutým krovinným a trávinnobylinným podrastom.

Úseky s fragmentmi brehovej vegetácie sú blízke prirodzenému stavu. Celkovo je biokoridor Žitavy veľmi priaznivým prostredím pre zachovanie biodiverzity v podmienkach intenzívne využívannej poľnohospodárskej krajiny.

Odporúča sa : - ponechať súčasný stav

- vytvoriť ochranné zóny trávnych porastov pozdĺž vodného toku
- doplniť výsadbu brehovej vegetácie
- odstrániť invázne dreviny a byliny
- odstrániť nelegálne skládky odpadov

Regionálny biokoridor - potok Širočina :

Potok Širočina predstavuje nížinno-pahorkatinný, zregulovaný tok ktorého dĺžka je takmer 20 km s asymetrickým rozložením prítokov. Jeho regionálny význam vyplýva predovšetkým v jeho polohe vzhľadom k pohoriu Pohronský Inovec. Potok vytvára prirodzené gravitačné územie, ktoré spája pahorkatinu s úpätnou časťou pohoria. Horná časť povodia je súčasťou nadregionálneho biokoridoru, ktorý je napojený na nadregionálne biocentrum Pohronského Inovca v zmysle (Miklós, Kočická, Kočický, 2002). Ekologicky hodnotné sú jednak hydrické rastlinné spoločenstvá a spoločenstvá brehovej vegetácie, ktoré vytvárajú priaznivé podmienky pre potravnú ponuku, hniezdne podmienky a migráciu živočíchov. Návrh regionálneho biokoridoru vyžaduje aj vytvorenie minimálne 10-20 m širokej zóny s trávnyim porastom po oboch stranách biokoridoru, ktorá by predstavovala prechodnú zónu od hydrického k terestrickému až xerothermnému typu prostredia, t.j. od koryta toku k ornej pôde na sprašových sedimentoch, príp. nespevnených neogénnych sedimentoch. Zároveň by sa pravidelným kosením eliminoval problém so šírením expanzívnych a inváznych druhov rastlín.

Odporúča sa vytvoriť minimálne 10 - 20 m širokej zóny s trávnyim porastom po oboch stranách biokoridoru, ktorá by predstavovala prechodnú zónu od hydrického k terestrickému až xerothermnému typu prostredia, t.j. od koryta toku k ornej pôde na sprašových sedimentoch, príp. nespevnených neogénnych sedimentoch. Zároveň by sa pravidelným kosením eliminoval problém so šírením expanzívnych a inváznych druhov rastlín.

Regionálny biokoridor - Telinský potok :

Telinský potok je typickým pahorkatinným tokom odvodňujúcim Bešianskú pahorkatinu a jeho genézu podobne ako ostatné prítoky Žitavy podmienila mladá kvartérna tektonika, čo dokazujú náhle zmeny smeru tokov a asymetrické údolia. Aj keď je v takmer celej dĺžke zregulovaný, jeho ekologická hodnota je pomerne vysoká. Je to dané predovšetkým vlastnosťami vegetačných typov, ktoré reprezentujú porasty ostríc, pálky a trstiny ako aj nerozsiahle brehové porasty vrúb. Horný úsek povodia Telinského potoka náleží do navrhovaného terestrického nadregionálneho biokoridoru, ktoré v Atlase krajiny Slovenska predložili (Miklós, Kočická, Kočický, 2002). Podobne ako pri biokoridore potoka Širočina aj tu navrhujeme vytvoriť po oboch stranách toku pásy trávnych porastov s pravidelným kosením, ktoré budú plniť tak retenčnú ako aj ekologickú funkciu.

Odporúča sa vytvoriť po oboch stranách toku 10 - 20 m široké pásy trávnych porastov s pravidelným kosením, ktoré budú plniť tak retenčnú ako aj ekologickú funkciu.

Lokálny biokoridor - Kanál :

Biokoridor je viazaný na kanál odvodňujúci vlhký okraj nivy Žitavy, niekdajšie územie meandrujúceho vodného toku a zároveň zabezpečuje prepojenie lokálneho biocentra lúka Horný ohaj na nadregionálny biokoridor Žitavy.

Lokálny biokoridor - Kovačovský potok :

Biokoridor Kovačovského potoka reprezentuje štandardný typ lokálneho hydrického biokoridoru, ktorý spája biokoridor Žitavy s lokálnym biocentrom lesného komplexu Židová – Židovský vrch, ktorý zasahuje do katastra v jeho JV cípe iba okrajovo. Jeho pramenná časť spadá do navrhovaného nadregionálneho terestrického biokoridoru v zmysle (Miklós, Kočická, Kočický, 2002).

Odporúča sa vytvoriť po oboch stranách toku 10 - 20 m široké pásy trávnych porastov s pravidelným kosením, ktoré budú plniť tak retenčnú ako aj ekologickú funkciu.

Ekostabilizačné prvky biotické :

Na základe terénneho prieskumu boli vyčlenené ekostabilizačné prvky plniace primárne biotickú funkciu (poskytujúce podmienky pre rozvoj rastlín a živočíchov). Sú to predovšetkým fragmenty lužných lesov, ktoré lemovali koryto a meandre rieky Žitava pred jej reguláciou, ale aj extenzívne obhospodarované maloblokové mozaiky pri Dyčianskych viniciach. Odporúča sa zachovať súčasný stav.

Ekostabilizačné prvky protierózne :

Potenciálna a reálna vodná erózia bola na území hodnotená podľa normy STN 75 4501. S použitím modelu RUSLE boli vyčlenené plochy potenciálne a reálne ohrozené eróziou a s modelom USPED boli vyčlenené depozičné plochy. Na základe týchto podkladov boli vyčlenené interakčné prvky spĺňajúce protieróznú funkciu a tiež boli navrhnuté ďalšie plošné a líniové prvky na svahoch, kde reálna strata pôdy prekračovala prípustnú stratu. V rámci plošných opatrení sa odporúča plochy zatravníť alebo zalesniť. Na plochách je nutné zamedziť pestovaniu plodín s nízkym protieróznym účinkom (kukurica, zemiaky, repa). Navrhované líniové prvky by mali byť 10 - 15 m široké pásy drevín a krovín. Protierózne prvky zadržujú pôdu a znižujú intenzitu povrchového odtoku a tým okrem protieróznej funkcie plnia aj významnú protipovodňovú funkciu.

Ekostabilizačné prvky vsakovacie :

Vsakovacie ekostabilizačné prvky boli vyčlenené na základe analýzy akumulácie povrchového odtoku overenej v teréne. Ide o údolia, kde sa koncentruje povrchový odtok zo svahov a preto nie sú vhodné na hospodársku činnosť. Vsakovacie ekostabilizačné prvky zadržiavajú povrchový odtok z údolí a tým znižujú riziko záplav po intenzívnych zrážkových udalostiach. Na navrhovaných plochách sa odporúča zamedziť hospodárskej činnosti (orbe) a plochy nechať na samovývoj.

Ekostabilizačné prvky komplexné :

Ide o plošné a líniové prvky, ktoré plnia v krajine súčasne viacero funkcií. Jedná sa o biotickú funkciu (podmienky pre rozvoj rastlinných a živočíšnych druhov), protieróznú funkciu (zadržiavanie pôdy a povrchového odtoku), hydrickú funkciu (zadržiavanie a vsak povrchového odtoku), mikroklimatickú funkciu (funkcia vetrolamov), krajinársku funkciu (zvýšenie estetickej hodnoty krajiny), produkčnú funkciu (produkcia biomasy). Navrhnuté boli v prevažnej miere líniové prvky s ohľadom na existujúcu infraštruktúru (existujúce cesty) tak, aby ich výsadba čo najmenej zaberala poľnohospodársku pôdu. Do úvahy sa tiež bralo prevládajúce prúdenie vetra (funkcia vetrolamov) a tiež existujúca kostra ÚSESu (úlohou interakčných prvkov je prepájať kostru ÚSESu s okolitou krajinou).

6. SÍDELNÁ ZELEŇ :

Zeleň je nenahradiiteľnou súčasťou sídiel, zásadne vplýva na kvalitu života a celkový pocit obyvateľov. V sídlach plní viacero funkcií biotickú (zvyšuje druhovú diverzitu, zabezpečuje hniezdne podmienky pre mnohé živočíchy), mikroklimatickú (znižuje teplotné extrémny v lete, ale aj v zime, znižuje rýchlosť vetra, vplýva aj na "pocitovú teplotu", estetickú funkciu, hygienickú (znižovanie hluku a prašnosti), psychosociálnu (pozitívny vplyv na celkovú pohodu človeka), produkčnú (ovocné dreviny, produkcia biomasy). Sídelnú zeleň v meste Vrábľa môžeme rozdeliť na zeleň sídliskovú, zeleň individuálnej bytovej výstavby, zeleň verejných priestorov a zeleň poľnohospodárskych a priemyselných priestorov.

Zeleň sídlisk je najlepšie vyvinutá na sídlisku Kaška, na sídlisku Lúky a Žitava je vyvinutá nedostatočne a preto plní len obmedzene svoje funkcie. Navyše zeleň ustupuje potrebám rozširovania parkovacích priestorov na sídlisku. Ubúdajúce plochy zelene je potrebné kompenzovať výsadbou nových zelených priestorov. Na sídlisku Lúky odporúčame vysadiť stromový parčík v priestore medzi sídliskom a riekou Žitava vedúci až k sútoku Žitavy a Podmájskeho potoka. Na sídlisku Žitava odporúčame rozšíriť park Žitava smerom k rieke.

Zeleň individuálnej bytovej závisí individuálne od jednotlivých majiteľov pozemkov. Je vyvinutá dostatočne a plní svoje funkcie. Napriek tomu odporúčame aj tu (predovšetkým pri projektovaní nových lokalít IBV) vyčleniť priestor na malé parčíky s detskými ihriskami, ktoré by slúžili ako miesto trávenia voľného času, stretávania sa a upevňovania lokálnej komunity.

Zeleň verejných priestorov (škôl, ihrísk, areálov komerčnej občianskej vybavenosti, cintorínov) je prestará a postupne vypadáva. Práve táto najviac vplýva na kvalitu a pohodu života občanov. Preto je nutné čo najskôr pristúpiť k revitalizácii tejto zelene, pričom sa treba držať princípu, že staré stromy budú odstránené až potom ako mladé stromy začnú plniť svoje funkcie (5 - 10 rokov po výsadbe).

Zeleň poľnohospodárskych a priemyselných priestorov je zanedbaná alebo úplne absentuje. Primárnou funkciou tejto zelene je vizuálne oddeliť priemyselné a poľnohospodárske areály od obytných a verejných priestorov. Okrem toho zelené pásy okolo výrobných priestorov eliminujú hluk a filtrujú prípadné nečistoty z priemyselnej výroby. Potrebne je pásom zelene vizuálne oddeliť najmä sídlisko Lúky od priemyselného parku, ale aj vysadiť zelené pásy v okolí poľnohospodárskych areálov. Na výsadbu zelene treba brať dôraz už pri projektovaní priemyselných areálov.

7. OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY :

Na území sa nenachádza žiadne veľkoplošné ani maloplošné chránené územie, ani územie európskeho významu (Natura 2000), ani chránený strom. Najvýznamnejšie lokality z hľadiska biodiverzity sú vodná nádrž Vráble, kde bolo zaevidovaných 141 druhov vtákov (prevažná časť zákonom chránených, patriacich medzi druhy európskeho významu) a nezregulovaná časť rieky Žitava v mestskej časti Horný Oháj (87 druhov vtákov). Odporúča sa zachovať súčasný stav, predovšetkým vodný režim a obhospodarovanie VN, ktoré podmieňujú a udržiavajú mokraďové typy vegetácie. Pri výstavbe severného obchvatu mesta je potrebné vylúčiť priame aj nepriame vplyvy obchvatu na avifaunu vodnej nádrže. Tiež odporúčame zachovať vodný režim na nezregulovanej časti rieky Žitava. Z manažmentových opatrení odporúčame odstraňovať invázne druhy rastlín (predovšetkým javorovec jaseňolistý).

V rámci projektu ÚSES (Izakovičová, Hreško a kol., 2008) boli na území vymapované biotopy podľa Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, Valachovič, eds., 2002) :

Biotopy národného významu :

Kr8 : Vrbové kroviny stojatých vôd - uzavreté porasty krovitých vrúb s výskytom hygrofilných druhov a dominant s typickými bochníkovitými korunami vrby popolavej (*Salix cinerea*) dorastajúce do výšky 2-5 m.

Biotopy európskeho významu :

Vo2 : Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition - porasty žaburínok (*Lemna* sp.) na hladine plávajúcich (natantných) vodných rastlín, štruktúrne veľmi jednoduché, nezakorenené na dne. Osídľujú eutrofné až mezotrofné stojaté vody vrátane rybníkov a umelých vodných nádrží.

Br7 : Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek - vysokobylinné spoločenstvá na brehoch väčších vodných tokov v nížinách a pahorkatinách. Typické je zastúpenie lian a lianel. Majú líniový charakter a invadujú do nich viaceré invázne druhy rastlín.

Lk1 : Nížinné a podhorské kosné lúky - jedno- až dvojkosné lúky s prevahou krmovinársky hodnotných tráv, (napr. ovsík obyčajný, kostrava lúčna a pod.) a bylín. Vyskytujú sa v širšom spektre stanovišť od vlhších po suchšie, s čím súvisí ich veľká variabilita. Sú druhovo pomerne bohaté. Vyskytujú sa v alúviách väčších riek, na násypoch, zatrávnovaných úhoroch, sadoch.

Lk8 : Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi - zaplavované lúky v alúviách riek so zachovaným režimom záplav. Prevažujú travy a ostrice. Druhovo bohaté, dvoj- až trojcosné porasty s dostatkom živín.

Ls: 1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy - tzv. mäkké lužné lesy v alúviách väčších riek so záplavovým režimom a vysokou dynamikou vývoja. Dominantnými drevinami sú vrby a topole, podrast je tvorený nitrofilnými a hygrofilnými druhmi. Sú náchylné na šírenie inváznych druhov. Spoločenská hodnota je 540 Sk,- /m2

Biotopy nezaradené v Prílohe č. 1 vyhlášky 24/2003 :

Vo8 : Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou - bylinné spoločenstvá obojživelných rastlín zväzu Oenanthion aquaticae, ktoré znášajú kolísanie vodnej hladiny. Vyskytujú sa v stojatých a pomaly tečúcich eutrofných vodách. Porasty bývajú často maloplošné a mozaikovité.

Kr7 : Trnkové a lieskové kroviny - kroviny s dominanciou trnky, hlohov, ruže šípovej a polotieňomilných druhov bylín. Vyskytujú sa hojne na medziach a strážach, tvoria remízky, porasty okrajov lesov a lesných ciest. Predstavujú tiež sukcesné štádiá opustených pasienkov.

Lk10 : Vegetácia vysokých ostríc - vlhkofilné druhovo chudobné porasty s kolísavým vodným režimom a výraznou dominanciou vysokých ostríc. Výskyt v údolí riek a potokov a v terénnych depresiách väčšinou v mozaike s inými mokraďovými spoločenstvami.

Lk11 : Trstinové spoločenstvá mokradí (Phragmition) - veľkoplošné, alebo líniové porasty vysokých trstín s výraznou dominanciou trste alebo pálky. Vyskytujú sa v pobrežných oblastiach stojatých alebo mierne tečúcich vôd s kolísajúcou vodnou hladinou počas roka. Produkujú veľké množstvo biomasy.

X9 : Porasty nepôvodných drevín - porasty umelo vysadených alebo spontánne sa šíriacich introdukovaných drevín (agát biely, borovica čierna, gaštan jedlý, topoľ kanadský a pod.). Výsadby sú časté v okolí sídel a komunikácií, najmä v južnej časti Slovenska. Niektoré porasty majú charakter plantáží. V bylinnom podraste sa šíria ruderalne alebo invázne druhy.

B.15. NÁVRH OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA :

Kultúrna pamiatka je hnutelná alebo nehnuteľná vec, ktorá má určitú pamiatkovú hodnotu a z dôvodu jej ochrany je v zmysle Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu na návrh pamiatkového úradu vyhlásená za kultúrnu pamiatku. Pamiatková hodnota kultúrnej pamiatky je súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany.

Nehnutelné kultúrne pamiatky pozostávajú z národných kultúrnych pamiatok a pamiatkových objektov. Evidencia nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok je vedená v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky (ÚZPF SR). Základná ochrana kultúrnej pamiatky je súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu, na trvalé udržiavanie dobrého stavu pamiatky vrátane jej prostredia.

Okrem národných kultúrnych pamiatok sa na území mesta Vráble nachádza množstvo ďalších zaujímavých hnutelných a nehnuteľných vecí, ktoré nie sú zapísané v ÚZPF SR, ale vďaka ich kultúrno – historickým hodnotám si rovnako zaslúžia individuálnu, resp. územnú ochranu.

Navrhované riešenie ÚP mesta Vráble vytvára predpoklady pre zabezpečenie ochrany historických, umelecko-historických, urbanistických a architektonických hodnôt prostredia i objektov. Na základe Všeobecne záväzného nariadenia mesta Vráble č. 9/2014 bola vytvorená Evidencia pamätihodností mesta Vráble. Materiál VZN jednoznačne rozdeľuje pamiatky a pamätihodnosti v meste. Detailne člení miestne pamätihodnosti. Určuje pôsobnosť mesta v oblasti ochrany kultúrnych pamiatok a pamätihodností, vedie ich evidenciu, určuje postup pri zápise, zmene a zrušení zápisu. Ustanovuje práva a povinnosti vlastníkov a určuje pomoc mesta pri ochrane a obnove kultúrnych pamiatok a pamätihodností. Ochrana pamätihodností mesta je súhrn činností a opatrení zameraných

na záchranu, obnovu, využívanie a prezentáciu pamätihodností mesta Vráble.

Z hľadiska historického a kultúrneho významu sú objekty v riešenom území rozdelené :

- na pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu
- na pamiatky miestneho významu, objekty dotvárajúce charakter kultúrno-historického územia, tzv. pamätihodnosti mesta :
 - a./ nehnuteľné veci - objekty sakrálné
 - b./ nehnuteľné veci - objekty profánne
 - c./ nehnuteľné veci - kombinované diela prírody a človeka
 - d./ hnuteľné veci
 - e./ nehmotné veci

V zmysle Zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (tzv. Pamiatkový zákon) Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v riešenom území eviduje nasledovné :

NEHNUTEĽNÉ NÁRODNÉ KULTÚRNE PAMIATKY :

Okres	Mesto	Katastrálne územie	číslo ÚZPF
Nitra	Vráble	Horný Ohaj	1427 / 0
* BOŽIA MUKA – klasicistická prícestná kaplnka z prvej polovice 19. st., Vendelínko			
Nitra	Vráble	Horný Ohaj	1429 / 1
* SÚSOŠIE NA PILIERI - PILIER S PODSTAVCOM A RELIÉFOM - štvorboký, kamenný, z roku 1854			
Nitra	Vráble	Horný Ohaj	1429 / 2
* SÚSOŠIE NA PILIERI - Panna Mária, Kristus – Pieta, súsošie Pietyz roku 1854			
Nitra	Vráble, Hlavná ul.	Vráble	1575 / 0
* KOSTOL - r. - k. kostol Nanebovzatia Panny Márie z rokov 1899 – 1901, neorománska trojlodňová bazilika			

Ostatné objekty, ktoré nie sú z hľadiska Pamiatkového zákona chránené, ovšem sú na návrh obce zaradené do interného zoznamu pamätihodností obce :

P.č. NÁZOV PAMÄTIHODNOSTI, stručný popis : Určenie adresy popisom :

	<u>Nehnuteľné veci - objekty sakrálné :</u>	
1	Súsošie kalvárie pieskovcové neskorobarokové súsošie z roku 1768	Vráble, Hlavná ul., areál kostola
2	Sochy sv. Petra a sv. Pavla pieskovcové sochy v nadživotnej veľkosti zo začiatku 19. storočia	Vráble, Hlavná ul., areál kostola
3	Socha sv. Jána Nepomuckého domom pieskovcová socha z roku 1933	Vráble, Hlavná ulica, pred Stoličným
4	Socha sv. Urbana kamenná plastika zo zač. 20. storočia	Vráble, Vinohrady, Dolný Dušnok
5	Kaplnka sv. Urbana klasicistická stavba z roku 1813	Vráble, Vinohrady, Dolné Prédium
6	Pohrebná kaplnka rodiny Nécsey postavená v roku 1910	Vráble, Vinohrady, Dušnok
7	Pohrebná kaplnka rodiny Godin kaplnku dal postaviť JUDr. Karol Godin v r. 1905	Vráble, Cintorínska ul., Mestský cintorín
8	Pohrebná kaplnka dp. M. Bučka pochádza z roku 1937, v interiéri je súsošie Pieti	Vráble, Cintorínska ul., Mestský cintorín
9	Centrálny kríž kamenný kríž s kovovým korpusom z roku 1896	Vráble, Cintorínska ul., Mestský cintorín
10	Prícestný kríž Postavený v roku 1912	Vráble, koniec Štúrovej ul.
11	Prícestný kríž pieskovcový kríž z roku 1833	Vráble, koniec Levickej ul.

12	Židovský cintorín
založený koncom 19. storočia	Vráble, Družstevná ulica
13	Kostol navšivenia P. Márie
areál cintorína postavený ako kaplnka v druhej polovici 18. storočia	Vráble, časť Dyčka,
14	Prícestná kaplnka
postavená asi v roku 1945, vo vnútri socha Piety	Vráble, časť Dyčka, Dlhá ul.
15	Prícestný kríž
pieskovcový kríž z II. polovice 19. storočia	Vráble, časť Dyčka, Lúčna ul.
16	Prícestný kríž
drevený kríž z plechovým korpusom z roku 1885	Vráble, časť Dyčka, Dlhá ul. č. 48
17	Centrálny kríž
pieskovcový kríž ľudového charakteru z druhej polovice 19. storočia	Vráble, časť Dyčka, cintorín
18	Kostol sv. Imricha
pôvodne baroková kaplnka z roku 1749, prístavba bočnej lode v roku 1958	Vráble, časť Horný Ohaj, Obecná ul.
19	Zvonica
postavená v roku 1878	Vráble, časť Horný Ohaj, Obecná ul.
20	Kaplnka sv. Urbana
postavená v roku 1867	Vráble, časť Horný Ohaj, Vinohrady
21	Kríž
kamenný kríž pred kaplnkou sv. Urbana z roku 1890	Vráble, časť Horný Ohaj, Vinohrady
22	Prícestný kríž
kamenný kríž z roku 1832	Vráble, časť Horný Ohaj, Ohajská ul.
23	Božia muka
malá murovaná prícestná kaplnka s nikou	Vráble, časť Horný Ohaj,
križovatka Ohajskej a Športovej ulice
24	Božia muka
malá murovaná prícestná kaplnka s nikou,
v nej drevená ľudová plastika Piety	Vráble, časť Horný Ohaj,
areál Mašekovho mlyna
25	Súsošie sv. Trojice
Kamenné súsošie z roku 1937	Vráble, časť Horný Ohaj, Obecná ul.
<u>Nehnutelné veci - objekty profánne :</u>		
1	Budova farského úradu
pôvodne neskorobarokový kaštieľ z konca 18. storočia, od roku 1860 farský úrad	Vráble, Hlavná ulica, č. 2
2	Meštiansky dom
z poslednej tretiny 19. storočia	Vráble, Hlavná ulica, č. 4
3	Komplex budov starej octárne
z roku 1872, postavila ju rodina Pollakovcov	Vráble, Hlavná ulica, č. 17
4	Budova Prima Banky
z prelomu 19. a 20. storočia, do 40 rokov 20. storočia slúžila ako peňažný ústav	Vráble, Hlavná ulica, č. 557/34
5	Stoličný dom
v prvej tretine 19. storočia ho dal postaviť Ostrihomský arcibiskup Alexander Rudnay	Vráble, Hlavná ulica, č. 33
6	Nedelákov dom
Budova z konca 19. storočia, neskôr slúžila ako poštový úrad	Vráble, Hlavná ulica, č. 1881
7	Bývalá ľudová banka
budova z konca 19. storočia, neskôr slúžila ako škôlka	Vráble, Hlavná ulica, č. 165
8	Padúchov dom
komplex budov z prelomu 19. a 20. storočia	Vráble, Hlavná ulica, č. 154 a č. 155/19
9	Meštianska vila
budova z 30. rokov 20. storočia	Vráble, Hlavná ulica, č. 156
10	Budova materskej školy
budova zo začiatku 20. storočia, prvá materská škola v meste	Vráble, Hlavná ulica, č. 152/15

11	Bývalá meštianska škola
budova s átriom z prvej polovice 19. storočia	Vráble, Levická ulica
12	Poliklinika
postavená pôvodne ako sídlo Okresného úradu v roku 1926	Vráble, Moravská ulica
13	Meštiansky dom
pochádza z II. polovice 19. storočia, neskôr slúžila ako osvetové stredisko	Vráble, Moravská ulica, č. 282
14	Meštiansky dom
pochádza z II. polovice 19. storočia	Vráble, Moravská ulica, č. 286
15	Budova Daňového úradu
Stavba z prvej polovice 20. storočia	Vráble, Moravská ulica, č. 294
16	Kino Tatra
budova postavená v roku 1936 ako Kultúrny dom T.G. Masaryka	Vráble, Námestie Kpt. Nálepku
17	Bývalý soľný sklad
budova z prvej polovice 19. storočia, neskôr slúžila ako Okresný súd	Vráble, Námestie Kpt. Nálepku
18	Gazdovský dom
Rodinný dom asi z roku 1930, so zachovalou čelnou fasádou	Vráble, Štúrova ulica, č. 67
19	Schikov kaštieľ
stavba zo začiatku 20. storočia, obsahujúca historizujúce prvky	Vráble, Ulica 1. mája
20	Meštianska vila
stavba z 20. rokov 20. storočia slúži ako sídlo JDS	Vráble, Levická ulica, č. 1
21	Meštianska vila
stavba z 20. rokov 20. storočia	Vráble, Levická ulica, č. 472/7
22	Meštianska vila
stavba z 20. rokov 20. storočia	Vráble, Levická ulica, č. 632/52
23	Meštianska vila
stavba z 20. rokov 20. storočia	Vráble, Levická ulica, č. 598/54
24	Základná škola Viliama Záborského
budova z 50. rokov 20. storočia postavená podľa projektu M.M.Harminca	Vráble, Levická ulica
25	Úradnícka zástavba
zástavba rodinných domov z 30. rokov 20. storočia	Vráble, Levická ulica, č.24, č.26, č.28, č.30 a č.32
26	Korencsiho mlyn
mlyn na rieke Žitave z roku 1908	Vráble, koniec Štúrovej ulice
27	Budova sýpky
Hospodárska stavba z prvej tretiny 20. storočia so zachovalým technickým zariadením	Vráble, Kostolná ulica
28	Budova parného mlyna
industriálna architektúra zo začiatku 20. storočia	Vráble, Staničná ulica
29	Budova železničnej stanice
Budova z konca 19. storočia	Vráble, Staničná ulica
30	Archeologická lokalita Fidvár
sídlisko pravekých kultúr od mladšej doby kamennej až po slovanské osídlenie	Vráble, koniec Štúrovej ulice, pravá strana cesty na Žitavce
31	Areál rímsko-katolíckeho kostola
v areáli základy kostola asi z 12. storočia nášho letopočtu	Vráble, Hlavná ulica
32	Pamätník obetiam vojen
travertínový pilón obohaný kovovými reťazami asi z roku 1947	Vráble, Hlavná ulica
33	Pamätník na sídlisku Lúky
pieskovcové súsošie z 80. rokov 20. storočia, pamätník obetiam decembrového štrajku	Vráble, Sídlisko Lúky
34	Socha Žena s ovečkou
keramická socha od akademickej sochárky Zuzany Marciňovej - Hetminskej	Vráble, Čerešňové námestie

35	Súsošie v parku Kpt. Nálepku
súsošie z hliníkovej zliatiny z roku 1971 v nadživotnej veľkosti, autor Pavol Chrt'án	Vrábľe, park na Námestí Kpt. Nálepku
36	Hrob československých legionárov
kamenný náhrobok z 50. rokov 20. storočia	Vrábľe, cintorín vo Vrábľoch
37	Hrob maďarských komunardov
jednoduchý mramorový náhrobok	Vrábľe, cintorín vo Vrábľoch
38	Váradyho kúria
zemianska kúria z prelomu 19. a 20. storočia	Vrábľe, časť Dyčka, Gaštanová ul., č. 91
39	Zvonica pri požiarnej zbrojnici
zvonica z 30. rokov 20. storočia	Vrábľe, časť Dyčka, Dlhá ulica
40	Dom ľudovej architektúry
ukážka ľudovej architektúry zo začiatku 20. storočia	Vrábľe, časť Horný Ohaj, č. 97

Nehnutelné veci - kombinované diela prírody a človeka :

1	Strom platan
dva stromy pochádzajúce z pôvodnej výsadby Hlavnej ulice zo začiatku 20. storočia	Vrábľe, Hlavná ulica, pred budovou č. 6
2	Stromy agáty a tuje
pochádzajúce z pôvodnej výsadby parku z 30.-tich rokov 20. storočia	Vrábľe, Hlavná ulica, areál kostola

DÔLEŽITÉ OBJEKTY Z HĽADISKA ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZÍSK :

1. V katastrálnom území Horný Oháj, severne a východne od intravilánu sa nachádza sídlisková archeologická lokalita datovaná do obdobia neskorej doby kamennej (lengyelské a badenská kultúra) a do obdobia staršej doby železnej (kalenderberská kultúra). V katastrálnom území Vrábľe sa nachádza viacero archeologických lokalít situovaných v intraviláne a extraviláne mesta. V severnej časti intravilánu ide o archeologické lokality z obdobia neskorej doby kamennej, staršej a mladšej doby železnej, z doby rímskej a stredoveku. Pohrebisko z veľkomoravského obdobia bolo zistené na bývalej ulici Červenej armády. Východne od mesta bolo zistené osídlenie v dobe rímskej. Archeologické nálezy z obdobia stredoveku možno predpokladať v širšom okolí kostola.

Protiturecká pevnosť zo 17. storočia sa pravdepodobne nachádzala v priestore južného okraja súčasného mesta. Výskyt doteraz neznámych archeologických nálezísk je možné predpokladať aj v ďalších polohách.

2. Mimoriadnu pozornosť si zo strany odborníkov, štátnej správy a samosprávy zasluhuje archeologická lokalita Fidvár v južnej časti extravilánu mesta. Ide o opevnenú osadu zo staršej doby bronzovej s unikátnym urbanizmom. Krajský PÚ v Nitre z tohto dôvodu spracuje podnet na jej zápis do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu.

3. V intraviláne a extraviláne mesta Vrábľe sú evidované koncentrácie archeologických lokalít. Ide o archeologické sídliskové nálezy z obdobia neolitu a sídliskové nálezy z obdobia včasného, vrcholného a neskorého stredoveku a novoveku a na viacerých miestach predpokladáme výskyt ďalších archeologických nálezísk.

Všetky tieto objekty, resp. územia sú v ÚPN – O VRÁBĽE rešpektované a zakomponované do urbanistickej a priestorovej štruktúry riešeného územia.

Ochrana archeologických nálezísk a ich pamiatkových hodnôt pri realizácii plánovanej výstavby bude zabezpečená v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu formou záchranného archeologického výskumu s dostatočným časovým predstihom. Pri realizácii plánovanej výstavby bude nevyhnutné zabezpečiť ochranu pamiatkových hodnôt na riešenom území v zmysle príslušných ustanovení zákona o ochrane pamiatkového fondu. Ku každej pripravovanej stavebnej činnosti na posudzovanom území je potrebné vyžiadať v zmysle pamiatkového zákona vyjadrenie dotknutého orgánu štátnej správy, ktorý určí spôsob ochrany evidovaných a potencionálnych archeologických nálezísk a nálezov.

B.16. DOPRAVA A PREPRAVNÉ VZŤAHY :**1. ŠIRŠIE VZŤAHY - NÁVÄZNOSŤ NA NADRADENÝ DOPRAVNÝ SYSTÉM :**

Z hľadiska sídelnej infraštruktúry je na území riešeného SÚ 6 urbanistických častí :

- Centrum (administratíva, občianska vybavenosť, komplexná bytová výstavba)
- Juh (individuálna bytová zástavba)
- Sever (individuálna bytová zástavba, občianska vybavenosť)
- Priemyselný areál (výroba, sklady, administratíva)
- Horný Ohaj (individuálna bytová zástavba, zariadenia občianskej vybavenosti)
- Dyčka (individuálna bytová zástavba, zariadenia občianskej vybavenosti)

Všetky tieto urbanistické časti sú vzájomne dopravne prepojené kostrou ciest I, II, III triedy a miestnymi zbernými a prístupovými komunikáciami.

*** Cestná sieť :**

Najdôležitejším druhom dopravy v riešenom SÚ je cestná doprava. Zastavaným územím mesta Vráble vedie trasa cesty I/51 Trnava - Nitra - Levice, ktorá tvorí spojniciu s diaľnicou D1 (E 75) a dvoch ciest európskeho významu E 571 západ - východ (Bratislava - Nitra - Zvolen - Rožňava - Košice) a E 77 sever - juh (Varšava - Budapešť).

Na nadradenú trasu cesty I/51 sa priamo v meste pripájajú cesty regionálneho významu :

- II/511 (Partizánske, pripoj. na I/64 - Zlaté Moravce - Vráble - Dvory nad Žitavou, pripojenie na I/75 – Bajč, pripoj. na I/64)
- III/1627 (05111) (Vráble - miestna časť Horný Ohaj - Tajná- Čierne Kľačany)

Katastrálnym územím mesta Vráble prechádzajú aj trasy regionálnych ciest :

- III/1650 (05146) Vráble - Dyčka, z cesty I/51 smer Uľany nad Žitavou na cestu II/580
- III/1645 (05141) z III/05146 na Veľký Cetín na cestu III/05137
- III/1651 (05148) časť Horný Ohaj - Tajná - Telince na cestu I/51
- III/1657 (06417) Vráble z cesty II/511 - Tehla - Beša na cestu II/580

*** Železničná sieť :**

Druhým, ale ustupujúcim prevádzkovaným druhom dopravy v riešenom území je železničná doprava. Katastrálnym územím mesta Vráble prechádza lokálna jednokoľajová neelektrifikovaná železničná trať Uľany nad Žitavou - Zlaté Moravce, TÚ 3051. V Uľanoch sa pripája na trať Šurany - Levice, v Zlatých Moravciach na južný železničný ťah Slovenska.

Na severovýchodnom okraji zastavaného územia mesta Vráble je situovaná malá železničná stanica s čakárňou a výdajňou cestovných lístkov. Denne vybaví iba 9 osobných vlakov "lokálok". Veľká manipulačná plocha ako súčasť železničnej stanice je využitá minimálne. Nákladnú prepravu aj v tomto regióne nahrádza automobilová preprava.

*** Autobusová preprava :**

Hromadnú prepravu osôb v meste Vráble a širšom území zabezpečuje predovšetkým autobusová doprava. Prevádzkovateľom prímestskej dopravy je predovšetkým spoločnosť Arriva Transport a.s. (predtým Veolia) so sídlom v Nitre s 22 autobusmi na prímestských linkách a 1 na diaľkovej linke do Bratislavy.

Okrem týchto liniek prechádzajú Vráblami aj 3 prímestské linky Arriva Nové Zámky (predtým SAD) a 10 diaľkových liniek iných prepravcov, ktorými sú Vráble spojené aj s Českom a Maďarskom.

V roku vykonania PaR zaevidoval hlavný prepravca 1 392 700 prepravených osôb za rok.

*** Iné druhy dopravy :**

V záujmovom území sídelného útvaru sa letecká ani vodná doprava neprevádzkujú.

*** Hlavné prepravné ciele :**

Hlavné prepravné vzťahy vznikajú hlavne s okresným a krajským mestom Nitra. Potom sú to aj ciele s pracovnými príležitosťami v Mochovciach, Leviciach, menej v Zlatých Moravciach.

Dostupnosť týchto prepravných cieľov :	cieľ	km	čas (min.)
	Nitra	22	20
	Mochovce	24	25
	Levice	25	24
	Zlaté Moravce	16	20

2. CESTNÁ DOPRAVA :

2.1. Cesty I., II. a III. triedy :

Cestnú dopravnú páterovú os mesta predstavuje prieťah cesty I/51 Nitra - Levice v smere západ - východ priamo cez centrálnu zónu mesta. Základná komunikačná kostra mesta je okrem tejto cesty I. triedy tvorená cestami :

- II/511, v centre mesta pripojená na prieťah cesty I/51
- III/1627 (05111) s pripojením na prieťah cesty I/51

Z miestnych komunikácií do základnej komunikačnej siete mesta patrí ulica 1.mája od cesty I/51 cez autobusovú stanicu s napojením na cestu II/511.

Katastrálnym územím mesta Vráble prechádzajú aj trasy regionálnych ciest :

- III/1650 (05146) smer Uľany nad Žitavou na cestu II/580
- III/1645 (05141) v časti Dyčka z III/05146 na Veľký Cetín na cestu III/05137
- III/1651 (05148) v časti Horný Ohaj - Tajná - Telince na cestu I/51
- III/1657 (06417) za južným okrajom Vrábiel z cesty II/511 - Tehla - Beša na cestu II/580

Dĺžka ciest v zastavanom území :

Vráble	- cesta I/51 :	1 730 m
	- cesta II/511 :	3 070 m
	- cesta III/1627 (05111) :	915 m
	- cesta III/1657 (06417) :	315 m
Dyčka	- cesta III/1650 (05146) :	1 180 m
	- cesta III/1651 (05141) :	90 m
Horný Ohaj	- cesta III/1627 (05111) :	750 m

Dopravný systém tvorený základnou komunikačnou kostrou je z dôvodu vedenia prieťahu cesty I/51 a II/511 centrálnou zónou mesta nevhodný. Veľkým negatívom je križovatka týchto dvoch ciest v absolútnom centre pred Mestským úradom, preto najvyššia intenzita je kumulovaná v jadre centrálnej zóny mesta.

Porovnanie nárastu intenzity automobilovej dopravy na hlavnej cestnej sieti :

Cesta :	Sčítací úsek, miesto :	intenzita sk.v/deň		
		r.1990	r.2005	r. 2010
I/51	pred ČSPH, výpad Nitra	6 080	11 948	16 570
I/51	pri Žitave pred PParkom	6 840	12 760	15 880
I/51	Levická ul., výpad Levice	4 040	6 391	9 625
II/1627 (5111)	Štúrova, výpad Dvory n/Žitavou	2 000	4 095	5 140

Z uvedeného porovnania je zrejmé, že za 20 rokov vzrástla intenzita dopravy viac ako 100%. Z uvedených intenzít tvorí tranzitná doprava 85% a ťažké nákladné vozidlá 18-20%. Najvyššia intenzita je kumulovaná v jadre centrálnej zóny mesta.

Výsledky z celoštátneho sčítania dopravy v r. 2015 pre ďalšie porovnania ešte neboli k dispozícii.

Cesta I/51 :

- * **Doterajšie zatriedenie a kategórie :** Mimo zastavaného územia : C 9,5/70
V zastavanom území : funkcia zberná B2

Nie je vhodným prieťahom cez centrálnu zónu. Dopravnou funkciou rušivo pôsobí na životné prostredie centrálnej zóny. Zberná funkcia sa tu prelína s funkciou obsluhy územia. Šírkovým usporiadaním na

prieťahu len čiastočne na ul. Hlavná spĺňa normovú kategóriu MZ 13,5. V ostanej časti prieťahu spĺňa len kategóriu MZ 8,5.

*** Koncept návrhu preložky :**

Cesta I/51 tvoriaca prieťah Vráblami je spojniciou ciest európskeho významu, preto musí byť venovaná pozornosť vedeniu jej trasy. Navrhuje sa odbremeniť dopravnú záťaž s centra mesta vybudovaním severovýchodného obchvatu mesta v zmysle PD pre územné rozhodnutie spracovanú Dopravoprojektom Bratislava. Tým bude odstránená aj bodová záhada v úrovňovom križovaní cesty so železničnou traťou. Najväčšia dĺžka preložky je trasovaná mimo zastavaného územia ako viadukt nad vodné plochy, nad železničnú trať, nad cestou II/511 i nad zástavbou. Mesto musí zabezpečiť v trase preložky stavebnú uzáveru a rezervu plôch pod touto stavbou.

Návrhová kategória : C 11,5/80

V prípade výstavby a sprevádzkovania preložky sa intenzita cestnej premávky v súčasnej trase cesty I/51 podstatne zníži. Predpokladá sa aj preklasifikácia na cestu III. triedy a tým aj možnosť ponechania úrovňového križovania so železničnou traťou pred vstupom do mesta od Nitry.

*** Koncept návrhu v prípade ponechania cesty v pôvodnej trase :**

Navrhuje sa mimoúrovňové križovanie železničnej trate pred vstupom do mesta od Nitry. Vzhľadom na blízky kontakt križovatky v pripojení cesty III/05146 je potrebný odsun trasy cesty I/51 i cesty III. triedy pre predpokladaný typ trubkovej križovatky.

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné :

- mimo zastavaného územia v kategórii : C 11,5/80 v zmysle STN 73 6101
- v zastavanom území zaradiť do funkčnej triedy B1 v kategórii : MZ 14/60 v zmysle STN 73 6110

Cesta II/511 : (časť Vráble)

*** Doterajšie zatriedenie a kategórie :** Mimo zastavaného územia : C 7,5/60
V zastavanom území : funkcia zberná B3.

V úseku od cesty I/51 smer na Zl. Moravce po areál fi HTP Slovakia má dostatočnú kategóriu MZ 8,5 ďalej až po koniec zastavanej časti len MOK 7,5. V úseku od cesty I/51 na ul. Hlavná má dostatočnú kategóriu MO 12. V úseku od Námestia kpt. Nálepku smer Dvory n/Žitavou už len MOK 7,5.

*** Koncept návrhu :**

V prípade ponechania trasy cesty I/51v súčasnej trase cez zastavané územie mesta a teda aj ponechania vysokej intenzity premávky sa navrhuje prebudovať súčasnú usmernenú trojramennú križovatku s cestou I/51 pri ČSPHM na malú okružnú križovatku, z dôvodu doplnenia štvrtého ramena miestnej komunikácie do plánovaného územia viacpodlažnej bytovej zástavby pozdĺž rieky Žitava.

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné :

- mimo zastavaného územia v kategórii : C 9,5/70 v zmysle STN 73 6101
- v zastavanom území zaradiť do funkčnej triedy B2 v kategóriách v zmysle STN 73 6110 :
 - MZ 12/50 v úseku od cesty I/51 – ul. Hlavná, po kostol
 - MZ 8,5/50 (redukovanej MZ 12/50 o parkovacie pruhy) v trase Staničnej ulice od Zlatých Moraviec po cestu I/51 a v trase Štúrovej ulice od kostola po koniec zastavaného územia na Nové Zámky
- dobudovať výbočiská autobusových zastávok na samostatných zastávkových pruhoch v zmysle STN 73 6425

Cesta III/1627 (III/05111) : (časť Horný Ohaj)

*** Doterajšie zatriedenie a kategórie :** Mimo zastavaného územia : C 7,5/60
V zastavanom území : funkcia zberná B3.

V prieťahovom úseku cez mestskú časť Horný Ohaj je v obslužnej kategórii MOK 7,5/50 nedostatočná s bodovými a líniovými záhadami.

*** Koncept návrhu :**

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné :

- mimo zastavaného územia rešpektovať v kategórii : C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101
- v zastavanom území pre funkčnú triedu B3 rezervovať koridor pre kategóriu MZ 8/50

v zmysle STN 73 6110

- odstrániť bodové závady :

* dobudovať samostatné zastávkové pruh na začiatku mestskej časti

* sprehľadniť trasu v križovatkách (pri kostole, pri ihrisku, pri odbočke na most Žitava rozšírením vozovky a zväčšením polomerov odbočovacích oblúkov, k čomu je potrebné vyhlásiť stavebnú uzáveru na príľahlých pozemkoch

Cesta III/1645 (05141) : (časť Dyčka)

* **Doterajšie zatriedenie a kategórie :**

Mimo zastavaného územia : C 7,5/60

V zastavanom území : funkcia zberná B3.

V krátkom úseku cez mestskú časť Dyčka v smere na Veľký Cetín je v obslužnej kategórii MOK 7,5/50 nedostatočná s bodovou závadou v križení so železničnou traťou - bez závor a výstražnej zvukovej a svetelnej signalizácie a chýbajúce výbočiská autobusovej zastávky v zmysle STN 73 6425

* **Koncept návrhu :**

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné :

- mimo zastavaného územia rešpektovať v kategórii : C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101, dobudovať výstražné zvukové a svetelné zabezpečenie i priecestie gumokovom

- v zastavanom území pre funkčnú triedu B3 rezervovať koridor pre kategóriu MZ 8/50 v zmysle STN 73 6110

- odstrániť bodovú závalu ktorou sú chýbajúce výbočiská autobusovej zastávky

Cesta III/1650 (05146) : (časť Dyčka)

* **Doterajšie zatriedenie a kategórie :**

Mimo zastavaného územia : C 7,5/60

V zastavanom území : funkcia zberná B3.

V prietahovom úseku cez mestskú časť Dyčka má len nedostatočnú kategóriu obslužnej komunikácie MOK 7,5, chýbajú výbočiská autobusových zastávok.

* **Koncept návrhu :**

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné :

- mimo zastavaného územia rešpektovať v kategórii : C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101

- v zastavanom území pre funkčnú triedu B3 rezervovať koridor pre kategóriu MZ 8/50 v zmysle STN 73 6110

- dobudovať všetky samostatné zastávkové pruhy v zmysle STN 73 64 25

Cesta III/1651 (05148) : (časť Horný Ohaj)

* **Doterajšie zatriedenie a kategórie :**

Len v trase mimo zastavaného územia do obce Tajná, za hranicou obce pripojená na cestu III/05111. Kategória C 7,5/60.

* **Koncept návrhu :**

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné :

- mimo zastavaného územia rešpektovať v súčasnej kategórii : C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101

Cesta III/1657 (06417) : (Vráble)

* **Doterajšie zatriedenie a kategórie :**

Mimo zastavaného územia : C 7,5/60

V zastavanom území : funkcia zberná B3.

V krátkom úseku cez intravilán mesta má len nedostatočnú kategóriu obslužnej komunikácie MOK7,5.

* **Koncept návrhu :**

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné :

- mimo zastavaného územia rešpektovať v kategórii : C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101

- v zastavanom území pre funkčnú triedu B3 rezervovať koridor pre kategóriu MZ 8/50 v zmysle STN 73 6110

2.2. Miestne komunikácie :

Celkový dopravný systém mesta je ortogonálny, ktorý je pre malé mestá ale pre Vráble nevhodný z hľadiska funkčného triedenia, vynúteného nevhodnou prietahovou polohou ciest I/51 a II/511. Všetky súčasné miestne komunikácie boli v PaR zaradené do funkčných tried C3 - obslužné prístupové.

Koncept Územného plánu navrhuje viacero nových lokalít pre bývanie formou IBV aj v bytových domoch i území pre priemysel a výrobu. Z hľadiska koncepcie rozvoja miestnej komunikačnej siete si to vyžaduje potrebu zmeny funkcií niektorých MK na funkčné triedy C2 - obslužné spojovacie a to hlavne tých, ktoré dopĺňajú prepojenia zberných komunikácií funkčných tried B1, B2, B3 aj cez územie obytných častí.

S funkčnou triedou C2 sa uvažuje v prepojeniach :

- cesty I/51 a III/1627 (III/05111) primárnou komunikáciou trasovanou územím Priemyselného parku (PP) a západným okrajom zástavby časti Dyčka do centra tejto časti, a za predpokladu realizácie preložky cesty I/51 mimoúrovňovým križovaním pod trasou preložky, aj s jednostranným pripojením PP (výjazd od Nitry, výjazd na Levice)
- cesty III/1650 (05146) od Dyčky do centra Vrábel s Kostolnou ulicou a cestou II/511 po Žitavskej ulici (zrušením pozdĺžneho parkovania), s premostením toku Žitavy, v kategórii MO 8/40
- cesty I/51 od križovatky s cestou II/511 okrajom navrhovanej dostavby bytových domov pozdĺž toku Žitavy na nový prepoj k Dyčke, v kategórii MO 8/40
- cesty I/51 od križovatky s cestou III/1627 (05111) cez autobusovú stanicu na cestu II/511, v kategórii MO 8/40, so zrušením pozdĺžneho parkovania v prípade ponechania autobusovej stanice, naopak v prípade preložky autobusovej stanice bude súčasný areál využitý pre komerčné účely a rozšírenia nedostatku parkovacích miest v tomto území
- cesty I/51 s cestou III/1657 (06417) po uliciach IBV Juh (Družstevná,, Partizánska)
- cesty I/51 od konca zástavby za PD smer Levice s cestou II/511 po ulici IBV Juh (Cintorínska)
- cesty I/51 cez územie IBV Sever s cestou III/1627 (05111) po ulici Chalúpkova

Ostatné miestne komunikácie s požiadavkami i možnosťami priamej dopravnej obsluhy objektov zostanú vo funkčnej triede C3 - obslužné prístupové a to jak v súčasných trasách, tak aj v lokalitách navrhovanej zástavby.

2.2.1. Mesto Vráble :

*** Charakteristika stavu a súčasné zatriedenie :**

Vzhľadom na pomerne hustú sieť ciest II. a III. triedy a prietah cesty I/51 zastavaným územím, miestne komunikácie už len dopĺňajú komunikačnú kostru mesta. Všetky majú charakteristiky miestnych obslužných komunikácií s priamou obsluhou objektov priľahlej zástavby resp. vybavenosti. Niektoré ulice sú zaslepené, bez otočiek. Najrozvinutejšia a normovo zodpovedajúca funkčnému zaradeniu je sieť miestnych komunikácií na obytných sídliskách Žitava, Zlatníanka a na nových územiach IBV v mestských kategóriách MO s chodníkmi a MOK s krajinami. Tu nie je potrebné meniť ich funkčné zatriedenia ani kategórie.

Všetky miestne komunikácie v centre mesta v kategóriách MO s chodníkmi sú spevnené, niektoré so zlým technickým stavom povrchu vozovky. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nevhodným šírkovým usporiadaniam (MO4,5/0, MO5/30) obojsmerná. Kategórie komunikácií na sídliskách zodpovedajú ich funkčnému zatriedeniu, kryt komunikácie je asfaltový bez výtlkov. Komunikácie na predmestiach mesta v kategóriách MOK sú zväčša v zlom technickom stave, niektoré nespevnené, bez chodníkov. Aj po trasách miestnych komunikácií sú prevádzkované autobusové linky.

1./ Z miestnych komunikácií do základnej komunikačnej siete mesta patrí ulica 1.mája od cesty I/51 cez autobusovú stanicu s napojením na cestu II/511. V obslužnej kategórii MO 7 zabezpečuje aj pozdĺžne parkovanie v celej dĺžke zo strany prevádzok.

2./ V severnej časti mesta za riekou Žitava je novovybudovaná jedna miestna komunikácia z trasy cesty I/51 do územia Priemyselného parku. Ostatné komunikácie sprístupňujúce jednotlivé prevádzky

parku sú účelové, v správe a v majetku jednotlivých firiem a druhá MK sprístupňujúca Železničnú stanicu z trasy cesty II/511.

3./ Z trasy cesty I/51 i cesty III/1650 (05146) je viacerými účelovými komunikáciami pripojená oblasť Viníc s chatami a niekoľkými objektami drobných prevádzok.

4./ Miestne komunikácie v jadre centrálnej časti mesta sprístupňujú predovšetkým objekty vybavenosti, služieb a prevádzkárni obsluhnými komunikáciami funkčnej triedy C3 v obojsmerných i jednosmerných kategóriách MO, s možnosťou pozdĺžneho parkovania.

5./ Územia troch obytných súborov (sídliisk Lúky, Žitava a Kaška) je obsluhované miestnymi obsluhnými komunikáciami obojsmerných i jednosmerných kategórií v zmysle STN 73 6110 - kategórie MO funkčných tried C3.

6./ Obytné územia s individuálnou zástavbou sú obsluhované miestnymi komunikáciami C3 kategóriami MOK s krajinami. Väčšinou sa jedná o obojsmerné dvojpruhové kategórie v zmysle STN 736110, ktorými sú obytné časti pripojené na hlavnú kostru ciest I, II a III triedy. Južný okraj tohoto územia je ohraničený bezprašnou účelovou komunikáciou šírky 4,00 m, pripojenou na cestu I/51 pred areálom Poľnohospodárskeho družstva.

7./ Výrobný areál Matador s autobusovými zastávkami a šikmým parkovaním na vstupe do mesta od Nitry je sprístupnený účelovou komunikáciou vybudovanou v kategórii MO 7,5/30.

8./ Autobusové linky sú trasované len obytnej skupine IBV Sever jednosmerne po okruhu ulicami Dukelská, Podmájska, Chalúpkova. V miestach zastávok nie sú zriadené zastávkové pruhy ani čakárenské prístrešky.

*** Koncept návrhu :**

1./ Na ulici 1 mája ktorá patrí do základnej komunikačnej siete mesta od cesty I/51 cez autobusovú stanicu s napojením na cestu II/511 je nutné pre zabezpečenie potrebnej kategórie MO 8/40 pre funkčnú triedu C2 pozdĺžne parkovanie v celej dĺžke zo strany prevádzok zrušiť.

2./ Z trasy cesty I/51 do územia Priemyselného parku je kategória primárnej komunikácie MO 8/40 dostatočná. Parkovanie areálov výroby je zabezpečené na plochách mimo jej dopravného priestoru. Preto je možné jej zatriedenie do funkčnej triedy C2 a prepojenie na cestu III/1627 (05111) do centra časti Dyčka , a za predpokladu realizácie preložky cesty I/51 mimoúrovňovým križovaním pod trasou preložky, aj s jednostranným pripojením PP (vjazd od Nitry, výjazd na Levice).

Druhá MK v tomto území sprístupňujúca Železničnú stanicu z trasy cesty II/511 kategórie MOK 7,5 vzhľadom na jej minimálne využívanie je tiež vyhovujúca.

3./ Účelové komunikácie sprístupňujúce oblasť Viníc s chatami a niekoľkými objektami drobných prevádzok nemajú pre mesto z dopravného hľadiska zásadný význam. Jestvujúce jednopruhové kategórie MOK 4,0 sú využívané obojsmerne, preto je potrebné nájsť rezervy plôch na vybudovanie výbočísk v zmysle STN 73. Na troch miestach križujú komunikácie železničnú jednokľajovú trať bez zabezpečenia. Priecestia je potrebné vybaviť závorami, výstražnou svetelnou a zvukovou signalizáciou i novou úpravou gumokovom.

4./ Miestne komunikácie v jadre centrálnej časti mesta sprístupňujú predovšetkým objekty vybavenosti, služieb, administratívy a prevádzkárni obsluhnými komunikáciami sú vybudované v dostatočných obojsmerných i jednosmerných kategóriách MO 8 až MO 4,5, s možnosťou pozdĺžneho i kolmého parkovania.

5./ Najnovšie obslužné komunikácie obojsmerných i jednosmerných kategórií na území troch obytných sídiel Lúky, Žitava a Kaška sú už vybudované v zmysle STN 73 6110 vo vyhovujúcich kategóriách MO 8, MO 7.

6./ Obytné územia s individuálnou zástavbou sú obsluhované miestnymi komunikáciami kategórií MOK 7,5, MOK 6,5, MOK 6,0 ale aj MOK 5,0 s krajinami. Väčšinou sa jedná o obojsmerné dvojpruhové kategórie v zmysle STN 736110, ktorými sú obytné časti pripojené na hlavnú kostru. Na kategóriách so šírkou vozovky menej ako 5,00 m je potrebné pre obojsmerné prevádzkovanie zabezpečiť rozšírenie, alebo dobudovať výhybne. V opačnom prípade je potrebné zmeniť dopravným značením organizáciu dopravy pre jednosmernú prevádzku.

7./ Sprístupnenie výrobného areálu Matador s autobusovými zastávkami a šikmým parkovaním na vstupe do mesta od Nitry účelovou komunikáciou kategórie MO 7,5/30 je vyhovujúce.

8./ V trasách autobusových liniek na území v IBV Sever je potrebné priestor zastávok vyznačiť na vozovkách vodorovným dopravným značením v zmysle STN 73 6425, nakoľko tu nie sú možnosti zriadenia samostatných zastávkových pruhov z dôvodu nedostatočnej šírky uličných priestorov. Chýbajúce čakárenské prístrešky treba osadiť min. jednostranne.

9./ Komunikácie v lokalitách navrhovanej zástavby a nové prepojenia.

Jedná sa o lokality :

* Bytové domy (BD) Dlhú lúky o oboch strán rieky Žitava :

Komunikačná sieť bude vybudovaná v parametroch prístupových komunikácií funkčnej triedy C2 a C3 v kategóriách podľa STN 73 6110/O1, s prevažujúcimi obojsmernými kategóriami MO 7,5/30. V kategórii MO 8/40 sa navrhuje len komunikácia v trase pozdĺžnej osi lokalita pripojená na cestu I/51.

* IBV Sever :

Komunikačná sieť bude vybudovaná v parametroch prístupových komunikácií funkčnej triedy C3 v kategóriách podľa STN 73 6110/O1, s prevažujúcimi obojsmernými kategóriami MO 7,5/40 a 30, komunikácia vedená východným okrajom zástavby sa ponechá v kategórii MOK 7,5/40.

Vozovka Chalúpkove ulice (od cesty I/51 cez územie IBV Sever s cestou III/1627 (05111) bude upravená na šírkové parametre pre funkčnú triedu C2 a kategóriu MOK 7,5/40.

* IBV Juh :

Komunikačná sieť bude vybudovaná v parametroch prístupových komunikácií funkčnej triedy C3 v kategóriách podľa STN 73 6110/O1, s prevažujúcimi obojsmernými kategóriami MO 7,5/40 a 30 a to až k územiu navrhovanej priemyselnej výroby pri areáli ČOV.

Od ČOV bude komunikáciou účelovou s pripojením na trasu cesty III/05146 na konci zastavaného územia mestskej časti Dyčka, s premostením rieky Žitavy.

Cez toto územie sú navrhnuté dve prepojenia ciest I, II, III. triedy vo funkčnej triede C2 v kategóriách MOK 7,5/40 po uliciach Družstevná, Partizánska, Cintorínska.

* Priemyselný park :

Z hľadiska odľahčenia dopravy z križovatky I/51 - prístupová komunikácia PP sa navrhuje prepojenie z územia PP aj na Staničnú ulicu (cestu II/511).

Táto prepojovacia komunikácia sa navrhuje pre funkčnú triedu C3, v mestskej kategórii MO 7/30. Typ stykovej križovatky sa vyrieši v PD pre územné rozhodnutie.

Stavba tejto komunikácie bude verejno-prospešnou stavbou (označenie D3-9).

2.2.2. Mestská časť Horný Ohaj :

*** Charakteristika stavu a súčasné zatriedenie**

1./ Hlavnú komunikačnú os tejto mestskej časti tvorí prieťah cesty III/1627 (05111). Na túto dopravnú os je pripojené sieť miestnych prístupových komunikácií funkčnej triedy C3. Vo východnej časti od rieky Žitava sú všetky v kategóriách MOK 7,5, aj v jednosmerných kategóriách MOK 4,5 s krajinami, prevádzkové obojsmerne, bez výhybní, bez obrátisk na zalepených uliciach.

2./ V západnej časti za riekou Žitava je iba jedna ulica (Poľná) v kategórii MO 7,5, ostatné s krajinami MOK 6,0 a MOK 5,0. Rozostavaná tu bola aj obytná skupina IBV, súčasťou ktorej sú prístupové komunikácie dobudované v kategóriách STN 736110.

3./ Obe časti Horného Ohaja sú cez Žitavu prepojené mostným objektom v trase Mostnej ulice. Most nosnosti 12 ton tvorí bodovú závalu z dôvodov nedostatočnej šírky vozovky 5,0 m i chýbajúcich chodníkov. Obojstranné ocelové zábradlie je odsadené od vozovky za bezpečnostnými pásmi 600 mm fyzicky zvýšeným obrubníkom.

4./ Od okraja východnej hranice zastavaného územia vedie spevnená účelová komunikácia šírky 5 m do areálu Poľnohospodárskeho družstva.

*** Koncept návrhu :**

1./ Vo východnej časti od rieky Žitava dovoľujú plošné možnosti dobudovanie výhybní na jednopruhovými komunikáciách prevádzkovaných obojsmerne, aj dobudovanie obrátisk na zaslepených uliciach.

2./ V západnej časti za riekou Žitava treba ako súčasť navrhovanej zástavby formou IBV uvažovať s verejnoprospešnou stavbou komunikácie funkčnej triedy C2 v kategórii MOK 7,5/40, prepájajúcou územie PP západným okrajom zástavby, premostením toku Žitava, prebudovaním v jestvujúcej trase, s pripojením na cestu III. triedy.

3./ Odstránenie bodovej závary v premostení toku Žitavy rekonštrukciou mostného objektu na zaťaženie nákladnými súpravami bude súčasťou výstavby prepojenia primárnej komunikácie z PP pod trasu preložky cesty I/51 na cestu III. triedy v centrálnej polohe časti Horný Ohaj.

4./ Spevnená účelová komunikácia šírky 5 m sprístupňujúca areál Poľnohospodárskeho družstva zostane v účelovej funkcii a v jestvujúcej šírke 5,00 m.

5./ Komunikácie v lokalitách navrhovanej zástavby a nové prepojenia :

* Koncept Územného plánu navrhuje novú lokalitu pre bývanie formou IBV len v západnej časti za riekou Žitava. V tejto lokalite sa uvažuje s kategóriami MOK 7,5/30 a v trase prepojenia z územím PP s MOK 7,5/40 podľa STN 736110/O1, ktorou sa Horný Ohaj pripojí aj na trasu cesty II/511.

S pripojením tejto mestskej časti na preložku cesty I/51 sa však neuvažuje, križovanie pod trasou preložky bude mimoúrovňové.

2.2.3. Mestská časť Dyčka :*** Charakteristika stavu a súčasné zatriedenie :**

1./ Pozdĺžnou osou tejto časti vedie prietok cesty III/1650 (05146). Na túto dopravnú os je okrem cesty III/1645 (05141) smer Veľký Cetín pripojená jedna účelová komunikácia premenlivej šírky 3,00 - 3,50 m sprístupňujúca cintorín v krížení so železničnou traťou Tu 3051, ktorej vozovka je v havarijnom stave. Železničné priecestie bez závor nie je zabezpečené závorami a ani výstražnou signalizáciou. Z opačnej strany sú na cestu III. triedy pripojené aj ďalšie štyri miestne komunikácie. Všetky funkčnej triedy C3 v jednopruhovými kategóriách MOK, ale s obojsmernou premávkou bez výhybní, čo je v rozpore s STN 736110.

2./ Od okraja východnej hranice zastavaného územia vedie spevnená účelová komunikácia šírky 3m, sprístupňujúca futbalové ihrisko a elektrickú rozvodňu.

*** Koncept návrhu :**

1./ Vzhľadom na to, že koncept územného plánu navrhuje z trasy účelovej komunikácie k cintorínu pripojenie novej IBV, navrhuje sa úsek po železničnú trať prebudovať na dvojpruhovú kategóriu MOK 7/30. Od železničnej trate k cintorínu zostane komunikácie účelová, taktiež v prebudovanej kategórii MOK 7/30. Železničné priecestie je potrebné zabezpečiť novým priecestím so závorami, výstražnou svetelnou a zvukovou signalizáciou. Na dvoch miestnych komunikáciách z opačnej strany cesty III. triedy nie je možné z hľadiska priestorových možností zriadiť výhybne, preto je potrebné dopravným značením zabezpečiť zjednosmernenie ulíc. Ostatné je možné rekonštrukciou rozšíriť na dvojpruhové kategórie MOK 7/60, resp. 6,5/30.

2./ Spevnená účelová komunikácia šírky 3m, sprístupňujúca futbalové ihrisko a elektrickú rozvodňu zostane v účelovej funkcii a v jestvujúcej šírke 3,00 m.

3./ Komunikácie v lokalitách navrhovanej zástavby a nové prepojenia :

* Koncept Územného plánu navrhuje novú veľkú lokalitu pre bývanie formou IBV za severnou hranicou súčasnej zástavby Dyčky medzi riekou Žitava a cestou III. triedy. Na túto cestu bude lokalita IBV pripojená štyrmi novými komunikáciami funkčných tried C3 v kategóriách MO 7,5/30 a jednou funkčnej triedy C2 v kategórii MO 8/40, ktorou sa územie IBV pripojí k centru Vrábľa na cestu II/511.

* Nová lokalita IBV sa navrhuje aj v západnej časti Dyčky v súbehu so železničnou traťou, sprístupnená jednou MK funkčnej triedy C3, kategórie MOK 7/30. Vzhľadom na jej dĺžku je potrebné zaslepenom konci rátať s rezervou plochy pre otočku.

3.0. STATICKÁ DOPRAVA :

* Charakteristika stavu :

STN 736110 ukladá projektantom, obciam a mestám zabezpečenie potrebného počtu parkovacích miest jak pre obytné okrsy, tak aj pre jednotlivé prevádzky výroby, služieb, administratívy, ubytovacích či stravovacích zariadení.

Zabezpečenie 1 parkovacieho miesta na 1 byt. jednotku ukladá stavebníkom aj Vyhláška č. 532/2002 Z.z.. Uvedené povinnosti neboli prísne sledované hlavne v predchádzajúcich rokoch socialistickej výstavby, čo sa teraz veľmi ťažko doháňa a napravuje. Bránia tomu nielen zvýšené investície, ale aj nedostatok voľných plôch pre dobudovanie potrebných počtov parkovacích miest na teréne či v parkovacích domoch, pri zachovaní plôch zelene a požiadaviek na ochranu životného prostredia.

* Parkovacie plochy na teréne :

Najväčšie parkovacie kapacity sú vybudované na území obytných sídlisk Lúky, Žitava, Kaška sú vybudované hlavne :

- v trasách miestnych komunikácií s kolmým i pozdĺžnym radením, aj ako samostatné parkoviská mimo trás miestnych komunikácií (840 miest)
- pri objektoch obchodných centier Tesco a Lidl (165 miest) – z dôvodu nedostatku ich využívajú aj obyvatelia sídlisk

V centrálnej zóne mesta sú väčšie kapacity kapacity parkovacích miest na teréne :

- pri Mestskom úrade, pri objektoch vybavenosti, služieb, administratívy na uliciach Hlavná, Levická, Moravská, 1.mája (262 miest)
- pre potreby hotela i reštaurácie na uliciach Moravská, Hlavná (75 miest)

V okrajových častiach sú potrebné kapacity vybudované :

- na okraji severnej hranice zastavného územia mesta Vráble pre potreby zamestnancov a návštevníkov fi Matador (215 miest a 6 miest pre nákladné súpravy)
- na území severnej Priemyselnej zóny za riekou Žitava pre potreby zamestnancov (148 miest)
- na ulici Školská pre potreby Základnej školy a Gymnázia (32 miest)
- na ulici Cintorínska (24 miest)
- v obytnej zóne IBV na južnom okraji zastavaného územia (26 miest)

Menšie kapacity do 20 miest sú vybudované pri menších súkromných prevádzkach na uličnej sieti mesta aj na „bočných“ uliciach v kontakte s CMZ (mimo obytných ulíc s rodinnou zástavbou).

Horný Ohaj :

Pre verejné parkovanie sú vybudované parkovacie plochy pri kostole, kultúrnom dome a futbalovom ihrisku (spolu 32 státí). Kapacitne sú však pre každú prevádzku nedostatočné.

Dyčka :

Väčšie parkoviská pre verejné parkovanie sú pri objektoch potravín a kultúrneho domu. Aj v tomto prípade sú kapacity nedostatočné. Najhorší stav je pri cintoríne, kde sú len 3 parkovacie miesta.

Pre ihrisko je kapacita parkoviska dostatočná.

* Garážovanie motorových vozidiel :

Na území obytných sídlisk je parkovanie osobných motorových vozidiel riešené okrem parkovania na teréne aj v radových garážoch i na prízemí bytových domov a to :

- na sídlisku Lúky v počte 128 radových garáží a 24 garáží v bytových domoch
- na sídlisku Žitava v počte 89 radových garáží a 20 garáží v bytových domoch
- na sídlisku Kaška v počte 80 radových garáží

Menšie kapacity parkovania sú v radových garážach pri ceste III/05111 v križovatke s cestou I/51 – 19 garáží.

V lokalitách s rodinnou zástavbou je garážovanie riešené súkromnými garážami na pozemkoch rodinných domov - pod viacbytovými domami i v samostatne stojacich radových garážach. Tri bytové domy na miestnej komunikácii Rozmarínová ulica majú aj 8 garáží v prízemí domov.

*** Koncept návrhu :****Vráble :*****Obytné sídliská :***

Pri zachovaní plôch zelene a požiadaviek na ochranu životného prostredia nie sú na obytných sídliskách bývalej KBV voľné plochy na dobudovanie parkovacích miesta na teréne, ale ani na výstavbu parkovacích domov v hromadných garážach.

Odporúčania zo zadania pre ÚPN na výstavbu podzemných či nadzemných garáží sa ukazujú nereálne. Koncept návrhu preto neuvažuje s vytvorením rezervných plôch pre výstavbu hromadných garáží v parkovacích domoch ani v lokalite plánovanej výstavby bytových domov pri toku Žitavy za Mestským úradom. V zmysle rokovaní a stanoviska zástupcov mesta bránia tomu nielen zvýšené investície ale aj nezáujem o prenájom takéhoto parkovania.

Dobudovanie chýbajúcich parkovacích miest na jestvujúcich sídliskách je preto potrebné postupne realizovať len na úkor záberu z verejnej zelene, s ohľadom na zachovanie a ochranu vzrastlých a vzácných drevín. V lokalitách novej viacpodlažnej bytovej výstavby vyčleniť plochy na teréne pre potrebný počet parkovacích státí v zmysle požiadaviek STN 73 6110/Z2.

Centrum a širšie centrum mesta :

Na tomto území s množstvom drobných prevádzok, objektov administratívy, služieb a stravovacích zariadení sa nedostatočne postupovalo pri ich výstavbe či rekonštrukciách, ale aj zmenách funkcií užívania tým, že stavebníci neboli prinútení plniť požiadavky STN. Preto je potrebné sprísniť povoľovanie takýchto objektov len pre prísnom plnení požiadaviek STN 73 6110/Z2, ktoré vyžadujú výstavbu parkovacích miest v potrebnom počte pre nové objekty len na vlastných pozemkoch.

Rozšírenie počtu parkovacích miest na teréne bude možné len na území súčasnej autobusovej stanice (ulica 1. mája), v prípade jej preložky za riekou Žitava k navrhovanej okružnej križovatke ciest I/51, II/511 a miestnej spojovacej komunikácie funkčnej triedy C2 do územia bytovej výstavby za Žitavou.

Lokalita IBV v jestvujúcej zástavbe :

Zvýšenie počtu parkovacích miest možno dosiahnuť zmenami organizácie dopravy zjednosmernením ulíc pre možnosť pozdĺžneho parkovania a požiadavkami obce na dobudovanie parkovacích miest na pozemkoch RD mimo uličného priestoru.

Lokalita IBV v navrhovanej zástavbe :

Potrebný počet parkovacích miest sa dosiahne povoľovaním stavieb rodinných domov za predpokladu splnenia požiadavky STN 73 6110/Z2, ktorou je povinnosť stavebníka mať k dispozícii pre rodinný dom minimálne 2 parkovacie miesta na svojom pozemku.

Horný Ohaj :

Nedostatočný počet parkovacích miest v tejto mestskej časti riešiť :

- pri kostole - so záberom plochy z cintorína
 - na pozemku z miestnej komunikácie za cintorínom vyhlásením stavebnej uzávery
 - pri kultúrnom dome - rozšírením súčasného parkoviska na úkor záberu zelene
 - na susednom pozemku z cesty III. triedy vyhlásením stavebnej uzávery, ktoré by slúžilo aj pre zákazníkov predajne potravín oproti KD kde sa parkovanie nedá rozšíriť
 - pri futbalovom ihrisku aj pre potrebu parkovania autobusu na ex voľnom pozemku vrátane obrátiska
- Bez vyhlásenia stavebnej uzávery je možné riešiť parkovanie v trase cesty III. triedy cez centrálnu časť Horného Ohaja len v prípade prebudovania súčasnej kategórie komunikácie s krajnicami a odvodňovacími priekopami na kategóriu MO 8/40 s odvodnením dažďovou kanalizáciou, čo umožňuje šírka uličného priestoru.

Dyčka :

Súčasný počet parkovacích miest v pri potravinách a KD nemožno riešiť ani na prilahlých pozemkoch lebo sú zastavané.

Pre potrebu cintorína sú však možnosti rozšírenia o potrebných 20 -25 miest na prilahlých voľných pozemkoch.

4.0. PEŠIE KOMUNIKÁCIE A PRIESTRANSTVÁ :

*** Charakteristika stavu :**

Mesto Vrábľe :

Hlavné pešie ťahy vedú hlavne po trasách ciest I, II a III triedy i po hlavných miestnych komunikáciách, kde sú najviac sústredené objekty predajní, služieb a administratívy. Pešie trasy tu predstavujú obojstranné chodníky. Taktiež vo všetkých troch obytných súboroch Lúky, Kaška, Žitava i na komunikáciách v centrálnej zóne sú chodníky súčasťou komunikačného priestoru v zmysle STN.

Na obytných územiach s individuálnou rodinnou zástavbou sú chodníky vybudované prevažne jednostranne, na niektorých uliciach chodníky absentujú. V týchto lokalitách je technický stav chodníkov zlý - väčšinou sú z betónových dosiek 50/50 so zvetralým povrchom, prerastené trávou i burinou, ale aj v nenormových šírkach. Chýbajúce chodníky hlavne v trasách s vyššou dopravnou intenzitou v trasách autobusových liniek negatívne pôsobia na bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky.

Samostatné pešie trasy :

- funkčná trieda D2 + D3, šírka 1,50 m, v spoločnej trase s cestičkou pre cyklistov od okraja zastavaného územia časti Horný Ohaj v trase cesty III/1627 (5111) do Vrábľe až po ulicu Chalúpkovu, z tejto trasy sa oddeľuje trasa po hrádzi rieky Žitava s vyústením na cestu I/51 pri OD Tesco, odkiaľ je pešie pripojenie na centrum mesta a na Priemyselný park

- funkčná trieda D2 + D3, šírka 1,50 m, v spoločnej trase s cestičkou pre cyklistov od okraja centrálnej zóny mesta pri kostole, cez rieku Žitava a v rase vedľa kanála až k zastavanému územiu časti Dyčka

- funkčná trieda D3, šírka 1,50 m, samostatné pešie prepojenie od budovy Gymnázia na Školskej ulici pozdĺž trasy potoka do centra mesta k autobusovej stanici na ulici 1.mája

- funkčná trieda D3, šírka 3,00 m, samostatné pešie prepojenie ulice Hliníkova na prieťah cesty II/511 na konci zástavby IBV Juh

Väčšie priestranstvá pešieho charakteru sa nachádzajú len na území centrálnej zóny a to :

- funkčnej triedy D1, na sídlisku Luky - Čerešňové námestie, pri objektoch predajní a služieb, kde sa dobudovalo aj verejné WC, s prvkami drobnej architektúry a pr

- pred Mestským úradom a OC Lidl

- pozdĺž objektov vybavenosti v trase cesty II/511 a na autobusovej stanici

Povrch je väčšinou dláždený, v kombinácii s asfaltom.

Mestská časť Dyčka :

Hlavný peší ťah vedie v trase cesty III. triedy, kde sú najviac sústredené objekty predajní, služieb a drobných prevádzok. Pešiu trasu tu predstavuje jednostranný chodník v nenormovej šírke 1,00 m, oddelený od vozovky pásom cestnej zelene s plytkou odvodňovacou priekopou. Väčšia dĺžka chodníka vyžaduje opravu pre zlý technický stav a celá dĺžka rozšírenie na min. 1,50 m.

Na miestnych komunikáciách chodníky absentujú, čo na úzkych obojsmerných komunikáciách predstavuje líniovú závalu z hľadiska bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

Samostatné pešie chodníky :

- funkčná trieda D2, šírka 1,50 m, v spoločnej trase s cestičkou pre cyklistov od okraja zastavaného územia časti Dyčka cez rieku Žitava k centrálnej zóne mesta Vrábľe pri kostole

Väčšie priestranstvá pešieho charakteru sa na území časti Dyčka nenachádzajú.

Mestská časť Horný Ohaj :

Hlavný peší ťah vedie v trase cesty III. triedy, kde sú najviac sústredené objekty predajní, služieb a drobných prevádzok a cez premostenie rieky Žitava. Pešiu trasu tu predstavuje :

- jednostranný šírky 1,50 m od Vrábľe len po okraj zastavaného územia časti Horný Ohaj

- obojstranný chodník v nenormovej šírke 1,00 m, oddelený od vozovky pásom cestnej zelene s plytkou odvodňovacou priekopou i bez priekopy centrálnej polohe zastavaného územia, väčšia dĺžka chodníka vyžaduje opravu pre zlý technický stav a celá dĺžka rozšírenie na min. 1,50 m.

Na miestnych komunikáciách chodníky absentujú, čo na úzkych obojsmerných komuniká-

ciach predstavuje líniovú závalu z hľadiska bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Jediný je vybudovaný jednostranne v šírke 1,00 m na Rozmarínovej ulici.

Samostatné pešie chodníky :

- funkčná trieda D2, šírka 1,50 m, v spoločnej trase s cestičkou pre cyklistov od okraja zastavaného územia časti Horný Ohaj po hrádzi rieky Žitava s vyústením na cestu I/51 pri OD Tesco v meste Vráble
- funkčná trieda D3, šírka 3,00 m, samostatné pešie prepojenie ulice Konopná na prieťah cesty III. triedy ku kostolu

Väčšie priestranstvá pešieho charakteru sa na území časti Horný Ohaj nenachádzajú.

*** Koncept návrhu :**

V maximálnej miere segregovať pešiu dopravu od automobilovej dopravy dobudovaním minimálne jednostranných chodníkov na miestnych komunikáciách.

Riešiť postupnú rekonštrukciu existujúcich chodníkov na uliciach zastavaných rodinnou zástavbou, kde si to už v súčasnej dobe chodníky vyžadujú. V rámci rekonštrukcií rozšíriť chodníky na šírky zodpovedajúce požiadavkám STN 73 6110.

Dobudovať bezbariérové úpravy k priechodom cez vozovky cestných komunikácií priechody na celom území mesta vrátane mestských častí, vrátane požitia dlažby pre zrakovo postihnuté osoby v zmysle požiadaviek Zákona č. 532/2002 Z.z. aj STN 73 6110.

V komunikačných trasách nových dopravných prepojení funkčných tried C2 posilniť pešie komunikačné prepojenia z hľadiska dostupnosti medzi mestom a mestskými časťami Dyčka i Horný Ohaj.

Hľadať územné možnosti pre vybudovanie väčšieho priestraného centra pre peších.

5.0. CYKLISTICKÁ DOPRAVA :

*** Charakteristika stavu :**

Vráble :

Cyklistická premávka je v meste prevádzkovaná po vozovkách cestných komunikácií. Pre cyklistov nie sú vybudované ani vyznačené žiadne samostatné trasy ani cestičky. Vybudované a vyznačené sú len v spoločnej trase s pešími trasami pre spojenie mestských častí Dyčka od Kostolnej ulice a časti Horný Ohaj od konca zástavby k začiatku mestskej časti. V trasovaní po hrádzi rieky Žitava slúžia zároveň ako rekreačné trasy. Vzhľadom na ich spoločné využívanie chodcami aj cyklistami, je šírka 1,50 m nedostatočná.

Dyčka :

Cyklistická premávka v Dyčke je prevádzkovaná len po vozovkách cestných komunikácií. Jediná trasa pre cyklistov je prevádzkovaná v spoločnej trase s chodcami pre spojenie s mestom Vráble. V trasovaní cez nezastavané územie pozdĺž kanála a po hrádzi rieky Žitava slúži zároveň ako rekreačná trasa.

Horný Ohaj :

Cyklistická premávka v Hornom Ohaji je prevádzkovaná taktiež len po vozovkách cestných komunikácií. Jediná trasa pre cyklistov je prevádzkovaná v spoločnej trase s chodcami pre spojenie s mestom Vráble. V trasovaní cez nezastavané územie pozdĺž kanála a po hrádzi rieky Žitava slúži zároveň ako rekreačná trasa.

Dĺžka vyznačených cyklistických trás v sídelnom útvere :

- Vráble - Dyčka : 1,05 km
- Vráble – Horný Ohaj : 1,27 m

*** Koncept návrhu :**

Šírkové riešenie bude spĺňať požiadavky STN 73 6110 a vyznačenie požiadavky TP 07/2014.

*** Spoločné cestičky pre cyklistov a chodcov :**

V šírke spevnenia min. 3,00 m, s homogénnym povrchom z asfaltu, alebo z bezškarovej dlažby.

Jedná sa o :

- prepojenie sídliska Lúky a IBV Sever s Priemyselným parkom

- v trase cesty II/511 od Kostolnej ulice po koniec zástavby, na strane súčasného deformovaného chodníka, čím bude vyriešená aj jeho rekonštrukcia
- pokračovanie jestvujúcej cyklotrasy z Dyčky k železničnej stanici (smer cintorín)
- z cesty I/51 na cestu II/511 okrajom zástavby IBV Juh
- z cesty I/51 na cestu III/1627 (5111) okrajom zástavby IBV Sever, kde sa pripojí na jestvujúcu cyklotrasu v smeroch do Horného Ohaja, do Priemyselného parku a na cyklotrasu po hrádzi toku Žitava
- po hrádzi toku Žitava od cesty I/51 k jestvujúcej cyklotrase Vrábľe - Dyčka
- v trase potoka od cesty II/511 v krížení ulice 1. Mája s prepojením na Školskú ulicu a na cyklotrasu vedenú okrajom zástavby IBV Juh

*** Samostatné cyklistické trasy :**

Dvojpruhové obojsmerné v šírke 2,50 m s asfaltovým povrchom. Jedná sa o :

- prepojenie z IBV Sever k plánovanému jazeru
- pokračovanie spoločnej cyklotrasy po hrádzi toku Žitava cez zástavbu časti Horný Ohaj , v krížení s cestou II/511 do lokality Viníc
- prepojenie z cesty II/511 od konca zástavby Vrábľe v trase účelovej komunikácie na cestu III/1650 (05146) za zástavbou časti Dyčka
- predĺženie cyklotrasy po hrádzi toku Žitava od jestvujúcej Vrábľe - Dyčka k cyklotrase vedenej okrajom zástavby Dyčky a Vrábľe
- v trase cesty I/51 od Žitavy v krížení cez železničnou trať do lokality Vinice
- okrajom navrhovanej zástavby bytových domov a rekreačného územia za Žitavou od trasy I/51 k jestvujúcej cyklotrase Vrábľe - Dyčka
- z Dyčky do lokality Vinice v trasách súčasných účelových ciest

*** Dĺžka nových**

vyznačených cyklistických trás v sídelnom útvere Vrábľe (vrátane mestských častí) : 25,42 km

*** Návaznosť SÚ Vrábľe na cyklotrasu regionálneho významu :**

Nitriansky samosprávny kraj má vypracovanú PD v stupni DÚR cyklotrasy Nitra - Vrábľe, v pokračovaní ďalšej etapy až do obce Podhájska. Trasa vedie z mestskej časti Nitra - Janíkovce, cez k.ú. Čechynce, Golianovo, Malý Cetín, Veľký Cetín, Paňa, do mestskej časti Vrábľe - Dyčka, kde sa pripojí na sieť cyklistických komunikácií SÚ Vrábľe.

6.0. CESTNÁ HROMADNÁ DOPRAVA :

*** Charakteristika stavu :**

Hromadnú prepravu osôb v meste Vrábľe a širšom území zabezpečuje autobusová doprava. Predstavuje silnú zložku v preprave osôb do zamestnania, škôl a úradov, keď v súčasnej dobe stagnuje železničná doprava.

Miestna hromadná doprava vo Vrábľoch nie je prevádzkovaná. Obyvatelia mestských častí však vyjadrili spokojnosť s obslužnosťou a hustotou medzimestských liniek, ktoré na území mesta MHD supľujú v trasách ciest I., II., a III. triedy. Autobusové linky sú po miestnych komunikáciách trasované len vo východnej obytnej skupine IBV Sever jednosmerne po okruhu z cesty I/51 ulicami Dukelská, Podmájska, Chalúpkova, po ceste III/05111 späť na I/51.

Prevádzka Vrábľe patrí pod oblasť prevádzky Zlaté Moravce. Údržba a oprava autobusov prepravnej spoločnosti Arriva Transport a.s. sa vykonáva len v sídle spoločnosti v krajskom meste Nitra, menšie opravy a údržba aj v Zlatých Moravciach.

Súčasná autobusová stanica sa nachádza v centrálnej zóne vo veľmi nevhodnej polohe s nedostatočným počtom stanovišť i odstavných plôch a bez možnosti potrebného rozšírenia. Na autobusovej stanici je 9 krytých stanovišť a 6 nekrytých. Z toho 4 stanovištia sú na pozemku vo vlastníctve mesta Vrábľe v prenájme do roku 2029. V rámci zachovania počtu liniek a potrebného rozšírenia plôch je nutná potreba zámeny vozovky ulice 1.mája ktorá patrí Arrive Transport a.s. za parcelu s nástupišťami, ktorá patrí mestu.

Budova autobusovej stanice je po rekonštrukcii vyhovujúca. Je v nej umiestnená : čakáreň, výdajňa cestovných lístkov, dobíjačka čipových kariet, služobné priestory pre vodičov autobusov (denná i nočná miestnosť). Prevádzku budovy stanice zabezpečuje jeden zamestnanec. Odstavné parkovacie miesta autobusov sú možné len pre 6 autobusov na autobusovej stanici. Z dôvodu nedostatočnej plochy 20 autobusov parkuje v nočných hodinách v areáli Poľnohospodárskeho družstva pri ceste I/51 na východnom okraji mesta (smer Levice).

Najväčšia samostatná autobusová zastávka pre 5 autobusov s nástupným krytým chodníkom je pri fi Matador. Ostatné zastávky v trasách štátnej a regionálnych ciest sú so zastávkovými pruhmi a väčšinou aj s čakárenskými prístreškami. Najdlhšie pre 3 autobusy sú v trase cesty I/51 v centrálnej polohe mesta pred Mestským úradom a objektoch občianskej vybavenosti. V trasách miestnych komunikácií výbočiská a prístrešky chýbajú.

V mestskej časti Dyčka sú na prietahovom úseku cesty III/051046 dve obojstranné autobusové zastávky. Jeden zastávkový pruh je potrebné dobudovať na zastávke v centrálnej časti Dyčky.

V mestskej časti Horný Ohaj je na prietahovom úseku cesty III/05111 jedna obojstranná zastávka so zastávkovými pruhmi a s jedným čakárenským prístreškom.

*** Koncept návrhu :**

Preložka autobusovej stanice :

V súčasnej polohe nie je možné vyriešiť súčasné problémy v nedostatku odstavných miest pre autobusy, ani rozšírenie nástupíšť.

V spolupráci so zástupcami mesta a hlavného riešiteľa konceptu sa hľadali plošné rezervy vyhovujúce jak z hľadiska potrebnej veľkosti, ale aj dopravnej prístupnosti i dostupnosti pre peší prístup cestujúcich k centru mesta ale aj k priemyselnej zóne. Takejto polohe vyhovuje preložka autobusovej stanice na voľné územie pri ceste I/51 za riekou Žitava, s prístupom od navrhovanej okružnej križovatky ciest I/51, II/511 z trasy nového ramena prístupovej komunikácie do navrhovanej zástavby. Poloha je v pešom dosahu priemyselnej zóny i centra mesta zo spoločnej cyklotrasy premostením lávkou toku Žitava.

Vzhľadom na súčasné trendy v stredoeurópskom priestore a súčasné ekonomické možnosti VÚC a slovenských miest minimálne súčasné autobusové linky zachovať. Pre rýchlejšie a komfortnejšie dopravné spojenia s Bratislavou, Nitrou, Levicami, Novými Zámkami zabezpečiť viac diaľkových liniek aj u iných prepravcov.

Autobusové zastávky :

Svojou polohou a dostupnosťou vyhovujú požiadavkám obyvateľov sídla. V trasách autobusových liniek je potrebné dobudovať samostatné zastávkové pruhy mimo jazdných pruhov vozoviek a nástupnými chodníkmi a čakárenskými prístreškami. Na zastávkach kde to z priestorových dôvodov nie je možné, vyznačiť plochu zastávky vodorovným dopravným značením na vozovke.

7.0. ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA :

*** Charakteristika stavu :**

Na severovýchodnom okraji zastavaného územia mesta Vráble je situovaná malá železničná stanica s čakárňou a výdajňou cestovných lístkov. Denne vybaví iba 9 osobných vlakov "lokálok". Veľká manipulačná plocha ako súčasť železničnej stanice je využitá minimálne. Nákladnú prepravu aj v tomto regióne nahradzuje automobilová preprava. Umiestnenie železničnej stanice v okrajovej polohe mesta je mimo pešej dostupnosti od centra mesta (1 400 m).

Na železničnej trati v rámci riešeného územia sídla je päť úrovňových železničných priecestí. Iba jedno v križení s cestou I/51 je zabezpečené závorami, výstražnou svetelnou i zvukovou signalizáciou, čo však tiež nevyhovuje STN 73 6101. Ostatné priecestia nie sú zabezpečené výstražným systémom ani závorami, čo predstavuje tiež bodové závady v dopravných trasách a preto je nutné doplniť ich vybavenie

*** Koncept návrhu :**

Prevádzkovanie trate Uľany nad Žitavou - Zlaté Moravce, TÚ 3051 je nerentabilné. Nerentabilnosť trate je potrebné eliminovať, aby neboli dôvody na jej zrušenie. Železnice Slovenskej republiky z

hľadiska dlhodobých rozvojových záujmov ŽSR uvažujú aj s elektrifikáciou tejto trate. Preto sa vyžaduje zachovať jestvujúce objekty a zariadenia, prepojenie na infaštruktúru mesta, dodržanie prechodových prierezov a rešpektovanie ochranného pásma.

Oživenie železničnej prepravy zabezpečovať rýchlejšim postupom skultúrnienia cestovania jak vo vlakových súpravách na oboch traťových úsekoch trasovaných mestom Zlaté Moravce, tak na železničnej stanici.

Požadovať elektrifikáciou a technickou modernizáciou traťového úseku.

Kríženie železničnej trate s cestou II/51 je potrebné riešiť mimoúrovňovo vrátane chodcov a cyklistov.

Všetky ostatné železničné priestory v rámci riešeného územia sídla je potrebné zabezpečiť závorami, výstražnou svetelnou i zvukovou signalizáciou.

8.0. DOPRAVNÁ VYBAVENOSŤ - Významné dopravné zariadenia pre motoristov :

*** Charakteristika stavu :**

- ČS PHM v trase cesty II/51 na začiatku mesta od Nitry : obsluha len jednostranná pre smer od Nitry
- ČS PHM v križovatke ciest I/51 - II/511: obsluha jednostranná pre smery od centra Vrábel, od Nitry po odbočení na II/511 a od Zlatých Moraviec z cesty II/511
- Autopredajňa morových vozidiel HAAS v trase cesty I/51 pri Žitave

Ostatná dopravná vybavenosť (autoopravovne a autoservisy, autoškola, náhradné diely, predaj vozidiel, predaj ojazdených vozidiel či predajne autokozmetiky) sú ponechané na súkromné podnikateľské aktivity. Rozmiestnené sú na uličnej sieti mesta Vráble hlavne v centrálnej zóne.

Kompletnejšie služby a predajne pre motoristov sú najbližšie v okresnom a krajskom meste Nitra s dostupnosťou 22 km.

*** Koncept návrhu :**

Uvedený stav je pre mesto veľkostného typu Vrábel dostačujúci aj vzhľadom na to, že komplexnejšie služby pre motoristov poskytuje krajské mesto Nitra i okresné mesto Levice s dobrou dostupnosťou (22 a 25 km).

V prípade záujmu podnikateľských subjektov sú pre výstavbu ČSPH či iných dopravných zariadení k dispozícii voľné plochy len v okrajových častiach mesta.

9.0. OCHRANNÉ PÁSMO DOPRAVNÝCH TRÁS :

*** Cestné ochranné pásma :**

Ochranné pásma v zmysle zákona č. 135/1961 Z.z. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) :

Cesta I. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	50 m
Cesta II. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	25 m
Cesty III. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	20 m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15 m

Tieto ochranné pásma sa uplatňujú len mimo súvisle zastavaných území, t.j. mimo intravilánu mesta.

V zastavanom území :

Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15 m
-------------------------------	---	------

*** Ochranné pásmo železničných tratí :**

Všeobecne v zastavanom území i mimo neho : 60 m od osi krajnej koľaje na obe strany

*** Ochranné pásmo železničných vlečiek :**

Všeobecne v zastavanom území i mimo neho : 30 m od osi krajnej koľaje na obe strany

10.0. INTEGROVANÝ SYSTÉM HROMADNEJ DOPRAVY :

Integrovaný systém hromadnej prepravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej a železničnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešený sídelný útvar sú cesty :

- do krajského mesta Nitry
- do susedných okresných miest Levice, Zlaté Moravce, Nové Zámky

* **Železnice Slovenskej republiky** z hľadiska dlhodobých rozvojových záujmov ŽSR uvažujú aj s elektrifikáciou železničnej trate TÚ 3051 tejto trate prechádzajúcej okrajom mesta. Preto sa vyžaduje zachovať jestvujúce objekty a zariadenia, prepojenie na infaštruktúru mesta, dodržanie prechodových prierezov a rešpektovanie ochranného pásma.

Oživenie železničnej prepravy zabezpečovať rýchlejšim postupom skultúrenia cestovania jak vo vlakových súpravách trasovaných mestom Vráble, tak na modernizácii železničnej stanici

* **Slovenská správa ciest** postupuje s prípravou preložky cesty I/51 - nasleduje už stupeň PD pre stavené povolenie. Mesto Vráble bude na trasu preložky pripojené na východnom, západnom i severnom okraji zastavaného územia a jednostranne aj z územia Priemyselného parku. Sprevádzkovanie preložky mimo zastavané územie bude pozitívnym faktorom dobrého a rýchleho dopravného spojenia s krajským mestom Nitra a okresným mestom Levice a to mimo.

11.0. HLUK Z CESTNEJ DOPRAVY :

Posúdenie hlukových pomerov bolo vykonané a porovnané s vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z.z. v rámci prieskumov a rozborov v r. 2010 . Pre určenie intenzity dopravy bolo použité posledné celoštátne sčítanie dopravy z roku 2010. Zo sčítania je zrejmé, že za 20 rokov vzrástla intenzita dopravy viac ako 100%. Z uvedených intenzít tvorí tranzitná doprava 85% a ťažké nákladné vozidlá 18-20%. Najvyššia intenzita je kumulovaná v jadre centrálnej zóny mesta.

Najväčšie vzdialenosti izofón ekvivalentnej hladiny hluku 60 dB od osi krajného jazdného pruhu ktoré negatívne vplyvajú na mikroklima zariadení občianskej vybavenosti a bytovej zástavby sú zistené v trase cesty I/51 a II/511. Zvýšeným hlukom z cestnej dopravy je postihnuté hlavne obytné sídlisko Lúky a prieťahmi dotknuté územia IBV Sever a Juh.

Cesta I/51 :

* sčítací úsek 81192 pred PP pri Žitave : S = 15 880 skv/24 hod.

- stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku $L_A = 60$ dB od osi krajného jazdného pruhu
- požadovaná hodnota útlmu $U = 71$ dB - 60 dB = 11 dB
- útlm 11,0 dB zodpovedá 19,0 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov
- celková vzdialenosť izofóny $L_A = 60$ dB je vo vzdialenosti $7,5 + 19,0 = \mathbf{26,5\ m}$

* sčítací úsek 81191 Levická ulica, výpad na Levice : S = 9 625 skv/24 hod.

- stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku $L_A = 60$ dB od osi krajného jazdného pruhu
- požadovaná hodnota útlmu $U = 70$ dB - 60 dB = 10 dB
- útlm 10,0 dB zodpovedá 24,0 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov
- celková vzdialenosť izofóny $L_A = 60$ dB je vo vzdialenosti $7,5 + 24,0 = \mathbf{31,5\ m}$

Cesta II/511 :

* sčítací úsek 82401 Štúrova ulica, výpad Dvory nad Žiatvou : S = 5 140 skv/24 hod.

- stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku $L_A = 60$ dB od osi krajného jazdného pruhu
- požadovaná hodnota útlmu $U = 68$ dB - 60 dB = 8 dB
- útlm 8,0 dB zodpovedá 7,0 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov
- celková vzdialenosť izofóny $L_A = 60$ dB je vo vzdialenosti $7,5 + 10,0 = \mathbf{17,5\ m}$

Zlepšenie stavu možno očakávať len v prípade skorej a úspešnej realizácie projektu, ktorý rieši preložku cesty I/51, čo sa pozitívne prejaví znížením vplyvu emisií a hluku na prostredie v celej trase súčasné prieťahy teda nielen v CMZ ale aj v širšom centre mesta a na území obytných sídlisk.

B.17. ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY :**B.17.1. ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU :**

Hlavným zdrojom pitnej vody pre mesto je vodárenský zdroj Gabčíkovo. Mesto je zásobované z diaľkového vodovodu Nové Zámky - Vráble cez VDJ Vráble – Dyčka (2 x 4000 m³) gravitačne. Prívodným potrubím z VDJ Vráble sa voda dopraví do mesta k spotrebiteľom cez rozvážiacu vodovodnú sieť. Menšími zdrojmi, ktoré sa používajú na dozásobovanie mesta pitnou vodou sú VDJ Babindol (z VZ Koliňany – 16 l/s) a VDJ Nová Ves nad Žitavou (20 l/s). Vodojemy a prívodné potrubia sú riadené z dispečingu VDJ Vráble – Dyčka. V minulosti sa využívala aj úpravňa vody v Nevidzanoch no v súčasnosti je odstavená. V prípade potreby sa môže znova spustiť do prevádzky. Územím mesta Vráble je trasovaný výtlak z VDJ Dyčka na Zlaté Moravce – LT DN 500.

Vodojem Vráble – Dyčka :

Objem :	2 x 4000 m ³
Maximálna prevádzková hladina :	207,30 m. n. m
Minimálna prevádzková hladina :	201,30 m. n. m
Prívodné potrubie :	DN 500

Vodojem Babindol :

Objem :	2 x 250 m ³
Maximálna prevádzková hladina :	226,00 m. n. m
Minimálna prevádzková hladina :	223,00 m. n. m
Prívodné potrubie :	PVC DN 300 + PVC DN160

Vodojem Nová Ves nad Žitavou :

Objem :	2 x 250 m ³ + 1 x 1000 m ³
Maximálna prevádzková hladina :	206,64 m. n. m
Minimálna prevádzková hladina :	202,95 m. n. m
Prívodné potrubie :	DN 300

1. ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU – MESTO VRÁBLE :

Zdrojom vody pre Vráble je vodárenský zdroj Gabčíkovo. Mesto je zásobované z diaľkového vodovodu Nové Zámky – Vráble cez VDJ Vráble – Dyčka (2 x 4000 m³) gravitačne potrubím DN 500. Prívodným potrubím od vodojemu sa voda dopraví do mesta k spotrebiteľom cez rozvážiacu vodovodnú sieť. Menšími zdrojmi, ktoré sa používajú na dozásobovanie mesta pitnou vodou sú VDJ Babindol (z VZ Koliňany – 16 l/s) a VDJ Nová Ves nad Žitavou (20 l/s).

Pre výhľadový stav riešený územným plánom sídelného útvaru je nutné rozšíriť jestvujúcu vodovodnú sieť o nasledovné :

- rozvážacie vodovodné potrubie :	
„A-18“	– HDPE DN 100 – 938,5 m
„A18-1“	– HDPE DN 100 – 720,0 m
„A18-2“	– HDPE DN 100 – 72,0 m
„A18-3“	– HDPE DN 100 – 80,0 m
„A6-1“	– HDPE DN 200 – 144,5 m
„A6-1-1“	– HDPE DN 100 – 50,0 m
„A6-1-2“	– HDPE DN 100 – 258,0 m
„A6-5“	– HDPE DN 100 – 422,0 m
„A6-5-1“	– HDPE DN 100 – 270,0 m
Rad „4-1“	– HDPE DN 100 – 269,0 m
Rad „4-1-1“	– HDPE DN 100 – 295,0 m
Rad „4-2“	– HDPE DN 100 – 72,0 m
„A7-2-1“	– HDPE DN 100 – 140,0 m
Rad „10-1“	– HDPE DN 100 – 712,0 m

Rad „10-2“	– HDPE DN 100	– 723,0 m
Rad „10-2-1“	– HDPE DN 100	– 118,0 m
Rad „10-2-2“	– HDPE DN 100	– 74,5 m
Rad „10-2-3“	– HDPE DN 100	– 43,0 m
Rad „10-3“	– HDPE DN 100	– 408,0 m
Rad „10-3-1“	– HDPE DN 100	– 271,0 m
Rad „19“	– HDPE DN 150	– 871,0 m
Rad „19-1“	– HDPE DN 100	– 454,0 m
Rad „19-2“	– HDPE DN 100	– 100,0 m
Rad „19-3“	– HDPE DN 100	– 100,0 m
Rad „20“	– HDPE DN 100	– 250,0 m
Rad „21“	– HDPE DN 100	– 338,0 m
Rad „22“	– HDPE DN 100	– 579,0 m
Rad „22-1“	– HDPE DN 100	– 277,0 m
Rad „22-2“	– HDPE DN 100	– 144,0 m
Rad „22-3“	– HDPE DN 100	– 53,0 m
Rad „23“	– HDPE DN 100	– 741,0 m
Rad „23-1“	– HDPE DN 100	– 135,0 m
Rad „23-2“	– HDPE DN 100	– 135,0 m
Rad „24“	– HDPE DN 300	– 1569,0 m
Rad „25“	– HDPE DN 150	– 1706,0 m
Rad „25-1“	– HDPE DN 100	– 160,0 m
Rad „25-2“	– HDPE DN 100	– 117,0 m
Rad „25-3“	– HDPE DN 100	– 145,0 m
Rad „25-4“	– HDPE DN 100	– 136,0 m
Rad „25-5“	– HDPE DN 100	– 163,0 m
Rad „25-6“	– HDPE DN 100	– 77,0 m
Rad „25-7“	– HDPE DN 100	– 185,0 m
Rad „25-8“	– HDPE DN 100	– 200,0 m
Rad „25-9“	– HDPE DN 100	– 280,0 m
Rad „25-10“	– HDPE DN 100	– 260,0 m
Rad „25-10-1“	– HDPE DN 100	– 116,0 m
Rad „26“	– HDPE DN 100	– 772,0 m
Rad „26-1“	– HDPE DN 100	– 71,0 m
Rad „26-2“	– HDPE DN 100	– 99,0 m
Rad „26-3“	– HDPE DN 100	– 163,0 m
Rad „26-4“	– HDPE DN 100	– 161,0 m
„A14“	– HDPE DN 100	– 193,0 m
Rad „27“	– HDPE DN 150	– 1437,0 m
Rad „27-1“	– HDPE DN 100	– 80,0 m
Rad „27-2“	– HDPE DN 90	– 40,0 m
Rad „27-3“	– HDPE DN 90	– 40,0 m
Rad „27-4“	– HDPE DN 90	– 40,0 m
Rad „27-5“	– HDPE DN 90	– 35,0 m
Rad „27-6“	– HDPE DN 90	– 37,0 m
Rad „27-7“	– HDPE DN 100	– 115,0 m
Rad „27-8“	– HDPE DN 100	– 115,0 m
Rad „27-9“	– HDPE DN 100	– 115,0 m
Rad „27-10“	– HDPE DN 100	– 115,0 m
Rad „27-11“	– HDPE DN 100	– 316,0 m

Celkovo je potrebné pre zásobovanie územia mesta Vráble riešeného územným plánom rozšíriť existujúcu vodovodnú sieť o nasledovné :

- rozvážacie vodovodné potrubie	HDPE PE 100 DN 300	dĺ. 1569,0 m
- rozvážacie vodovodné potrubie	HDPE PE 100 DN 200	dĺ. 144,5 m
- rozvážacie vodovodné potrubie	HDPE PE 100 DN 150	dĺ. 4014,0 m
- rozvážacie vodovodné potrubie	HDPE PE 100 DN 100	dĺ. 13396,0 m
- rozvážacie vodovodné potrubie	HDPE PE 100 DN 90	dĺ. 192,0 m

Celková potrebná dĺžka vodovodného potrubia pre konečný stav riešený územným plánom predstavuje 19 315,50 m vodovodného potrubia.

Ďalej v rámci návrhu územného plánu dôjde k prepojeniu výtlaku z VDJ Dyčka do Zlatých Moraviec s gravitačným prívodom z VDJ Babindol, cez redukčnú šachtu. Vybudovaním prepoja sa zabezpečí prívod vody z vodného zdroja Gabčíkovo do VDJ Babindol, resp. bude umožnené zásobovanie vodou z vodojemu Zlaté Moravce.

V rámci prepoja dôjde k vybudovaniu : - prepojovacie potrubie HDPE D250 – 67,1m.

Vodovodná sieť je navrhovaná ako okružná sieť v kombinácii s vetvovou sieťou.

Tlakové pomery vo vodovodnej sieti sa budú pohybovať od 0,25 – 0,6 MPa.

Ochranné pásmo vodovodného potrubia v zmysle zákona č. 442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách je :

- pre potrubie do DN 500 – 1,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia
- pre potrubie nad DN 500 – 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia

Výpočet potreby vody - výhľad 2035 :

Výpočet potreby vody pre sídelný útvar Vráble je spracovaný v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z zo dňa 14. novembra 2006.

Počet obyvateľov : 12 699 obyv.

Priemerná špecifická potreba vody pre bytový fond a občianskú a technickú vybavenosť (Qp) :

BYTOVÝ FOND :

12 699 obyv..... 145 l/ob/d.....1841 355 l/d.....21,31 l/s

VYBAVENOSŤ :

12 699 obyv..... 40 l/ob/d..... 507 960 l/d.....5,879 l/s

$Q_p = 21,31 + 5,879 = 27,189 \text{ l/s}$

MAXIMÁLNA DENNÁ POTREBA VODY QM : $Q_m = 27,189 \times 1,4$
 $Q_m = 38,064 \text{ l/s}$

MAXIMÁLNA HODINOVÁ POTREBA VODY QH : $Q_h = Q_m \times K_h$
 $Q_h = 38,064 \times 1,8$
 $Q_h = 68,516 \text{ l/s}$

2. ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU – HORNÝ OHAJ :

Zdrojom vody pre Horný Ohaj je vodárenský zdroj Gabčíkovo. Mesto je zásobované z diaľkového vodovodu Nové Zámky – Vráble cez VDJ Vráble – Dyčka (2 x 4000 m³) gravitačne potrubím DN 500. Prívodným potrubím od vodojemu sa voda dopraví do mestskej časti k spotrebiteľom cez rozvážaciu vodovodnú sieť. Menšími zdrojmi, ktoré sa používajú na dozásobovanie mestskej časti pitnou vodou sú VDJ Babindol (z VZ Kolíňany – 16 l/s) a VDJ Nová Ves nad Žitavou (20 l/s).

Pre výhľadový stav riešený územným plánom sídelného útvaru je nutné rozšíriť existujúcu vodovodnú sieť o nasledovné :

- rozvážacie vodovodné potrubie :

Rad „1“	– HDPE DN 100	– 193,0 m
Rad „1-6-2“	– HDPE DN 100	– 534,0 m
Rad „1-7“	– HDPE DN 100	– 744,0 m
Rad „1-7-1“	– HDPE DN 100	– 70,0 m
Rad „2“	– HDPE DN 100	– 76,0 m
Rad „3“	– HDPE DN 100	– 272,0 m
Rad „4“	– HDPE DN 100	– 461,0 m
Rad „5“	– HDPE DN 100	– 778,0 m

Celkovo je potrebné pre zásobovanie územia mesta Vráble – časť Horný Ohaj riešeného územným plánom rozšíriť existujúcu vodovodnú sieť o nasledovné :

- rozvážacie vodovodné potrubie HDPE PE 100 DN 100 dĺ. 3 128,0 m

Celková potrebná dĺžka vodovodného potrubia pre konečný stav riešený územným plánom predstavuje 3 128,00 m vodovodného potrubia.

Vodovodná sieť je navrhovaná ako okružná sieť v kombinácii s vetvovou sieťou.

Tlakové pomery vo vodovodnej sieti sa budú pohybovať od 0,25 – 0,6 MPa.

Ochranné pásmo vodovodného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách je :

- pre potrubie do DN 500 – 1,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia
- pre potrubie nad DN 500 – 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia

Výpočet potreby vody - výhľad 2035 :

Výpočet potreby vody pre sídelný útvar Horný Oháj je spracovaný v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z. zo dňa 14.11.2006.

Počet obyvateľov : 1258 obyv.

Priemerná špecifická potreba vody pre bytový fond a občianskú a technickú vybavenosť (Qp) :

BYTOVÝ FOND :

1258 obyv..... 145 l/ob/d..... 182 410 l/d.....2,111 l/s

VYBAVENOSŤ :

1258 obyv..... 15 l/ob/d..... 18 870 l/d.....0,218 l/s

$Q_p = 2,111 + 0,218 = 2,329 \text{ l/s}$

MAXIMÁLNA DENNÁ POTREBA VODY QM : $Q_m = 2,329 \times 2,0$
 $Q_m = 4,658 \text{ l/s}$

MAXIMÁLNA HODINOVÁ POTREBA VODY QH : $Q_h = Q_m \times K_h$
 $Q_h = 4,658 \times 1,8$
 $Q_h = 8,384 \text{ l/s}$

3. ZÁSBOVAVANIE PITNOU VODOU – DYČKA :

Zdrojom vody pre Horný Oháj je vodárenský zdroj Gabčíkovo. Mestská časť je zásobovaná z diaľkového vodovodu Nové Zámky – Vráble cez VDJ Vráble – Dyčka (2 x 4000 m³) gravitačne potrubím DN 500. Prívodným potrubím od vodojemu sa voda dopraví do mestskej časti k spotrebiteľom cez rozvážaciu vodovodnú sieť.

Pre výhľadový stav riešený územným plánom sídelného útvaru je nutné rozšíriť existujúcu vodovodnú sieť o nasledovné : - rozvážacie vodovodné potrubie :

Rad „D1-1“	– HDPE DN 100 - 309,0 m
Rad „D1-1-1“	– HDPE DN 100 - 311,0 m
Rad „D4-1“	– HDPE DN 100 – 388,0 m
Rad „D5“	– HDPE DN 100 – 428,0 m

Celkovo je potrebné pre zásobovanie územia mesta Vráble riešeného územným plánom rozšíriť existujúcu vodovodnú sieť o nasledovné :

- rozvážacie vodovodné potrubie HDPE PE 100 DN 100 dĺ. 1436,0 m

Celková potrebná dĺžka vodovodného potrubia pre konečný stav riešený územným plánom predstavuje 1436,00 m vodovodného potrubia.

Vodovodná sieť je navrhovaná ako okružná sieť v kombinácii s vetvovou sieťou.

Tlakové pomery vo vodovodnej sieti sa budú pohybovať od 0,25 – 0,6 MPa.

Ochranné pásmo vodovodného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách je :

- pre potrubie do DN 500 – 1,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia
- pre potrubie nad DN 500 – 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia

Výpočet potreby vody - výhľad 2035 :

Výpočet potreby vody pre sídelný útvar Dyčka je spracovaný v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z. zo dňa 14.11.2006.

Počet obyvateľov : 1484 obyv.

Priemerná špecifická potreba vody pre bytový fond a občianskú a technickú vybavenosť (Qp) :

BYTOVÝ FOND :

1484 obyv..... 145 l/ob/d..... 215 180 l/d.....2,490 l/s

VYBAVENOSŤ :

1484 obyv..... 15 l/ob/d..... 22 260 l/d.....0,257 l/s

$Q_p = 2,490 + 0,257 = 2,747 \text{ l/s}$

MAXIMÁLNA DENNÁ POTREBA VODY QM : $Q_m = 2,747 \times 2,0$
 $Q_m = 5,494 \text{ l/s}$

MAXIMÁLNA HODINOVÁ POTREBA VODY QH : $Q_h = Q_m \times K_h$
 $Q_h = 5,494 \times 1,8$
 $Q_h = 9,889 \text{ l/s}$

Hlavný zdroj vody, existujúce akumulácie a existujúce dimenzie prírodných, zásobných a rozvodných potrubí sú dostatočné pre výhľadový stav riešený navrhovaným územným plánom sídelného útvaru.

B.17.2. ODVÁDZANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD - KANALIZÁCIA:

1. VEREJNÁ KANALIZÁCIA :

Časť VRÁBLE:

Kanalizačná sieť v meste Vráble je vybudovaná v celkovej dĺžke 25 026,32 m. Kanalizačná sieť mesta Vráble je vybudovaná prevažne ako jednotná kanalizácia a z časti ako delená kanalizácia – splašková. Odpadové vody sú odvádzané kanalizačnými zberačmi "B", "C", "D" a "E" do hlavného kanalizačného zberača "A". V prípade kanalizačného zberača "E" sú odpadové vody privedené do starej ČOV a odtiaľ prečerpávané do zberača "A". Na verejnej kanalizácii v meste sú umiestnené atypické a typizované kanalizačné šachty, ktoré sú uzatvorené ťažkými cestnými poklopami, v zelenom páse ľahkým kanalizačným poklopom, prípadne betónovou kruhovou doskou.

Pri učilišti oproti sídlisku Kaška je vybudovaná malá čerpacia šachta ČS2 odpadových vôd, ktorou sa dopravujú odpadové vody zbytkou ponad Telinský potok do kanalizačnej šachty Š6. Na Kollárovej ulici je umiestnená malá čerpacia šachta ČS3, ktorou sa dopravujú odpadové vody z Kollárovej ulice do kanalizačnej šachty na Chalúpkovej ulici. Čerpacia stanica ČS4 je umiestnená na Hlavnej ulici a prečerpáva splaškové odpadové vody z firmy TELEFLEX. Ďalej splaškové vody

z priemyselného parku sú prečerpávané do verejnej kanalizácie mesta Vráble čerpacou stanicou ČS5 umiestnenou pri rieke Žitava.

Hlavný kanalizačný zberač "A" do ktorého sú zaústené ostatné zberače a prislúchajúce stoky má dĺžku 2685,20 m. Je vybudovaný z potrubia DN800, DN1400 a DN1600. Trasa je vybudovaná z prefabrikovaných železobetónových rúr "VIHY". Potrubie je na celej trase obetonované. Začína v odľahčovacej komore OK3 pod sídliskom Žitava a končí v odľahčovacej komore OK1 pred ČOV. Od odľahčovacej komory OK1 pokračuje kanalizačný zberač "A" DN1600 do rieky Žitava a má charakter odľahčovacej stoky. Týmto hlavným zberačom sa odvádzajú odpadové vody do ČOV. Na kanalizačnom zberači "A" je vybudovaná odľahčovacia komora OK1, na kanalizačnom zberači je vybudovaná OK3. Odľahčovacia komora č.1, sa nachádza na prítoku do ČOV a odvádzá prívalové dažďové vody. Odľahčovacia komora č.3 sa nachádza na zberači "D" a je to typizovaná odľahčovacia komora s prepádovou hranou bez obsluhy, ktorá je zaústená do vodného toku Žitava.

Objekty na kanalizačnom zberači "A":
- Výustný objekt do Žitavy v km 19,27 rieky Žitava
- Odľahčovacia komora OK1 a OK3
- Atypické a typizované kanalizačné šachty

Čerpacie stanice na verejnej kanalizácii :

Priemyselný park - prečerpávanie odpadových vôd zo stoky SA do kanalizačného zberača „A“. Čerpacia stanica slúži na prečerpávanie splaškových odpadových vôd z novej priemyselnej zóny mesta Vráble do kanalizačnej siete mesta Vráble. Čerpacia stanica ČS5 je podzemný betónový objekt, chránený uzamykateľným poklopom. V šachte je umiestnené ponorné kalové čerpadlá – 2ks. Dĺžka výtlaku "V5" je 148 m. Prenos údajov na ČOV sa nevykonáva.

Hlavná ulica - prečerpávanie odpadových vôd zo stoky T (Teleflex) do kanalizačnej stoky D4-1. Čerpacia stanica slúži na prečerpávanie splaškových odpadových vôd z priemyselnej zóny mesta Vráble do kanalizačnej siete mesta Vráble. Čerpacia stanica ČS4 je podzemný betónový objekt, chránený uzamykateľným poklopom. V šachte je umiestnené ponorné kalové čerpadlá – 2ks. Dĺžka výtlaku "V4" je 137 m. Prenos údajov na ČOV sa nevykonáva.

Kollárova ulica - prečerpávanie odpadových vôd zo stoky D6-4 do kanalizačnej šachty č.13 na stoke D6-3 umiestnenej na Chalupkovej ulici. Čerpacia stanica ČS3 je podzemný betónový objekt, chránený uzamykateľným poklopom. V šachte je umiestnené čerpadlo PIRANHA - 1 ks. Dĺžka výtlaku "V3" je 12 m. V blízkosti šachty pri plote rodinného domu je umiestnený rozvádzač. Prenos údajov na ČOV sa nevykonáva.

Učilište - prečerpávanie odpadových vôd zo stoky E1-2 ponad Telinský potok do kanalizačnej šachty č. 6 na stoke E-1. Potrubie je uložené v chráničke DN200, ktorá je uchytená na mostnom objekte. Čerpacia stanica ČS2 je podzemný betónový objekt umiestnený v oplotenom areáli pri Telinskom potoku za učilišťom. V šachte je umiestnené čerpadlo GFMU80 - 1 ks. Dĺžka výtlaku "V2" je 30,0 m.

Prečerpávacia stanica - je umiestnená na starej ČOV. Do nej sú privádzané odpadové vody z Moravskej ulice stokou "E". Odtiaľto sú odpadové vody prečerpávané do kanalizačnej šachty hlavného zberača "A". Čerpacia stanica ČS1 je podzemný objekt (starý žľab bývalej ČOV) v ktorom je umiestnené čerpadlo GFMU100 - 1 ks. Dĺžka výtlaku "V1" je 121 m. V objekte je umiestnený rozvádzač a anténa pre prenos údajov na ČOV.

Odľahčovacie komory OK1 a OK3 :

Odľahčovacia komora č. 1, sa nachádza na prítoku do ČOV a odvádzá prívalové dažďové vody. Odľahčovacia komora č. 3 sa nachádza na zberači "D" a je to typizovaná odľahčovacia komora s prepádovou hranou bez obsluhy, ktorá je zaústená do vodného toku Žitava.

Hlavným recipientom do, ktorého sa vypúšťajú vyčistené odpadové vody a vody z odľahčovacích komôr OK1, OK3 je rieka Žitava, ktorá preteká intravilánom mesta.

- Vypúšťanie odľahčených vôd z OK1 – km 19,27 rieky Žitava
- Vypúšťanie odľahčených vôd z OK3 – km 21,69 rieky Žitava
- Vypúšťanie vyčistených odpadových vôd – km 19,27 Žitava – výustný objekt (spoločný výustný objekt pre OK1 a vyčistené odpadové vody z ČOV)

- Odľahčovací komora OK1 - odľahčovací stoka "A" :

Tok – Žitava - výustný objekt r. km – 19,27; k.ú. Vráble; ľavobrežne

Spôsob :

- kontinuálne 24 hod. Vypúšťanie odpadových vôd z ČOV spoločným výustným objektom do toku (365 dní)
- diskontinuálne vypúšťanie odľahčovaných vôd počas trvania privalových dažďov a krátkodobo po ich ukončení z odľahčovacej komory OK1 spoločným výustným objektom do toku
- na výustnom objekte je umiestnený kanalizačný uzáver DN1600

Stoka - odľahčovací stoka "A", DN1600, dl. 874,85 m

- Odľahčovací komora OK3 - odľahčovací stoka :

Tok – Žitava - výustný objekt r. km – 21,69; ľavobrežne

Spôsob :

- diskontinuálne len počas trvania privalových dažďov a krátkodobo po ich ukončení
- odtok z výustného objektu je bez obmedzenia

Stoka - odľahčovací stoka DN1600, dl. 141,00 m

Navrhovaný stav :

Pre odkanalizovanie navrhovaného územia riešené územným plánom sídelného útvaru mesta Vráble navrhujeme dobudovať jestvujúcu kanalizačnú sieť o delenú kanalizáciu – splaškovú kanalizačnú sieť. Z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov, resp. vo vzťahu k výškovému osadeniu jestvujúcej kanalizačnej siete navrhujeme kanalizáciu v kombinácii s čerpacími stanicami a dopravovaním splaškovej odpadovej vody cez kanalizačné výtlaky do najbližšej vhodnej gravitačnej kanalizačnej stoky.

Pre navrhovaný stav sídelného útvaru riešeného ÚP je potrebné dobudovať gravitačnú kanalizačnú sieť o nasledovné :

- gravitačnú kanalizačnú sieť zaústňujúcu do kanalizačného zberača „D“ :

- stoka D6-5	– PVC DN 300	– 838,0 m
- stoka D6-6	– PVC DN 300	– 620,0 m
- stoka D6-6-1	– PVC DN 300	– 35,0 m
- stoka D6-4	– PVC DN 300	– 240,0 m
- stoka D6-4-1	– PVC DN 300	– 40,0 m
- stoka D5-2-3	– PVC DN 300	– 370,0 m
- stoka D5-2-3-1	– PVC DN 300	– 84,0 m
- stoka D6-7	– PVC DN 300	– 400,0 m
- stoka D6-7-1	– PVC DN 300	– 248,0 m
- stoka D7-1	– PVC DN 300	– 147,0 m
- stoka D9-2	– PVC DN 300	– 137,0 m
- stoka D12	– PVC DN 300	– 307,0 m
- stoka D13	– PVC DN 300	– 267,0 m
- stoka D13-1	– PVC DN 300	– 78,0 m
- stoka D13-2	– PVC DN 300	– 80,0 m
- stoka D14	– PVC DN 400	– 590,0 m

- gravitačnú kanalizačnú sieť zaústňujúcu do kanalizačného zberača „B“ :

-stoka B5	– PVC DN 300	– 580,0 m
- stoka B5-1	– PVC DN 300	– 255,0 m
- stoka B5-2	– PVC DN 300	– 206,0 m
- stoka B5-3	– PVC DN 300	– 282,0 m
- stoka B5-3-1	– PVC DN 300	– 92,0 m
- stoka B5-3-2	– PVC DN 300	– 245,0 m

- stoka B5-3-3	- PVC DN 300	- 283,0 m
- stoka B6	- PVC DN 300	- 274,0 m
-stoka B6-1	- PVC DN 300	- 110,0 m
- stoka B7	- PVC DN 300	- 238,0 m
- stoka B8	- PVC DN 300	- 397,0 m
- stoka B10	- PVC DN 300	- 152,0 m

- gravitačnú kanalizačnú sieť zaúst'ujúcu do kanalizačného zberača „A“ :

- stoka B9	- PVC DN 400	- 685,0 m
- stoka B9-1	- PVC DN 300	- 204,0 m
- stoka B9-1-1	- PVC DN 300	- 81,0 m
- stoka B9-1-2	- PVC DN 300	- 181,0 m
- stoka B9-2	- PVC DN 300	- 184,0 m
- stoka H	- PVC DN 400	- 250,0 m
- stoka H1	- PVC DN 400	- 295,0 m
- stoka A2	- PVC DN 300	- 178,0 m
- stoka A3	- PVC DN 300	- 147,0 m
- stoka A4	- PVC DN 300	- 245,0 m
- stoka A4-1	- PVC DN 300	- 154,0 m
- stoka A5	- PVC DN 300	- 140,0 m
- stoka A6	- PVC DN 300	- 129,0 m
- stoka A7	- PVC DN 300	- 115,0 m
- stoka SA2	- PVC DN 400	- 161,0 m
- stoka SA3	- PVC DN 400	- 229,0 m
- stoka SA3-1	- PVC DN 300	- 195,0 m
- stoka T1	- PVC DN 400	- 370,0 m

- gravitačnú kanalizačnú sieť zaúst'ujúcu do kanalizačného zberača „G“ :

- stoka G2	- PVC DN 300	- 148,0 m
- stoka G3	- PVC DN 300	- 129,0 m

- gravitačnú kanalizačnú sieť zaúst'ujúcu do kanalizačného zberača „H“ :

- stoka H	- PVC DN 300	- 1163,0m
- stoka H1	- PVC DN 300	- 82,0m
- stoka H2	- PVC DN 300	- 463,0 m
- stoka H3	- PVC DN 300	- 83,0 m
- stoka H4	- PVC DN 300	- 38,0 m
- stoka H5	- PVC DN 300	- 83,0 m
- stoka H6	- PVC DN 300	- 38,0m
- stoka H7	- PVC DN 300	- 83,0 m
- stoka H8	- PVC DN 300	- 83,0 m
- stoka H9	- PVC DN 300	- 38,0 m
- stoka H2-1	- PVC DN 300	- 40,0 m
- stoka H2-2	- PVC DN 300	- 30,0 m
- stoka H2-3	- PVC DN 300	- 159,0 m

- gravitačnú kanalizačnú sieť zaúst'ujúcu do kanalizačného zberača „J“ navrhovaného v rámci kanalizačnej siete mestskej časti Dyčka :

- stoka J7	- PVC DN 300	- 308,0 m
- stoka J7-1	- PVC DN 300	- 256,0 m
- stoka J8	- PVC DN 300	- 193,0 m

Celkovo je potrebné dobudovať pre navrhovaný stav riešený územným plánom 14 955 m gravitačnej splaškovej kanalizácie. Z celkovej dĺžky dimenzia PVC DN 300 predstavuje 12 375m a dimenzia PVC DN 400 – 2 580 m.

Ďalej dôjde z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov, resp. nepriaznivého výškového usporiadania jestvujúcej a navrhovanej kanalizácie, k vybudovaniu troch kusov podzemných prečerpávacích staníc splaškových odpadových vôd : ČS10, ČS11 a ČS12.

A k vybudovaniu kanalizačných výtlačkov z čerpacích staníc, ktorými budú dopravované splaškové vody z čerpacích staníc do najbližšej gravitačnej kanalizačnej stoky :

- výtlač V10 – HDPE D90 – 78,0 m
- výtlač V11 – HDPE D90 – 45,0 m
- výtlač V12 – HDPE D110 – 240,0 m.

Celkovo dôjde k vybudovaniu 363,0 m kanalizačných výtlačkov.

Ochranné pásmo kanalizačného potrubia v zmysle zákona č. 442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách je :

- pre potrubie do DN 500 – 1,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.
- pre potrubie nad DN 500 – 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.

Množstvo splaškových odpadových vôd :

OBYVATEĽSTVO:

- Počet obyvateľov – 12 699 obyv. – $Q_1 = 2\,349,12 \text{ m}^3/\text{d}$

PRIEMYSEL:

- Podniky s odpadovými vodami splaškového charakteru – $Q_2 = 200,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- Podniky bez potreby predčistenia – $Q_3 = 854,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- Podniky s potrebou predčistenia – $Q_4 = 450,0 \text{ m}^3/\text{d}$

Časť HORNÝ OHÁJ :

V súčasnosti v sídelnom útvare Horný Oháj je vybudovaná čiastočne gravitačná splašková kanalizačná sieť s následným prečerpávaním splaškových odpadových vôd do kanalizačnej siete mesta Vráble a s následným čistením na ČOV Vráble.

Kanalizačná sieť v mestskej časti Horný Oháj je vybudovaná v celkovej dĺžke 2403,0 m. Kanalizačná sieť je vybudovaná ako delená kanalizácia – splašková. Odpadové vody sú odvádzané gravitačne kanalizačnými stokami do čerpacej stanice ČS6, odkiaľ sú prečerpávané do kanalizačnej siete mesta Vráble – stoka „D6-4“.

Na kanalizačnej sieti je osadená ešte čerpacia stanica ČS7, ktorá bude prečerpávať splaškové odpadové vody z kanalizačných stôk realizovaných na druhom brehu rieky Žitava.

Navrhovaný stav :

Pre odkanalizovanie navrhovaného územia riešené územným plánom sídelného útvaru mesta Vráble navrhujeme dobudovať jestvujúcu kanalizačnú sieť o delenú kanalizáciu – splaškovú kanalizačnú sieť. Z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov, resp. vo vzťahu k výškovému osadeniu jestvujúcej kanalizačnej siete navrhujeme kanalizáciu v kombinácii s čerpacími stanicami a dopravovaním splaškovej odpadovej vody cez kanalizačné výtlačky do najbližšej vhodnej gravitačnej kanalizačnej stoky. Pre navrhovaný stav sídelného útvaru riešeného ÚP je potrebné dobudovať gravitačnú kanalizačnú sieť o nasledovné :

- stoka O6 – PVC DN 300 – 100,0 m
- stoka O7 – PVC DN 300 – 97,0 m
- stoka O8 – PVC DN 300 – 272,0 m
- stoka O – PVC DN 300 – 49,0 m
- stoka O9 – PVC DN 300 – 115,0 m
- stoka O4-2 – PVC DN 300 – 405,0 m
- stoka OV3 – PVC DN 300 – 440,0 m

- stoka OV3-1	– PVC DN 300	– 133,0 m
- stoka OV4	– PVC DN 300	– 488,0 m
- stoka OV4-1	– PVC DN 300	– 422,0 m
- stoka SA1	– PVC DN 400	– 450,0 m

Celkovo je potrebné dobudovať pre navrhovaný stav riešený územným plánom 2 971,0 m gravitačnej splaškovej kanalizácie. Z celkovej dĺžky dimenzia PVC DN 300 predstavuje 2 521,0 m a dimenzia PVC DN 400 - 450,0 m.

Ďalej dôjde z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov, resp. nepriaznivého výškového usporiadania jestvujúcej a navrhovanej kanalizácie, k vybudovaniu jedného kusa podzemnej prečerpávacej stanice splaškových odpadových vôd : ČS13.

A k vybudovaniu kanalizačného výtlaku z čerpacej stanice, ktorým budú dopravované splaškové vody z čerpacej stanice do najbližšej gravitačnej kanalizačnej stoky :

- výtlak V13	– HDPE D90	– 45,0 m
--------------	------------	----------

Celkovo dôjde k vybudovaniu 45,0 m kanalizačného výtlaku.

Ochranné pásmo kanalizačného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciach je :

- pre potrubie do	DN 500	– 1,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.
- pre potrubie nad	DN 500	– 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.

Množstvo splaškových odpadových vôd :

OBYVATEĽSTVO:

- Počet obyvateľov – 1258 obyv. – $Q_1 = 201,225 \text{ m}^3/\text{d}$

Časť DYČKA :

V súčasnosti v sídelnom útvere Dyčka je vybudovaná čiastočne gravitačná splašková kanalizačná sieť s následným prečerpávaním splaškových odpadových vôd do kanalizačnej siete mesta Vráble a s následným čistením na ČOV Vráble.

Kanalizačná sieť je vybudovaná ako delená kanalizácia – splašková. Odpadové vody sú odvádzané gravitačne kanalizačnými stokami do čerpacej stanice ČS8, odkiaľ sú prečerpávané do kanalizačnej siete mesta Vráble – zberač „A“.

Navrhovaný stav :

Pre odkanalizovanie navrhovaného územia riešené územným plánom sídelného útvaru mesta Vráble navrhujeme dobudovať jestvujúcu kanalizačnú sieť o delenú kanalizáciu – splaškovú kanalizačnú sieť. Z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov, resp. vo vzťahu k výškovému osadeniu jestvujúcej kanalizačnej siete navrhujeme kanalizáciu v kombinácii s čerpacími stanicami a dopravovaním splaškovej odpadovej vody cez kanalizačné výtlaky do najbližšej vhodnej gravitačnej kanalizačnej stoky. Pre navrhovaný stav sídelného útvaru riešeného ÚP je potrebné dobudovať gravitačnú kanalizačnú sieť o nasledovné :

- stoka D	– PVC DN 300	– 259,0 m
- stoka D1	– PVC DN 300	– 950,0 m
- stoka D1a	– PVC DN 300	– 210,0 m
- stoka D1b	– PVC DN 300	– 130,0 m
- stoka D1b-1	– PVC DN 300	– 100,0 m
- stoka D1c	– PVC DN 300	– 240,0 m
- stoka D2	– PVC DN 300	– 182,0 m
- stoka J	– PVC DN 400	– 1134,0 m
- stoka J1	– PVC DN 300	– 300,0 m
- stoka J2	– PVC DN 300	– 205,0 m
- stoka J3	– PVC DN 300	– 1103,0 m

- stoka J3-1	– PVC DN 300	– 383,0 m
- stoka J3-1-1	– PVC DN 300	– 148,0 m
- stoka J3-1-2	– PVC DN 300	– 148,0 m
- stoka J3-1-3	– PVC DN 300	– 89,0 m
- stoka J3-1-4	– PVC DN 300	– 163,0 m
- stoka J4	– PVC DN 300	– 440,0 m
- stoka J4-1	– PVC DN 300	– 80,0 m
- stoka J4-2	– PVC DN 300	– 116,0 m
- stoka J5	– PVC DN 300	– 393,0 m
- stoka J5-1	– PVC DN 300	– 152,0 m
- stoka J6+	– PVC DN 300	– 347,0 m
- stoka J6-1	– PVC DN 300	– 72,0 m

Celkovo je potrebné dobudovať pre navrhovaný stav riešený územným plánom 7 344,0 m gravitačnej splaškovej kanalizácie. Z celkovej dĺžky dimenzia PVC DN 300 predstavuje 6 210,0 m a dimenzia PVC DN 400 - 1134,0 m.

Ďalej dôjde z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov, resp. nepriaznivého výškového usporiadania jestvujúcej a navrhovanej kanalizácie, k vybudovaniu jedného kusa podzemnej prečerpávacej stanice splaškových odpadových vôd : ČS14.

A k vybudovaniu kanalizačného výtlaku z čerpacej stanice, ktorým budú dopravované splaškové vody z čerpacej stanice do najbližšej gravitačnej kanalizačnej stoky :

- výtlak V14	– HDPE D90	– 144,0 m
--------------	------------	-----------

Celkovo dôjde k vybudovaniu 144,0 m kanalizačného výtlaku.

Ochranné pásmo kanalizačného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciach je :

- pre potrubie do	DN 500	– 1,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.
- pre potrubie nad	DN 500	– 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.

Množstvo splaškových odpadových vôd :

OBYVATEĽSTVO:

- Počet obyvateľov – 1484 obyv. – $Q_1 = 237,34 \text{ m}^3/\text{d}$

2. ČISTIAREŇ ODPADOVÝCH VÔD :

ČOV, do ktorej pritekajú odpadové vody z mesta Vráble je umiestnená pod mestom v priestore medzi štátnou cestou na Nové Zámky a upraveným korytom rieky Žitava. Jedná sa o úplnú mechanicko – biologickú čistiareň s kalovými poliami. Mestské odpadové vody sú na ČOV privádzané hlavným kanalizačným zberačom "A", ktorý zašľuže do odľahčovacej komory OK1.

Údaje o čistiacom procese :

Čistiareň odpadových vôd pre mesto Vráble je vybudovaná ako úplná mechanicko-biologická čistiareň s kalovými poliami. Mestské odpadové vody sú na ČOV privádzané prírodnou stokou, od odľahčovacej komory OK1. Prívodná stoka je vybudovaná ako kapacitná DN400 na dĺžke 30 m a ďalej profilu DN600 v dĺžke 15,0 m. Pred vstupom do sacieho bazéna čerpacej stanice prechádzajú odpadové vody cez hrubé hrablice. Odtiaľto je odpadová voda prečerpávaná do prítokového žľabu na jemné hrablice. Voda je privedená k jedným prevádzkovým a jedným rezervným mechanicky stieraným jemným hrabliciam. Z mechanicky stieraných hrablic padajú zhrabky na prenosný transportér, ktorý ich dopravuje von do pristaveného vozíka. Prítok a odtok z kanálov je možné otvoriť a uzatvoriť pomocou stavítok, ktoré sú ovládané ručne kolesom. Odpadová voda zbavená hrubých nečistôt preteká otvoreným žľabom ďalej k vypínaciemu a odľahčovaciemu objektu. Odtiaľto pokračuje otvoreným žľabom do vertikálneho lapáka piesku. Z lapáka piesku je odpadová voda dopravovaná na biologickú časť. Vypínacím objektom je možné prepúšťať odpadové vody do ďalšieho čistiaceho procesu, alebo

obtokovým potrubím odvádzať do recipientu. Odľahčovací komora naväzuje hneď na vypínací objekt a oddeľuje dažďové vody od splaškových. Dažďové vody pretečú do dažďových nádrží a po daždi vytečú z nádrží samospádom pred čerpaciu stanicu a vrátia sa späť do čistiaceho procesu. Splaškové odpadové vody pretekajú žlabom do dvoch vertikálnych lapákov piesku. Zachytený piesok sa odčerpáva mamutkovým čerpadlom na skládku, kde sa zbavuje vody, ktorá ide späť žlabom pred lapáky piesku. Odľahčené odpadové vody pritekajú do dvoch samostatne prevádzkovaných aktivačných nádrží. Aktivácia je dlhodobá s čiastočnou stabilizáciou kalu. Potrebné množstvo kyslíka zaisťujú povrchové aerátory, ktoré súčasne zabezpečujú aj premiešanie celého objemu nádrží. Dodávanie vratného kalu z dosadzovacích nádrží je kontinuálne.

V období dostačujúcej koncentrácie biomasy sa pomocou stavítka uzavrie v žľabe prítok kalu do aktivačnej nádrže a kal sa odvádza do nádržky prebytočného kalu. Po aktivácii pretekajú odpadové vody do dvoch samostatne prevádzkovaných dosadzovacích nádrží. Prítok je vtokovým žlabom s pozdĺžnou ponorenou štrbinou v dne žľabu. Z dna nádrže sa kal plynule odsáva a prečerpáva do žľabu vratného a prebytočného kalu. Plávajúci kal sa zachytáva otočnou rúrou a vedie sa potrubím do nádržky prebytočného kalu. Biologicky vyčistená odpadová voda prepadáva do odtokových žlabov a odtokovým potrubím cez merný žlab oteká do recipientu. Prebytočný aeróbne stabilizovaný kal z dosadzovacích nádrží sa prečerpáva do kalojemu, kde sa zahusťuje a oddeľuje sa od neho kalová voda. Kalová voda sa vypúšťa do aktivačných nádrží. Kalové polia slúžia na vysušenie vyhnitého kalu. Kal sa vypúšťa na kalové polia vo vrstvách do výšky 90 cm. Tu sa oddeľuje kalová voda, jednak výparom do ovzdušia a jednak vsakovaním do drenáže. Vysušený, vyhnitý kal sa odvezie na skládku a ďalej k poľnohospodárskemu využitiu.

Recipientom pre vypúšťanie vyčistených odpadových vôd a vôd odľahčených je rieka Žitava, ktorá má nasledovné prietoky :

$$Q_{355} = 0,33 \text{ m}^3/\text{s}$$

$$Q_5 = 80,00 \text{ m}^3/\text{s}$$

$$Q_{100} = 120,00 \text{ m}^3/\text{s}$$

Počet napojených ekvivalentných obyvateľov :

Čistiareň odpadových vôd je vybudovaná pre 15 000 EO v ktorých sú už zahrnutí aj obyvatelia južných obcí, ktoré sa postupne pripájajú. V súčasnosti sú už privedené splaškové odpadové vody z obce Lúčnica nad Žitavou a Michal nad Žitavou. Tieto sú privedené do spoločnej šachty vybudovanej pred oplotením ČOV a potrubím PVC DN 400 sú dopravované pred hrubé hrablice umiestnené na začiatku ČOV.

Navrhovaný stav :

Pre navrhovaný stav riešený územným plánom sídelného útvaru, dôjde v rámci jestvujúceho areálu ČOV Vráble, k jej intenzifikácii na konečný stav 27 000 EO.

OBYVATEĽSTVO :

- $Q = 2787,68 \text{ m}^3/\text{d}$

PRIEMYSEL :

- $Q = 1504,0 \text{ m}^3/\text{d}$

Najvyššia prípustná miera znečistenia priemyselných odpadových vôd a osobitných vôd vypúšťaných do verejnej kanalizácie :

	Ukazovateľ znečistenia	Jednotka	Hodnota
1.	BSK ₅	mg/l O ₂	1000
2.	CHSK _{Cr}	mg/l O ₂	800
3.	PH		6,0 – 9,0
4.	Teplota	°C	40
5.	rozpuštné látky	mg/l	2500

6.	nerozpuštné látky	mg/l	500
7.	Amoniakálny dusík	mg/l	45
8.	Celkový dusík	mg/l	70
9.	Fosfor	mg/l	15
10.	Kyanidy celkové	mg/l	0,2
11.	Kyanidy toxické	mg/l	0,1
12.	Nepolárne extrahovateľné látky	mg/l	10
13.	Extrahovateľné látky	mg/l	0,5
14.	Aniónaktívne tenzidy	mg/l	10
15.	Ortuť	mg/l	0,05
16.	Meď	mg/l	1,0
17.	Nikel	mg/l	0,2
18.	zinok – Zn	mg/l	2,0
19.	arzén – As	mg/l	0,2
20.	Chróm celkový	mg/l	0,8
21.	kadmium – Cd	mg/l	0,1
22.	Chróm VI	mg/l	0,1
23.	Olovo	mg/l	0,3
24.	Polycyklické aromatické uhľovodíky	mg/l	0,05

Vyčistené odpadové vody z čistiarne odpadových vôd budú vypúšťané cez výustný objekt umiestnený na odľahčovacej stoke "A" v r. km 19,27 rieky Žitava.

B.17.3. ZÁSOBOVANIE TEPLOM :

Potreby tepla pre objekty umiestnené v rozvojových plochách v riešenej obce – mesto Vráble, realizované v dlhodobom časovom horizonte, budú realizované z jestvujúceho centrálneho zdroja tepla, kotolne na sídlisku Lúky. Intenzifikáciou zariadenia kotolne, prepojením na kotolňu na sídlisku Pri Žitave, sa docieli veľké územie s možnosťou napojenia na tepelný rozvod centrálnej kotolne. Objekty rozvojových plôch umiestnených v tomto území sa pripoja na tepelný rozvod, ktorý obsahuje vykurovaciu vodu a aj teplú vodu s cirkuláciou. Tým sa dosiahne jeden z cieľov energetickej politiky štátu. Objekty mimo dosahu rozvodou z centrálneho zdroja, budú teplom zásobované z domových a blokových teplovodných kotolní na zemný plyn. Rozvoj tepelnej energetiky Slovenska sa bude orientovať na väčšie využitie obnoviteľných zdrojov energie. Zariadenia domových plynových kotolní budú doplnené solárnymi kolektormi na ohrev teplej vody a tepelnými čerpadlami s celoročnou prevádzkou, pri klimatizovaných objektoch.

Analýza existujúcich sústav tepelných zariadení :

Územný plán mesta Vráble tvoria tri celky: Vráble, Horný Ohaj a Dyčka. V časti Vráble sú objekty základnej a vyššej vybavenosti a bytové objekty vybudované v rámci komplexnej bytovej výstavby a v rámci individuálnej výstavby. V rámci komplexnej bytovej výstavby je postavených 2 003 bytov, v rámci individuálnej výstavby je postavených 864 bytov. V časti Horný Ohaj a Dyčka sa nachádzajú iba objekty základnej vybavenosti a rodinné domy. V Hornom Ohaji je postavených 222 rodinných domov a v Dyčke 152 rodinných domov.

Objekty budované v rámci KBV sú realizované v troch sídliskách :	- Kaška	193 b.j.
	- Žitava	468 b.j.
	- Lúky	1 324 b.j.

Zdrojom tepla sú tri centrálné teplovodné kotolne. V najstaršom sídlisku Kaška, je zdrojom tepla zrekonštruovaná kotolňa na zemný plyn, osadená tromi kondenzačnými kotlami s výkonom jedného $Q = 460,0$ kW. Celkový výkon kotolne je $Q = 1,38$ MW. V kotolni je aj centrálna príprava teplej vody. Rozvodný systém je štvortrubkový, umiestnený v pôvodných nepriehľadných kanáloch.

V najväčšom sídlisku Lúky je centrálna teplovodná kotolňa zložená z dvoch častí, z plynovej s tromi kotlami, s výkonom jedného $Q = 3,5$ MW a kotlom na drevnú štiepku s výkonom $Q = 1,9$ MW. Celkový výkon kotolne je $Q = 12,4$ MW. Plynové kotle sú doplnené spalínovým ekonomizérom. Podiel kotla na biomasu je na výrobe tepla 33,0%. Cieľový stav je 60% podiel vyrobeného tepla zo štiepky. Je pripravované prepojenie zariadenie kotolne s kotolňou na sídlisku Pri Žitave. Aj v tejto kotolni sa pripravuje centrálna teplá voda, a sekundárny rozvod je štvortrubkový, vedený v nepriehľadných kanáloch. Na kotolňu je pripojená ZŠ a MŠ. Obchodný dom Jednota COOP sa osamostatnil.

Najmladšie sídlisko Žitava je zásobované z centrálnej kotolne na zemný plyn osadenej dvoma kotlami, s menovitým výkonom jedného $Q = 1,75$ MW. Celkový výkon kotolne je $Q = 3,5$ MW. Kotle sú tiež doplnené spalínovým ekonomizérom. Na rozvod od kotolne je pripojený aj objekt MU. Aj pri tejto kotolni je sekundárny rozvod štvortrubkový, vedený v nepriehľadných kanáloch. Prepojením kotolne na kotolňu Lúky sa kotlová časť demontuje a zariadenie kotolne bude slúžiť ako tlakovo závislá odovzdávacia stanica.

Posledne postavené bytové objekty na tomto sídlisku nie sú pripojené na centrálnu kotolňu. Bytový objekt s 32 b.j. má samostatnú domovú kotolňu, objekty 4x 9 b.j., a 18 b.j. majú individualný zdroj tepla. závesný plynový kotol v každom byte.

Zariadenia centrálnych kotolní sú udržiavané v dobrom technickom stave a vysokej účinnosti premeny paliva na teplo, využívajúc aj teplo zo spalín. Koncentrácie škodlivín v spalínach sú omnoho nižšie než kritériálne hodnoty vyplývajúce zo zákona o ochrane ovzdušia. Zariadenia kotolní sú doplnené funkčnými prvkami merania a regulácie. Tepelné straty vykazuje hlavne štvortrubkový rozvod vedený v nepriehľadných kanáloch. Nižšie tepelné straty vykazuje systém domových odovzdávacích staníc s dvojtrubkovým rozvodom z predizolovaných rúr. Pri tomto spôsobe zásobovania teplom odberateľ tepla sám reguluje odber tepla, a celé odobrané teplo, aj pre teplú vodu, má odmerané. Ďalšie úspory tepla môžu správcovia bytov dosiahnuť vylepšením tepelno technických vlastností obvodových konštrukcií, dodatočným zateplením, výmenou okien s izolačným dvoj resp. trojsklom. Tepelno technické kritéria na stavebné konštrukcie sa postupne zvyšovali, môžeme konštatovať, že čím starší bytový dom, tým väčšie tepelné straty, väčšia spotreba paliva a väčšie náklady na vykurovanie. Zlepšovaním tepelno technických vlastností obvodových stavebných konštrukcií, sa znižujú potreby tepla na vykurovanie a tepelné okrsy kotolní zvyšujú kapacitu pre pripojenie nových objektov. Najväčšiu rezervu má tepelný okrsok kotolne Pri Žitave.

Rodinné domy v rámci individuálnej výstavby sú vykurované zväčša domovými teplovodnými kotlami na zemný plyn s výkonom do $Q = 20,0$ kW. V malej miere na prírodne drevo alebo na upravený drevný odpad. V zanedbateľnom množstve lokálnymi spotrebičmi na zemný plyn alebo tuhé palivo. Pri ohreve teplej vody sa v malej miere využíva obnoviteľný zdroj tepla – slnečná energia. Vhodné klimatické podmienky predurčujú väčšie množstvo inštalácií slnečných kolektorov. Pre ich masívnu inštaláciu by boli potrebné vhodnejšie legislatívne a finančné podmienky.

Objekty základnej a vyššej vybavenosti sú väčšinou teplom zásobované domovými teplovodnými kotlami na spaľovanie zemného plynu. Základná škola a materská škola na sídlisku Lúky, sú napojené na rozvod vykurovacieho média a teplej vody z centrálnej kotolne sídliska Lúky. Objekt MsU je pripojený na centrálnu kotolňu sídliska Žitava.

Zariadením s najdlhšou prevádzkovou dobou je zariadenie kotolne Strednej odbornej školy, ktoré je v prevádzke od roku 1992. Zariadenia zvyšných kotolní sú nové, s funkčnými obvodmi MaR.

V ZŠ V. Záborského je zariadenie s jedným vykurovacím mediom, regulované štvorcestným ventilom. Na tento výstup je pripojených niekoľko pavilónov a aj priestory ZŠ Sv. Vojtecha. Jeden výstup nezohľadňuje rôznorodosť požiadaviek na teplotu vykurovacieho média pre jednotlivé objekty, preto sa v niektorých nedokurujú a iných prekuruje. Pri oboch týchto kotolní je potrebná rekonštrukcia kotolne, zohľadňujúca množstvo pripojených objektov.

Najväčším spotrebiteľom tepla v severnej priemyselnej zóne je Matador, s ročnou spotrebou tepla $Q_R = 6\,790,0$ MWh/rok. Decentralizáciou centrálnej horúcovodnej kotolne na objektové teplovodné, sa znížilo vyrobené teplo na 60% pôvodnej hodnoty. Palivom je zemný plyn. V areáli sa nachádzajú tri stredné objektové kotolne, tri malé objektové kotolne a 140 kusov jednotkových plynových spotrebičov. Všetky zariadenia sú nové, vybavené prvkami merania a regulácie. Kondenzačné a nízkoteplotné kotlové jednotky Viessmann s horákmi Weishaupt sa vyznačujú nízkymi koncentraciami škodlivín v spalínach.

V priestoroch areálu bývalej Tesly je niekoľko súkromných spoločností. Priestory fy. Marathon sú teplom zásobované z teplovodnej kotolne v ktorej sú umiestnené štyri kondenzačné kotle s menovitým výkonom $Q = 60,0$ kW. Zariadenie je nové s funkčnými prvkami MaR.

Priestory fy. Švec a spol., má decentralizovaný spôsob vykurovania jednotkovými plynovými spotrebičmi. Zariadenia pracujú s nižšou účinnosťou, sú však prevádzkovo spoľahlivé.

Priestory fy. Tesgal – Holzapfel sú vykurované teplovodnou kotolňou s výkonom $Q = 0,52$ MW a jednotkovými plynovými agregátmi s celkovým výkonom $Q = 0,73$ MW.

Priestory fy. Hefra sú pripojené na centrálnu kotolňu osadenú dvoma teplovodnými kotlami na zemný plyn s výkonom jedného $Q = 2,5$ MW. Kotle sú v prevádzke od roku 1996, kedy boli repasované. Kotle sú predimenzované, premena paliva na teplo je ne hospodárna.

Objekty ďalších spoločností v priemyselnej časti sever sú novopostavené. Priestory fy. HTP sú vykurované teplovodným nízkopotencionálnym médiom cez jednotky fan-coil. Médium sa získava ako odpadné teplo z chladiaceho zariadenia technológie. Zálohou systému odpadného tepla je teplovodná elektrokotla s výkonom $2 \times 200,0$ kW. Spotrebované teplo na vykurovanie nie je merané. Výrobné jednotky realizované v priemyselnom parku majú zhodný systém zásobovania objektov teplom.

Teplovodnou kotolňou na zemný plyn sú vykurované administratívne a pomocné priestory a ohrievaná teplá voda, výrobné haly sú vykurované teplovzdušne plynovými centrálnymi vzduchotechnickými jednotkami, umiestnenými na streche, resp. jednotkovými plynovými spotrebičmi, sálavými trubicami, umiestnenými vo vykurovanom priestore.

Prevádzky v priemyselnom parku sú nové, posledná ICU Medical je v prevádzke štyri vykurovacie obdobie. Zariadenia na výrobu tepla sú nové, doplnené prvkami merania a regulácie. Spaľovanie zemného plynu v kotloch i v centrálnych vzduchotechnických jednotkách prebieha s vysokou účinnosťou. Nezaťažujú ovzdušie nadmerným množstvom škodlivín. Ich potreba tepla nie je konečná. Pri zmene výrobného programu sa mení aj množstvo paliva. V Nibe je plánované umiestnenie technologických pecí na zemný plyn. Je predpoklad zníženia spotreby plynu na vykurovanie, ale narastie spotreba plynu na technológiu.

Priemyselné objekty v južnej a východnej časti sú decentralizované. Jednotlivé malé prevádzky sú vykurované malými teplovodnými kotolňami na zemný plyn alebo biomasu. Vo Vínanze je kotla osadená dvoma plynovými kotlami ETI 100, s menovitým výkonom $Q = 116,0$ kW. Kotle sú v prevádzke po dobu životnosti, je potrebná výmena zariadenia za nové.

Predpokladaný vývoj spotreby tepla :

Výstavbou plánovaných bytových, občianskych a výrobných objektov sa predpokladá nárast potreby tepla. Nárast bude korigovaný znižovaním potreby tepla existujúcich objektov, postupným zlepšovaním tepelno technických vlastností obvodových stavebných konštrukcií a výmenou starých zariadení na výrobu tepla za nové s vyššou účinnosťou doplnené zariadeniami na získanie tepla z obnoviteľných zdrojov.

Urbanistický obvod V 01, V 03, V 06, VE – 28 :

Nízkopodlažné rodinné domy, bytové domy a nižšia komerčná občianska vybavenosť, objekty sú v susedstve tepelného okrsku centrálnej kotolne a je možnosť ich pripojenia na rozvodné potrubie. Rekonštrukciou štvortrubkového rozvodu na dvojtrubkový z predizolovaných potrubí a výrobou tepla z biomasy, sa dosiahne efektívnej výroby tepla bez emisií.

Urbanistický obvod V 05, V 08, V 11, V 13 :

Nízkopodlažné rodinné domy, bytové domy a nižšia komerčná občianska vybavenosť, objekty sú mimo tepelného okrsku centrálnej kotolne. Objekty budú teplom zásobované z domových a blokových teplovodných kotolní na zemný plyn. Rozvoj tepelnej energetiky Slovenska sa bude orientovať na väčšie využitie obnoviteľných zdrojov energie. Zariadenia plynových kotolní budú doplnené solárnymi kolektormi na ohrev teplej vody a tepelnými čerpadlami s celoročnou prevádzkou, pri klimatizovaných objektoch.

Urbanistický obvod V 15, V 17, V 18, V 19, V 20, V 21 :

Nízkopodlažné rodinné domy, bytové domy, nižšia a vyššia občianska vybavenosť, priemyselná výroba, objekty sú mimo tepelného okrsku centrálnej kotolne. Objekty budú teplom zásobované z domových a blokových teplovodných kotolní na zemný plyn. Zariadenia plynových kotolní budú doplnené solárnymi kolektormi na ohrev teplej vody a tepelnými čerpadlami s celoročnou prevádzkou, pri klimatizovaných objektoch.

Urbanistický obvod D 01, D 03, D 04, D 05, O 01, O 04, O 06 :

Nízkopodlažné rodinné domy, bytové domy, nižšia a vyššia občianska vybavenosť, priemyselná výroba. Objekty budú teplom zásobované z domových a blokových teplovodných kotolní na zemný plyn. Zariadenia plynových kotolní budú doplnené solárnymi kolektormi na ohrev teplej vody a tepelnými čerpadlami s celoročnou prevádzkou, pri klimatizovaných objektoch.

Rozvoj tepelnej energetiky Slovenska sa bude orientovať na väčšie využitie obnoviteľných zdrojov energie. Zariadenia domových plynových kotolní budú doplnené solárnymi kolektormi na ohrev teplej vody a tepelnými čerpadlami s celoročnou prevádzkou, pri klimatizovaných objektoch.

Domové a blokové kotolne svojim inštalovaným výkonom patria medzi malé a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia. Zariadenia na spaľovanie zemného plynu budú pracovať s koncentraciami sledovaných škodlivín v spalínach na hodnotách oveľa nižšími než sú povolené limity podľa Vyhlášky č. 137/2010 Z.z., jeho novelizácií, Zákonu č. 318/2012. Navrhované zariadenia budú v súlade dokumentu „Návrh energetickej politiky SR“, ktorý vypracovalo Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky ako strategický dokument určujúci základné ciele a rámce rozvoja energetiky v dlhodobom časovom výhľade. Energetická politika je súčasťou Narodohospodárskej stratégie SR, keďže zabezpečenie maximálneho ekonomického rastu v podmienkach trvalo udržateľného rozvoja je podmienené spoľahlivosťou dodávky energie pri optimálnych nákladoch a primeranej ochrane životného prostredia.

BILANCIE POTREBY TEPLA**časť VRÁBLA**

URB. O B V O D	LOKALITA číslo	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	PREDPOKLADANÉ KAPACITY			POTREBA TEPLA			
			B. J. v R.D.	B. J. v B.D.	PLOCHY OBČ. A INEJ VYBAV.	Q _{UK}	Q _{RUk}	Q _{RTV}	Q _R
Vr 01	VE – 23	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	30	-	-	117,0	231,0	72,0	303,0
Vr 03	VE – 24	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	-	375	-	675,0	1 312,5	900,0	2 212,5
	VE – 25	NÍŽŠIA KOMERČNÁ OBČ. VYBAVENOSŤ	-	-	1 500 m ²	27,0	45,0	4,0	49,0
Vr 05	VE – 09	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI KOMERČNÁ A NEKOMERČNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	66	-	2 000 m ²	257,4	508,2	158,4	666,6

	VE – 11	NIŽŠIA KOMERČNÁ VYBAVENOSŤ, KOMUNÁLNA VÝROBA, SLUŽBY, STAVEBNÍCTVO, SKLADY	-	-	6 000 m ²	108,0	180,0	15,0	195,0
	VE – 12	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, PLOCHY DOPRAVY A JEJ ZARIADENÍ	-	-	9 000 m ²	162,0	270,0	26,0	296,0
	VE – 13	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	8	-	-	31,2	61,6	19,2	80,8
Vr 06	VE – 10	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ	30	-	300 m ²	117,0	231,0	72,0	303,0
Vr 07	VE – 14	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	7	-	-	27,3	53,9	16,8	70,7
Vr 08	VE – 15	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI NIŽŠIA KOMERČNÁ VYBAVENOSŤ, PLOCHY DOPRAVY	16	-	4 000 m ²	62,4	123,2	38,4	161,6
Vr 11	VE – 17	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	25	-	-	97,5	192,5	60,0	252,5
Vr 13	VE – 20	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	13	-	-	50,7	100,1	31,2	131,3
	VE – 21	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	2	-	-	7,8	15,4	4,8	20,2
	VE – 22	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	40	-	-	156,0	308,0	96,0	404,0
Vr 14	VE – 16	PLOCHY CINTORÍNA, ZELENÉ, DOPRAVNÉ PLOCHY	-	-	300 m ²				
Vr 15	VE – 18	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	24	-	-	93,6	184,8	57,6	242,4
	VE – 19	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	-	-	14 000 m ²	252,0	420,0	45,0	465,0
Vr 17	VE – 26	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV, DOPLNKOVO NIŽŠIA KOMERČNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	-	-	4 800 m ²	86,4	144,0	14,0	158,0
	VE – 27	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV, DOPLNKOVO NIŽŠIA KOMERČNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	-	-	11 500 m ²	207,0	345,0	31,0	376,0
	VE – 28	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	-	392	-	705,6	1 372,0	940,8	2 312,8
	VE – 29	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ	-	-	3 000 m ²	54,0	90,0	10,0	100,0
	VE – 36	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	-	-	3 200 m ²	57,6	96,0	10,0	106,0
Vr 19	VE – 37	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV, DOPLNKOVO NIŽŠIA KOMERČNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	-	-	11 200 m ²	201,6	336,0	32,0	368,0
	VE – 38	VYŠŠIA KOMERČNÁ OBČ. VYBAVENOSŤ	-	-	16 000 m ²	288,0	480,0	46,0	526,0
	VE – 39	VYŠŠIA KOMERČNÁ OBČ. VYBAVENOSŤ	-	-	13 600 m ²	244,8	408,0	40,0	448,0
Vr 20	VE – 42	PLOCHY POLYFUNKČNEJ VÝSTAVBY S PREVLAĐAJÚCIM BÝVANÍM	18	-	3 200 m ²	70,2	138,6	43,2	181,8
Vr 21	VE – 30	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	12	-	2 000 m ²	46,8	92,4	28,8	121,2
	VE – 31	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	-	-	4 800 m ²	86,4	144,0	14,0	158,0
	VE – 32	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	-	-	8 200 m ²	147,6	246,0	25,0	271,0
	VE – 33	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	-	-	7 000 m ²	126,0	210,0	20,0	230,0
	VE – 34	PLOCHY TECHNICKEJ VYBAVENOSTI	-	-	1 500 m ²	27,0	45,0	4,0	49,0
	VE – 35	PLOCHY TECHNICKEJ VYBAVENOSTI	-	-	-				
SPOLU :			291	770	127 100 m²	4 590,9	8 384,2	2 875,2	11 259,4

Pre dosiahnutie cieľov energetickej politiky sa v oblasti tepelnej energie stanovujú tieto základné priority :

- využiť domáce primárne energetické zdroje na výrobu tepla na ekonomicky efektívnom princípe
- prijať opatrenia zamerané na úsporu energie a na zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane spotreby
- zvyšovať podiel obnoviteľných zdrojov energie na výrobu tepla s cieľom vytvoriť primerané doplnkové zdroje
- zvýšiť využívanie kombinovanej výroby elektriny a tepla

Celková ročná potreba tepla navrhovaných kapacít je $Q_R = 16\,074,5$ MWh/rok. Toto množstvo tepla reprezentuje spotrebu paliva – zemného plynu v množstve $N = 1\,745\,900,0$ Nm³/rok. Pri využití biomasy, solárnych kolektorov a tepelných čerpadel sa môže znížiť spotreba plynu v cieľovom roku na hodnotu 60%, $N = 1\,047\,540,0$ Nm³/rok.

Potreby tepla predmetných objektov na vykurovanie, ohrev teplej vody sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách. Tepelné straty objektov sú určené podľa sTN EN 12831, zjednodušenou metódou. Ročná potreba tepla na vykurovanie je vypočítaná podľa STN 383350, pri výpočtových teplotách vnútorného vzduchu $t_i = 15-24^{\circ}\text{C}$, vonkajšieho vzduchu $t_e = -11^{\circ}\text{C}$, priemernej teploty vonkajšieho vzduchu cez vykurovacie obdobie $t_{zp} = 3,8^{\circ}\text{C}$, počtu dní vykurovacieho obdobia $n = 206$ dní a priemernej prevádzkovej doby $T = 18$ hodín. Potreba tepla na ohrev teplej vody je určená podľa STN 060320.

Označenie v tabuľke :

Q_{UK} – potreba tepla na vykurovanie (kW)

Q_{RUK} – ročná potreba tepla na vykurovanie (MWh/rok)

Q_{RTV} – ročná potreba tepla na ohrev teplej vody (MWh/rok)

Q_R – celková ročná potreba tepla objektu (MWh/rok)

BILANCIE POTREBY TEPLA

časť DYČKA

URB. O B V O D	LOK. číslo	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	PREDPOKLADANÉ KAPACITY			POTREBA TEPLA			
			B.J. v R.D.	B.J. v B.D.	PLOCHY OBČ. A INEJ VYBAV.	Q_{UK}	Q_{RUK}	Q_{RTV}	Q_R
Dy 01	DE – 11	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	3	-	-	11,7	23,1	7,2	30,3
	DE – 17	PLOCHY CINTORÍNA, ZELENÉ, DOPRAVNÉ PLOCHY	-	-	200 m ²				
Dy 03	DE – 12	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	7	-	-	27,3	53,9	16,8	70,7
	DE – 13	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S PREVLÁDAJÚCOU FUNKCIOU BÝVANIA	12	-	-	21,6	42,0	28,8	70,8
Dy 04	DE – 09	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	46	-	-	179,4	354,2	110,4	464,6
	DE – 10	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	58	-	-	226,2	446,6	139,2	585,8
Dy 05	DE – 07	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	90	-	4 500 m ²	351,0	693,0	216,0	909,0
	DE – 08	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	60	-	3 000 m ²	234,0	462,0	144,0	606,0
SPOLU :			276	-	7 700 m ²	1 051,2	2 074,8	662,4	2 737,2

BILANCIE POTREBY TEPLA**časť HORNÝ OHAJ**

URB. O B V O D	LOK. číslo	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	PREDPOKLADANÉ KAPACITY			POTREBA TEPLA			
			B.J. v R.D.	B.J. v B.D.	PLOCHY OBČ. A INEJ VYBAV.	Q _{UK}	Q _{RUk}	Q _{RTV}	Q _R
Oh 01	OE-03	PLOCHY CINTORÍNA A ZELENÉ	-	-	-				
	OE-04	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV	-	-	900 m ²	16,2	27,0	2,5	29,5
	OE-05	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV	-	-	3 000 m ²	54,0	90,0	9,0	99,0
	OE-06	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S PREVLÁDAJÚCOU FUNKCIOU BÝVANIA	14	-	2 400 m ²	25,2	49,0	33,6	82,6
	OE-07	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	5	-	-	19,5	38,5	12,0	50,5
	OE-08	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	5	-	-	19,5	38,5	12,0	50,5
	OE-09	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	5	-	-	19,5	38,5	12,0	50,5
Oh 04	OE-10	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	-	-	13 000 m ²	234,0	390,0	30,0	420,0
	OE-11	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	-	-	39 000 m ²	702,0	1 170,0	95,0	1 265,0
Oh 06	OE-12	PLOCHY REKRAČNEJ VYBAVENOSTI SÚVISIACEJ S VINOHRADNÍCTVOM A AGROTURISTIKOU	3	-	540 m ²	11,7	23,1	7,2	30,3
SPOLU :			32	-	58 840 m ²	1 101,6	1 864,6	213,3	2 077,9

B.17.4. PLYNÁRENSKÉ ZARIADENIA - PLYNOFIKÁCIA :

Návrh plynárenských zariadení (PZ) bol vypracovaný pre Návrh Územno-plánovacej dokumentácie (ÚPD) mesta Vrábľa. ÚPD rieši katastrálne územia Vrábľa, Dyčka a Horný Ohaj.

Podklady použité na vypracovanie návrhu :

- údaje poskytnuté od SPP – distribúcia a.s., od MsÚ Vrábľa a od spracovateľa ÚPD
- mapové podklady dotknutých lokalít
- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike
- Technické pravidlo plyn TPP 702 07 Zásady pre navrhovanie distribučných sietí s prevádzkovým pretlakom do 400 kPa.

1. JESTVUJÚCI STAV PLYNÁRENSKÝCH ZARIADENÍ :

Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v meste je zemný plyn (ZP). Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom PZ. Plynovodnú DS v súčasnosti prevádzkuje fa SPP – distribúcia, a.s..

1.1. Opis plynárenských zariadení :

Primárnym zdrojom ZP mesta je VTL prípojka PN63 DN150 Vrábľa z VTL plynovodu PN63 DN150 Bodok – Vrábľa a VTL regulačná stanica (RS) RS 7000 2/1 463 Vrábľa. VTL prípojka Vrábľa a RS Vrábľa zásobujú i obce Žitavce a Melek. Primárnym zdrojom ZP mestskej časti Dyčka je VTL prípojka PN63 DN100 Dyčka z VTL plynovodu PN63 DN100 Dyčka a VTL regulačná stanica RS 3500 2/1 463 Dyčka. VTL prípojka Dyčka a RS Dyčka zásobujú ZP i obec Lúčnica nad Žitavou. RS Vrábľa a RS Dyčka sú navzájom prepojené. Priemyselný park Vrábľa zásobuje VTL prípojka PN63 DN50

Priemyselný park IGP z VTL plynovodu PN63 DN100 Dyčka a VTL regulačná stanica RS 2000 2/1 463 Vráble-VIO.

Sekundárnym zdrojom ZP v meste je STL plynovodná DS. Táto tzv. miestna sieť (MS) sa člení na 4 údržbové oblasti (ÚO): Vráble 1, Vráble 2, Horný Ohaj a Dyčka. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov a plynovodnými prípojkami z ocele a z PE. MS zabezpečuje v meste plošnú dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v meste je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami (PP). Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

Katastrálnym územím Vráble južne od intravilánu mesta prechádza smerom východ - západ sústava tranzitných VTL plynovodov 1x PN75 DN1400 a 3x PN75 DN1200 s dvomi telekomunikačnými káblami (metalický a optický) vedenými súbežne s plynovodmi.

1.2. Prehľad a parametre plynárenských zariadení :

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnych územiach mesta podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách :

tranzitné VTL plynovody :

názov	prevádzkový pretlak	dimenzia
sústava tranzitných plynovodov eustream	do 7,5 MPa	1x DN1400 3x DN1200

distribučné diaľkové VTL plynovody a prípojky :

názov	prevádzkový pretlak	dimenzia
plynovod Bodok - Vráble	do 6,3 MPa	DN150
plynovod Dyčka		DN100
prípojka Vráble		DN150
prípojka Dyčka		DN100
prípojka Vráble Priemyselný park IGP		DN50

distribučné VTL plynové regulačné stanice :

typ a názov
RS 7000/2/1 463 Vráble
RS 2000 2/1 463 Vráble-VIO
RS 3500 2/1 463 Dyčka

distribučné STL prepojovacie plynovody :

názov	prevádzkový pretlak	dimenzia	materiál
plynovod RS Vráble – Vráble	do 100 kPa	DN300	ocel'
plynovod Vráble – Horný Ohaj		DN100	
plynovod Vráble – Žitavce a Melek		D160	PE
plynovod RS Vráble-VIO – PP VIO	do 300 kPa	DN160	
plynovod RS Dyčka – Vráble	do 100 kPa	DN150	ocel'
plynovod RS Dyčka – Dyčka		DN150	
plynovod Dyčka – Lúčnica nad Žitavou		D160	

distribučná STL miestna plynovodná sieť :

zariadenie	prevádzkový pretlak	materiál
uličné plynovody	do 100	PE / ocel'
prípojky	resp. 300 kPa	

2. RIEŠENIE PLYNOFIKÁCIE :

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení jestvujúcich STL PZ o nové STL PZ v súlade s návrhom ÚPD.

Navrhované STL plynovodné úseky budú ZP zásobované z jestvujúcej STL plynovodnej DS Vráble. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP STL, na aký je v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo :

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ
- minimálne križovanie ciest
- plošné pokrytie zastavaného územia
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou - 11 °C. Z tohto dôvodu pre kategóriu domácnosti (D) – individuálna bytová výstavba (D_{IBV}) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 1,4 m³/h. Pre kategóriu domácnosti (D) – hromadná bytová výstavba (D_{HBV}) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 0,8 m³/h.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi dodávateľa ZP, t.j. v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie plynofikácie navrhovaných lokalít.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre :

- drsnosť PE potrubia 0,05 mm
- hustota ZP 0,74 kg/m³
- teplota ZP 15 °C

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlaky do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi. Treba stanoviť podmienku, aby tlak v jednotlivých uzlových bodoch nepoklesol pod 1,5 násobok pretlaku 20 kPa, t. j., že pretlak v uzlových bodoch siete nesmie poklesnúť pod 30 kPa.

3. BILANCIA NÁRASTU ODBERU ZEMNÉHO PLYNU :

Katastrálne územie Vráble :

	počet BJ HBV	počet BJ IBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
v ZÚ	524	153	633,4	934,8
mimo ZÚ	767	291	1 021,0	1 502,4
spolu	1 291	444	1 654,4	2 437,2

Katastrálne územie Horný Ohaj :

	počet BJ HBV	počet BJ IBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
v ZÚ	-	86	120,4	172,0
mimo ZÚ	-	32	44,8	64,0
spolu	-	118	165,2	236,0

Katastrálne územie Dyčka :

	počet BJ HBV	počet BJ IBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
v ZÚ	-	28	39,2	56,0
mimo ZÚ	-	276	386,4	552,0
spolu	-	304	425,6	608,0

Katastrálne územie celkom :

	počet BJ HBV	počet BJ IBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
v ZÚ	524	267	793,0	1 162,8
mimo ZÚ	767	599	1 452,2	2 118,4
celkom	1 291	866	2 245,2	3 281,2

4. OCHRANNÉ A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA JESTVUJÚCICH I NAVRHOVANÝCH PZ :Bezpečnostné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ :

- VTL plynovody PN75 DN1400 a DN1200 50 m od osi
- VTL plynovody PN63 DN150, DN100 a DN50 4 m od osi
- VTL regulačné stanice 8 m od pôdorysu
- STL plynovody a prípojky v extraviláne 4 m od osi
- STL plynovody a prípojky v intraviláne 1 m od osi

Bezpečnostné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ :

- VTL plynovody PN75 DN1400 a DN1200 200 m od osi
- VTL plynovody PN63 DN150, DN100 a DN50 50 m od osi
- VTL regulačné stanice 50 m od pôdorysu
- STL plynovody v extraviláne 10 m od osi
- STL plynovody v intraviláne (2 + 0,5 x D) m od osi

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

B.17.5. ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU - ELEKTRIFIKÁCIA :**Východiskové údaje :**

Pre vypracovanie návrhu zásobovania elektrickou energiou boli použité nasledovné podklady :

- podklady spracovania územnoplánovacej dokumentácie
- konzultácia s firmou Západoslvenská distribučná
- technické normy : najmä STN 33 2130

1. VŠEOBECNE - ROZVODNÁ SÚSTAVA A OCHRANNÉ PÁSMA VEDENÍ :**1.1. Rozvodná sústava :**

V podmienkach riešeného územia je elektrická energia s primárnou sieťou vysokého - napätia (VN) v rozvodnom systéme: 3 AC 22kV IT

a sekundárna sieť nízkeho napätia /NN/ je v rozvodnom systéme : 3+PEN AC 400/230V TN-C .

Nadmorská výška rozvodnej siete vedení a pri umiestňovaní transformátorov bude do nadmorskej výšky 700 m.

1.2. Ochranné pásma elektrických zariadení :

Ochranným pásmom je priestor v bezprostrednej blízkosti energetického diela, ktorý je určený k zabezpečeniu plynulej prevádzky a zabezpečeniu bezpečnosti osôb a majetku. Pre akúkoľvek činnosť vo vymedzených ochranných pásmach a pre udelenie výnimky z ochranného pásma je potrebné vyžiadať súhlas kompetentného elektrorozvodného závodu, resp. energetického podniku. Ochranné pásmo elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami vedenými po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie:

- u vonkajšieho (vzdušného) vedenia veľmi vysokého napätia od 60kV do 110kV vrátane 15 m, nad 110kV do 220kV vrátane 20 m a nad 220kV do 380kV vrátane 25 m
- u vonkajšieho vedenia vysokého napätia od krajného vodiča 10 m na každú stranu, v lesných priesekoch 7 m
- u káblového vedenia všetkých druhoch napätia (vrátane vedení ovládacích, signálnych a oznamovacích) od krajného kabela 1 m na každú stranu
- u rozvodných staníc 30 m a pri transformovniach 10 m po obvodu kolmo od hranice objektov stanice

Z hľadiska merítka výkresovej dokumentácie nie sú všetky ochranné pásma graficky znázornené.

Križovania a súbeh iných sietí s elektrickými zariadeniami a s elektrickými vzdušnými a zemnými káblovými vedeniami je potrebné riešiť v súlade so zákonom č.256/2012 Z.z. a s STN 73 6005 , STN 33 3300.

Ohľadom bezpečnosti prevádzky je nutné brať do úvahy hlavne radu noriem STN 33 2000- a STN 33 3201, STN EN 50341-1, STN EN 50423-1.

V ochrannom pásme elektrického vedenia je zakázané :

- a.) zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažké mechanizmy
- b) vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- c) uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
- d) vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
- e) vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy

Vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu, k objektu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi elektrického rozvodu udržiavať voľný pruh pozemkov po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany elektrického vedenia na vodorovnú rovinu trasy vedenia.

2. ZÁSOBOVANIE MESTA ELEKTRICKOU ENERGIOU :

Mesto Vráble je zásobované elektrickou po dvojitom 110kV vedení 8843 a 8846 s vodičmi uloženými na priehradových stožiaroch. Tieto 110kV vedenia prepájajú nadradené transformovne medzi Križovanmi a Levicami. Vedenia vchádzajú do katastra mesta Vráble - Dyčka vedľa potoka Žitava, ktorý križujú až sa zaústia do rozvodne s číslom R 8155 110kV/22kV v katastrálnom území Dyčka. Transformovňa Vráble je prepojená dvojitém 110kV vedením č. 8407 a 8846 s nadradenou transformovňou 400/110kV v Leviciach. Transformovňa - VRÁBLE má vývodové polia pre zaústenia 22kV vedení. Samotné mesto Vráble je z rozvodne Vráble-Dyčka napájané s nasledujúcimi 22kV vývodmi - linky č. 1059, 1141, 1142, 309, 1140, ktoré sú káblovými vývodmi a zásobujú hlavne centrum mesta. Ďalej sú z nej vyvedené vedenia č. liniek 248, 249, 266, ktoré sú napájané hlavne vzdušné vedenia v okolí Vrábiel. Sú tu tiež 22kV vedenia ,ktoré sú využívané aj ako záskokové vedenia pre trasu smerom na rozvodňu Zlaté Moravce a to linky č. 1059, 309, 1051. Takto je docielená možnosť neobmedzenej prevádzky a dodávky elektrickej energie pre mesto Vráble, v prípade poruchy medzi rozvodňami Nitra, Levice, Nové Zámky a Zlaté Moravce a to na vedení prevádzkovaných v hladine

110kV aj 22kV. Transformovňa Vráble je osadená dvomi 40MVA transformátormi. Zaťaženie rozvodne je na cca 15 percent a teda je tu dostatočná rezerva na ďalší rozvoj mesta Vráble a okolia.

Existujúci stav transformovni a vedení v jednotlivých častiach mesta Vráble :

tab. 1: Transformačné stanice v **Časti Horný Ohaj** :

trafostanica (číslo)	výkon (kVA)	napojené z linky (číslo linky)	prevedenie (typ)	Zistené zaťaženie ts ZSE a.s. (%)
TS81-51	100	321	2,5 stĺpová	-
TS81-54	50	1051	1 stĺpová	-
TS81-21	250	321	4 stĺpová	-
TS81-XX	-	Samostatný vývod z rozvodne	-	-
TS81-XX	-		-	-
TS81-44	160	249	1 stĺpová	30
TS81-XX	-	249	kiosková	-
TS81-42 dem	160	249	stožiarová	43
TS81-43	100	249	2,5 stĺpová	28
TS81-45	160	249	stožiarová	-

Poznámky : 81-XX plánované trafostanice a vedenia k nim.

TS81-42 dem trafostanica plánovaná na demontáž

tab. 2: Transformačné stanice v **Časti Dyčka**

trafostanica (číslo)	výkon (kVA)	napojené z linky (číslo linky)	prevedenie (typ)	Zistené zaťaženie ts ZSE a.s. (%)
TS81-36	100	248	2,5 stĺpová	20
TS81-37	160	249	kiosková	81
TS81-35	160	249	stožiarová	15
TS81-39	100	249	stožiarová	2
TS56-05	630	249	kiosková	-
TS56-03	50	249	4 stĺpová	-

tab. 3: Transformačné stanice v **Časti Vráble – okolie** :

trafostanica (číslo)	výkon (kVA)	napojené z linky (číslo linky)	prevedenie (typ)	Zistené zaťaženie ts ZSE a.s. (%)
TS81-26	-	309	2,5 stĺpová	-
TS81-22	100	309	2 stĺpová	-
TS81-27	-	309	kiosková	-
TS81-49	250	309	2,5 stĺpová	-
TS81-28	880	249	vežová	-
TS81-13	250	249	stožiarová	50
TS81-17	160	249	4 stĺpová	12
TS81-41	160	249	1 stĺpová	-
TS81-46	160	249	1 stĺpová	-
TS81-18	400	249	stožiarová	-

TS81-11	250	249	kiosková	25
TS81-23	160	249	4 stĺpová	61
TS81-34	160	266	stožiarová	-
TS81-16	250	266	4 stĺpová	32
TS81-33	400	266	kiosková	5
TS81-24	100	266	2,5 stĺpová	33
TS81-32	100	266	stožiarová	-
TS81-20	250	266	stožiarová	-

Poznámky : Uvádzané napojenia z liniek sú pri základnom zapojení siete.

Okrem uvedených transformovní 110/22kV mesto nemá alternatívne zdroje elektrickej energie ako napr. fotovoltaické , či bioplynové elektrárne. V súčasnosti nie je spracovaná žiadna regionálna koncepcia získavania elektrickej energie na území mesta prípadne kraja. Dlhodobu sa preferuje dodávka elektrickej energie s blízkych jadrových elektrární, resp. z vonkajšej elektrickej siete.

3. ENERGETICKÁ BILANCIA NOVEJ ZÁSTAVBY V JEDNOTLIVÝCH ČASTIACH MESTA :

V koncepčnom zámere riešeného územia sa uvažuje s rozšírením bytových jednotiek, občianskej vybavenosti a riešenie priemyselných výrobní. Káblové vedenia VN 22 kV a rozmiestnenie transformačných staníc vn /nn, t.j. 22/0.4 kV vytvára charakter lúčovej, hrebeňovej a okružnej siete .

Východiskové predpoklady bilančného návrhu potreby elektrickej energie :

Spracovaný bilančný návrh vychádza z predpokladu že stupňom elektrifikácie bude daná časť zaradná do "A". Stupeň elektrifikácie „A“ znamená, že územie bude bez využitia elektrickej energie hlavne na kúrenie, teda na kúrenie bude využívaný plyn, alebo iné zdroje.

Pre UP byty rodinné domy sa predpokladá sa kúrenie plynom 70 percent a 30 percent elektrikou. Električka bude slúžiť na osvetlenie a bežné spotrebiče, vrátane varenia.

Stupeň elektrifikácie A : Byty alebo rodinné domy, kde maximálny príkon žiadneho zo spotrebičov nepresiahne 3,5 kVA. Výpočtové zaťaženie takéhoto bytu, RD je $P_b = 14,2 \text{ kW}$.

Stupeň elektrifikácie B : Byty alebo rodinné domy, kde príkon jedného spotrebiča pre varenie a pečenie presiahne 3,5 kVA. Výpočtové zaťaženie takéhoto bytu, RD je $P_b = 11 \text{ kW}$.

Predpokladá sa 50% bytov, RD stupňa elektrifikácie A a 50% stupňa elektrifikácie B.

Stupeň elektrifikácie C sa bude riešiť individuálne v zmysle pripojovacích podmienok dodávateľa. Predbežne sa ráta s 30 percentami celkovo elektrifikovaných domácností.

Nová navrhovaná bytová výstavba, občianska vybavenosť a priemyselné časti mesta, obce si bude vyžadovať v prvom rade rekonštrukciu existujúcich starých stožiarových trafostaníc na kioskového typu a tiež u existujúcich bude treba rátať s výmenou transformátorov za vyššiu výkonovú radu. Treba rátať v zastavanom území s územnou rezervou pro nové kioskové trafostanice do 36m² a tiež s územnou rezervou pre ukladanie káblových VN 22kV prepojujúcich vedení medzi zrekonštruovanými a novými kioskovými trafostanicami. Trasa VN káblových vedení je uvažovaná hlavne pri miestnych komunikáciách a štátnych cestách. S územnou rezervou pod nové trafostanice je potrebné uvažovať tak, aby boli prístupné z verejných priestranstiev. Demontáž vzdušných VN liniek je podmienené s výstavbou nových zakábelizovaných VN vedení a nových, či zrekonštruovaných trafostaníc.

Hlavný káblový rozvod v meste Vráble bude zhotovený hlavne vodičmi typu NA2XS/F/2Y.

Nové primárne a sekundárne káblové rozvody pre novú výstavbu sa riešia priebežne podľa potreby priamo pri nových žiadostiach o pripojenie odberateľov na sieť v podmienkach pre pripojenie do siete , ktoré je stanovované prevádzkovateľom a vlastníkom príslušnej siete, vedení a trafostaníc, pričom platia ustanovenia zákona č.256/2012.

V týchto zmluvách budú upresnené kapacity siete a možnosť pripojenia.

3.1. Časť Horný Ohaj :

tab. 2: Energetická bilancia plánovanej zástavby v Časti Horný Ohaj :

Urbanistický obvod/ lokalita číslo	Funkčný druh zástavby	Maximálna nadzemná podlažná plocha (m ²)	Počet priemerných bytov	Požadovaný inštalovaný výkon	Požadovaný súčasný príkon
		nebytová		kW	kW
O01 /OE-03 až OE-09	bývanie a vybavenosť	6300	24	831	203,25
O01 - INTRA	priemysel	2400	0	216	48
O04 /OE-10, OE-11	vybavenosť	52000	0	4 680	1040
O03 - INTRA	bývanie		86	946	206,79
O06 /OE-01,OE-03	rekreácia	540	3	5 988,6	29,93
Zaťaženie O01 až O06		61240	113	6 754,6	1 483,36
Celkové zaťaženie nového územia pre trafostanice					1 483,36

Na novom zastavanom území treba rátať s vybudovaním dvoch nových trafostaníc TS81-HO1, TS81-HO2 vrátane nových prepojuvácich VN káblových vedení. Napojenie by sa predpokladalo na káblové vedenie. Vzdušné vedenie VN v riešených územiach , alebo v častiach riešeného územia, prípadne v nových častiach obce bude potrebné riešiť zakábelizovaním. Pre tieto zemné káblové vedenia je potrebné rátať s územnou rezervou pri miestnych existujúcich aj plánovaných miestnych komunikáciách .

3.2. Časť Dyčka :

tab. 2: Energetická bilancia plánovanej zástavby v Časti Dyčka :

Urbanistický obvod/ lokalita číslo	Funkčný druh zástavby	Maximálna nadzemná podlažná plocha (m ²)	Počet priemerných bytov	Požadovaný inštalovaný výkon	Požadovaný súčasný príkon
		nebytová		kW	kW
D01 /DE-11, DE-17	bývanie a vybavenosť	200	3	51	23,13
D01 - INTRA	bývanie	0	21	231	70,1
D03 /DE-12, DE-13	bývanie	0	19	209	65,22
D02 - INTRA	bývanie	0	7	77	32,82
D04 /DE-9, DE-10	bývanie	0	104	1 144	2 41,47
D05 /DE-07, DE-08	bývanie a vybavenosť	7500	160	2 435	495,78
Zaťaženie D01 až D05		7700	314	4 147	772,51
Celkové zaťaženie nového územia pre trafostanice					772,51

Na novom zastavanom území treba rátať s vybudovaním jednej novej trafostanice TS81-D1 a s rekonštrukciou starých trafostaníc . Uvažuje sa s novými prepojuvácimi VN káblovými vedeniami. Napojenie by sa predpokladalo na káblové vedenie. Vzdušné vedenie VN v riešených územiach, alebo v častiach riešeného územia, prípadne v nových častiach obce bude potrebné riešiť zakábelizovaním. Pre tieto zemné káblové vedenia je potrebné rátať s územnou rezervou pri miestnych existujúcich aj plánovaných miestnych komunikáciách .

3.3. Časť Vráble :

V tabuľke sú uvedené trafostanice, ktoré napájajú časť Vráble -okolie (Vinice, Betlehem, Pod trstiny, Veľké priečky, Dolné Lúky, škola, učilište, Dlhé lúky) , pričom trafostanice sú napájané hlavne vzdušnými vedeniami.

tab. 3: Energetická bilancia plánovanej zástavby v Časti Vráble – okolie :

Urbanistický obvod/ lokalita číslo	Funkčný druh zástavby	Maximálna nadzemná podlažná plocha (m2)	Počet priemerných bytov	Požadovaný inštalovaný výkon	Požadovaný súčasný príkon
		nebytová		kW	kW
V01 /VE-23	bývanie	0	30	330	91,1
V03 /VE-24, VE 25	priemysel	1500	375	4 260	753,47
V05 /VE-09 až VE 13	bývanie a vybavenosť	17000	74		523,2
V06 /VE-10	bývanie a vybavenosť	300	30	27	97,1
V08 /VE-14, VE 15	bývanie a vybavenosť	4000	23		154,89
V11 /VE-17	bývanie		25		79,6
V13 /VE-20 až VE 22	bývanie	300	55		150,81
V14 /VE-16	hroby				0
V15 /VE-18,VE 19	bývanie, priemysel	14000	24	1 524	357,25
V17 /VE-26 až VE 29	bývanie a vybavenosť	14980	392	5 660,2	1 052,11
V18 /VE-36	vybavenosť	3200	0	288	64
V19 /VE-37 až VE 39	vybavenosť	40800	0	3 672	816
V20 /VE-42	vybavenosť	3200	18	486	126,75
V21 /VE-30 až VE 35	bývanie, vybavenosť	23500	12	2 247	517,21
V01 - INTRA	bývanie, vybavenosť	1200	10	218	65,67
V03 - INTRA	bývanie	0	320	3 520	628,89
V04 - INTRA	bývanie	0	60	660	155,06
V06 - INTRA	bývanie, vybavenosť	1900	3	204	57,13
V09 - INTRA	bývanie, vybavenosť	2000	36	576	144,48
V11 - INTRA	bývanie, vybavenosť	1600	104	1 288	273,47
V16 - INTRA	bývanie, priemysel	9800	144	2 466	512,41
Zaťaženie V01 až V16		15300	667	8 714	1 519,92
Celkové zaťaženie nového územia pre trafostanice					1 519,92

Na novom zastavanom území treba rátať s vybudovaním nových trafostaníc TS81-V1, až TS81-V14, spínacej stanice TS81-V-SP a s rekonštrukciou starých trafostaníc prevažne na kioskového typu. Uvažuje sa s novými prepojavacími VN káblovými vedeniami na území aj centra mesta, nového VN 22kV kábla z rozvodne 110/22kV pre novú výstavbu. Napojenie nových a rekonštruovaných trafostaníc je navrhované na káblový rozvodný systém VN 22kV. Vzdušné vedenie VN v riešených územiach, alebo v častiach riešeného územia, prípadne v nových častiach obce bude potrebné riešiť zakábelizovaním. Pre tieto zemné káblové vedenia je potrebné rátať s územnou rezervou pri miestnych existujúcich aj plánovaných miestnych komunikáciách.

Murované a kioskové trafostanice sú zapájané ako dvojbody, či trojbody s možnosťou zálohy a prepájania. Prepájanie a tým zmenu liniek, z ktorých sú zapojené zabezpečujú stále viac vypínače, ktoré sú diaľkovo ovládané z dispečingu. Tieto mestské trafostanice sú napájané z liniek č. 309, 1059, 1051, 1142, 1141, 249, 1140.

Celkový výkon zapojených trafostaníc v uvedených častiach je viac ako 14300kVA. Trafostanice napájajúce priamo domácnosti a malých výrobcov v centre mesta sú zaťažené pri bežnej prevádzke maximálne na 50%.

Prípadná nová navrhovaná bytová výstavba, občianska vybavenosť si bude vyžadovať v prvom rade rekonštrukciu existujúcich starších murovaných trafostaníc s výmenou transformátorov za vyššiu výkonovú radu alebo doplnením transformátorov do existujúcich trafostaníc, prípadne aj vybudovanie nových trafostaníc v mieste prípadnej novej zástavby. Napojenie existujúcich trafostaníc je z hlavnej vzdušnej siete, alebo priamo z káblovej siete z rozvodne Vráble – Dyčka. Nové trafostanice by sa mohli zaslučkovať na existujúci káblový rozvod.

Umiestnenie nových TS bude podľa budúcej zástavby. Sekundárne káblové rozvody pre rozšírenie budú riešené podľa potreby priamo pri výstavbe. Prípadné preloženie vzdušného vedenia VN bude riešené v ďalšom projekte podľa rozmiestnenia objektov v zastavanom území.

Nové primárne a sekundárne káblové rozvody pre novú výstavbu sa riešia priebežne podľa potreby priamo pri nových žiadostiach o pripojenie odberateľov na sieť v podmienkach pre pripojenie do siete, ktoré je stanovované prevádzkovateľom a vlastníkom príslušnej siete, vedení a trafostaníc, pričom platia ustanovenia zákona č. 256/2012.

Sekundárny rozvod v tejto časti je riešený hlavne káblovým vedením uloženým v zemi.

B.17.6. SPOJE A ZARIADENIA SPOJOV :

Zhodnotenie súčasného stavu :

Sídlný útvar Vráble telekomunikačne v rámci ST, a.s. prislúcha jej regionálnej organizačnej zložke, Centru sieťovej infraštruktúry (CSI) JUH so sídlom v Banskej Bystrici.

Prístupová sieť (miestna telefónna sieť) je zaústená do hlavného rozvodu ústredne RSÚ typového radu S-12, vybudovanej v rámci digitalizácie telekomunikácií ako PSTN sieť.

V súčasnej dobe z hľadiska telekomunikačnej technológie prebieha postupný prechod z klasickej PSTN siete na sieť novej generácie NGN, do ktorej sa priebežne integrujú nové multimediálne služby s novými funkcionalitami.

V prístupovej sieti sa v rámci zahusťovania širokopásmových uzlov vo Vrábľoch najskôr vybudoval DSLAM a neskôr aj MSAN. Dosiahlo sa podstatné zväčšením šírky prenosového pásma a zvýšením prístupovej rýchlosti, čo podstatne rozšírilo sortiment ponúkaných služieb pre domácnosti, podnikateľov a veľké firmy.

Ku klasickým telefónnym a ISDN službám sa pridali:

- a) Širokopásmové služby vrátane Internetu, IP telefónie a Digitálnej televízie
- b) Komplexné sieťové riešenia vrátane Koorporátnych sietí

Ku všetkým službám je ponúkané množstvo rôznych programov a ďalších doplnkových služieb.

Súčasná telekomunikačná kapacita vo Vrábľoch s rezervou postačuje na zabezpečenie dostupnosti ponúkaných a požadovaných služieb. Využívanie kapacit systémovo sleduje a efektívne riadi kapacitný management.

Z hľadiska transportnej siete patria Vráble k tranzitným bodom v smere Východ – Západ. K prenosu sa využíva sieť diaľkových optických káblov s monomódovými vláknami, po ktorých je prevádzkovaná sieť vlnových multiplexorov WDM, SDH sieť, MEN sieť a v datovej technológii a širokopásmových službách sieť IP/MPLS. Prevádzka v jednotlivých typoch sietí je chránená rôznymi druhmi ochrán prevažne v kruhovej štruktúre. Technológie sú centrálné riadené a dohliadané.

Navrhovaný stav :

Budovať architektúru telekomunikačnej siete tak, aby zvýšila flexibilitu existujúcej siete, umožnila rýchlejšie zavádzanie nových multimediálnych služieb a zdieľanie zdrojov siete. V podmienkach mesta Vráble je to hlavne v rámci novej zástavby IBV, KBV a polyfunkčných objektov počítať s koridormi pre telekomunikačnú infraštruktúru už v štádiu spracovania Územného plánu.

Hľadať konsenzus so samosprávou v oblasti budovania prístupovej infraštruktúry na báze optickej siete FTTx so zameraním na možnosti využitia rôznych štrukturálnych fondov.

Pre rozširovanie kapacity transportnej siete výraznejšie využívať sieť vlnových multiplexorov DWDM.

B.18. KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, PRÍPADNE HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANIA VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE :

Problematika životného prostredia predstavuje široký a zložitý okruh problémov, zasahujúcich do všetkých oblastí ľudskej činnosti. Preto je potrebné považovať prírodné prostredie za základný faktor, na ktorom sa buduje ďalší environmentálny program, týkajúci sa technických, ekonomických a sociálnych prvkov.

B.18.1. CHARAKTERISTIKA EXISTUJÚCICH ZDROJOV ZNEČISTENIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH VPLYV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE :

1. Charakteristika zdrojov znečistenia životného prostredia :

Medzi hlavné zdroje znečisťovania životného prostredia v záujmovom území a jeho blízkom okolí, ktoré negatívne vplyvajú na jednotlivé zložky životného prostredia môžeme zaradiť nasledovné aktivity :

- Intenzívna poľnohospodárska výroba :

Zdroje znečistenia možno deliť podľa spôsobu pôsobenia na plošné, líniové a bodové a podľa druhu kontaminantov (pohonné hmoty, rôzne chemické ochranné látky, anorganické i organické hnojivá, silážne šťavy a pod.). V praxi vždy ide o kombináciu spôsobu pôsobenia a druhu látok škodiacich takto najmä pôdam, príp. povrchovým a podzemným vodám.

Plošné znečistenie spôsobuje najmä aplikácia rôznych ochranných látok a živín do pôdy. Líniové znečistenie spôsobujú úniky alebo splachy kontaminantov rôzneho druhu a pôvodu do povrchových tokov prípadne i komunikácie. Bodové zdroje predstavujú najmä poľnohospodárske dvory so skládkami organických a anorganických hnojív a chemických ochranných látok, silážnych jám, strojových staníc a pod.

- Miestny priemysel :

Ide o stacionárne zdroje produkujúce rôznorodé znečistenie zaťažujúce najmä ovzdušie a vodné toky, ktoré ho transportujú na väčšie vzdialenosti. V záujmovom území je priemyselno-výrobná činnosť sústredená predovšetkým v priemyselnej zóne na severozápadnom okraji mesta Vráble. V súčasnosti pribúdajú práve zdroje znečistenia z výroby (tzv. technologické zdroje).

- Prevádzky občianskej vybavenosti :

Sú to služby miestneho významu, objekty bývania a iné objekty, ktoré produkujú emisie, odpady a pod., v menšom, lokálnom rozsahu.

- Doprava :

V záujmovom území je zastúpená cestnou a železničnou dopravou. Dominantným zdrojom znečisťovania ovzdušia je cestná doprava, zaťažujúca najmä ovzdušie. Do ovzdušia sa dostávajú produkty spaľovania pohonných hmôt (oxid uhličitý a uhoľnatý, oxid siričitý, prchavé organické látky - VOC, oxidy dusíka, tuhé znečisťujúce látky - TZL a ťažké kovy).

Časť emisií (alkény a aromáty) sa podieľa aj na tvorbe fotochemického smogu v mestách a tiež na skleníkovom efekte (CO₂, N₂O, CH₄).

2. Znečistenie horninového prostredia :

Kvalitatívne znehodnocovanie horninového prostredia spôsobuje najmä poľnohospodárstvo, odpadové hospodárstvo, komunálne prostredie (splašky), doprava, ako aj sekundárne vplyvy napríklad infiltrácia silne znečistených povrchových vôd. Konkrétne parametre v horninovom prostredí nie sú plošne sledované. Celkový charakter znečistenia je možné sledovať sprostredkované, v rámci súvisiacich zložiek životného prostredia - podzemných vôd a pôd.

Kvantitatívnu degradáciu horninového prostredia vyvolávajú exogénne činitele. Miera intenzity ich vplyvu je závislá od litologického charakteru horninových komplexov a využitia územia.

Z hľadiska znečisťovania horninového prostredia v záujmovom území a jeho blízkom okolí prichádzajú do úvahy nasledovné zdroje znečisťovania :

- plochy intenzívnej poľnohospodárskej výroby
- areály poľnohospodárskych družstiev a fariem živočíšnej výroby
- poľné hnojiská
- areály priemyselnej výroby
- skládky odpadov
- znečistené povrchové vody infiltrujúce do územia (sekundárny zdroj znečisťovania)

3. Znečistenie povrchových a podzemných vôd :

Znečistenie povrchových a podzemných vôd záujmového územia súvisí s nasledujúcim :

- pôvodcom znečistenia povrchových vôd je v Podunajskej pahorkatine predovšetkým priemysel a komunálne prostredie, čiastočne poľnohospodárstvo
- dominantným zdrojom znečistenia podzemných vôd je infiltrácia vôd zo silne znečistených povrchových tokov
- z plošných vplyvov poľnohospodárstva sa v dôsledku ekonomických limitov zredukoval vplyv hnojenia, taktiež vplyv používania prostriedkov na ochranu rastlín (pesticídov) nie je v rámci zistených nadnormových hodnôt výrazne indikatívny
- z bodových zdrojov znečistenia z poľnohospodárstva pôsobia farmy živočíšnej výroby, skládky poľnohospodárskeho odpadu a hnojiská

Degradácia kvality podzemných vôd sa prejavuje najintenzívnejšie spektrom skupiny organických látok ropného pôvodu a ich toxických produktov rozpadu – špecifických organických látok, ťažkých, resp. stopových prvkov, "kyslíkovým dlhom", prevahou redukčných podmienok, čo následne spôsobuje zvyšovanie koncentrácií chloridov, síranov, horčíka a železa.

4. Znečistenie pôdy :

V ostatnom období dochádza k útlmu poľnohospodárskej výroby. V rastlinnej výrobe sa to prejavuje výrazným znížením aplikácie priemyselných hnojív a ochranných prostriedkov do pôdy, tým sa znižuje aj riziko znečistenia pôd a následne i znečistenia podzemných i povrchových vôd. Vyvážená hustota hospodárskych zvierat by nemala ohroziť životné prostredie. Pritom stav hospodárskych zvierat v poslednom období taktiež poklesol. Existuje však riziko lokálneho znečistenia vyplývajúce z

nedostatočného technického vybavenia pre zneškodňovanie exkrementov (hnojiská), silážnych jám a pod. Zdrojom lokálneho znečistenia môže byť i strojový park, ktorý najmä v havarijných situáciách môže znečistiť pôdy a únikom ropných látok (motorových olejov, mazadiel, pohonných látok) následne vody.

Oblasť Vrábľov sa nachádza v území s nízkym obsahom rizikových látok, ktoré sú sledované v celoštátnom monitoringu pôd. Obsahy väčšiny rizikových látok sú pod hygienickými limitmi.

Na eróziu sú v širšom záujmovom území náchylné najmä pôdy na svahoch pahorkatín, ktoré sú ohrozované najmä vodnou eróziou (stredná až slabá forma), najmä po deštrukcii, resp. odstránení humusového horizontu a tiež ľahšie pôdy, ktoré sú súčasťou veľkých, otvorených lánov a takto sú ohrozované vetrom.

B.18.2. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie z hľadiska ODPADOV :

Od roku 1993 sú v Slovenskej republike v súlade so štátnou environmentálnou politikou pre potreby definovania úloh strategického a koncepcného rozvoja odpadového hospodárstva z úrovne štátu vypracúvané Programy odpadového hospodárstva Slovenskej republiky. POH SR spracovaný na roky 2011 – 2015 bol vypracovaný v súlade s požiadavkami trvalo udržateľného rozvoja. Jeho obsah zodpovedá požiadavkám stanoveným v legislatívnych predpisoch SR a EÚ, predovšetkým v zákone č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a Smernice 2008/98/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc (ďalej „nová rámcová smernica o odpade“). Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky predstavuje strategický dokument v odpadovom hospodárstve Slovenskej republiky na roky 2011 až 2015.

Mesto Vráble má vypracovaný program odpadového hospodárstva na obdobie rokov 2011 - 2015 v zmysle zákona o odpadoch, ktorý usmerňuje hospodárenie s odpadmi v meste. POH mesta Vráble je vpracovaný podľa POH Nitrianskeho kraja na roky 2011 – 2015, ktorý nadobudol účinnosť 15.októbra 2013.

Charakteristika súčasného stavu odpadového hospodárstva :

Zdrojom komunálnych odpadov v obci sú občania a podnikateľské subjekty, ktoré majú na území obce svoje prevádzky. V obci je zavedený zber zmesových komunálnych odpadov a separovaný zber nasledovných odpadov : papier, plasty, sklo, kovy, bio odpad, elektroodpady, batérie, veľkoobjemový odpad, textil, stavebné odpady, nebezpečné odpady.

1. Predpokladaný vznik komunálnych odpadov a drobného stavebného odpadu s osobitným vyčlenením na zmesový komunálny odpad, drobný stavebný odpad a na jednotlivé vytriedené zložky komunálnych odpadov vrátane biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu a odpadu zo záhrad a parkov vrátane odpadov z cintorínov, predpokladaný podiel ich zhodnocovania a zneškodňovania v cieľovom roku programu - 2015 :

Rok 2015	Kód odpadu	Názov odpadu	Kat. odpadu	Odpad spolu	Odpad zhodnotený (t)	Odpad zneškodnený	
						Spaľovaním (t)	Skládkovaním (t)
1	200301	Zmesový komunálny odpad	O	2 638			2 638
2	179900	Drobné stavebné odpady z obcí	O	725			725
3	200133	Batérie a akumulátory	N	1,25	1,25		
4	200135	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia	N	12	12		
5	200136	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia	O	0,5	0,5		
6	200123	Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluor. uhl.	N	3	3		

7	200139	Plasty	O	41	41		
8	200101	Papier a lepenka	O	58,5	58,5		
9	200140	Kovy	O	2	2		
10	200102	Sklo	O	92	92		
11	150106	Zmiešané obaly	O	3	3		
12	200128	Farby, tlačiarenské farby, lepidlá, živice	O	1,5	1,5		
13	160103	Opotrebované pneumatiky	O	1,7	1,7		
14	200126	Oleje a tuky a iné ako uvedené v 200125	N	0,2		0,2	
15	200121	Žiaričky a iný odpad s obsahom ortuti	N	0,55	0,55		
16	200201	Biologicky rozložiteľný odpad	O	0			
ODPAD spolu :				3 580	217	0,2	3 363
ODPAD zhodnocovaný :				217			
ODPAD zneškodňovaný :				3 363			

2. Ciele a opatrenia na zníženie množstva vzniku komunálnych odpadov, opatrenia na zvýšenie podielu triedeného zberu komunálnych odpadov a ich následného zhodnotenia, opatrenia na znížovanie množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov ukladaných na skládky :

Tvorba odpadov je silne závislá na životnej úrovni danej krajiny, regiónu či obce. Aj vznik odpadov v obci bude silne závislý od životnej úrovne obyvateľov a regiónu. Do budúcnosti nepredpokladá so znížením celkového množstva odpadov. Predpokladá sa však odklon od skládkovania odpadov smerom k zhodnocovaniu odpadov a to najmä k materiálnej recyklácii a zhodnocovaniu BIO odpadov.

Ciele pre obec stanovené krajským Programom odpadového hospodárstva :

- zvýšiť prípravu na opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácnosti ako papier, kov, plasty a sklo a podľa možností z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na 35 % hmotnosti vzniknutých odpadov
- znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 50% z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995
- znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 45% z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995
- znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 35% z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995
- zaviesť separovaný zber biologických odpadov s cieľom vykonávať kompostovanie alebo anaeróbne spracovanie odpadu; v prípade odpadov z potravín zabezpečiť zhodnotenie 90% vzniknutých odpadov a z toho 80% využiť na výrobu bioplynu a 20 % na výrobu kompostu
- spracúvať biologický odpad spôsobom, ktorý spĺňa vysokú úroveň ochrany životného prostredia
- zvýšiť podiel zhodnocovania čistiarenských kalov z čistenia komunálnych odpadových vôd a odpadových vôd s podobnými vlastnosťami ako komunálne odpadové vody za účelom zlepšenia pôdných vlastností najmenej na 85 % z celkového množstva vzniknutých čistiarenských kalov z čistenia komunálnych odpadových vôd a odpadových vôd s podobnými vlastnosťami ako komunálne odpadové vody

Opatrenia na dosiahnutie cieľov pre obec, podľa cieľov stanovených krajským Programom odpadového hospodárstva :

a./ zefektívnenie systému separovaného zberu komunálnych odpadov prostredníctvom :

1. budovania dostatočných kontajnerových kapacít v obciach a mestách
2. budovania nových zberných a separačných miest s dostatočnou kapacitou a technickým vybavením

3. obnovy existujúcich zberných a separačných miest zameranej na zvyšovanie kapacity a zlepšenie technického vybavenia
- b./ vybudovanie zberných miest na separovaný zber biologických odpadov s potrebným technickým vybavením
- c./ budovanie zariadení na zhodnocovanie biologických odpadov (kompostárne, bioplynové stanice)
- d./ separovaný zber kuchynského, reštauračného odpadu a biologicky rozložiteľných odpadov z verejnej a súkromnej zelene a záhrad realizovať v súlade so Stratégiou znižovania ukladania BRKO na skládky odpadov schválenou uznesením vlády SR č. 904/2010 zo dňa 15.12.2010
- e./ zvyšovanie zapojenia verejnosti do separovaného zberu
- f./ informačná, osvetová a propagačná činnosť

Vlastné ciele Programu obce :

- čiastočné zníženie množstva komunálnych odpadov v niektorých druhoch odpadov
- zvýšený podiel triedeného zberu komunálnych odpadov a následné zhodnotenie vyseparovaných zl.
- zníženie množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov ukladaných na skládky odpadov

Opatrenia na dosiahnutie vlastných cieľov :	Očakávaný účinok na zníženie vzniku odpadov :
Dodržiavať hierarchiu odpadového hospodárstva	Uprednostnenie zhodnocovania pred zneškodňovaním odpadov, zanedbateľný účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Dodržiavať ustanovenia VZN obce o odpadoch	Dodržiavanie ustanovení VZN s následkom zníženia a eliminácie najmä čiernych skládok
Kontrolovať plnenie VZN obce o odpadoch	Kontrolný mechanizmus na znižovanie vzniku odpadov
Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov	Uprednostnenie zhodnocovania pred zneškodňovaním odpadov, zanedbateľný účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Znížiť mieru zneškodňovania odpadov na skládke odpadov	Uprednostnenie zhodnocovania pred zneškodňovaním odpadov, zanedbateľný účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Zvýšiť počet separovane zbieraných odpadov	Uprednostnenie zhodnocovania pred zneškodňovaním odpadov, zanedbateľný účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Zaviesť zber bio odpadov	Uprednostnenie zhodnocovania pred zneškodňovaním odpadov, zanedbateľný účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Zhodnocovanie bio odpadov	Pri domovom kompostovaní BIO odpadov sa očakáva zníženie odpadov, pri kompostovaní vo väčších kompostárňach sa očakáva odklon BIO odpadov zo skládky na kompostáreň
Zabezpečiť výstavbu a prevádzku zberného dvora	Uprednostnenie zhodnocovania pred zneškodňovaním odpadov, zanedbateľný účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Opatrenia pre elimináciu čiernych skládok – rampy, kamery	Očakáva sa pokles tvorby čiernych skládok, odpad sa však vyzbiera na zbernom dvore - zanedbateľný účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Zabezpečiť kontroly pre elimináciu čiernych skládok – obecný úrad, občania	Očakáva sa pokles tvorby čiernych skládok, odpad sa však vyzbiera na zbernom dvore - zanedbateľný účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Environmentálna výchova	Mierny účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Semináre, prednášky o separovanom zbere odpadov	Mierny účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Obmedzovať nákupy spotrebných tovarov krátkej životnosti	Mierny účinok na celkové zníženie vzniku odpadov

Uprednostňovať nákupy tovarov vo veľkých baleniach ako aj vo vratných obaloch a obmedzovať nákupy tovarov balených vo viacerých jednorazových obaloch	Mierny účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Znížiť spotrebu fosílnych palív	Mierny účinok na celkové zníženie vzniku odpadov
Zabezpečiť plynofikáciu	Mierny účinok na celkové zníženie vzniku odpadov

Obec ako pôvodca odpadov tvorí najmä komunálne odpady ako aj drobné stavebné odpady. Technologické a výrobné opatrenia sa preto týkajú najmä výrobných prevádzok - podnikateľských subjektov na území obce.

Opatrenie :	Očakávaný účinok na zníženie vzniku odpadov :
Využívať BAT technológie	Možnosť výrazného zníženia vzniku odpadov
Zavádzať ISO 14000, EMAS	Možnosť výrazného zníženia vzniku odpadov
Znížiť spotrebu fosílnych palív	Možnosť výrazného zníženia vzniku odpadov
Využívať materiály tak, aby vznikalo čo najmenej odpadov	Možnosť výrazného zníženia vzniku odpadov
Používať materiály, ktoré sú ľahko spracovateľné a zhodnotiteľné	Uprednostnenie zhodnocovania odpadov pred zneškodňovaním - možnosť výrazného zníženia vzniku odpadov
Pri povoľovaní prevádzok dbať na dodržiavanie týchto zásad a následne ich kontrolovať	Uprednostnenie zhodnocovania odpadov pred zneškodňovaním - možnosť výrazného zníženia vzniku odpadov

Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015 má za cieľ znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 45 % z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995, teda na množstvo najviac 312 700 ton, čo je v prepočte na jedného obyvateľa SR (5 404 555 obyvateľov k 31.3.2012) 57,8 kg/obyvateľ/rok v roku 2015 ukladaných na skládky odpadov.

Biologický rozložiteľný odpad (BIO) predstavuje hlavne dve cesty ako sa môže dostať do telesa skládky odpadov :

- prvá cesta je cez zmesový komunálny odpad, ktorý sa pravidelne zbiera od občanov ako aj podnikateľských subjektov. Tu sa BIO odpad predpokladá ako cca. 25 % hmotnostných z celkovej váhy zmesového komunálneho odpadu. BIO odpad zastupujú najmä odpady z kuchyne a jedál ako aj zo záhrad
- druhá cesta je cez priame skládokovanie BIO odpadov na skládke odpadov, ako je napr. pokosená tráva, konáre, či lístie. Tu predpokladáme 100 % zastúpenie BIO odpadov.

Vzhľadom k tomu, že BIO odpady ukladané na skládkach produkujú skleníkové plyny, najmä metán, je potrebné znižovať podiel ukladaných BIO odpadov na skládkach odpadov.

Pod vplyvom zavedenia zberu a zhodnocovania BIO odpadov na území obce sa predpokladá pokles skládkovaných BIO komunálnych odpadov. Tie sa budú zhodnocovať v kompostárni, domácich kompostéroch, či v bioplynovej stanici. Očakáva sa aj pokles obsahu BIO odpadov v zmesovom komunálnom odpade z pôvodných cca. 25 % na cca. 20 % v roku 2015.

3. Údaje o systéme zberu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov a o zabezpečovaní triedeného zberu komunálnych odpadov a opatrenia na zvýšenie množstva komunálnych odpadov vyzbieraných v systéme triedeného zberu komunálnych odpadov :

Na území obce funguje nakladanie s odpadmi nasledovne :

- a./ Zber **zmesového komunálneho odpadu** - vykonáva : VEPOS, spol. s r.o. Vrábľa
- komunálny odpad sa zneškodňuje na skládke odpadov - SITA Mochovce
 - priebežne na zbernom dvore Vrábľa (ďalej len zberný dvor) v prevádzkových hodinách

Opatrenia :

- prevádzkovanie zberného dvora
- poskytovanie nádob s menším objemom, čím sa vyvinie tlak na separáciu odpadov
- predĺženie vývozného cyklu zberu zmesových komunálnych odpadov, čím sa vyvinie tlak na separáciu odpadov

b./ Zber **papiera** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o., Vráble

- papier triedi : kartón – lepenka, zberový papier
- priebežne na zbernom dvore v prevádzkových hodinách
- výmenný zber papiera za hygienické papiere vykonáva: Green Wave Recycling, Nitra

Opatrenia :

- komunikácia s občanmi; prevádzkovanie zberného dvora

c./ Zber **plastov** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o. Vráble

- plasty triedi : PET, HDPE, ostatné plasty, fólie
- priebežne na zbernom dvore v prevádzkových hodinách

Opatrenia:

- komunikácia s občanmi; prevádzkovanie zberného dvora

d./ Zber **skla** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o. Vráble

Opatrenia :

- komunikácia s občanmi; prevádzkovanie zberného dvora

e./ Zber **bio odpadov** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o. Vráble

- bio odpad zhodnocuje : Kotoľňa Vráble – drevná štiepka
- priebežne na zbernom dvore v prevádzkových hodinách 2x do roka na jar a jeseň

Opatrenia :

- komunikácia s občanmi; prevádzkovanie zberného dvora

f./ Zber **elektroodpadov** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o. Vráble

- elektroodpad spracováva : Elektro recycling, Banská Bystrica
- priebežne na zbernom dvore v prevádzkových hodinách

Opatrenia :

- prevádzkovanie zberného dvora; komunikácia s občanmi

g./ Zber **batérií** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o. Vráble

- batérie zhodnocuje : Mach Trade, s.r.o., Sereď
- priebežne na zbernom dvore v prevádzkových hodinách

Opatrenia :

- prevádzkovanie zberného dvora; komunikácia s občanmi

h./ Zber **veľkoobjemového odpadu** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o. Vráble

- veľkoobjemový odpad sa zneškodňuje na skládke odpadov : SITA Mochovce
- priebežne na zbernom dvore v prevádzkových hodinách

Opatrenia :

- prevádzkovanie zberného dvora; komunikácia s občanmi

i./ Zber **textilu** – vykonáva : Valuška Jaroslav, Zlaté Moravce

- na zber textilu sa použijú zberové kontajnery na zber textilu

Opatrenia :

- rast počtu zberných nádob na separáciu; Komunikácia s občanmi

j./ Zber **stavebných odpadov** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o. Vráble

- priebežne na zbernom dvore 2 x za 1 rok

Opatrenia :

- Prevádzkovanie zberného dvora
- Komunikácia s občanmi

k./ Zber **nebezpečných odpadov** – vykonáva : VEPOS, spol. s.r.o. Vráble

- nebezpečné odpady zhodnocuje/zneškodňuje :
ASEKOL SK, s.r.o. Bratislava; ENVIDOM Bratislava; ENVIROPOL SK Bratislava
- priebežne na zbernom dvore

Opatrenia :

- prevádzkovanie zberného dvora; komunikácia s občanmi

V meste prevláda organizovaný zber komunálneho odpadu (Vepos) a zber niektorých nebezpečných a veľkoobjemových druhov odpadu na zriadenom zbernom dvore. Zo zberného dvora je zabezpečený odber niektorých zložiek komunálneho odpadu organizáciami, ktoré sa zaoberajú ich zhodnocovaním.

V dotknutom území sa nachádza skládka stavebnej suty „Podmáj“, ktorá je situovaná v katastrálnom území Vráble, severovýchodne od mesta (1 km od obývaného územia) a bola určená pre komunálny odpad, zaradený do triedy „I – inertný odpad“. Prevádzkovateľom skládky bolo mesto Vráble cez mestskú organizáciu Vepos, s.r.o.. Voľná kapacita skládky už v súčasnosti nie je žiadna, ku dňu 31.12.2015 platnosť povolenia uplynula a činnosť skládka bola ukončená. V tomto čase sa čaká na rekultiváciu územia skládky.

V širšom okolí dotknutého územia sa nachádza skládka „Židová“ v katastrálnom území Vráble, na juhovýchodnej hranici intravilánu (3,8 km od obývaného územia). Bola určená pre komunálny odpad s triedou skládky „O – odpad, ktorý nie je nebezpečný“, prevádzkovateľom uvedenej skládky bol taktiež mestskou organizáciou Vepos, s.r.o., voľná kapacita skládky už nie je k dispozícii, činnosť skládky bola ukončená, čaká sa na rekultiváciu. Žiadne ďalšie skládky ani smetiská sa v širšom okolí dotknutého územia nevyskytujú.

Priamo v obytnej zóne sú umiestnené kontajnery na zber komunálneho odpadu, separáciu plastov, papiera, skla a oblečenia.

V roku 2013 bol vybudovaný nový zberný dvor na ul. Štúrova (při ČOV-ke) určený na dočasné uskladnenie, separáciu ďalších druhov odpadu. Odtiaľ sa odpad ďalej presúva na zhodnotenie, či zneškodnenie do ďalších prevádzok, k tomuto účelu spôsobilých a zamzmluvnených.

B.18.3. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie z hľadiska ZNEČISTENIA OVZDUŠIA :

Spracovanie a vyhodnotenie znečistenia ovzdušia podľa limitných hodnôt (LH) a limitných hodnôt zvýšených o medzu tolerance (LH + MT) na ochranu zdravia ľudí zabezpečuje Slovenský hydrometeorologický ústav v Bratislave na základe výsledkov meraní v sieti monitorovacích staníc. Kvalita ovzdušia je považovaná za dobrú, ak úroveň znečistenia neprekračuje limitné hodnoty. Z hľadiska kvality ovzdušia nepatrí územie mesta Vráble medzi enormne zaťažené oblasti.

Kvalita ovzdušia záujmového územia je ovplyvňovaná najmä :

- emisiami z priemyselných a výrobných prevádzok
- emisiami z cestnej dopravy
- emisiami z centrálnych tepelných zdrojov sídlisk a blokových kotolní

NAJVÄČŠÍ ZNEČISŤOVATELIA OVZDUŠIA V MESTE VRÁBLE :

Názov prevádzkovateľa :	Miesto zdroja :	Názov zdroja :
Mesto VRÁBLE - ZŠ V. Záborského	Levická ul. 737	Kotolňa
Stredná Odborná Škola VRÁBLE	Ul. 1. mája	Kotolňa
DALKIA Vráble, a.s.	Sídliisko Lúky	Kotolňa – CK Lúky
	Sídliisko Lúky	Kotolňa na biomasu
	Sídliisko Žitava	Kotolňa – CK Žitava
	Sídliisko Kaška	Kotolňa – Kaška 920
COOP Jednota Nitra	Jednota Vráble	Plynová kotolňa
INDUSTRIE UND GEWERBEPARK Vráble, s.r.o.	Hlavná 48	Vykurovacie jednotky

MIBA STEELTEC	Hlavná ul.	Vykurovanie objektov Výroba oceľových výliskov
SEMECS, s.r.o.	Hlavná ul.	Vykurovanie výrobnéj haly Výroba dosiek plošných spojov
CEHIP, s.r.o.	Hlavná ul.	Vykurovanie objektov
CESAM, s.r.o.	Hlavná ul.	Výroba protipožiarnych výrobkov
ICU MEDICAL Slovakia	Hlavná ul.	Vykurovania výrobnéj haly Montáž medicínskych potrieb a pomôcok
KONGSBERG Automotive, s.r.o.	Hlavná 48	Plynová kotolňa Klimatizačné jednotky Priemyselné spracovanie plastov
	Staničná 502	Výroba mäkkých polyuretanových dielov
MATADOR Automotive Vráble, a.s.	Staničná 1045	Vykurovanie výrobnéj haly Vykurovanie haly pre expedíciu Plynová kotolňa pre montážnu halu Plynová kotolňa pre administratívu Plynová kotolňa pre kuchyňu Vykurovanie haly H2 Odmasťovacia stanica
TESGAL - Holzapfel, s.r.o.	Staničná 502	Plynová kotolňa Povrchové úpravy kovov Plynové ohrievače vzduchu Tmavé žiariče
OMV Slovensko, s.r.o.	Staničná 159	ČSPH OMV Vráble
HTP Slovakia Vráble, s.r.o.	Staničná ul.	Lisovňa plastov Ručná lakovňa HTP Slovakia
HESSEL Slovakia, s.r.o.	Staničná 502	Kotolňa
ŠVEC a spol., s.r.o.	Staničná ul.	Vykurovanie výrobných hál
PERFEKT – SH, s.r.o.	Hliníkova 45	Malotónážna chémia
SLOVNAFT, a.s.	Nitrianska ul.	ČSMP Vráble
EUROBET	Štúrova ul.	Betonáreň TMC 30
HYBRAV a.s.	HF Vráble 011	Chov hydiny
LIAHARENSKÝ PODNIK Nitra	Hlavná 1	Výroba priemyselných krmív
POL'NOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO vo Vrábl'och		Chov hospodárskych zvierat

Podľa Národného registra znečisťovania sa na území nachádzajú dva veľké zdroje znečisťovateľov ovzdušia :

- Podnik živočíšnej výroby **HYBRAV a.s.** (emisie oxidu uhoľnatého 41,895 kg/rok; amoniaku 591,600 kg/rok; oxidov dusíka 103,740 kg/rok; oxidov síry 0.638 kg/rok)
- Prevádzka zameraná na povrchovú úpravu kovov **TESGAL s.r.o.** (emisie oxidu uhoľnatého 297,030 kg/rok; oxidu dusíka 814,459 kg/rok; oxidu síry 4,679 kg/rok; chróm a jeho zlúčeniny 0,927 kg/rok; nikel a jeho zlúčeniny 94,766 kg/rok; zinok a jeho zlúčeniny 6,391 kg/rok; chlór a jeho anorganické zlúčeniny 1604,024 kg/rok).

Vzhľadom na všeobecne priaznivé klimatické a mikroklimatické pomery je záujmové územie dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok. Na druhej strane však bariérami nechránená krajina, zvyšná južná časť územia je potenciálne náchylná na veternú eróziu, s čím je spojená prašnosť.

Celkovo však možno zaradiť zastavané územie Vrábiel do oblasti so stredne silným znečistením ovzdušia, a ostatnú časť územia mesta do oblasti so slabým znečistením ovzdušia.

Čistotu ovzdušia zásadne ovplyvňuje doprava, ktorej vplyv na územie mesta sa môže zmierniť po vybudovaní dopravného cestného obchvatu mesta, čím sa prakticky z centrálnej časti vylúči veľká časť tranzitnej dopravy. Dalším faktorom sú exhaláty z kotolní, pozornosť však treba venovať škodlivinám z priemyselných podnikov.

Emisie :

Podľa kritérií environmentálnej regionalizácie MŽP SR dotknuté územie a jeho okolie nepatrí medzi zaťažené oblasti SR. Environmentálna kvalita prostredia je vyhovujúca až mierne narušená.

Hlavný podiel na znečisťovaní ovzdušia má v okolí dotknutého územia chemický priemysel (organická výroba hnojív a gumárenských chemikálií), potravinársky priemysel, energetika a automobilová doprava. Najvýznamnejšie stacionárne zdroje širšieho okolia dotknutého územia sú uvedené v nasledujúcom prehľade.

Medzi najbližšie zdroje znečistenia ovzdušia v okolí dotknutého územia patria energetické zdroje väčších priemyselných podnikov, tepelné zdroje sídlisk a blokové kotolne, ktoré sa zaraďujú k stredným zdrojom znečisťovania ovzdušia. Taktiež medzi uvedené zdroje môžeme zaradiť neďalekú atómovú elektráreň Mochovce.

K priemyselným zdrojom produkujúcim TZL patria predovšetkým Calmit Žirany, s.r.o. (predtým Kameňolom a vápenka Žirany), SES Real Tlmače, s.r.o., a Novochema družstvo, Levice.

K priemyselným zdrojom produkujúcim SO₂ patria v blízkosti Vráblov hlavne Ferrenit, a.s. Nitra a SES Real Tlmače, s.r.o..

Ďalej k priemyselným zdrojom znečisťujúcim ovzdušie a produkujúcim NO_x patria Fortuna, Levice a Leven, Levice.

Medzi producentov CO v blízkosti Vráblov patria Calmit Žirany, s.r.o. a Ferrenit, a.s. Nitra

Imisie :

Imisie spôsobujú znečistenie hraničnej vrstvy atmosféry, ktorá je vrstvou premiešania a zasahuje do výšky 1 km od povrchu. V regionálnych polohách sú priemyselné exhaláty takmer rovnomerne rozptýlené a úroveň prízemnej koncentrácie je nižšia ako v mestách. V atmosfére zotrvávajú len niekoľko dní, potom môžu byť rozptýlené niekoľko tisíc km od zdroja. Prenos imisií prebieha vertikálnym spôsobom, môžu sa dostať až do troposféry a odtiaľ sa zapájajú do globálnej cirkulácie.

Na území Nitrianskeho kraja sa nenachádza ani jedna z meracích staníc, ktoré sú súčasťou siete regionálnych staníc SR. Z tohto dôvodu nie je možné zhodnotiť regionálne znečistenie v kraji.

Prízemný ozón :

Rast koncentrácií prízemného ozónu súvisí s rastúcou emisiou prekursorov ozónu, ktorými sú VOC, NO_x, CO. Pochádzajú z automobilovej dopravy, energetiky a priemyslu. V Nitrianskom kraji sa nenachádza monitorovacia stanica, ktorá je určená na meranie koncentrácie troposférického ozónu. Monitoring, ktorý prebieha na území SR ukazuje, že v súčasnosti je prekračovaná cieľová hodnota prízemného ozónu pre ochranu vegetácie (s výnimkou intravilánov miest).

B.18.4. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie z hľadiska HLUKU :

Hluk a vibrácie patria k najzávažnejším rizikovým faktorom zdravia človeka. Negatívne pôsobia na zdravotný stav ľudí, vyvolávajú poruchy sluchu, psychiky a zapríčiňujú neurózy. Pri realizácii činností je potrebné v maximálnej miere realizovať všetky dostupné opatrenia, ktoré zabezpečia dodržanie prípustných hodnôt hluku a vibrácií pre vonkajšie a vnútorné prostredie v zmysle vyhlášky MZ SR 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom, resp. obytnom prostredí.

Európska agentúra pre životné prostredie uvádza, že odhadom je až polovica obyvateľstva európskych miest vystavená hladine hluku nad úrovňou 55 decibelov. Typickou chybou miest sú obytné domy pri najviac vyťažených ťahoch ciest či tiež stavby, ktoré nie sú prispôsobené na nadmernú záťaž hluku. Hluk z automobilovej dopravy patrí v súčasnej dobe medzi najzávažnejšie problémy životného prostredia v Slovenskej republike a to predovšetkým v dopravne zaťažených mestách a obciach v bezprostrednom okolí ciest I. a II. triedy. Hluk z cestnej dopravy závisí od počtu prechádzajúcich vozidiel, počtu nákladných automobilov, povrchu a sklonu vozovky rýchlosti a plynulosti dopravného prúdu, atď.

Hlukovú situáciu v meste Vráble výrazne ovplyvňujú :

1. Automobilová doprava :

Zastavaným územím mesta Vráble vedie trasa cesty I/51 Trnava - Nitra – Levice. Na nadradenú trasu cesty I/51 sa priamo v meste pripája cesta regionálneho významu II/511 (Partizánske, pripoj. na I/64 - Zlaté Moravce - Vráble - Dvory nad Žitavou. Z posledného sčítania dopravy v roku 2010 vidíme, že intenzita dopravy za 20 rokov na ceste I/51 vzrástla o viac ako 100%. Prejazd ťažkých nákladných automobilov stúpol o takmer 20 %. Hlukovo citlivé funkcie sú školstvo, zdravotníctvo a bývanie, ktoré sú situované v blízkosti cesty I/51 prechádzajúcej centrom mesta Vráble.

2. Železničná doprava :

Druhým prevádzkovaným druhom dopravy v riešenom území je železničná doprava. Katastrálnym územím mesta Vráble prechádza lokálna jednokoľajová neelektrifikovaná železničná trať Uľany nad Žitavou - Zlaté Moravce (železničná trať č. 151). Na severovýchodnom okraji zastavaného územia mesta Vráble je situovaná železničná stanica. Denne ňou prechádza 9 osobných vlakov. Z hľadiska hlukovej záťaže nie je významným zdrojom emisii hluku.

3. Hluk z výrobných procesov v priemyselnom parku a v ostatných prevádzkach :

V priemyselnom parku sa nachádzajú firmy, ktoré produkujú zvýšenú hlukovú záťaž, jednak svojou činnosťou t. j. zariadenia ako kompresory, chladiace a vzduchotechnické jednotky, chladiace veže, rôzne výduchy technológie a dopravou. Do areálov týchto firiem nákladné a dodávkové automobily privážajú suroviny, polotovary a odvážajú hotové výrobky.

Z hľadiska hluku ako potenciálne konfliktné územie pre výstavbu bytových domov je územie v blízkosti priemyselného parku. Pri výstavbe obytných budov v dotyku s priemyselnou zónou je potrebné vypracovať hlukovú štúdiu s návrhmi opatrení, ktorá bude zohľadňovať hluk z dopravy a hluk z činnosti firiem.

NÁVRH OPATRENÍ :

- výstavba severovýchodného obchvatu mesta Vráble, ktorá odbremení centrum mesta od tranzitnej dopravnej záťaže
- pri investičnej činnosti pozdĺž cesty I/51 vzhľadom na zvýšenú hlukovú záťaž je potrebné aplikovať protihlukové opatrenia na a vo vnútri novorealizovaných a rekonštruovaných objektoch v rámci stavebného riešenia.
- pri rekonštrukciách alebo výstavbe nových ciest je investor povinný zhodnotiť dopad hluku a navrhnúť účinné opatrenia v dotyku s obytným územím (protihlukové steny, izolačnú zeleň).

Základná hygienická požiadavka na akustickú pohodu vnútorného prostredia vzhľadom na hluk prenikajúci z vonkajšieho prostredia je najvyššie prípustná ekvivalentná hladina zvuku $L_{Aeq,p}$ pre denný, večerný a nočný čas podľa vyhlášky MZ SR č. 549 z roku 2007 Z.z. Táto hodnota charakterizuje vnútorné prostredie, ale nie stavebnú obvodovú konštrukciu, ktorá akustickú kvalitu vnútorného prostredia zabezpečuje. Zvukoizolačné vlastnosti obvodového plášťa budovy sú pre technické potreby dostatočne fyzikálne presne určené stupňom nepriezvučnosti (vzduchovým), ktorý sa pre tretinooktávové frekvenčné pásmo v rozsahu stredných frekvencií 1/3 oktávy 100 až 3150 Hz získa meraním alebo výpočtom.

Obvodové konštrukcie a výplne otvorov domov musia zodpovedať novelizovanej STN 73 05 32. Stavebné prvky, konštrukcie, ktoré chránia vnútorné prostredie budov pred hlukom z vonkajších zdrojov musia spĺňať aj ostatné požiadavky na vlastnosti vnútorných priestorov napríklad vykurovanie, vetranie, osvetlenie.

B.18.5. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie z hľadiska RÁDIOAKTÍVNEHO ŽIARENIA :

V súčasnej dobe je človek čoraz viac vystavovaný rôznym negatívnym vplyvom životného prostredia, medzi ktoré okrem iných nepochybne patrí aj rádioaktívne žiarenie. Najnovšie poznatky o vplyve rádioaktivity na človeka si vyžadujú prehodnotiť náš postoj k tomuto zdravotnému riziku. Vo všetkých krajinách sveta sa venuje problému rádioaktivity značná pozornosť, pretože súčet vplyvov prirodzenej a umelej rádioaktivity, ktorá je negatívnym dôsledkom technického rozvoja, v mnohých prípadoch prekračuje únosné hranice.

Problematika radiačnej záťaže obyvateľstva je v posledných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho ožiarovania, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón (^{222}Rn) a jeho dcérske produkty.

A. RADÓNOVÉ RIZIKO :

Radón, ako najvýznamnejší zdroj prírodného žiarenia si zasluhuje prvoradú pozornosť spomedzi rádioaktívnych prvkov. Radón a jeho dcérske produkty spôsobujú približne polovicu radiačnej záťaže obyvateľstva. Vzniká v prírodnom prostredí prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U^{238} , ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách. Radón nie je stabilný, ale ďalej sa rozpadá na tzv. dcérske produkty. Tie sa viažu na aerosolové a prachové časti v ovzduší, s ktorými vstupujú do živého organizmu inhaláciou. Radón je jedným z faktorov vplyvujúcich na zdravotný stav obyvateľstva, ktorého účinku je obyvateľstvo vystavené predovšetkým zo stavebných materiálov, z horninového podlažia budov a z vody.

Väčšina miest a obcí je situovaná v údoliach, teda na geologických poruchách a zlomoch, ktoré fungujú ako prírodné kanály radónu z väčších hĺbok na povrch. Podľa § 47 zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva a o zmene a doplnení niektorých zákonov, musia byť obytné stavby a stavby s pobytovými miestnosťami na pozemkoch s vyšším ako nízkym radónovým rizikom chránené proti prenikaniu radónu z geologického podlažia.

V meste Vráble a jeho okolí (región Vráble) bolo realizované priame meranie radónu v pôdnom vzduchu v rámci zostavovania odvodených máp radónového rizika SR v mierke 1:200 000 (Uranpres š.p., Spišská Nová Ves).

Štatistické vyhodnotenie merania radónu v meste Vráble :

Poradové číslo :	Mesto :	Počet referenčných plôch (RP) :	Percentuálne zastúpenie RP v kategórii radónového rizika :		
			nízka :	stredná :	vysoká :
45	VRÁBLE	11	27,3 %	63,6 %	9,1 %

Podľa zostavenej mapy radónového rizika je v oblasti záujmového územia **stredné radónové riziko**. Namerané množstvá radónu v oblasti záujmového územia však nepredstavujú riziko z hľadiska zdravia obyvateľstva.

Radón, ktorý preniká z podlažia budov do miestností objektu, sa nasáva spolu s pôdnym vzduchom v dôsledku podtlaku v interiéri oproti vonkajšiemu prostrediu. Hlavným mechanizmom dopravy sa v tomto prípade stáva prienik pôdneho vzduchu trhlinami a netesnosťami okolo prestupov v základových doskách a podpivničených obvodových stenách. K základným technickým opatreniam proti prenikaniu radónu z podlažia do objektov patrí :

B. VPLYV JADROVEJ ELEKTRÁRNE MOCHOVCE :

V územnom obvode Okresného úradu Nitra sa nachádzajú zdroje ohrozenia obyvateľstva vyplývajúce z umiestnenia **jadrového zariadenia atómovej elektrárne Mochovce**.

Vo východnej časti územného obvodu svojou činnosťou ohrozuje prevádzka atómovej elektrárne v Mochovciach. Jadrové zariadenie – AE Mochovce s prevádzkou 2 jadrových reaktorov typu VVER 213 a inštalovaným výkonom 440 MW na jeden blok, sa nachádza v územnom obvode Okresného úradu v Leviciach, v katastrálnom území obce Kalná nad Hronom, v bode vzdialenom vzdušnou čiarou 12 km od Levíc, 14 km od Zlatých Moraviec a **11 km od Vrábl'ov**. V prípade havárie by JZ ohrozilo územie 21 obcí okresu Nitra. V pásme do 5 km žiadnu obec, od 5 km do 20 km od zdroja územie ďalších 16 obcí. Ohrozené by celkovo bolo územie o rozlohe 234,66 km² na ktorom žije 25 832 osôb.

Mesto Vráble leží v blízkosti jadrovej elektrárne Mochovce, a jednou z ohrozených obcí.

Následkom mimoriadnej udalosti v prípade, že nebudú zavedené, resp. realizované ochranné opatrenia, sa predpokladá rozšírenie následkov do tej miery, že môže prísť k ohrozeniu života, uhynutiu voľne žijúcich živočíchov, poškodeniu vegetácie a kontaminácii plodov z nechránenej prírody. Závažnosť a rozsah následkov by ovplyvňovalo množstvo a druh uniknutých rádioizotopov. Predpokladaná mimoriadna udalosť by mala charakter katastrofy, pri ktorej by došlo v postihnutých oblastiach k celkovému narušeniu chodu života, výroby, dopravy, zásobovania obyvateľstva a k možnému trvalému narušeniu životného prostredia. Následkom ožiarenia je tiež zníženie imunity a pravdepodobné zhoršenie epizootickej a epidemickej situácie.

V prípade havárie v AE Mochovce sa predpokladá výpadok vo výrobe a dodávke elektrického prúdu, následné zastavenie nepretržitých a iných výrobných prevádzok, v dôsledku toho pozastavenie výroby, najmä potravinárskych produktov. Bude potrebné realizovať núdzové zásobovanie obyvateľstva postihnutých obcí v miestach ich evakuácie.

V elektrárni sú v súčasnosti sprevádzkované dva bloky. Prevádzka elektrárne sa trvalo monitoruje a vybrané ukazovatele jadrovej bezpečnosti a prevádzkovej spoľahlivosti sa hodnotia štvrťročne a sú podkladom pre každoročné súhrnné hodnotenie. Hodnotí sa i radiačná bezpečnosť, ochrana životného prostredia, požiarne ochrana a havarijná pripravenosť.

V priebehu doterajšej prevádzky JE Mochovce sa v oblasti radiačnej bezpečnosti nevyskytli žiadne vážnejšie problémy. Radiačná situácia na prevádzkovaných blokoch je stabilizovaná. Starostlivosť o životné prostredie je riešená komplexne vo všetkých oblastiach. V priebehu prevádzky nebola ani raz pozitívne štatisticky preukázaná hodnota z merania radiačnej kontroly okolia Vrábiel nad dlhodobým priemerom prirodzeného rádioaktívneho pozadia vo vzorkách z monitorovaného prostredia.

Všetky vyvolané činnosti na území mesta, súvisiace s nebezpečenstvom mimoriadnej udalosti, t.j. havárie AE Mochovce, budú vykonávané v súlade so zákonom NR SR č.42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

B.18.6. ZDRAVOTNÝ STAV OBYVATEĽSTVA :

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov: ekonomickej a sociálnej situácie, výživových návykov, životného štýlu, úrovne zdravotníckej starostlivosti a v neposlednom rade aj kvality životného prostredia.

Nekoordinovaná a nesystémová exploatacia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, povrchových a podzemných vôd a pôdy a tiež dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobujú prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým aj do potravinového reťazca, ktorý končí u človeka. K zhoršovaniu životného prostredia prispieva aj neorganizované hromadenie priemyselných a komunálnych odpadov i celková zastaralosť technológií a infraštruktúry. Odlesňovanie, sceľovanie pozemkov a odvodnenie krajiny podmienili celkové narušenie funkčnosti a štruktúry krajiny s nepriaznivým dopadom na genofond a biodiverzitu. Toto všetko ovplyvňuje v konečnom dôsledku najmä vek a zdravotný stav ľudskej populácie.

V Nitrianskom kraji nedosiahla pôrodnosť v období 1998 – 2002 ani celoslovenský priemer. Okres Nitra dosahuje v rámci kraja najvyššiu strednú dĺžku života mužov (69,5 rokov) a najnižšiu mieru úmrtnosti (pod hranicou celoslovenského priemeru). Kraj prekračuje slovenský priemer takmer vo všetkých ochoreniach, pričom prvenstvo dosahuje v úmrtnosti na nádorové ochorenia, na ochorenia tráviacej a dýchacej sústavy, na cievne choroby mozgu i na vonkajšie príčiny.

V poslednom období je zaznamenaný rapidný nárast alergií: sezónnej i celoročnej alergickej rinitídy, bronchiálnej astmy, dermorespiračného syndrómu a potravinovej alergie.

Výpovedným ukazovateľom úrovne pracovných podmienok sú aj choroby z povolania. Ich faktická výpovedná hodnota značne poklesla vzhľadom na zmenený systém diagnostikovania, zánik bývalej siete závodných zdravotníckych zariadení a služieb, zánik mnohých priemyselných podnikov aj so zánikom evidencie a kontroly pracovníkov exponovaných negatívnym faktorom v pracovnom prostredí a nedostatočné zabezpečenie potrebných preventívnych lekárskech prehliadok pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce. V roku 2002 bolo v Nitrianskom kraji priznaných 11 chorôb z povolania, najčastejšie sa vyskytovalo ochorenie z JNDZ (jednostranné nadmerné dlhodobé zaťaženie). V počte priznaných chorôb z povolania predstihli ochorenia z JNDZ a vibrácií trichofýcie a poškodenia sluchu. Je zrejmý trend, ktorý jednoznačne smeruje od pôsobenia klasických škodlivín k faktorom pracovného prostredia v zmysle nevhodného usporiadania pracovných miest, ergonomických nedostatkov, k neuropsychickej záťaži a ostatným nešpecifickým faktorom pracovného prostredia.

Stav fyzického, psychického a sociálneho zdravia však ovplyvňuje veľa determinujúcich činiteľov. Súvislosť medzi zhoršujúcim sa zdravím a úmrtnosťou a stúpajúcim znečistením životného prostredia nie je síce priama, ale dlhodobé pôsobenie škodlivín v ovzduší, vo vodách a v potravinách sa dokázateľne prejavuje u vnímavejšej populácie - detí, starších osôb a gravidných žien. Pôsobením škodlivín sa znižuje obranyschopnosť organizmu, zvyšuje sa chorobnosť, urýchľujú sa degeneratívne pochody a proces starnutia populácie so skracovaním dĺžky života. Na zdravie človeka vplyva, okrem bezprostredného životného prostredia, aj celý rad faktorov subjektívnej povahy, ako sú medziľudské vzťahy, stravovacie návyky, fajčenie, alkoholizmus, celkový spôsob života, sociálna úroveň a ďalšie významné vplyvy vrátane zneužívania drog a liečiv. Významný vplyv má tiež zníženie pohybu, nedostatok biologicky významných zložiek vo výžive, ale aj dedičné príčiny a iné. Zvyšuje sa predpoklad výskytu najmä civilizačných ochorení.

Dnes možno konštatovať, že aktuálne znečisťovanie zložiek životného prostredia, najmä vôd a ovzdušia, zďaleka nedosahuje intenzitu spred 10 - 40 rokov. Zlepšenie situácie naznačujú realizované alebo pripravované projekty v oblasti ochrany ovzdušia a zásobovania pitnou vodou, ktoré sa objavujú najmä v strategických dokumentoch územného plánovania.

B.19. VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV :

Na území mesta Vráble :

- sa nenachádzajú žiadne evidované, ani využívané ložiská nerastných surovín. V minulosti sa v okolí mesta ťažili piesky a na terase Žitavy pri Hornom Ohaji štrky.
- sa nenachádza žiadne paleotologické nálezisko ani významná geologická lokalita
- nie sú evidované objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín
- nie sú evidované staré banské diela
- nie sú zaregistrované zosuvy

Do katastrálneho územia Vrábiel zasahovalo určené prieskumné územie „Klasov – geotermálna energia“, určené pre SLOVGEOTERM a.s., Bratislava, jeho platnosť však 18.12. 2012 uplynula.

B.20. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU - ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE :

V slovenskom správnom práve bol pojem inundačné územie definovaný v § 46 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) ako územie priľahlé k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta, ktoré je vymedzené záplavovou čiarou najväčšej známej alebo navrhovanej úrovne vodného stavu. Pri novelizácii zákona o vodách bola zákonom č. 384/2009 Z.z. s účinnosťou od 1. 11. 2009 spresnená definícia inundačného územia, podľa ktorej je inundačným územím územie priľahlé k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta, ktoré je vymedzené ochrannou hrádzou, protipovodňovou líniou alebo záplavovou čiarou. Rozsah inundačného územia, ktoré je vymedzené záplavovou čiarou, určuje orgán štátnej vodnej správy na návrh správcu vodohospodársky významných vodných tokov, ktorým je Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. Zákon č. 384/2009 Z. z., na rozdiel od pôvodného znenia § 46 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z., už neustanovuje určovanie rozsahu inundačného územia medzi korytom vodného toku a ochrannou hrádzou alebo protipovodňovou líniou. Inundačné územie v tomto priestore jednoducho existuje a na umiestňovanie stavieb, objektov a zariadení a vykonávanie rôznych aktivít sa v celom rozsahu vzťahujú ustanovenia § 20 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Úlohou ochranných hrádzí a protipovodňových línií je chrániť územia pri vodných tokoch pred záplavami. Z toho logicky vyplýva, že počas povodne môže voda zaplaviť celé územie medzi korytom a stavbou, ktorá je určená na ochranu územia pri vodnom toku. Výstavba ochranných stavieb podlieha konaniu podľa stavebného zákona a z toho dôvodu je zbytočné, aby sa k jeho výsledkom vracali orgány štátnej vodnej správy určením rozsahu inundačných území.

Pri neohrádzovaných vodných tokoch sa rozsah inundačného územia určuje podľa priebehu záplavovej čiary povodne, pričom priemerná doba opakovania maximálneho prietoku povodne použitého na stanovenie priebehu príslušnej záplavovej čiary závisí od funkčného využívania územia pri vodnom toku. Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v § 20 ods. 2 ustanovuje, že rozsah inundačného územia pri neohrádzovanom vodnom toku vymedzuje záplavová čiara povodne :

- a./ v oblastiach súvislej zástavby a pri priemyselných a poľnohospodárskych areáloch pre povodeň, ktorá sa môže opakovať priemerne raz za 100 rokov ($Q_{max.100}$),
- b./ v oblastiach s rozptýlenou bytovou, priemyselnou a súvislou chatovou zástavbou pre povodeň, ktorá sa môže opakovať priemerne raz za 50 rokov ($Q_{max.50}$),
- c./ v oblastiach s ornou pôdou pre povodeň, ktorá sa môže opakovať priemerne raz za 10 rokov ($Q_{max.10}$)
- d./ na lúkach a v lesoch pre povodeň, ktorá sa môže opakovať priemerne raz za päť rokov ($Q_{max.5}$)

Priebehy záplavových čiar povodní používaných na určovanie rozsahu inundačných území sú zhodné so záplavovými čiarami, ktoré sú zobrazené na mapách povodňového ohrozenia. Z dôvodu zabezpečenia jednotnej metodiky navrhovania a evidencie inundačných území, návrhy na určenie ich rozsahu predkladá výlučne SVP, š. p. ako správca vodohospodársky významných vodných tokov.

V § 8 ods. 1 vyhlášky č. 419/2010 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vyhotovovaní máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika, o uhrádzaní výdavkov na ich vypracovanie, prehodnocovanie a aktualizáciu a o navrhovaní a zobrazovaní rozsahu inundačného územia na mapách sa predpokladá, že podnetmi na vypracovanie návrhov na určenie rozsahov inundačných území sú najmä vyhotovenie a aktualizácie máp povodňového ohrozenia a tiež územnoplánovacej dokumentácie regiónov, obcí a zón ležiacich v blízkosti vodných tokov. Okrem toho vlastný podnet na vypracovanie návrhu inundačného územia môžu podať obce, stavebné úrady, stavebníci a tiež všetky dotknuté právnické a fyzické osoby. Rozsah inundačného územia :

- a./ pri vodohospodársky významnom vodnom toku určuje všeobecne záväznou vyhláškou obvodný úrad životného prostredia (ďalej len „OÚŽP“) na základe § 61 písm. i) prvého bodu zákona č. 364/2004 Z.z.

b./ pri drobnom vodnom toku, v prenesenom výkone pôsobnosti na úseku štátnej vodnej správy, určuje obec všeobecne záväzným nariadením podľa § 63 ods. 4 písm. b) zákona č. 364/2004 Z.z.

Informácie o určených inundačných územiach a tiež mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika budú podľa zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami verejne prístupné na internete a tiež na iných vhodných miestach, vrátane obecných, obvodných a stavebných úradov.

Okrem toho, zákon č. 7/2010 Z.z. v § 6 ods. 10 ukladá obciam povinnosť zabezpečiť vyznačenie všetkých záplavových čiar zobrazených na mapách povodňového ohrozenia do územného plánu obce alebo územného plánu zóny pri jeho najbližšom preskúmaní a to bez ohľadu na vyhlásenie alebo nevyhlásenie inundačného územia. Od máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika sa očakáva zvýšenie povedomia verejnosti o územiach ohrozených povodňami.

Podľa mapy povodňového ohrozenia, vypracovanej Slovenským vodohospodárskym podnikom podľa smernice Európskeho parlamentu a rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík, je 50 ročnou vodou ohrozovaná prakticky celé územie Žitavskej nivy nachádzajúce sa západne od rieky Žitava. Výška povodne môže dosiahnuť až 1,5 metra.

Územia, ktoré sú územným plánom navrhované na zástavbu a súčasne sú podľa mapy povodňového ohrozenia inundačným (záplavovým) územím, musia byť chránené navrhovanými ochrannými hrádzami, alebo protipovodňovými líniami. Tým sa stanú chráneným územím a inundačné územie zostane len medzi korytom vodného toku a stavbou na jej ochranu pred záplavami spôsobovanými povodňami vo vodnom toku.

Vzhľadom k horenapísanému :

„Ochrana pred povodňami je nekonečný proces, čo sa v súlade s cyklom manažmentu povodňových rizík predpokladá priamo v smernici 2007/60/ES, ktorá ustanovuje, že predbežné hodnotenie povodňového rizika, povodňové mapy a plány manažmentu povodňových sa musia prehodnotiť a podľa potrieb aktualizovať pravidelne každých šesť rokov. Len takto sa bude dať v budúcnosti dosiahnuť, aby sa systémy ochrany pred povodňami priebežne zdokonaľovali v súlade s aktuálnymi poznatkami o reálnych povodňových rizikách“,

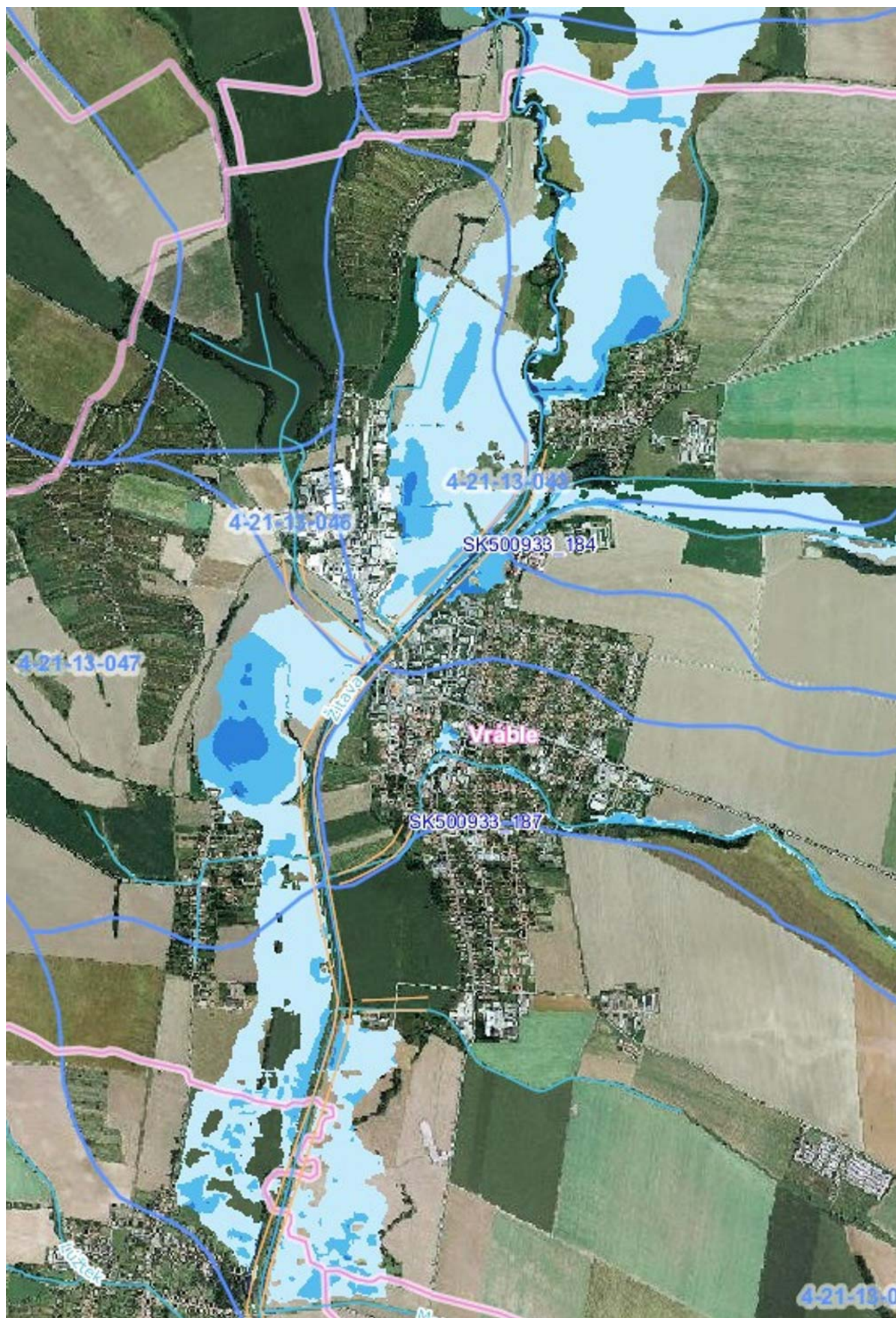
je neprípustné, aby do vykonania horeuvedených protipovodňových opatrení (kap. B.13.3.) povoľovalo mesto výstavbu v záplavových územiach. Výstavbu je možné povoľovať až po tom, ako sa preukáže dostatočná účinnosť týchto ochranných opatrení v dotknutom území a pôvodná hranica inundačného územia bude prehodnotená !

VRÁBĽE - Mapa povodňového ohrozenia **Q 10 rokov** (zdroj: SVP, š.p.; MŽP SR – február 2016)

VRÁBĽE - Map povodňového ohrozenia **Q 50 rokov** (zdroj: SVP, š.p.; MŽP SR – február 2016)

VRÁBĽE - Mapa povodňového ohrozenia **Q 100 rokov** (zdroj: SVP, š.p.; MŽP SR – február 2016)

Územia ovplyvnené povodňou :

Podľa nebezpečnosti povodňových prietokov sa inundačné územie (inundačné územie je územie priľahlé k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta, vymedzené záplavovou čiarou najväčšej známej alebo navrhovanej úrovne vodného stavu) člení na :

- aktívnu zónu, ktorou preteká povodňový prietok
- pasívnu zónu, ktorú tvorí zostávajúca nechránená časť inundačného územia zasahovaná rozlievaním vôd mimo koryta vodného toku alebo vzdutím pri povodňovom prietoku,
- potencionálnu zónu, ktorou je územie ohrozené zaplavením pri prekročení projektovaných parametrov ochranných opatrení alebo pri poruche vodnej stavby.

V aktívnej zóne inundačného územia je zakázané :

1. umiestňovať a prevádzkovať stavby, ktoré môžu zhoršiť prevedenie povodňových prietokov a odchod ľadov
2. ťažiť riečny materiál okrem oprávnenia ťažiť riečny materiál správcom vodných tokov
3. ťažiť nerasty a zeminu spôsobom zhoršujúcim odtok povrchových vôd a vykonávať terénne úpravy zhoršujúce odtok povrchových vôd
4. skladovať materiál, látky a predmety
5. zriaďovať oplotenie, živé ploty a iné obdobné prekážky
6. obhospodarováť lesné pozemky a poľnohospodárske pozemky spôsobom, pri ktorom dochádza k škodlivým zmenám odtokových pomerov, ktoré zhoršujú prevedenie povodňových prietokov a odchod ľadov
7. zriaďovať tábory, kempy a iné dočasné ubytovacie zariadenia

Ak je nevyhnutné vykonať terénne úpravy a opatrenia zamerané na ochranu, starostlivosť a funkčnosť biotopov, ktoré zhoršujú odtok povrchových vôd, je potrebné realizovať súčasne opatrenia, ktoré umožnia nezmenšený odtok povrchových vôd.

V aktívnej zóne inundačného územia možno povoliť len :

1. stavby, ktorými sa upravujú vodné toky
2. výkon opatrení na ochranu pred povodňami, ktorými sa zlepšujú odtokové pomery
3. stavby na odvádzanie vnútorných vôd
4. stavby na odvádzanie odpadových vôd
5. stavby zabezpečujúce dopravnú infraštruktúru, ktoré nezhoršujú odtok povodňových prietokov
6. hydroenergetické stavby
7. stavby umožňujúce vzdutie hladiny vodného toku, ktoré nezhoršujú odtok povodňových prietokov
8. výkon opatrení na ochranu prírody a starostlivosť o biotopy a druhy rastlín a živočíchov, ktoré nezhoršujú prevedenie povodňových prietokov a odchod ľadov
9. stavby na zavlažovanie a odvodňovanie pozemkov
10. vodné stavby na odber povrchových vôd

V aktívnej zóne inundačného územia a v pasívnej zóne inundačného územia je zakázané umiestňovať :

1. školy, lôžkové zdravotnícke zariadenia, sociálne zariadenia a ubytovacie zariadenia
2. stavby priemyselnej a poľnohospodárskej výroby a služieb
3. sklady nebezpečných látok
4. čerpacie stanice pohonných látok
5. skládky odpadov vrátane zariadení na spracovanie starých vozidiel a odkalísk
6. zariadenia slúžiace na výkup alebo spracovanie nebezpečných odpadov alebo iných druhotných surovín spadajúcich do skupiny zvlášť nebezpečných látok alebo tieto látky obsahujúce, alebo pri spracovaní uvoľňujúce
7. výstavbu bytových budov

B.21. VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY :

Zhodnotenie a zdôvodnenie stavebných a iných zámerov navrhovaných na poľnohospodárskej pôde (PP) z hľadiska uplatnenia zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy.

Všeobecné informácie o riešenom území z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy :

Poľnohospodárska pôda posudzovaného územia mesta je podmienená vlastnosťami abiotických prírodných faktorov, avšak je silno modifikovaná činnosťou človeka. V poľnohospodársky využívanom pahorkatinnom území prevládajú kvalitné hlboké hlinité hnedozeme modálne až pseudoglejové, čiastočne aj černozeme modálne, na nive Žitavy dominujú fluvizeme modálne a fluvizeme glejové, hlboké, prevažne ílovito-hlinité. Pôdy zastavaného územia mesta patria k antrozemiam (plochy bez súvislej pôdnej pokrývky) a kultizemiam (záhradné, vinohradnícke a rigolované pôdy). Bližší popis vlastností pôd je uvedený na základe interpretácie mapy BPEJ (bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek) a jej konfrontácie so súčasným využívaním územia.

Jednou z najvýznamnejších funkcií pôdy ako prírodného zdroja je jej **produkčná schopnosť** (úrodnosť, bonita), ktorá je využívaná najmä v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve. Najúrodnejšími pôdami sú pôdy komplexov čiernic a černozemí na sprašiach a fluviálnych sedimentoch, naopak k najmenej úrodným pôdam patria komplexy litozemí, podzolov, salinických pôd a organozemí.

V posudzovanom území je pomerne značný podiel plôch s obmedzenou produkčnosťou, resp. bez produkčnej schopnosti. Patria sem plochy zastavaného územia (technické areály, zastavané a nezastavané plochy sídla), zastavané a technické plochy mimo zastavaného územia, neplodné plochy (husté porasty drevín, devastované plochy), vodné plochy.

Najproduktnejšími poľnohospodárskymi pôdami v území sú čiernice modálne, ktoré sa však vyskytujú len na jednej malej ploche (1,9 % PPF). Väčšiu plochu zaberajú vysoko produkčné černozeme a hnedozeme (18,7 % PPF), avšak najviac rozšírené sú veľmi produkčné fluvizeme glejové a hnedozeme luvizemné (64,5 % PPF). Produkčné fluvizeme glejové zaberajú 14,9 % plochy.

Zastúpenie pôdných typov v riešenom území mesta Vrábľa :

Pôdny typ :	Označenie :	Charakteristika pôdneho typu :
05	FMm	Fluvizeme typické, ľahké v celom profile, vysychavé
12	FMG	Fluvizeme glejové, ťažké
19	ČAm	Čiernice typické, prevažne karbonátové, stredne ťažké až ťažké s priaznivým vodným režimom
20	ČAm	Čiernice typické, prevažne karbonátové, ťažké
27	ČAG	Čiernice glejové, ťažké, karbonátové aj nekarbonátové
38	RM, ČMe	Regozeme a černozeme erodované v komplexoch na sprašiach
39	ČMm, ČMh	Černozeme typické a černozeme hnedozemné na sprašiach, stredne ťažké
44	HMm	Hnedozeme typické na sprašiach, stredne ťažké
46	HM	Hnedozeme na sprašových hlinách, ťažké
47	RM, HMe	Regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach
53	HMe, RM	Hnedozeme erodované na polygenných hlinách a regozeme na neogénnych sedimentoch
54	HMe, M	Hnedozeme erodované a regozeme na rôznych substrátoch na výrazných svahoch, prevládajú hnedozeme
59	RMa	Regozeme arenické (piesočné) na viatych pieskoch a rozplavených viatych pieskoch, ľahké

Plošný výskyt základných pôdných jednotiek podľa kategórií ich produkčnej schopnosti v hodnotenom území je uvedený v tabuľke :

Typologicko-produkčná kategória pôd :	% PPF	Zastúpenie pôdných subtypov :
O1- najproduktnejšie orné pôdy	1,9	čiernice modálne
O2 - vysokoprodukčné orné pôdy	18,7	hnedozeme modálne, černozeme modálne
O3 - veľmi produktčné orné pôdy	64,5	fluvizeme glejové , hnedozeme luvizemné
O4 - produktčné orné pôdy	14,9	fluvizeme glejové (časť)

Za **chránené pôdy** na území mesta Vráble možno považovať kvalitatívne tri najlepšie skupiny pôdy - BPEJ zaradené do 1. - 3. odvodovej skupiny. Patria sem čiernice modálne, černozeme modálne, hnedozeme modálne a luvizemné. Zaberajú oblasť západne a východne od nivy Žitavy.

Plošný výskyt jednotlivých odvodových skupín pôd je uvedený v nasledujúcej tabuľke :

Chránená poľnohospodárska pôda v hodnotenom území v zmysle legislatívy :

Odvodová skupina :	% PPF	Bonitované pôdnoekologické jednotky :
1	1,9	0119012
2	3,1	0020003, 0039002, 0139002
3	30,5	0039202, 0044002, 0044202, 0144002, 0146003
Spolu	35,5	

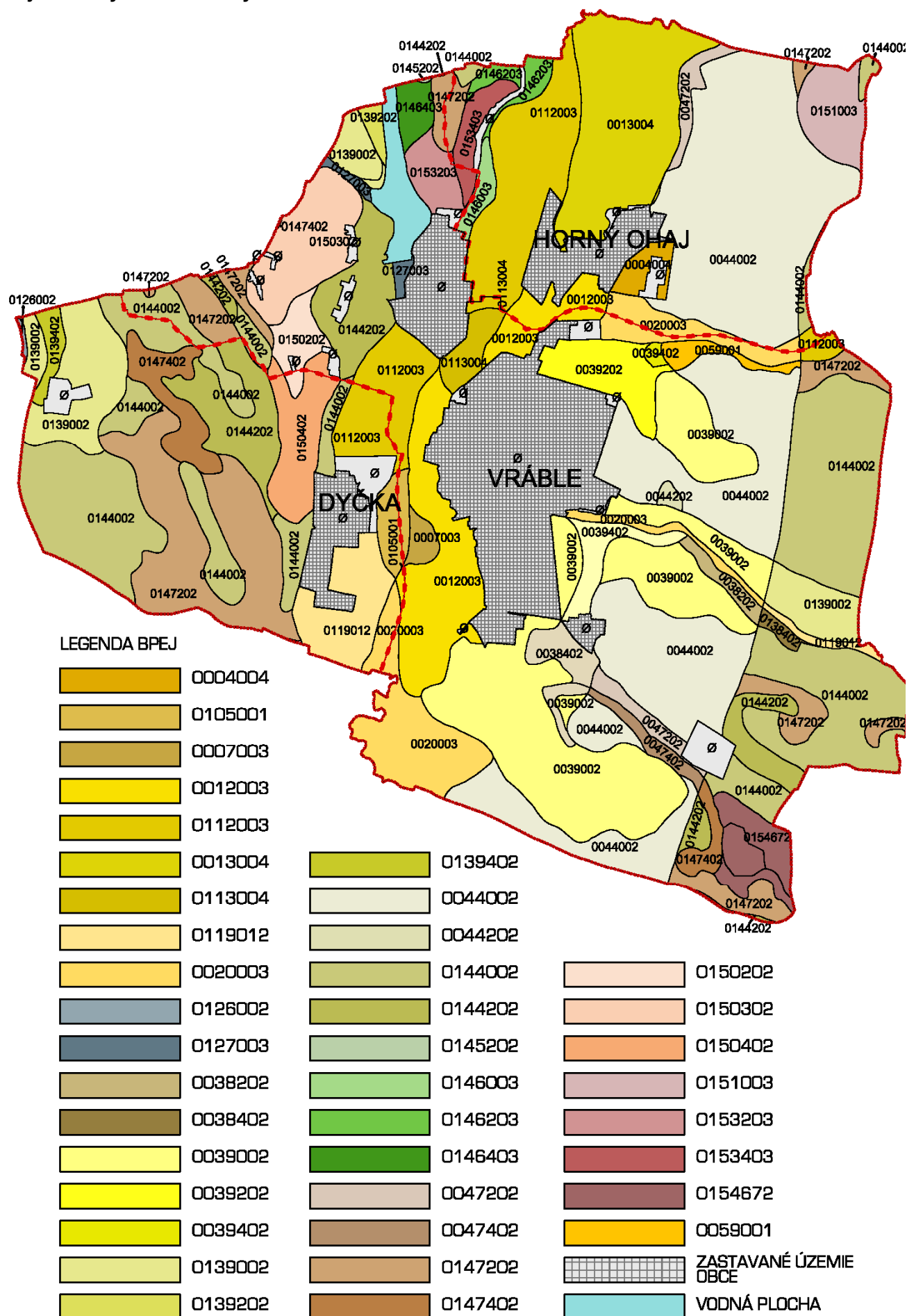
Rozloha záujmového územia (súčet 3 katastrálnych území) je 38,2891 km², t.j. 3 828,91 ha.

Z toho : rozloha :

- katastrálne územie : **VRÁBLE** 2266,16 ha
z toho existujúce zastavané územie obce : 307,49 ha
- katastrálne územie : **DYČKA** 761,61 ha
z toho existujúce zastavané územie obce : 41,40 ha
- katastrálne územie : **HORNÝ OHAJ** 801,14 ha
z toho existujúce zastavané územie obce : 53,22 ha

SPOLU zastavané územie obce (súčet 3 katastrálnych území) : 402,11 ha

Zastúpenie bonitovaných pôdnoekologických jednotiek (BPEJ) podľa odvodových skupín v jednotlivých katastrálnych územiach mesta Vrábľe :

Katastrálne územie Vráble :	
Odvodová skupina :	BPEJ
1.	0119012
2.	0020003, 0039002, 0139002
3.	0039202, 0044002, 0044202, 0144002, 0146003
4.	0145202, 0146203
5.	0012003, 0038202, 0038402, 0039402, 0112003, 0127003, 0138402, 0146403, 0153203
6.	0047202, 0147202, 0147402, 0153403
7.	0059001
8.	0154672

Katastrálne územie Horný Ohaj :	
Odvodová skupina :	BPEJ
1.	0
2.	0020003
3.	0044002, 0144002, 0146003
4.	0146203
5.	0013004, 0112003, 0151003
6.	0047202, 0147202
7.	0
8.	0

Katastrálne územie Dyčka :	
Odvodová skupina :	BPEJ
1.	0119012
2.	0020003, 0139002
3.	0144002, 0144002
4.	0
5.	0012003, 0112003, 0139402, 0150202, 0150302, 0150402
6.	0105001, 0147202, 0147202,
7.	0
8.	0

Vyhodnotenie perspektívneho záberu poľnohospodárskej pôdy pre zámery riešené v návrhu územného plánu obce Vráble je spracované v zmysle vydaného súhlasu a usmernenia kompetentného orgánu ochrany poľnohospodárskej pôdy, konkrétne Okresného úradu v Nitre, odboru opravných prostriedkov, referátu pôdohospodárstva. Udelenie súhlasu k možnému použitiu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely je prílohou dokumentácie.

Vyhodnotenie rešpektuje platnú legislatívu na ochrana poľnohospodárskej pôdy :

* **Zákon č.57/2013**, ktorým sa mení a **dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z.** o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o zmene a doplnení niektorých zákonov

* **Vyhláška MP SR 508/2004 Z.z.**, ktorou sa vykonáva § 27 zákona 220/2004 Z.z.

* **Nariadenie vlády SR č. 58/2013** o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohosp. pôdy

* **Metodické usmernenie MP SR** na zabezpečenie účelného využitia skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy pri jej použití pre nepoľnohospodárske účely **č. 2341/2006 – 910**

Nové Nariadenie vlády ustanovujúce výšku odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy a jej neoprávnený odber, určuje nové podmienky rozhodujúce pre vyčíslenie výšky odvodov. V prílohách k Nariadeniu sú ustanovené základné sadzby odvodu za trvalé a dočasné odňatie poľnohospodárskej pôdy podľa kódov bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ) a zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušných katastrálnych územiach podľa kódu BPEJ, ktoré podliehajú odvodovej povinnosti.

Pre jednotlivé katastrálne územia mesta Vrábľe sú to nasledovné BPEJ :

Kód	Katastrálne územie :	BPEJ
814156	Dyčka	0019012, 0020003, 0126002, 0139002, 0144002
818429	Horný Ohaj	0020003, 0044002
870218	Vrábľe	0020003, 0039002, 0044002, 0119012, 0139002

S účinnosťou od 01.04.2013 sa výška odvodu za trvalé odňatie pohybuje v závislosti od zaradenia pôdy do 1. až 9. kvalitatívnej skupiny od EUR 0,50/m² (9. skupina) do EUR 15,-/m² (2. skupina), resp. EUR 20,-/m² (1. skupina). V prípade dočasného odňatia poľnohospodárskej pôdy sú sadzby stanovené vo výške od EUR 0,005/m² (9. skupina) do EUR 0,15/m² (2. skupina), resp. EUR 0,20/m² (1. skupina).

Odvodová povinnosť sa viaže k najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôde uvedenej v Prílohe č. 2 k Nariadeniu. Za najkvalitnejšiu pôdu je označených 30 % poľnohospodárskej pôdy s najvyšším kvalitatívnym stupňom v každom katastrálnom území.

Základná sadzba odvodu stanovená Nariadením sa zvyšuje o 30 % v prípade, ak ide o poľnohospodársku pôdu, na ktorej je vybudované funkčné závlahové zariadenie; základná sadzba odvodu sa naopak znižuje o 30 % v prípade, ak ide o poľnohospodársku pôdu, ktorá priamo nadväzuje na zastavanú plochu v obci. Jednotlivé zámery uvedené v návrhu ÚPN, ktorých sa táto podmienka dotýka, sú spracované v nasledovnej tabuľke :

Lokalita	Výmera poľnohos. pôdy v ha	Odvodová skupina	Cena za 1m ² v €	Úprava výšky odvodov
VE-09	8,031	3	10	Zníženie o 30%
VE-11	1,670	3	10	Zníženie o 30%
VE-12	2,852	3	10	-
VE-15	3,075	3	10	Zníženie o 30%
VE-16	2,460	2	15	Zníženie o 30%
VE-17	2,988	2	15	Zníženie o 30%
VE-18	2,383	2	15	Zníženie o 30%
VE-19	1,190	2	15	Zníženie o 30%
VE-30	0,331	2	15	Zníženie o 30%
VE-42	2,661	3	10	-
DE-09	0,614	3	10	Zníženie o 30%
DE-11	0,238	6	2	Zníženie o 30%
DE-12	0,689	6	2	Zníženie o 30%
DE-13	1,402	1	20	Zníženie o 30%
OE-03	0,927	3	10	Zníženie o 30% resp. úplné oslobodenie

Poznámka : zníženie je z dôvodu priamej nadväznosti lokalít so záberom poľnohospodárskej pôdy na zastavané územie. Okrem zníženia odvodov je však potrebné rešpektovať vybudovaný drenážny systém v lokalitách, ktorých sa to dotýka. Sú lokality VE-07, VE-28, VE-29 DE-01, DE-02, DE-03,

DE-07, DE-08, DE-09, DE-10. V ich prípade je potrebné výšku odvodov zvýšiť o 30%, ak nie sú jednotlivé zámery podľa navrhovaného funkčného využitia od odvodov oslobodené.

Nariadenie vlády v §4 uvádza i oslobodenie od vyčíslenia a platenia odvodov, a to v prípade, ak sa jedná o výstavbu pozemnej komunikácie a verejnoprospešnú stavbu, ktorej investorom je obec, konkrétne sa to týka lokalít: VE-01, VE-02, VE-03, VE-04, VE-05, VE-06, VE-07, VE-08, DE-01, DE-02, VE-03, DE-04, DE-05, OE-01, OE-02, na ktorých sa uvažuje postupne vybudovať pozemné komunikácie.

V nasledujúcej časti sú spracované a charakterizované jednotlivé zámery urbanistického riešenia predmetného územia mesta Vráble podľa vydaného súhlasu kompetentného orgánu. Bilancované sú i plochy podľa navrhovaného funkčného využitia pre ďalší progresívny rozvoj jednotlivých častí mesta.

Celkom bolo vyhodnotených 65 lokalít o výmere 149,744 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho :

- v časti Vráble 40 lokalít o výmere 91,716 ha
- v časti Dyčka 13 lokalít o výmere 39,125 ha
- v časti Horný Ohaj 12 lokalít o výmere 18,903 ha

Vyhodnotenie záberu poľnohospodárskej pôdy nemá variantné riešenie, nakoľko rozvojové zámery v urbanistickom riešení mesta nie sú navrhované v alternatívach. Riešiteľ územného plánu v spolupráci s obstarávateľom však rešpektoval kvalitu poľnohospodárskej pôdy a prevažnú časť záberu navrhoval na menej kvalitnej pôde, resp. na ostatných plochách. Predpokladá sa, že záber poľnohospodárskej pôdy na najkvalitnejšej chránenej poľnohospodárskej pôde predstavuje 30,583 ha, čo predstavuje 21,2% a na ostatnej poľnohospodárskej pôde, ktorá je evidovaná v 5. a 6. odvodovej skupine, predstavuje až 111,981 ha, čo predstavuje zvyšných 78,8%.

V prílohe uvádzame súpis dotknutých parciel C-KN, ktoré sú navrhované nové perspektívne zmeny vo využívaní na nepoľnohospodárske účely pre ďalší územný rozvoj mesta.

MOŽNÝ ZÁBER DOTKNUTÝCH PARCEL PODĽA LOKALÍT NA ZMENU ICH FUNKČNÉHO VYUŽITIA NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY :

Katastrálne územie:		VRÁBLE
Označenie lokality	Parcela C-KN	Druh pozemku
VE-01	4802/12	orná pôda
VE-02	4846 2726/12	orná pôda orná pôda
VE-03	4939 4940/1	orná pôda TTP
VE-04	4918 4925/3	orná pôda TTP
VE-05	4889	orná pôda
VE-06	4942	orná pôda
VE-07	4772/3 4946	orná pôda orná pôda
VE-08	4950/1 4950/4	orná pôda orná pôda
VE-09	4808/12	orná pôda
VE-10	436/5 436/6 436/7 437/10	orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda
VE-11	4802/12	orná pôda
VE-12	4802/12	orná pôda
VE-13	4801/3 4801/4	orná pôda orná pôda

	4801/5 4801/6 4801/7 4801/8	orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda
VE-14	723	orná pôda
VE-15	4815	orná pôda
VE-16	4846	orná pôda
VE-17	4846	orná pôda
VE-18	4889	orná pôda
VE-19	4889	orná pôda
VE-20	4939 4940/1	orná pôda TTP
VE-21	4939 4940/1	orná pôda TTP
VE-22	4939	orná pôda
VE-23	4942	orná pôda
VE-24	4945/64	orná pôda
VE-25	4800/8	ostatné plochy
VE-26	4742/3	orná pôda
VE-27	4742/3	orná pôda
VE-28	4946	orná pôda
VE-29	4946	orná pôda
VE-30	4913/3 4928 4929 4931 4932 4933 4934	orná pôda záhrada záhrada záhrada záhrada orná pôda TTP
VE-31	4937/1	orná pôda
VE-32	4939	orná pôda
VE-33	4939	orná pôda
VE-34	4918	orná pôda
VE-35	4918 4925/3	orná pôda TTP
VE-36	4795/1	zastavané plochy
VE-37	4950/1	orná pôda
VE-38	4950/1 4950/4	orná pôda orná pôda
VE-39	4950/1 4950/4	orná pôda orná pôda
VE-42	4578	orná pôda

Katastrálne územie :		DYČKA
Označenie lokality	Parcela C- KN	Druh pozemku
DE-01	321/1	orná pôda
DE-02	321/1	orná pôda
DE-03	316 321/1	orná pôda orná pôda
DE-04	186/2 224/1	orná pôda orná pôda
DE-05	183/4 183/11 184/23 184/24 184/26 186/1 186/8 186/9 186/10	orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda
DE-07	321/1 320	orná pôda ostatné plochy
DE-08	321/1	orná pôda
DE-09	316 318/11 321/1 321/2 321/3 321/4 321/5	orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda
DE-10	316 318/6 318/11 318/12	orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda
DE11	179/14 179/16 179/18 179/20	orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda
DE-12	74/1 83/2 83/3 83/4 85/2 91/1 92/10 92/11 92/12 92/13	orná pôda záhrada záhrada záhrada záhrada záhrada orná pôda orná pôda orná pôda záhrada
DE-13	186/1 186/8 186/9 186/10 183/3	orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda
DE-17	365/1	orná pôda

Katastrálne územie:		HORNÝ OHAJ
Označenie lokality	Parcela C-KN	Druh pozemku
OE-01	4358 3635/11	orná pôda orná pôda
OE-02	3635/11 3641	orná pôda TTP
OE-03	1265/1	orná pôda
OE-04	920/4	TTP
OE-05	920/4	TTP
OE-06	3615/1 3615/2 3614	vodné plochy vodné plochy vodné plochy
OE-07	3623/2	orná pôda
OE-08	409/1	orná pôda
OE-09	3623/2	orná pôda
OE-10	3635/86 3635/11	orná pôda orná pôda
OE-11	3635/84 3635/11	orná pôda orná pôda
OE-12	3584 3585/1 3585/2 3589/1	orná pôda orná pôda orná pôda orná pôda

PREHLAD STAVEBNÝCH ZÁMEROV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE :

A	k.ú. VRÁBLE : NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	B	PREDPOKLADANÁ VÝMERA ZÁBERU			F	G	H
			C	D	E			
VE-01	KOMUNIKÁCIA	0,628 ha	0039 202	3	0,628	PD	Ø	nie
VE-02	KOMUNIKÁCIA	0,889 ha	0039 002	2	0,899	PD	Ø	nie
VE-03	KOMUNIKÁCIA	0,976 ha	0012 003	5	0,976	PD	Ø	nie
VE-04	KOMUNIKÁCIA	0,719 ha	0012 003	5	0,719	PD	Ø	nie
VE-05	KOMUNIKÁCIA	0,500 ha	0039 002	2	0,214	PD	Ø	nie
			0038 402	5	0,280			
VE-06	KOMUNIKÁCIA	0,060 ha	0112 003	5	0,060	PD	Ø	nie
VE-07	KOMUNIKÁCIA	0,654 ha	0112 003	5	0,347	PD	Ø	nie
			0113 004	6	0,052			
			0112 003	5	0,255			
VE-08	KOMUNIKÁCIA	0,375 ha	0112 003	5	0,375	PD	Ø	nie
VE-09	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI, NEKOMERČNAOBČ. VYBAVENOSŤ (škôlka)	8,031 ha	0039 202	3	8,031	PD	Ø	nie
VE-10	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI, ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ	3,682 ha	0012 003	5	3,682	SS	Ø	nie
VE-11	NIŽŠIA KOMERČNA VYBAVENOSŤ, KOMUNÁLNA VÝROBA, SLUŽBY, STAVEBNÍCTVO, SKLADY	1,670 ha	0039 202	3	1,670	PD	Ø	nie
VE-12	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, PLOCHY DOPRAVY A JEJ ZARIADENÍ	2,852 ha	0039 202	3	2,852	PD	Ø	nie

VE-13	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	0,955 ha	0012 003	5	0,955	PD	Ø	nie
VE-14	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	0,904 ha	0044 002	3	0,904	PD	Ø	nie
VE-15	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI, NIŽŠIA KOMERČNÁ VYBAVENOSŤ, DOPRAVA	3,075 ha	0044 002	3	3,075	PD	Ø	nie
VE-16	ZELEŇ, CINTORÍN, DOPRAVNÉ PLOCHY	2,460 ha	0039 002	2	0,955	PD	Ø	nie
VE-17	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	3,306 ha	0039 002	2	2,988	PD	Ø	nie
			0039 402	5	0,318			
VE-18	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	2,866 ha	0039 002	2	2,383	PD	Ø	áno
			0038 402	5	0,483			
VE-19	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	3,891 ha	0038 402	5	2,701	PD	Ø	áno
			0039 002	2	1,190			
VE-20	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	1,721 ha	0012 003	5	1,721	PD	Ø	nie
VE-21	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	0,172 ha	0012 003	5	0,172	PD	Ø	nie
VE-22	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	5,195 ha	0012 003	5	5,195	PD	Ø	nie
VE-23	POLYFUNKČNÁ VÝSTAVBA S PREVLAĐAJÚCOU FUNKCIOU BÝVANIA	4,504 ha	0012 003	5	4,504	PD	Ø	nie
VE-24	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	3,001 ha	0012 003	5	3,001	PD	Ø	nie
VE-25	NIŽŠIA KOMERČNÁ VYBAVENOSŤ	0,385 ha	ostatná pl.	Ø	0,385	PD	Ø	nie
VE-26	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV	1,206 ha	0113 004	6	1,166	PD	Ø	nie
			001 2003	5	0,04			
VE-27	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV	2,885 ha	0112 003	5	2,766	PD	Ø	nie
			001 2003	5	0,095			
			0113 004	6	0,024			
VE-28	PLOCHY ZÁSTAVBY BYTOVÝMI DOMAMI	3,922 ha	0012 003	5	3,240	PD	Ø	nie
			0112 003	5	0,682			
VE-29	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ	1,519 ha	0112 003	5	1,519	PD	Ø	nie
VE-30	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	2,371 ha	0112 003	5	2,040	SS	Ø	áno
			0039 002	2	0,331			
VE-31	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	2,336 ha	0012 003	5	2,336	PD	Ø	áno
VE-32	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	4,142 ha	0012 003	5	4,142	PD	Ø	áno
VE-33	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	3,500 ha	0012 003	5	3,500	SS	Ø	áno
VE-34	PLOCHY TECHNICKEJ VYBAVENOSTI (ČOV)	0,934 ha	0012 003	5	0,934	SS	Ø	nie
VE-35	PLOCHY TECHNICKEJ VYBAVENOSTI (ČOV)	3,060 ha	0012 003	5	3,060	PD	Ø	nie
VE-36	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	0,784 ha	zastavané	Ø	0,784	-	Ø	nie
VE-37	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV, DOPLNKOVO NIŽŠIA KOMERČNÁ VYBAVENOSŤ	2,797 ha	0112 003	5	2,797	PD	Ø	nie
VE-38	VYŠŠIA KOMERČNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	3,885 ha	0112 003	5	3,885	PD	Ø	nie
VE-39	VYŠŠIA KOMERČNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	3,412 ha	0112 003	5	3,412	PD	Ø	nie
VE-42	PLOCHY POLYFUNKČNEJ VÝSTAVBY S PREVLAĐAJÚCIM BÝVANÍM	2,661 ha	0144 202	3	2,661	PD	Ø	áno

Poznámka : V lokalitách VE-07, VE-28, VE-29, je vybudované detailné odvodnenie pozemkov drenážnym systémom neznámym vlastníkom mimo správy HYDROMELIRÁCIÍ, š.p..

A	k.ú. DYČKA : NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	B	PREDPOKLADANÁ VÝMERA ZÁBERU			F	G	H
			C	D	E			
DE-01	KOMUNIKÁCIA	0,734 ha	0112 003	5	0,698	SS	O-D	nie
			0144 002	3	0,036			
DE-02	KOMUNIKÁCIA	0,487 ha	0112 003	5	0,487	SS	Ø	nie
DE-03	KOMUNIKÁCIA	0,227 ha	0112 003	5	0,227	PD	O-D	nie
DE-04	KOMUNIKÁCIA	0,548 ha	0119 012	1	0,425	PD	Ø	nie
			0020 003	2	0,123			
DE-05	KOMUNIKÁCIA	0,131 ha	0119 012	1	0,131	SS	Ø	nie
DE-07	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	12,629 ha	0112 003	5	12,629	SS	Ø	nie
DE-08	ŠPORTOVO – REKREAČNÁ VYBAVENOSŤ DOPLNKOVO S FUNKCIOU BÝVANIA	8,292 ha	0112 003	5	8,292	SS	O-D	nie
DE-09	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	5,638 ha	0112 003	5	5,024	PD	O-D	nie
			0144 002	3	0,614			
DE-11	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	0,238 ha	0105 001	6	0,238	SS	Ø	nie
DE-12	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	0,689 ha	0105 001	6	0,689	SS		
DE-13	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S PEVLÁDAJÚCOU FUNKCIOU BÝVANIA	1,402 ha	0119 012	1	1,402	SS	Ø	nie
DE-17	CINTORÍN, ZELEŇ, DOPRAVNÉ PLOCHY	1,161 ha	0150 402	5	1,161	PD	Ø	nie

Poznámka : V lokalitách DE-01, DE-02, DE-03, DE-07, DE-08, DE-09, DE-10 je vybudované detailné odvodnenie pozemkov drenážnym systémom neznámym vlastníkom mimo správy HYDROMELIRÁCIÍ, š.p..

A	NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	B	PREDPOKLADANÁ VÝMERA ZÁBERU			F	G	H
			C	D	E			
OE-01	KOMUNIKÁCIA	0,225 ha	0112 003	5	0,225	PD	Ø	nie
OE-02	KOMUNIKÁCIA	0,396 ha	0112 003	5	0,396	PD	Ø	nie
OE-03	ZELEŇ CINTORÍNOV - REZERVA	0,927 ha	0044 002	3	0,927	PD	Ø	nie
OE-04	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV	0,359 ha	0004 004	5	0,359	PD	Ø	nie
OE-05	PLOCHY KOMUNÁLNEJ VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, STAVEBNÍCTVA A SKLADOV	1,236 ha	0004 004	5	1,236	V	Ø	nie
OE-06	POLYFUNKČNÁ ZÁSTAVBA S PEVLÁDAJÚCOU FUNKCIOU BÝVANIA	1,989 ha	vodné plochy	-	1,989	-	Ø	nie
OE-07	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	0,501 ha	0012 003	5	0,501	SS	Ø	nie
OE-08	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	0,515 ha	0012 003	5	0,515	SS	Ø	nie
OE-09	NÍZKOPODL. ZÁSTAVBA RODINNÝMI DOMAMI	0,537 ha	0012 003	5	0,537	SS	Ø	nie
OE-10	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	3,360 ha	0112 003	5	0,605	PD	Ø	nie
			0012 003	5	2,755			

OE-11	PLOCHY PRIEMYSELNEJ VÝROBY A SKLADOV	9,300 ha	0112 003	5	9,300	PD	Ø	nie
OE-12	PLOCHY REKRAČNEJ VYBAVENOSTI SÚVISIACEJ S VINOHRADNÍCTVOM A AGROTURISTIKOU	1,547 ha	0013 004	5	1,088	SS	Ø	nie

LEGENDA a VYSVETLIVKY :**A** - číslo LOKALITY**C** - DOTKNUTÉ BPEJ V LOKALITE**E** - VÝMERA v ha**F** - UŽÍVATEĽ POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY**B** - CELKOVÁ VÝMERA LOKALITY**D** - ODVODOVÁ SKUPINA V LOKALITE

PD – poľnohospodárske družstvo

SS – súkromný sektor

Z – závlaha

O – odvodnenie

D - drenáž

G - VYBUDOVANÉ HYDROMELIORAČNÉ ZARIADENIA**H** - MOŽNOSŤ VARIANTNÉHO RIEŠENIA**NÁVRH VYUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY
PODĽA NAVRHOVANÉHO FUNKČNÉHO VYUŽITIA V ÚPN OBCE – MESTO VRÁBLE :**

NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE NA PP	Záber PP v ha podľa katastrálnych území			Celkom v ha	%
	Vráble	Dyčka	Horný Ohaj		
Nízkopodlažná zástavba RD	29,907	13,514	1,553	44,974	30,03
Plochy bytových domov	6,923	0	0	6,923	4,62
Polyfunkčné plochy	7,165	1,402	-	8,567	5,72
Priemyselné plochy, služby , stavebníctvo, sklady	25,279	0	14,255	39,534	26,40
Komunikácie	4,801	2,127	0,621	7,549	5,04
Technická vybavenosť	3,994	0	0	3,994	2,67
Vyššia komerčná vybavenosť	7,297	0	0	7,297	4,87
Športovo- rekreačné plochy	3,890	20,921	1,547	26,358	17,61
Zeľeň, cintorín,..	2,460	1,161	0,927	4,548	3,04
CELKOM :	91,716	39,125	18,903	149,744	100,00

B.22. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA, najmä Z HL'ADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV :

Plánovaný rozvoj mesta v zmysle územného plánu posilní miestne hospodárstvo a zabezpečí jeho diverzifikáciu smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam. Pre výrobu sú vymedzené plochy v rozšírenom území priemyselného parku pre nové priemyselné závody, výrobné aktivity sa však môžu koncentrovať aj v existujúcich výrobných areáloch, ktoré majú dostatočné rezervy pre intenzifikáciu. V súvislosti s optimistickým predpokladom rastu počtu obyvateľov (aj keď prognóza predpokladá mierny pokles) sa navrhuje dobudovanie občianskej vybavenosti a jej koncentrácia v hlavnom uzlovom priestore, definovanom ako centrálna zóna mesta. Týmto opatrením sa zabezpečí optimálna pešia dostupnosť zariadení občianskej vybavenosti celomestského významu pre všetkých obyvateľov. Regulačné podmienky však umožňujú umiestňovať drobné prevádzky obchodu a služieb (do istého rozsahu zastavaných plôch) aj v iných častiach mesta. Zvýšenie kvality a spektra sociálnych služieb prinesú návrhy v oblasti nekomerčnej občianskej vybavenosti. Odporúča sa postupne uskutočniť rekonštrukciu a modernizáciu verejných budov.

Pre rozvoj základného školstva sa navrhuje orientácia na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu existujúceho zariadenia, na dobudovanie a zlepšovanie existujúceho stavu materiálno-technickej základne, zvyšovanie estetickej úrovne priestorov, vylepšovanie materiálneho vybavenia škôl modernými učebnými pomôckami, zvyšovanie úrovne špeciálnych učebných výpočtovej techniky a sústavne zdokonaľovanie technického vybavenia. Pre zlepšenie telovýchovných aktivít je navrhnuté doplniť súčasné vybavenie základných škôl dostavbou nových športovísk, rekonštrukcie telocviční v rámci školských areálov. V oblasti kultúry sa pre obyvateľov navrhuje dobudovanie a modernizácia mestských kultúrnych a spoločenských priestorov a riešenie vonkajšieho priestoru na úrovni zodpovedajúcu významu a hodnote centrálnej zóny s väzbou na námestie a ťažiskové funkcie sídla. Voľné priestory týchto zariadení využívať aj pre voľno časové aktivity občanov, rozšíriť činnosti zriadením náučných krúžkov s programom atraktívnych podujatí s regionálnym dosahom. V rámci podružných centier občianskej vybavenosti nových obytných zón mesta sa navrhuje riešiť pešie plochy v kompozícii ťažiskovej polohy centra s väzbou na lokálne kultúrnospoločenské objekty a umožniť všestranné využitie týchto priestorov.

Počíta sa tiež s revitalizáciou verejných priestranstiev v centrálnej zóne mesta, s výsadbou zelene a s výstavbou rozptylových plôch a chodníkov, doplnením detských atrakcií. Kultivované a príjemné prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejným priestranstvám a k zdravému patriotizmu. Novovybudované zelené plochy budú priestorovo-vizuálnym prvkom prepájajúcim centrum mesta tvorené námestím s okolitými najvýznamnejšími budovami mesta s prírodnou zónou mesta tvorenú Žitavou a vodnou nádržou jazerom s rekreačno-oddychovými využitím. Významná športvo-rekreačná zóna je navrhnutá v severnej časti katastra Dyčky, medzi Žitavou a vinohradmi, resp. štátnou cestou do Lúčnice nad Žitavou. Časť územia bude mať výsostne charakter športových zariadení, veľká časť územia s novou prírodnou vodnou plochou bude ponúkať rekreačné využitie s možnosťou prechodného ubytovania. V náväznosti na súčasné centrum mesta, sídlisko a rieku Žitava, resp. navrhovanú pravobrežnú bytovú výstavbu popri rieke Žitava je navrhnutá na východnom okraji katastra Vrábľe nová lokalita rekreačnej vybavenosti, napr. letné kúpalisko. V spojení s rozľahlou okolitou plošnou zeleňou a navrhovanou rekreačnou zónou v Dyčke má táto časť územia veľký potenciál vo voľnočasovej rekreácii obyvateľstva.

Vrábeľský vinohradníckeho rajón je jedným z 9 rajónov Nitrianskej vinohradníckej oblasti. Vrábeľské, Dyčianske a Hornohájske vinohrady sa rozprestierajú na juhozápadných svahoch v západnej časti všetkých troch katastrov. Tradícia vinohradníctva a vinárstva vo Vrábľoch, skúsenosti a zariadenosti vinárov spolu s narastajúcim záujmom ľudí, resp. spotrebou vína ponúkajú v rámci rozvoja agroturistiky pre širokú verejnosť možnosti individuálnych, či organizovaných návštev vínnych pivníc, či rôznych kultúrno-spoločenských akcií v rámci vinárskych podujatí a osláv.

Priamy pozitívny vplyv na zdravotný stav obyvateľov bude mať rozvoj športovej infraštruktúry. Rozšírenie športového areálu a vytvorenie ďalších možností pre oddychové a voľnočasové aktivity obyvateľov, rekreáciu v krajine bude mať pozitívne sociálne dopady. Navrhované je skvalitnenie vybavenia súčasného futbalového areálu na úroveň viacúčelového športového centra s odporúčaným vybavením: rekonštrukcia objektu športového klubu so šatňami, hygienických zariadením, skladom, klubovňou, relaxačným centrom, dostavba ďalšej infraštruktúry: ihriská pre loptové hry, tenis, malý futbal, ponuka atraktívnych aktivít pre mládež, obyvateľov a aj rekreačnú návštevnosť mesta. Navrhujú sa nielen vo väzbe na futbalový areál, ale aj vzhľadom na nové rozvojové plochy športovej a rekreačno-oddychovej vybavenosti s odporúčanými zariadeniami: plaváreň v časti Horný Oháj, v letnom období s oddychovými lúkami a atraktivitami letného kúpania, športové klubovne; rozšírenie a dobudovanie ďalších odvetvových športovísk v rámci futbalového štadióna v Hornom Ohaji a Dyčke. Významným prínosom pre zapájanie detí do voľnočasových aktivít športovo-rekreačného charakteru môže byť vybudovanie takýchto zariadení (napr. bikepark, skatepark a iné pohybové činnosti) v priestore medzi Základnou školou na sídl. Lúky a riekou Žitava.

S rozvojom kvality a dostupnosti služieb pre obyvateľov mesta je potrebné počítať aj so zriaďovaním súkromných ambulancií v rámci rozvojových obytných plôch. Pre obyvateľov mesta je priamo v meste poskytovaná primárna zdravotnícka starostlivosť zabezpečená v zariadení - Poliklinika na Moravskej ulici (majetok mesta získaný 1.1.2005 bezodplatným prevodom z FNM na základe rozhodnutia MH SR, mesto prenájíma priestory súkromným lekárom). Pri zohľadnení doporučených minimálnych ukazovateľov občianskej vybavenosti by bolo potrebné podporiť zriadenie lekárskej služby prvej pomoci a zriadenie špecializovaných ambulancií. Primárna zdravotnícka starostlivosť bude do budúcnosti smerovať k zvyšovaniu kvality zdravotníckych zariadení, pomôcok, diagnostických prístrojov a pod. pre všetky skupiny obyvateľov, na čo je v súčasnom zariadení dostatok disponibilného priestoru. Vznik zariadení súkromných lekárskeho ambulancií a ich umiestňovanie sa plánuje v rámci plôch bývania a na navrhovaných plochách občianskej vybavenosti, v podružných centrách nových a pôvodných obytných zón.

Navrhované riešenie územného plánu predpokladá zvýšenie stavebnej aktivity v meste. Prechodne môže počas výstavby nových obytných objektov, ako aj líniových stavieb technickej infraštruktúry, dôjsť ku krátkodobému zhoršeniu životných podmienok obyvateľstva dotknutej mesta – zvýšeniu hlučnosti, prašnosti, nárastu produkcie stavebných odpadov pri rekonštrukciách objektov. Ide o prechodné vplyvy, ktoré z dlhodobého hľadiska nie sú relevantné.

Návrh územného plánu predpokladá, že v rámci rodinnej zástavby bude podnikateľský záujem riešiť penziónové zariadenie pre dôchodcov resp. zariadenie hospicu s príslušnou zamestnanosťou miestnych občanov. V nevyužívaných disponibilných budovách mesta a alternatívne v rámci podružných centier nových rozvojových zón bývania sa navrhujú umiestniť klubové zariadenia pre denný pobyt miestnych seniorov dôchodcov s možnosťou komplexného vybavenia s programom: jedáleň, spoločenská miestnosť, herne, pracovná dielňa, opatrovateľská služba, oddychová časť v parkovom prostredí areálu s plochou pre pohybové aktivity.

B.23. VYHODNOTENIE VARIANTNÝCH RIEŠENÍ KONCEPTU ÚZEMNÉHO PLÁNU :

Variantné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia je hodnotené a posudzované ako varianta č. 1 – predložený návrh a tzv. nulový variant – variant „0“.

Pri posudzovaní boli porovnávané vplyvy navrhovaného variantu a nulového variantu na široký okruh zložiek životného prostredia a socio-ekonomického komplexu krajiny a samotného mesta.

Pri tvorbe kritérií pre výber optimálneho variantu bol zohľadňovaný záujem, čo najviac eliminovať vplyv navrhovaného priestorového usporiadania a funkčného využívania územia na zložky životného prostredia, socioekonomický komplex krajiny a obyvateľstvo za akceptovania prírodných podmienok územia. Pri návrhu alternatív priestorového usporiadania a funkčného využívania územia sa vychádzalo zo súčasného stavu kvality životného prostredia zhodnoteného v predchádzajúcich

kapitolách, ekologickej únosnosti územia, technických predpokladov záujmového územia, pričom boli zohľadnené nasledovné kritériá :

- * Krajinnno-ekologické kritériá :- vplyvy na substrát (kontaminácia horninového prostredia)
 - vplyvy na ovzdušie
 - vplyvy na reliéf (geodynamické javy)
 - vplyvy na produkčný potenciál pôd (záber pôdy)
 - vplyvy na podzemné a povrchové vody
 - vplyvy na chránené územia
 - vplyvy na faunu a flóru
 - vplyvy na prvky ÚSES
- * Environmentálne kritériá :
 - vplyvy na obyvateľstvo vrátane zdravia
 - vplyvy na sídla a ich infraštruktúru
 - vplyvy na výrobné činnosti v dotknutom území (poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo)
 - vplyvy na nevýrobné činnosti (služby, rekreácia a cestovný ruch)
 - vplyvy na krajinný ráz
 - vplyvy na surovinové zdroje
 - vplyvy na odpadové hospodárstvo
 - vplyvy na úroveň hluku a vibrácií
 - kumulatívne vplyvy
- * Socio-ekonomické kritériá :
 - územný rozvoj mesta
 - hospodársky a sociálny rozvoj mesta
 - riešenie problematiky spoločensko-sociálnych vzťahov
 - miestne a lokálne dopravné vzťahy (spôsob dopravnej obsluhy, zásobovanie, dopravná dostupnosť)
 - rozvoj dotknutého mesta v nadväznosti na región

Návrh súboru kritérií vychádza z predpokladu, že pri výbere optimálneho variantu priestorového usporiadania a funkčného využívania územia je potrebné zohľadniť negatívne aj pozitívne vplyvy na jednotlivé zložky dotknutého územia. Potrebné je vyhodnotiť vplyvy na abiotické a biotické zložky ekosystémov, ako aj vplyvy na krajinu, urbánny komplex a využívanie zeme a vplyvy na človeka a jeho zdravie. Rozhodujúca je skutočnosť, do akej miery sa v dôsledku realizácie konkrétneho druhu a rozsahu plánovaného priestorového usporiadania a funkčného využívania územia môže východiskový stav krajiny zmeniť v pozitívnom, či negatívnom slova zmysle, pri rešpektovaní podmienok environmentálnej legislatívy a krajinnno-ekologických limitov.

POROVNANIE VARIANTOV :

Navrhovaný variant č.1 priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a nulový variant boli z hľadiska predikcie vplyvov posúdené na základe hodnotenia vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia v dotknutom území, vrátane socio-ekonomického komplexu krajiny. Riešenie v predkladanom Koncepte územného plánu mesta Vráble je prezentované v 1 variante.

Variant č. 1 – je zameraný na racionálny rozvoj mesta a z hľadiska dlhodobého vývoja progresívny. Ťažiskovým smerovaním je posilnenie obytnej funkcie, vyplýva z polohy mesta v sídelnej štruktúre a malej vzdialenosti od okresného mesta a posilnenie hospodárskej základne mesta využitím potenciálnych možností v oblasti cestovného ruchu a rekreácie. Stratégia návrhu variantu 1. vychádza z využitia prírodných daností územia a reálnej možnosti navrhnuť využitie polohovej preferencie, ktoré prinesie mestu afektívny, dlhodobý a všeobecne prínosný rozvoj. Význam navrhovanej rekreačno-oddychovej zóny v Dyčke a vo Vrábľoch sa predpokladá nielen v miestnej úrovni, ale vytvorením zaujímavého rekreačného priestoru a ponukou atraktívnej vybavenosti nadštandardnej úrovne chce dosiahnuť nadregionálny hodnotový rámec.

Rozvojom funkcie bývania sa vytvárajú územné podmienky pre bytovú výstavbu rozsahom adekvátnu k predpokladanému demografickému vývoju s primeraným rastom počtu obyvateľov. V zastavanom území mesta sa navrhuje rozvoj bývania na doposiaľ voľných plochách, dostavbou prelúk v uličnom fronte, v rámci rozmerných záhrad rodinnej zástavby s dopravným prístupom a postupným rozširovaním na disponibilných plochách extravilánu s väzbou na súčasnú zástavbu mesta. Návrh tiež počítá s využitím v súčasnosti neobývaných bytov a domov na obytnú funkciu.

Nové obytné územia sú navrhované s rozsiahlejším plošným záberom najmä medzi Chalúpkovou ulicou a mestskou časťou Horný Ohaj (tzv. IBV Sever), paralelne s Podmájskou ulicou, paralelne so Štúrovou a Kostolnou ulicou, v lokalite nad Tehlianskou cestou (tzv. IBV Juh). Výraznou navrhovanou obytňou zónou je severná časť Dyčky. Tieto lokality sú navrhnuté ako obytné zóny, s prevažne rodinnou zástavbou. Časť obytnej funkcie pokrýva aj zástavba viacpodlažnými bytovými domami, napr. dostavba sídliska Žitava, či územie pozdĺž pravého brehu rieky Žitava v opozitnej polohe voči sídlisku na druhej strane rieky. Podrobné priestorové usporiadanie zón bude predmetom spracovania urbanistickej štúdie, resp. územného plánu zóny.

Navrhované plochy občianskej vybavenosti budú dimenziou poskytovať dostatok priestoru na umiestňovanie nielen základnej ale aj vyššej resp. nadštandardnej vybavenosti, ktorá sa čakáva od ponúkanej úrovne kvality bývania.

Polohu navrhovanej zóny cestovného ruchu, oddychu a rekreácie určilo viacero faktorov, svoj význam zohrala vízia zapojiť potenciál súčasnej štruktúry zástavby mesta do novovznikajúceho rekreačného priestoru nad Dyčkou a pre program rozvoja cestovného ruchu tým využiť disponibilné plochy, priestory, budovy, miestnu históriu a spätne vytvoriť finančný rámec pre posilnenie obecných funkcií, budovanie obchodno-obslužnej vybavenosti, rekonštrukciu historicky významných budov, obnovu a budovanie nových spoločenských stretávacích priestorov. Výraznou podporou návrhu je významný územný potenciál Vráblov – vinársky kraj, poloha pri rieke Žitava a vodnej nádrži s bezkolíznym dopravným prepojením a je podnetom k vytvoreniu rozšírenej ponuky aktivít rekreácie, ktoré tomuto mestu chýbajú. Program vybavenosti sa navrhuje na kvalitnej a atraktívnej úrovni, aby ponukou aktivít prilákal pasantov nielen z nitrianskeho regiónu, ale aj širšieho územia a bol podnetom aj pre pobytovú návštevnosť.

Funkcia športovej vybavenosti je riešená jednak intenzifikáciou súčasného futbalového areálu vo Vrábľoch, ako aj v častiach Dyčka a Horný Ohaj, v doplnení o športoviská exteriérového charakteru, spravidla ide o športoviská pre rôzne loptové hry, tenis, prípadne pre niektoré ľahkoatletické disciplíny. Plochy pre interiérové športy sú navrhované ako viacfunkčné zariadenia s využitím aj pre športovo-rekreačne orientovaných užívateľov, pre aktívny relax, sú preto navrhnuté ako súčasť rekreačno-oddychovej zóny. Predpokladá sa aj výstavba krytej plavárne v Hornom Ohaji.

Variant č. 1 ponúka rozvojové riešenie v dopravnej (cestná doprava, preložka – obchvat cesty I/51, miestna komunikačná sieť, statická doprava, cyklodoprava a pod.), technickej infraštruktúry, v oblasti starostlivosti o životné prostredie vo všetkých jej zložkách, opatrenia proti povodňam a pod.

Nulový variant bol posúdený s ohľadom na **existujúci** stav priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s výskytom environmentálnych problémov. Nulový variant (variant „0“) predstavuje **súčasný** stav využívania riešeného územia – katastrálnych území mesta Vráble v rozsahu zastavaného územia mesta a plôch mimo zastavaného územia.

Nulový variant znamená konzervovanie súčasného stavu a znižovanie konkurencieschopnosti územia. Je v rozpore s tendenciou socio-ekonomického rastu spoločnosti, štátu a mesta, zaznamenávaného v meste v posledných rokoch.

Nulový variant by pre mesto znamenal, že nebude mať dokument s právnou záväznosťou, ktorý by koncepčne usmerňoval a koordinoval rozvojové činnosti na území mesta a účinne odstránil, resp. zamedzil environmentálne neprijateľné zábery a činnosti.

C. DOKLADOVÁ ČASŤ : (súborné stanovisko k Zadaniu na spracovanie územného plánu)

(1) Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja

Úrad NSK nemá pripomienky k „Zadaniu územného plánu obce - mesta Vráble“.

Berieme na vedomie

(2) Krajský stavebný úrad v Nitre

Po stránke obsahu a rozsahu Zadania územného plánu mesta Vráble požadujeme:

- prehodnotiť kapitolu A. V prvom odseku je potrebné zosúladiť územnoplánovaciú dokumentáciu, v uvedení ročníka. Ďalej doporučujeme neuvádzať územný plán z roku 1958, ako dôvod na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie, kedy ešte nebol ani stavebný zákon. Ako sa uvádza v zadaní tento mal byť prepracovaný v roku 1993. Predpokladáme, že územný plán z roku 1993 bol riadne obstaraný a schválený podľa vtedy platných právnych noriem, ku ktorému boli spracovávané zmeny a doplnky územného plánu mesta Vráble,
- opraviť rozlohy riešeného územia. Upozorňujeme spracovateľa na rozdielne údaje, a to rozloha katastrálneho územia a rozloha obce, mesta,
- požadujeme spracovať kapitolu F, požiadavky na riešenie záujmového územia, -upozorňujeme, že územný plán obce, mesta v grafickej časti rieši celé územie obce, mesta, nie len zastavanú časť územia. Na základe uvedeného doporučujeme prehodnotiť kapitolu U pod písmenom B. Výkres širších vzťahov v mierke 1:10 000 je neprípustný.

Na posúdenie návrhu Zadania pre územný plán mesta podľa § 20 ods. 5 stavebného zákona žiadame predložiť:

- návrh Zadania pre územný plán mesta Vráble, doplnený o akceptované pripomienky uplatnené v rámci prerokovania,
- vyhodnotenie stanovísk a pripomienok z prerokovania návrhu Zadania pre ÚPN mesta Vráble,
- spracované prieskumy a rozbor

Akceptujeme

(3) Krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Nitra

Krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Nitre, so spracovaným územným plánom mesta Vráble - súhlasí.

Zároveň Vás upozorňuje na potrebu zosúladiť uvedený návrh s odsúhlaseným územným plánom VÚC Nitrianskeho kraja vrátane všetkých zmien a doplnkov ako aj s už spracovávanou projektovou dokumentáciou ktorá rieši obchvat Mesta Vráble.

Toto stanovisko nenahrádza ďalšie vyjadrenia potrebné pre konanie podľa zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

Akceptujeme

(4) Krajský pamiatkový úrad v Nitre

Krajský pamiatkový úrad v Nitre ku predloženej územnoplánovacej dokumentácii požaduje nasledovné :

Doplniť do textovej časti ÚPD Vráble – zadanie, podmienky ochrany archeologických nálezísk v zmysle stanoviska tunajšieho úradu zo dňa 4.3. 2010. Stanovisko č.j. NR-10/226-3/1828/U :

Krajský pamiatkový úrad v Nitre ako vecne príslušný správny orgán v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len pamiatkový zákon) a ako miestne príslušný správny orgán v zmysle § 9 ods. 5 pamiatkového zákona vydáva v zmysle § 29 ods. 4 pamiatkového zákona toto stanovisko.

Krajský pamiatkový úrad v Nitre k pripravovanej územnoplánovacej dokumentácii - Územný plán mesta Vráble Prípravné práce - ktorá bude komplexne riešiť priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia vrátane určenia zásad, požaduje z hľadiska záujmov ochrany pamiatkového fondu zapracovať do záväznej časti ÚPD nasledovné:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v riešenom území eviduje nasledovnú nehnuteľnú národnú kultúrnu pamiatku:

- Kostol, č. Ústredného zoznamu pamiatkového fondu 1575/0, r. - k. kostol Nanebovzatia Panny Márie z rokov 1899 - 1911, neorománsky

Z hľadiska ochrany archeologických nálezísk a situácií je potrebné zapracovať do textovej časti ÚPD nasledovné podmienky.

1. V katastrálnom území Horný Oháj, severne a východne od intravilánu sa nachádza sídlisková archeologická lokalita datovaná do obdobia neskorej doby kamennej (lengyelské a badenská kultúra) a do obdobia staršej doby železnej (kalenderberská kultúra). V katastrálnom území Vráble sa nachádza viacero archeologických lokalít situovaných v intraviláne a extraviláne mesta. V severnej časti intravilánu ide o archeologické lokality z obdobia neskorej doby kamennej, staršej a mladšej doby železnej, z doby rímskej a stredoveku. Pohrebisko z veľkomoravského obdobia bolo zistené na bývalej ulici Červenej armády. Východne od mesta bolo zistené osídlenie v dobe rímskej. Archeologické nálezy z obdobia stredoveku možno predpokladať v širšom okolí kostola. Protiturecká pevnosť zo 17. storočia sa pravdepodobne nachádzala v priestore južného okraja súčasného mesta. Výskyt doteraz neznámych archeologických nálezísk je možné predpokladať aj v ďalších polohách.

2. Mimoriadnu pozornosť si zo strany odborníkov, štátnej správy a samosprávy zasluhuje archeologická lokalita Fidvár v južnej časti extravilánu mesta. Ide o opevnenú osadu zo staršej doby bronzovej s unikátnym urbanizmom. Krajský pamiatkový úrad v Nitre z tohto dôvodu spracuje podnet na jej zápis do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu.

3. Vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk ku stavbe, ktorá a vyžiada vykonanie zemných prác. stavebník/investor je povinný od Krajského pamiatkového úradu v Nitre už v stupni územného konania si vyžiadať .v zmysle pamiatkového zákona a zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov závažné stanovisko, v ktorom budú určené podmienky ochrany archeologických nálezov.

4. V intraviláne a extraviláne mesta Vráble evidujeme koncentráciu archeologických lokalít. Ide o archeologické sídliskové nálezy z obdobia neolitu a sídliskové nálezy z obdobia včasného, vrcholného a neskorého stredoveku a novoveku a na viacerých miestach predpokladáme výskyt ďalších archeologických nálezísk.

5. V prípade archeologického nálezu mimo povoleného výskumu nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác podľa ustanovenia § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona oznámi nález najneskôr na druhý pracovný deň Krajskému pamiatkovému úradu v Nitre a nález ponechá bezo zmeny až do obhliadky Krajským pamiatkovým úradom v Nitre alebo nim poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa ohlásenia. Do vykonania obhliadky je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Podľa § 40 ods. 10 pamiatkového zákona má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezu podľa § 40 odsekov 2 a 3 pamiatkového zákona. Pamiatkový úrad poskytne nálezcovi náležné vsunie až do výšky 100 % hodnoty nálezu. Hodnota materiálu a hodnota nálezu sa určuje znaleckým posudkom.

6. Bližšie údaje o archeologických náleziskách v záujmovom území obce je možné poskytnúť na Krajskom pamiatkovom úrade v Nitre spracovateľovi ÚPD.

7. Krajský pamiatkový úrad v Nitre podľa § 41 ods. 5 v spolupráci s orgánmi územnej samosprávy zabezpečuje odbornú konzerváciu, vhodné využitie a prezentáciu nehnuteľných archeologických nálezov a archeologických nálezísk podľa možností v pôvodných nálezových súvislostiach. Sprístupnenie nálezísk verejnosti nesmie mať za následok ich poškodenie alebo nadmerné opotrebovanie.

Akceptujeme

(5) Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor Štátnej geologickej správy (ďalej len „ministerstvo“) na základe Vášho oznámenia o prerokovávaní Zadania Územného plánu obce Vrábľa Vám v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov a § 20 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov zasiela nasledovné stanovisko:

Do k. ú. mesta Vrábľa zasahuje prieskumné územie „Klasov - geotermálna energia“ určené pre držiteľa prieskumného územia SLOVGEOTERM, a. s., Bratislava.

Podľa § 23 ods. 14 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov ministerstvo je dotknutým orgánom v územnom konaní.

Zároveň Vám oznamujeme, že v katastrálnom území mesta Vrábľa sa nachádzajú skládky odpadov, situáciu ktorých Vám v prílohe zasielame na mapovom podklade v m 1:50 000.

Akceptujeme

(7) Obvodný úrad životného prostredia Nitra, Ochrany zložiek ž.p.

A/2010/02864-02-F28

Obvodný úrad životného prostredia Nitra, odbor štátnej vodnej správy a ochrany prírody a krajiny, ako príslušný správny orgán podľa § 5 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ako príslušný orgán Štátnej vodnej správy podľa § 61 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z., v znení zákona č. 230/2005 Z. z., v znení zákona č. 479/2005 Z. z., zákona č. 532/2005 Z. z. a v znení zákona č. 359/2007 Z. z. (ďalej len „vodný zákon“), na základe žiadosti mesta Vrábľa preskúmal ÚPN mesta Vrábľa a dáva vyjadrenie podľa § 28 ods. 2 písm. f) vodného zákona, že: „ÚZEMNÝ PLÁN MESTA VRÁBLA“ je z hľadiska ochrany vodných pomerov možný.

Upozorňujeme:

- Je vhodné, aby projekt rozšírenia jestvujúcej vodovodnej siete a odkanalizovania obce bol v súlade s Plánom rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Nitrianskeho kraja, z dôvodu poskytnutia finančnej podpory z fondov EU pri jeho realizácii.

- Rešpektovať pásma hygienickej ochrany vôd a ochranné pásma vodných tokov.

Toto vyjadrenie nenahrádza povolenie ani súhlas orgánu štátnej vodnej správy v zmysle zákona o vodách a nie je rozhodnutím podľa predpisov o správnom konaní. Považuje sa v zmysle § 73 ods. 18 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení zákona č. 479/2005 Z. z. za záväzné stanovisko.

Akceptujeme

(8) Obvodný úrad životného prostredia Nitra, Odbor kvality ž.p.

A/2010/02865-002-F20

S predloženou územnoplánovacou dokumentáciou „Územný plán mesta Vrábľa – zadanie“, vypracovanou IF_ROGGI s.r.o Nitra v septembri 2010 z hľadiska ochrany ovzdušia súhlasíme bez pripomienok.

Berieme na vedomie

(9) Obvodný úrad životného prostredia Nitra, Odbor štátnej vodnej správy a ochrany prírody a krajiny

A/2010/02866-002-F14

Obvodný úrad životného prostredia Nitra, ako príslušný správny orgán, podľa § 5 zákona č. 525/2003 Z. z. štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, Vám, na základe oznámenia o prerokovaní ÚP mesta Vrábľa - zadanie, prijatého na tunajšom úrade 12.10.2009, oznamuje, že v danej veci je dotknutým orgánom štátnej správy z hľadiska ochrany prírody a krajiny Krajský úrad ŽP Nitra. OUŽP Nitra, odbor štátnej vodnej správy a ochrany prírody a krajiny, je dotknutým orgánom štátnej správy len v prípade ÚP zóny.

Tunajší úrad. v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, má voči uvedenému Zadaniu pre ÚP mesta Vráble nasledovné pripomienky, odporúčania a návrhy, ktoré požadujeme primerane zakomponovať do zadania.

1. Nakoľko záujmovými objektami ochrany prírody a krajiny najmä vo vzťahu k druhej ochrane a ochrane biotopov je nelesná stromová a krovinná vegetácia (NSKV) v poľnohospodárskej krajine a biotopy národného a európskeho významu, (vyhláška MZP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z.), odporúčame Mestu Vráble, aby do záväzných regulatívov zakomponovala ustanovenie o minimalizovaní zásahov do akejkoľvek zelene a aby následne v čo najvyššej možnej miere s ohľadom na využitie pozemkov a následné obmedzenia z toho vyplývajúce zabezpečila trvalé vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability krajiny (najmä MUSES), ako činnosti vo verejnom záujme - § 3 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z.

2. Pri výsadbách drevín (najmä stromov) na jednotlivých pozemkoch požadujeme, s ohľadom na výskyt nepredvídateľných živelných udalostí, vysádzať stromy, ktorých výška nepresiahne 6 m a v dostatočnej vzdialenosti od susedného pozemku (oplotenia), aby sa dreviny (stromy, kroviny) v zmysle § 127 občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.) nestali príčinou susedských sporov. V prípade nerešpektovania tejto podmienky sa jednotliví stavebníci vystavujú zbytočnému riziku súdnych sporov v občiansko-právnom konaní..

3. Navrhujeme, aby pre budúce stavby situované v extraviláne obce, bol oproti stavbám v intraviláne obce stanovený vyšší podiel nezastavaných plôch venovaný sadovým úpravám v tzv. koeficiente

4. Zabezpečiť vydanie VZN o verejnej zeleni - zakomponovať do regulatív.

5. Pri projektoch investícií zaviazat' investora na predkladanie projektov s odbornou spracovanými samostatnými stavebnými objektmi SO - Sadové úpravy.

6. V prípade legislatívnej možnosti zabezpečiť vyhlásenie rôznych hodnotných prírodných zachovaných území za územia miestneho významu v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny - napr. území s prevažujúcim výskytom biotopov európskeho a národného významu.

Záverom odporúčame spracovateľovi aby v ÚP zakotvil zásadu (regulatívum), aby sa v zóne vyhradenej na bývanie nepripúšťal chov hospodárskych zvierat s negatívnymi účinkami na kvalitu bývania a ŽP, príp. veľkosť chovu limitovať - pre takéto typy bývania vyčleniť v obci nejaké územie - zónu v ktorej by to prípustné bolo. Vyhlo by sa situáciám so znečisťovaním ŽP najmä ovzdušia, priesakom exkrementov a znehodnocovaniu domácich studní.

Pri rešpektovaní uvedených záujmových objektov ochrany prírody a navrhovaných zásad predpokladáme minimálny dopad z hľadiska navrhovaného zadania pre ÚP mesta Vráble na životné a prírodné prostredie.

Akceptujeme

(10) Obvodný úrad životného prostredia Nitra, Odbor kvality ž.p.

A/2010/02867-02-F32

S územnoplánovacou dokumentáciou pri jej prerokovaní: „Územný plán mesta Vráble - Zadanie“, vypracovanú pre investora Mesto Vráble, zodpovedným projektantom Ing. arch. Igorom Fenikom, september 2010, z hľadiska odpadového hospodárstva súhlasíme.

1/ Upozorňujeme že:

Podľa § 39 ods. 14 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, ktorý nadobúda účinnosť 1. januára 2010 sú obce povinné zaviesť separovaný zber papiera, plastov, kovov, skla.

Podľa § 18 ods.3 písm. m) zákona 223/2001 Z. z. o odpadoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2006 sa zakazuje zneškodňovať biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad a z parkov vrátane odpadu z cintorínov a z ďalšej zelene na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení, ak sú súčasťou komunálneho odpadu.

2/ Pri realizácii uvedenej investície a pri jej prevádzkovaní je nutné dodržiavať ustanovenia legislatívy na úseku odpadového hospodárstva.

Toto vyjadrenie sa v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch považuje za záväzné stanovisko dotknutého orgánu podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

Toto vyjadrenie nenahrádza vydávanie iných vyjadrení a povolení vyžadovaných podľa zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch ani iných zákonov a iných úradov.

Akceptujeme

(11) Štátna ochrana prírody SR, Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre

Hodnotenie z hľadiska ochrany prírody a krajiny:

Z hľadiska využitia prevládajú v katastrálnom území obce intenzívne využívané poľnohospodárske plochy, hraničiace so zastavaným územím obce.

V dotknutom území platí v zmysle zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a v znení neskorších predpisov prvý stupeň ochrany.

V katastrálnom území mesta Vráble sa nenachádza žiadne veľkoplošné ani maloplošné chránené územie. Štátna ochrana prírody v území neviduje žiadne územie európskeho významu zo siete Natura 2000.

Z hľadiska záujmov ochrany prírody má najväčší význam vodná nádrž Vráble, ktorá reprezentuje významné biocentrum vodných ekosystémov nadregionálneho významu. Vodná nádrž zároveň predstavuje významné miesto výskytu avifauny, kde sa vyskytuje viac ako 141 druhov vtákov, z ktorých prevažná väčšina je zákonom chránených a patrí medzi druhy európskeho významu.

V katastrálnom území mesta Vráble evidujeme ďalej sprievodnú vegetáciu vodnej nádrže ako aj brehové porasty vodných tokov rôzneho stupňa zachovalosti a pôvodnosti.

Pre potreby územného plánovania disponuje naša organizácia informáciami o výskyte biotopov európskeho a národného významu v dotknutom katastrálnom území.

Vodná nádrž zároveň predstavuje významné miesto výskytu avifauny. Podľa podkladov našej organizácie sa tu vyskytuje viac ako 141 druhov vtákov, z ktorých je 113 druhov zákonom chránených. Medzi týmito sa vyskytujú tiež druhy európskeho významu.

Katastrálne územie Vráble, Dyčka a Homý Ohaj predstavuje intenzívne využívané územie krajiny značne poznamenananej činnosťou človeka. Prevládajú veľkoplošné plochy ornej pôdy, takmer absentujú lesné porasty, je nízka úroveň brehových porastov vodných tokov. Z tohoto dôvodu je potrebné venovať zvýšenú pozornosť zachovaniu, obnove a revitalizácii prvkov územného systému ekologickej stability územia, tak ako sú uvedené vo Všeobecne záväznom nariadení mesta Vráble č. 04/2009 o Miestnom územnom systéme ekologickej stability (MÚSES) mesta Vráble.

V ďalších stupňoch územnoplánovacej dokumentácie je potrebné prihliadať na horeuvedené skutočnosti a tieto zapracovať do textovej aj mapovej časti ďalších stupňov územnoplánovacej dokumentácie mesta Vráble.

Akceptujeme

(12) Obvodný úrad Nitra, Odbor civilnej ochrany a krízového riadenia

Na základe Vášho spisu číslo 18946/1030/2010/ŽPaV-Pv zo dňa 07.10.2010 Vám v zmysle Vyhlášky MŽP SR č.55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii § 8 ods.2. písm.m), § 12 ods. 4. písm.j), 1) Vám ako dotknutý orgán štátnej správy oznamujeme, že na Vás ako obstarávateľa uvedeného diela z hľadiska potrieb civilnej ochrany nemáme požiadavky.

Predložená projektová dokumentácia: „Územný plán mesta Vráble“ posudzovaná v zmysle Zákona č. 50/1976 Z.z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) spĺňa požiadavky uvedené v § 139a) odst.10 písm. m) z hľadiska potrieb civilnej ochrany obyvateľstva v súlade so Zákonom NR SR Č.42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a príslušnými vykonávacími predpismi.

Berieme na vedomie

(13) Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach

Súhlasí s návrhom Mesta Vráble zastúpeného Ing. Tiborom Tóthom primátorom mesta k územnoplánovaciemu podkladu „Územný plán mesta Vráble - zadanie“.

Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre ste dňa 12.10.2009 oznámili začatie prerokovania zadania Územného plánu mesta Vráble a zároveň požiadali o zaslanie nášho stanoviska. Po preštudovaní predloženého zadania spracovaného IF_ROGGI s.r.o. Kyjevská 16, Nitra - Ing. arch. Igorom Feníkom - autorizovaným architektom konštatujeme, že riešenie bude vyhovovať všeobecne záväzným predpisom upravujúcim ochranu verejného zdravia za predpokladu, že:

- navrhované lokality bytovej výstavby budú situované mimo ochranných pásiem existujúcich a plánovaných objektov, resp. zariadení, ktoré by mohli negatívne vplyvať na pohodu bývania z titulu hluku, prachu, vibrácií, šírenia hlodavcov, hmyzu, zápachu a pod. (komunikácie; autobusová stanica; amfiteáter; plochy pre šport a rekreáciu - zimný štadión, športové ihriská, kúpalisko: KD; priemyselná zóna: priestory pre odchytané psy; kompostáreň; zberňa druhotných surovín; ČOV....)
- budú rešpektované ochranné pásma každého druhu (pohrebisko, vodárenské zdroje, vodojemy, ČOV....)
- prekládka štátnej cesty I/51 a cestná sieť v SÚ bude riešená s prihliadnutím na frekvenciu dopravy tak, aby hluk z mobilných zdrojov pozemnej cestnej dopravy súvisiacej s prejazdom automobilov neprekročil najvyššiu prípustnú ekvivalentnú hladinu hluku, vibrácií vo vonkajšom prostredí pred fasádami objektov pre dennú a nočnú dobu (návrhy trás komunikácií v závažných prípadoch dokumentovať hlukovými štúdiami).

Upozorňujeme, že konečné riešenie územného plánu mesta Vráble je potrebné podľa § 53 písm. b) v nadväznosti s § 13 ods. 3 písm. b) zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predložiť RÚVZ so sídlom v Nitre k posúdeniu.

Akceptujeme

(14) Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava

Váš list č.j. 18946/1030/2010/ŽPaV-Pv zo 7.10.2010 po vypracovaní substanoviska sme postúpili na vyjadrenie MP ŽP a RR SR, sekcie geológie a prírodných zdrojov, Bratislava.

Berieme na vedomie

(15) Letecký úrad SR Bratislava

Letecký úrad SR, ako príslušný orgán štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle § 28 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z.z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Vám oznamuje, že z hľadiska záujmov civilného letectva nemáme na riešené územie žiadne požiadavky.

Upozorňujeme Vás však na skutočnosť, že v zmysle §30 leteckého zákona je nutné prerokovať s Leteckým úradom Slovenskej republiky nasledujúce stavby:

- stavby vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1, písmeno b),
- zariadenia ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1. písmeno c).
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods.1. písmeno d).

Akceptujeme

(16) Slovenský vodohospodársky podnik š.p.

Z hľadiska správcu vodných tokov a povodia Vám dávame nasledovné stanovisko:

V katastrálnom území mesta sa nachádzajú vodné toky Žitava s prítokmi Hostšovský potok, Lazky, Širočina, Telínsky potok, Kováčovský potok a Babindolský potok, ktoré sú v našej správe. Na Hostšovskom potoku je vybudovaná v rkm 1,35 VN Vráble.

V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sú vodné toky Žitava, Širočina, Hostšovský a Telínsky potok zaradené medzi vodohospodársky významné vodné toky.

Do príslušných textových a grafických príloh požadujeme zapracovať ochranné pásma dotknutých vodných tokov, a to v šírke min. 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze vodohospodársky významného toku Žitava a min. 6 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze ostatných vodohospodársky významných vodných tokov Širočina, Hostšovský, Telínsky potok a od Kováčovského potoka, min. 4 m od brehovej čiary vodných tokov Lazky a Babindolský potok obojstranne, ako i ochranné pásmo VN Vráble v šírke min. 10 m od zátopovej čiary vodnej nádrže pri max. hladine 148,70 m.n.m.

V ochrannom pásme nie je dovolená orba a výsadba stromov, budovanie stavieb, oplotenia, konštrukcií zamedzujúcich prejazdnosť ochranného pásma, ťažba a navážanie zeminy, vytváranie skládok, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, súbežné vedenie inžinierskych sietí. Pobrežný pozemok musí byť prístupný pre mechanizáciu správcu vodného toku z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

Ďalej požadujeme rešpektovať Zákon o vodách č.364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“, STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ atď..

V záujme zabezpečenia ochrany pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č.7/2010 Z. z o ochrane pred povodňami (zabezpečiť ochranu inundačných území vodných tokov, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti..).

Návrh odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách Č.364/2004 Z.z

V rámci odvádzania dažďových vôd je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území tak, aby odtok z daného územia do recipientu nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.).

V rámci Podnikového rozvojového programu investícií na roky 2011-2016 náš podnik uvažuje s revitalizáciou Telínskeho potoka v km 0,4-1,9, na toku Žitava v km 21,10 s rekonštrukciou balených klapiek, s úpravou toku v lokalite Vráble - Tesárske Mlyňany a s rekonštrukciou ochranného poldra na toku Lazky. Jedná sa o viacročný investičný program a realizácia navrhovaných akcií záleží od zabezpečenia finančných zdrojov na ich realizáciu.

Bližšie informácie o jednotlivých investičných akciách Vám môžu poskytnúť pracovníci na správe povodia v Nitre.

Akúkoľvek investorskú činnosť v dotyku s vodnými tokmi žiadame odsúhlasiť s našou organizáciou.

Akceptujeme**(17) Národná diaľničná spoločnosť Bratislava**

Na základe oznámenia o prerokovaní Územného plánu mesta Vráble – Zadanie zo dňa 7.10.2010 Vám zasielame nasledovné stanovisko :

Predmetné územie sa nedotýka našich záujmov.

Berieme na vedomie**(18) Slovenská správa ciest Bratislava**

Na základe Vášho listu č. 18946/1030/2010/ZPaV-Pv, ktorým nás žiadate o stanovisko k Zadaniu ÚPN mesta Vráble Vám oznamujeme nasledovné:

SSC stanovila svoje požiadavky k spracovaniu ÚPN mesta Vráble v liste č. 7743/3120/2010 zo dňa 10.03.2010, ktoré žiadame rešpektovať v priebehu celej prípravy ÚPN.

Cesty druhej a tretej triedy patria podľa Zákona NR SR č. 416 / 2001 Z. z. do kompetencie VÚC. Zadanie ÚPN mesta Vráble je potrebné odsúhlasiť s Úradom Nitrianskeho samosprávneho kraja Nitra, ktorý je ich majetkovým správcom.

K Zadaniu ÚPN mesta Vráble nemáme pripomienky.

Ďalší stupeň ÚPN (textovú a grafickú časť dopravy) žiadame predložiť našej organizácii k zaujatiu stanoviska.

Akceptujeme

(19) Železnice SR, Generálne riaditeľstvo, Odbor expertízy

Katastrálnym územím mesta Vráble prechádza jednokoľajná, neelektrifikovaná železničná trať Úľany nad Žitavou - Zlaté Moravce, TÚ 3051. Z hľadiska dlhodobých rozvojových záujmov ŽSR je plánovaná elektrifikácia tejto trate.

Odbor expertízy GR ŽSR, zastupujúci ŽSR pri územnom plánovaní, územných a stavebných konaniach, ako dotknutý orgán na základe zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, v znení neskorších predpisov a zákona č. 513/2009 o dráhach, na základe oznámenia o prerokovaní ÚPN mesta Vráble, doručeného na odbor expertízy GR ŽSR dňa 12.10.2010, z hľadiska rozvojových záujmov ŽSR k predkladanému návrhu územného plánu nemá námietky, za dodržania nasledovných podmienok :

1/ Žiadame zachovať jestvujúce objekty a zariadenia ŽSR, ako aj zachovať dostupnosť a prepojenie na infraštruktúru mesta a všetky novobudované križenia komunikácií s traťou, riešiť ako mimoúrovňové,

2/ Rešpektovať výhľadové záujmy ŽSR, z hľadiska plánovanej elektrifikácie a zachovať územnú rezervu pre osadenie trakčných stĺpov a ich ochranné pásmo a vzdialenosť akejkoľvek časti stavby realizovať vo vzdialenosti min 8,0 m od osi koľaje po oboch stranách, dodržať prechodové prierezy podľa príslušných technických noriem a podchodnú výšku plánovaného mosta na ceste I/51 ponad železničnú trať plánovať minimálne 7,0 m od temena koľajnice,

3/ Odporúčame novobudované objekty priemyselnej, občianskej a technickej vybavenosti situovať z ekologického hľadiska v takej vzdialenosti od železničnej trate, aby boli umiestnené za hranicou najvyššej prípustnej hodnoty hladiny hluku, spôsobenej prevádzkou železničnej dopravy, platnej pre príslušné objekty, stavby a územia, v zmysle príslušnej legislatívy. V prípade ich umiestnenia v ochrannom pásme dráhy zabezpečiť opatrenia na elimináciu nepriaznivých účinkov železničnej prevádzky z hľadiska hluku a vibrácií,

4/ Všetky zásahy do ochranného pásma železničnej trate /OPD/ riešiť cestou ŽSR OR Košice, Kasárenské námestie č. 11, 041 50 Košice a zásahy do pozemkov v správe ŽSR riešiť cestou SHM RP Zvolen, M. R. Štefánika 2, 960 02 Zvolen,

5/ Upozorňujeme, že stavby v OPD podliehajú dodržiavaniu ustanovení zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov o územnom plánovaní a stavebnom poriadku.

Akceptujeme

(20) Slovnaft a.s., Produktovod Kľačany

Nedochádza k stretu záujmov medzi horeuvedenou akciou a našimi produktovodnými vedeniami, nakoľko produktovodné vedenia neprechádzajú k.ú. Vráble.

Berieme na vedomie

(21) Obec Tehla

Obec Tehla oznamuje, že k Územnému plánu mesta Vráble – zadanie nemá žiadne pripomienky.

Berieme na vedomie

(22) Ing. František Remenár, Vráble

Po zoštudovaní návrhu ktorý je na portáli mesta Vráble by som si dovoľil napísať niekoľko reakcií k územnému plánu mesta Vráble.

Tento návrh obsahuje opakovane v niekoľkých bodoch slová o ekológii, životnom prostredí, krajine, aby životné prostredie občanov bolo príjemné bez rušivých momentov v okolí a bezprostrednom susedstve obydľí občanov mesta. Súhlasím s tým, že veľa vyrieši dlhoočakávaný projekt obchvatu mesta Vráble, na druhej strane sa jedná v zámere hlavne o rozširovanie tohto mesta o stavebné pozemky a stavebnú činnosť vo viacerých lokalitách mesta. Z jednej strany je to správne, ale na druhej by som chcel upozorniť, že pri opisovanom demografickom vývoji v meste, ale aj v SR sú plány na zmenu územia a výstavby rodinných domov príliš smelého by nemenilo nič na veci lebo nik nevie čo nastane zajtra, alebo o päťdesiat rokov. „Stavebná činnosť by však mala určite nastať, aj v lokalitách ktoré z historického hľadiska boli pozemky nepoužiteľné ani na poľnohospodársku prvovýrobu. Mám na mysli lokality „pažite“ a záplavová lokalita Horný Ohaj. Sú to lokality ktoré kedysi hýrili pestrosťou života čo do druhej skladby rastlín a živočíchov. Reguláciou a oddrenážením týchto lokalít vznikla možnosť ďalšej výstavby. Nevieť akým spôsobom boli asanované a zasypané prirodzené vodné plochy /jazerá/, lebo v tom období som tu nebýval. Niečo však naznačujú spodné vody v ktorých sa dajú dokázať trvalé hodnoty zvýšenej hladiny kovov, dusičnanov, organiky. / každý kto má kopanú studňu si môže tieto hodnoty dať zmerať /. Spodné vody sú totiž spojené nádoby. Ak si niekto myslí, že zásah ktorý bol vykonaný niekedy v osemdesiatych rokoch minulého storočia spĺňa ešte dnes parametre toho, že bez ďalších masívnych zásahov do vodného režimu sa tu dá budovať a rozširovať infraštruktúru, tak sa veľmi mylí. Pod slovami „ masívne zásahy“ mám na mysli veľký rozsah melioračných prác, peňazí a času. Pýtam sa preto máme v dohľadnej dobe 25-50 rokov na to aby sme boli schopní v týchto lokalitách robiť tieto zásahy? Nebolo by lepšie sústrediť sa na stavebnú činnosť v lokalitách kde nás tieto riziká investícií a peňazí nečakajú?

Vzhľadom k tomu , že sa výrazne mení klíma nielen u nás ale aj v celom svete dochádza k obdobiam sucha a k obdobiam dlhotrvajúcich dažďov. Obdobia dažďov v tejto lokalite vyvrcholilo v roku 2010 v júni a v júli. Nechcem si do budúcnosti predstaviť, že mesto a ľudia investujú do týchto lokalít veľmi veľa peňazí a času a príde obdobie kedy zistíme, že výstavba, ktorá sa tam uskutočnila bola poškodená (zničená) spodnou , alebo povrchovou vodou. Pokiaľ by mal niekto z dotknutých záujem, môžem poskytnúť fotodokumentáciu z roku 2010. Žiadam, aby sa k tejto problematike vyjadrili kompetentné orgány ako Povodie, Životné prostredie, aby v budúcnosti nemusel „štát“ odškodňovať uvedené lokality z peňazí daňových poplatníkov.

Na druhej strane by bolo zlé nevyužiť tieto lokality a preto navrhujem využitie pre oddych a realizáciu ľahších stavieb (cyklistických chodníkov...) a zazelenenie pôvodnými drevinami. Môžete namietat veď na pažitiach je už dávno schválený projekt výstavby a len ho treba rýchlo zapracovať do územného plánu. Nebolo to tak dávno, kedy v tejto lokalite mala stáť kompostáreň na biologicky rozložiteľný odpad, hoci projekt výstavby rodinných domov bol už tiež vypracovaný. Tým som chcel povedať, že určité rozhodnutia sa dajú zmeniť aj keď je projekt už vypracovaný. Žiadam Vás, aby ste zakomponovali moju pripomienku do územného plánu a nebrali to tak, že je to iba môj súkromný názor, lebo veľa občanov z uvedených lokalít zdieľa toto stanovisko, ibaže pri vysokom pracovnom tempe sa nevenujú problémom okolo seba a riešia už iba následky.

Akceptujeme v ďalšom stupni dokumentácie – rozpracujeme v koncepte

(23) Ing. Dušan Kozlík, Vráble

V časti kultúrne pamiatky mesta Vráble je nesprávne určený rok ukončenia kostola 1911, správny údaj je rok 1901.

- častí komunikácie je zdôraznené, že miestne komunikácie musia mať šírku vozovky 2 x 3 m, Žiadalo by sa doplniť údaj, ktoré miestne komunikácie tieto požiadavky spĺňajú a ktoré nespĺňajú a ktoré túto požiadavku nebudú môcť ani splniť a z akých dôvodov

- v textovej časti sa nič nehovorí o komunikácii vedúcej z Vrábel na Dyčku, ktorá by mala viesť pri farskom úrade
 - v textovej časti sa hovorí o autobusovom námestí, ktoré už dnes nespĺňa požiadavky na dnešnú dobu, chýba mi tu doplniť ďalšie riešenie a to buď vytypovanie novej lokality na umiestnenie nového autobusového námestia, alebo návrh na rozšírenie jestvujúceho
 - v časti inžinierske siete by bolo potrebné určiť už jestvujúce siete a návrh nových sietí, ktoré dodnes niektorým častiam mesta a miestnych častí chýbajú s označením ulíc a dĺžok
v metroch, detto mi chýba údaj o položení inžinierskych sietí do zeme / elektrická sieť, telekomunikačná sieť
 - v textovej časti som nenašiel dopracovanie mojich pripomienok, ktoré som na Mestský úrad odovzdal dňa 5.3.2010 a 15.3.2010
- Nakoľko do dnešného dňa nebola spracovaná grafická časť k novému územnému plánu mesta Vráble mám len tieto pripomienky.

Akceptujeme v ďalšom stupni dokumentácie – rozpracujeme koncepte

(24) Peter Mičech, Vráble

- Na strane 4 "Zásobovanie teplom" žiadam doplniť výstavbu diaľkového teplovodu z JE Mochovce, ktorý je zahrnutý aj v ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja a sú pre neho rezervované trasy až do mesta Nitra.
 - žiadam zmeniť vetu "využitelný potenciál slnečnej energie je v oblasti Vrábel pomerne vysoký" na vetu "využitelný potenciál slnečnej energie, na vykurovanie, je v oblasti Vrábel pomerne vysoký"
- strana 8. Celý odstavec venovaný výstavbe námestia treba prepracovať, pretože námestie sa už buduje a nespĺňa ani jednu podmienku uvedenú v texte.

Akceptujeme